

2024

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS

TUĞBA ERDEM

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARININ ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE META-TEMATİK BİR ÇALIŞMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TUĞBA ERDEM

GAZİANTEP
HAZİRAN 2024

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARININ ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE META-TEMATİK BİR ÇALIŞMA

YÜKSEK LİSANS

TUĞBA ERDEM

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN

GAZİANTEP
Haziran 2024

TEZ ONAY SAYFASI**Öğrencinin Adı ve Soyadı:** Tuğba ERDEM**Üniversite:** Gaziantep Üniversitesi**Enstitü:** Eğitim Bilimleri Enstitüsü**Ana Bilim Dalı ve Bilim Dalı:** Eğitim Bilimleri/ Eğitim Programları ve Öğretim**Tezin Başlığı:** Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Etkililiği Üzerine Meta-Tematik Bir Çalışma**Tezin Savunma Tarihi :**25/06/2024

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Mehmet MURAT
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleriİmzası

Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN

Doç. Dr. Şermin METİN (Jüri Başkanı)

Prof. Dr. Veli BATDI

Eğitim Bilimleri EnstitüsüOnayı

Doç. Dr. Mahmut KALMAN

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu kabul ederim. Bu bilgiler doğrultusunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edilmesi halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu onayladığımı beyan ederim.

İmza.....

Adı ve Soyadı: Tuğba ERDEM

Öğrenci Numarası: 212604111015

Tezin Savunma Tarihi: 25/06/2024

ÖN SÖZ

Azimli ve kararlı bir çalışmanın ürünü olan bu tezin ön sözünü yazmanın ve nihayetinde bu anı gururla yaşamının tarifsiz mutluluğunu yaşıyorum. Öncelikle süreç boyunca bana rehberlik eden, umutsuzluğa kapıldığımda çalışmaya teşvik eden danışman hocam Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN' a teşekkür ederim. Lisans ve yüksek lisans eğitim sürecinde bana değerli bilgiler kazandıran, emek veren tüm hocalarıma minnettarım. Onların öğretileri bu yola çıkmam için güç verdi.

Bana hep inanan, evime getirdiği lezzetli yemeklerle sorumluluklarımı hafifleten, varlığına şükrettiğim canım annem Hatice BAYHAN'a; emeklerin mutlaka karşılık bulacağını aşıl原因, kaygılarımı gideren babam Mehmet Bayhan'a ve kardeşlerime şükranlarımı sunarım. Onların sevgisi ve duaları bu başarıda büyük pay sahibidir. Ayrıca süreç boyunca moral veren ve beni sabırla dinleyen değerli arkadaşlarım Hatice SAĞLAM' a ve Yasemin İŞGÖREN' e teşekkür ederim.

Hayatımın her anında yanımda olan ve bu süreçte başlamakla vesile olan sevgili eşim Yılmaz ERDEM, iyi ki varsın.

Bu çalışmayı, hayatımın en büyük ilham kaynağı kızım Rana ERDEM' e ithaf etmek istiyorum. Onun varlığı, bana her gün yeniden güç ve azim verdi. Her şeye rağmen, istikrarlı bir çalışmanın ürünü olan bu çalışmanın onun gelecekteki hayatında ilham kaynağı olmasını umuyorum.

ÖZET

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARININ ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE META-TEMATİK BİR ÇALIŞMA

ERDEM, Tuğba
Yüksek Lisans Tezi
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet BAŞARAN
Haziran 2024, 216 sayfa

Bu araştırma, okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenciler üzerindeki etkilerini belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırma nitel olarak desenlenmiştir ve araştırma konusu dahilinde 2013-2023 yılları arasında yapılan Türkçe ve İngilizce yazılan, katılımcı görüşü içeren çalışmalara ulaşılmıştır. Literatürün taranmasıyla ulaşılan 775 çalışma içinde belirlenen ölçütleri taşıyan 62 çalışma meta-tematik analize tabi tutulmuştur. Doküman incelemesi yapılarak ulaşılan çalışmalar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bunun sonucunda 4 temaya ulaşılmıştır. Okul dışı öğrenme ortamlarının “bilişsel”, “duyuşsal”, “sosyal” alanlara katkıları ve “sorunları” oluşturulan temalardır. Buna göre bilişsel anlamda; kalıcı öğrenmeyi sağlama, yaparak yaşayarak öğrenme, öğrenilenleri pekiştirme ve bilgiyi somut kılma gibi katkıları olduğu tespit edilmiştir. Eğlenmeyi sağlama, derse ilgiyi ve motivasyonu arttırması, merak uyandırması, mutlu hissettirmesi duyuşsal alana sağladığı katkılardır. İletişim becerilerini geliştirme, sosyalleşmeyi ve sosyal uyumu sağlama, işbirliği kazandırma, öğretmen-öğrenci ilişkisini geliştirme sosyal bakımdan sağladığı katkılar arasındadır. Bu faydaların yanında öğretmen, öğrenci, organizasyon, kurum/ortam kaynaklı ve bunların dışında kalan sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Sorumluluk yüklemesi, kaygıya neden olması, ön hazırlık yapılmaması öğretmen kaynaklı; odaklanma, disiplin, katılım, grubun kalabalık olması ve yaş grubunun küçük olması öğrenci kaynaklı sorunlardandır. Aynı zamanda mali, güvenlik, izin, ulaşım, zaman sorunu yaşanması ve riskli olması organizasyon kaynaklı sorunlardandır. Sağladığı katkılar göz önünde bulundurulduğunda öğrenme sürecinde okul dışı ortamların düzenli kullanılması önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: Okul dışı öğrenme, okul dışı öğrenme ortamları, meta-tematik analizi, doküman analizi, saha gezileri.

ABSTRACT

META-THEMATIC ANALYSIS ON THE EFFECTIVENESS OF OUT OF SCHOOL LEARNING ENVIRONMENTS

ERDEM, Tuğba

Master Thesis

Department of Educational Sciences

Curriculum and Instruction

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet BAŞARAN

June 2024

This research aims to determine the effects of out-of-school learning environments on students. The study is designed qualitatively and includes studies conducted in Turkish and English between 2013-2023 that contain participant opinions within the scope of the research topic. Of 775 studies identified through the literature review, 62 met the specified criteria and were subjected to meta-thematic analysis. The studies accessed through document review were analyzed using content analysis, resulting in four themes. The contributions of out-of-school learning environments were categorized into "cognitive," "affective," "social" areas, and "problems." In terms of cognitive contributions, it was found that these environments help achieve lasting learning, learning by doing, reinforcing what has been learned, and making knowledge tangible. Affective contributions include making learning fun, increasing interest and motivation in the lesson, arousing curiosity, and making students feel happy. Social contributions encompass developing communication skills, promoting socialization and social cohesion, fostering collaboration, and enhancing teacher-student relationships. In addition to these benefits, several problems were identified, originating from teachers, students, organizations, institutions/environments, and other sources. Teacher-related issues include assigning responsibility, causing anxiety, and lack of preparation. Student-related problems involve focus, discipline, participation, large group size, and young age group. Organizational problems include financial, security, permission, transportation, time issues, and risk factors. Given these contributions, it is recommended to use out-of-school environments in the learning process regularly.

Keywords: out of school learning, out of school learning environments, meta-thematic analysis, document analysis, field trips.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
EKLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sınırlılıklar	7
1.5. Sayıtlılar	7
1.6. Tanımlar	7

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Öğrenme	8
2.1.1. Formal Eğitimle Öğrenme	9
2.1.2. İnformal Eğitimle Öğrenme	10
2.1.3. Non Formal Eğitimle Öğrenme.....	10
2.2. Okul Dışı Öğrenme	12
2.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamları.....	16
2.4. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Etkililiği	20
2.4.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Bilişsel Alana Etkisi	22
2.4.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Duyuşsal Alana Etkisi	23
2.4.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Sosyal Alana Etkisi	24
2.5. Okul Dışı Öğrenme Etkinliklerinin Sorunları	25
2.6. Alanyazın Taraması.....	26
2.6.1. Okul Dışı Öğrenme Etkinlikleri ile İlgili Yapılan Ulusal Araştırmalar.....	27
2.6.2. Okul Dışı Öğrenme Etkinlikleri ile İlgili Yapılan Uluslararası Araştırmalar...31	

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	43
3.1.1. Meta-tematik Analiz.....	44
3.1.1.1. Meta-tematik analizin tanımı.....	44
3.1.1.2. Meta-tematik analizin amacı.....	44
3.1.1.3. Meta-tematik analizin uygulanma basamakları.....	45
3.1.1.4. Meta-tematik analizin güçlü ve zayıf yönleri.....	48
3.2. Araştırmaya Dahil Edilen Çalışmalar.....	48
3.3. Veri Toplama ve Veri Analizi.....	52
3.4. Meta-Tematik Analizde Güvenirliğin Sağlanması.....	52

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Meta-tematik Analize dahil Edilen Çalışmaların Genel Bilgileri.....	57
4.2. Meta-tematik Analiz Bulguları.....	60
4.2.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Bilişsel Alana Katkıları.....	60
4.2.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Duyuşsal Alana Katkıları.....	69
4.2.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Sosyal Alana Katkıları.....	77
4.2.4. Okul Dışı Öğrenme Faaliyetlerinin Sorunları.....	82
4.2.4.1. Öğretmen Kaynaklı Sorunlar.....	85
4.2.4.2. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar.....	85
4.2.4.3. Organizasyon Kaynaklı Sorunlar.....	86
4.2.4.4. Kurum/ Ortam Kaynaklı Sorunlar.....	87
4.2.4.5. Diğer Sorunlar.....	88

BÖLÜM V

TARTIŞMA

5.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Tartışma.....	90
5.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Tartışma.....	93
5.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Tartışma.....	95
5.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Tartışma.....	96
5.4.1. Öğretmen Kaynaklı Sorunlar.....	97
5.4.2. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar.....	98
5.4.3. Organizasyon Kaynaklı Sorunlar.....	99
5.4.4. Kurum/Ortam Kaynaklı Sorunlar.....	99
5.4.5. Diğer Sorunlar.....	100

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar.....	102
6.2. Öneriler.....	104
6.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	105
6.2.2. Öğretmenlere Yönelik Öneriler.....	105
KAYNAKLAR.....	106
ŞEKİL KAYNAKÇASI.....	130
TABLO KAYNAKÇASI.....	131
EKLER.....	132
ÖZ GEÇMİŞ.....	216
VITAE.....	216

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2.1. Formal, informal, non formal öğrenme ortamlarının analizi.....	11
Tablo 2.2. Yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar.....	36
Tablo 3.1. Meta-tematik analize dahil edilen ve elenen çalışma sayıları.....	51
Tablo 3.2. Kodlayıcılar tarafından oluşturulan kod örnekleri.....	55
Tablo 4.1. Bilişsel alana katkıları temasına ait kodların sıklık değerleri.....	62
Tablo 4.2. Duyuşsal alana katkıları temasına ait kodların sıklık değerleri.....	70
Tablo 4.3. Sosyal alana katkıları temasına ait kodların sıklık değerleri.....	77
Tablo 4.4. ODÖO'nun sorunları temasına ait kodların sıklık değerleri.....	84

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1. Okul dışı öğrenmenin kapsamı.....	13
Şekil 2.2. Okul dışı öğrenmenin ilkeleri.....	15
Şekil 2.3. Non formal ve informal ortamlar.....	18
Şekil 2.4. Öğrenme alanlarının bütünselliği.....	20
Şekil 3.1. PRISMA akış diyagramı (Moher vd, 2009).....	47
Şekil 3.2. Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların akış diyagramı.....	50
Şekil 4.1. Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların yıllara göre dağılımı.....	58
Şekil 4.2. Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların yayınlanma şekli.....	58
Şekil 4.3. Meta-tematik analize dâhil edilen araştırmaların ulaşılan veri tabanlarına göre dağılımı.....	59
Şekil 4.4. Analize dahil edilen çalışmaların öğrenme çevresine göre dağılımı.....	60
Şekil 4.5. ODÖO'nun bilişsel alana katkıları.....	61
Şekil 4.6. ODÖO'nun duyuşsal alana katkıları.....	69
Şekil 4.7. ODÖO'nun sosyal alana katkıları.....	77
Şekil 4.8. ODÖO'nun sorunları.....	83

KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ODÖO: Okul Dışı Öğrenme Ortamı

NCR: Ulusal Araştırma Konseyi (National Council for the Social Studies)

Akt.: Aktaran

EKLER

Ek 1. Araştırmaya Dahil Edilen ve Araştırmadan Hariç Tutulan Çalışmalar, Dahil Etme ve Hariç Tutma Nedenleri.....	132
Ek 2. Meta-Tematik Analizde Kullanılan Çalışmaların Genel Bilgileri.....	185
Ek 3. Meta-Tematik Araştırma Verileri.....	198
Ek 4. Etik Kurul Raporu.....	215

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde konu ile ilgili literatür özetlenerek ele alınan problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve araştırmada kullanılan tanımlara ilişkin bilgi verilecektir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, öğrencinin ilgisini ve bulunduğu yaş düzeyini dikkate alarak bulundukları ortamın şartlarına uygun biçimde kendi düzeyine uygun yetkinlikle hareket edebilme becerisi kazandırma sürecidir (Göçer, 2022, s.1). Eğitim kurumlarında yani okullarda bireylerin tüm gelişim alanlarında ilerleme kaydetmesini sağlamak için planlı ve düzenli faaliyetler uygulanır (Melnic ve Botez, 2014). Akademik bilginin aktarılmasında önemli bir rol oynayan okullardaki eğitimi tamamlayıcı nitelik taşıyacak ve bütünsel gelişimi sağlayacak bir öğrenme ortamı eğitimin hedeflerine ulaşılabilmesi için önemli bir gerekliliktir (Wünschmann vd., 2017).

Öğrenme tek boyutlu bir olgu değildir. Yalnız, bilişsel öğrenmelerle ya da belli bir zamanla ve mekanla sınırlandırılmaz. Gerçek yaşamdaki duygulara, birtakım değerlere, fiillere, mekanlara bağlıdır (Hooper-Greenhill, 2004). Öğrenmenin ne olduğunu ve nasıl gerçekleştiğini açıklamaya çalışan birçok tanım bulunmaktadır (Jonassen, 1991). Toplumda meydana gelen çağdaş gelişmelerin neticesiyle benimsenen yapılandırıcı eğitim yaklaşımına göre öğrenme; bireyin farklı deneyimler yoluyla zihinsel süreçlerini işe koşarak kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlendiği ve zihinsel yapısına uygun biçimde bilgilerini yeniden yapılandığı bir süreç olarak görülmektedir

(Jonassen, 1994). Bu öğrenme yaklaşımına göre öğrencinin öğrenmesini sağlamak için geleneksel sınıf ortamlarının sınırları dışına çıkarak gerçek yaşam bağlamında çeşitli görevler yoluyla ve sosyal tecrübelerle yani “durumlu öğrenme” ile bilgi etkili biçimde yapılandırılır (Brown vd., 1989).

Öğrenme, çeşitli plan ve programların sınıf ortamında öğretmen yönetiminde aktarıldığı bir sürecin ötesindedir (Eshach, 2007). Birey, bilgileri zihinsel yapısına uygun biçimde yapılandırır. Dolayısıyla öğrenme kişiseldir ve gerçekleştiği ortamın özelliğinden etkilenir (Soh ve Meerah, 2013). Sosyal bilişsel yaklaşıma göre bireylerin öğrenmesi bilişsel, davranışsal ve çevresel etmenlerin karşılıklı etkileşimiyle şekillenir. Öğrenme sürecinde kurulan sosyal etkileşim ve işbirliği bilişsel ve duyuşsal gerçeklik imgelerinin oluşumunda önemli etkiye sahiptir (Rahmatirad, 2020). Vygotsky kuramında, bilginin yapılandırılmasında işbirliğinin ve sosyal çevre ile etkileşimin önemli olduğuna vurgu yapmıştır (Akinoğlu, 2020). Öğrenilenlerin kalıcı olması, öğrenenin etkin olması ve bizzat tecrübe ederek ve iş birliği kurması için zengin ortamlara ihtiyaç duyulmaktadır (Tösten, 2020). Sınıf duvarlarını aşmayan sıralı biçimde ilerleyen ve öğretmenin yoğun müfredatı yetiştirme kaygısı duyduğu bir öğrenme süreci öğrenenleri yaparak yaşayarak öğrenmelerinin önünde bir engeldir (Tusting, 2003). Öğrenenlerin öğrenme potansiyelini üst düzeye çıkarmak, sınıf öğrenmelerini pekiştirmek, tutumlarını değiştirmek ve becerilerini geliştirmek öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesiyle mümkündür (Schneiderhan Opel ve Bogner, 2021).

Çağın gereklerine uygun biçimde güncellenen eğitim programlarında eğitim ve öğrenme etkinliklerinin sınıf ya da okul içi eğitimle sınırlandırılmaması gerektiğine vurgu yapılmaktadır (Aydın vd., 2012). Başka bir deyişle okul dışı öğrenme ortamlarının okuldaki resmi programa entegre edilmesinin gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Öğrenenlerin bir eğitmen önderliğinde resmi programdaki amaç ve kazanımlara ulaşabilmesini sağlamak için belli bir zaman aralığında sınıf dışı ortamlarda öğrenmelerini kolaylaştıracak etkinliklere katılması okul dışı öğrenme olarak tanımlanmaktadır (Gerber vd., 2001). Buna göre öğrenenlerin çeşitli etkinlik ve programlar aracılığıyla öğrenmelerine ve keşfetmelerine imkan tanıyan; müzeler ve bilim merkezleri, botanik bahçesi, hayvanat bahçesi, doğal alanlarda gerçekleştirilen kamp faaliyetleri, açık hava etkinlikleri, çeşitli kulüp etkinlikleri, dijital ve çevrim içi platformlar vb. okul dışı

öğrenme ortamlarına örnek gösterilebilir (Newman, 2022; Er ve Yılmaz, 2020; Schmoll, 2013; Hofstein ve Rosenfeld, 1996).

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere rehberlik etmesi için hazırlanan kılavuzda okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılabilecek alanları “Devlet kurumlarına ait tüm müzeler ile tescilli özel müzeler, kamu kurumlarına ait bilim ve sanat merkezleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenmiş tarihi ve kültürel alanlar, kamu kurumlarına ait kütüphaneler ile edebiyat müze kütüphaneleri, doğal sit alanları ve öğren yerleri, teknoparklar, ziyarete açık endüstriyel kuruluşlar, üniversiteler millî, tematik park ve bahçelerden oluşur” şeklinde belirtmiştir. (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019, s.3-4).

Öğrenme ortamlarında çeşitliliğin sağlanması ve farklı öğrenme stillerine hitap edilmesi, kazanımların gerçekleştirilmesinde önemli etkiye sahiptir. Öğrenmeyi zenginleştiren ve öğreneni aktif kılan okul dışı ortamlarda yürütülen öğrenme etkinlikleri etkili bir öğrenme için gereklidir. Çünkü bu ortamların öğrenenler üzerinde uzun ve kısa vadede etkileri bulunmaktadır. Farklı disiplinlerle bağ kurularak zengin yaşantı sağlayan etkinlikler, öğrencilerde iz bırakmakta ve kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır (Falk ve Dierking, 2000). Okul dışı ortamlarda gerçekleştirilen planlı ve amaçlı uygulamalar sayesinde öğrenenler yaparak yaşayarak öğrenir (Pace ve Tesi, 2004). Somut yaşantılar ve deneyimler sayesinde bilgilerin gerçek dünya ile ilişkisini daha kolay fark etmelerini sağlamaktadır (Çalışkan ve Yıldırım, 2022, s.36). Bu süreç öğrenenin merakını ve ilgisini arttırmasını, soru sormasını, araştırma yapmasını, problem çözme becerilerini geliştirmesini, eğlenerek öğrenmesini, iş birliği kurmasını vb. birçok kazanımı bir arada gerçekleştirmesini sağlar (Kozaner Yenigül, 2021). Dolayısıyla okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenenin bilişsel, duyuşsal ve sosyal boyutuna hitap ettiği söylenebilir (Griffin, 2004).

Avrupa’ da okul dışı öğrenme faaliyetlerini geliştirmeyi ve yaygınlaştırmayı amaç edinen kuruluşlar bulunmaktadır. EUSEA (Avrupa Bilim Etkinlikleri Topluluğu) ve Ecsite (Avrupa Bilim Merkezi ve Müzeler Ağı) öne çıkan platformlardandır. Bu platformlar, uzun vadeli farklı türdeki bilimsel etkinliklerin düzenlenmesi, fikir alışverişinde bulunulması ve güncel konularla alakalı uygulamaları kolay kılan merkez ve müze ağlarıdır (Janiuk, 2013, s.129). Ülkemizde de dünyadaki eğitim adına yapılan

Çalışmalardan ve yeniliklerden hareketle eğitim programında çeşitli düzenleme yapılmaktadır. Bu noktada, Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonunda şu ifadeler önemlidir (2023 Eğitim Vizyonu, 2018, s.88):

“ocukların kendi bölgelerinin üretim, kültür, sanat ve coğrafi kapasitesini keşfetmesine, bitki ve hayvan türlerini, yöresel yemeklerini, oyun ve folklorunu tanınasına derslerle bütünleşik veya ders dışı etkinlik olarak ağırlık verilecektir. Okulların, bölgelerindeki bilim merkezleri, müzeler, sanat merkezleri, teknoparklar ve üniversitelerle iş birlikleri arttırılacaktır.”

Dolayısıyla öğrenenin keşfetmesi, kültürel değerlerinin farkına varması, yeni bilgiler edinmesi için disiplinlerarası bağı gözeterek okul-toplum iş birliğini arttırıcı tedbirlerin alındığı söylenebilir. Okul dışı ortamların gerçek yaşamda sunduğu öğrenme fırsatları öğrencilerin öğrenmeye ilgilerini artmasını sağlamakta ve öğrencilerin kabiliyetlerinin keşfedilmesine ve geliştirilmesine olanak sağlamaktadır (Janiuk, 2013). Aynı zamanda okul dışı deneyimlerinin sınıf öğrenmeleri ile tümleşik olması akademik başarıyı, bilimsel ilgiyi, öz-yeterliliği ve öğrenme azmini olumlu etkilemektedir (Tran, 2011). Düşük başarıya sahip öğrencilerin içsel motivasyonunu düzenlemelerini, öğrenciler arasındaki motivasyon farkının kapanmasını sağlamaktadır (Schürmann ve Quaiser-Pohl, 2022). Başarılı olmak için motivasyona ihtiyaç vardır (Cox, 2012; Dori ve Tall, 2000). Okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen öğrenme faaliyetlerinin öğrencilerin ilgi, motivasyon ve tutumlarını olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Daha kapsamlı olarak okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenenlere; bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanlarına katkılarının olduğu düşünülmektedir.

Son yıllarda, okulda uygulanan resmi programı tamamlayıcı olarak kabul gören okul dışı öğrenme ortamlarının potansiyel faydaları araştırmalara konu edilmektedir. Benimsenen eğitim anlayışı, çağın gerektirdikleri ve gelişimin bütünselliği göz önünde bulundurulduğuunda öğrenme sürecinde yalnız sınıf ortamlarının kullanılması uygun olmamaktadır. ğreneni; gerçek yaşama hazırlamak, yeni bilgiler ve işlevsel beceriler kazandırmak, duyuşsal-sosyal gelişim alanlarında da st seviyeye taşıyabilmek için alternatif öğrenme ortamlarına şans vermek önemlidir. “Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanlarına katkıları nelerdir?” Bu ğrenme ortamlarının ğrenci üzerindeki etkileri ayrı ayrı araştırılrsa da kapsamlı ve bütünsel bakış

açısı ile inceleyen araştırmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişim alanlarına katkısının olup olmadığının ortaya konulması gerektiği düşünülmektedir. Böylelikle okul dışı öğrenme ortamlarından faydalanmaya karar veren öğretmenlere rehberlik etme, eğitim politikalarını belirleme ve program geliştiricilerine bilgilendirme noktasında etkili olarak eğitimde niteliğin artmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Bunun yanında okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımında birtakım sorunlar olduğu tahmin edilmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, okul dışı öğrenme ortamlarının etkililiğini katılımcı görüşü içeren nitel çalışmaların meta-tematik analiz süreciyle incelenmesini amaçlamıştır. Mevcut araştırmanın amacına dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplanmaya çalışılmıştır.

1. Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin bilişsel gelişimine katkıları nelerdir?
2. Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin duyuşsal gelişimine katkıları nelerdir?
3. Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin sosyal gelişimine katkıları nelerdir?
4. Okul dışı öğrenme faaliyetlerinin sorunları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireylerin çağın gereklerine ayak uydurabilmesi ve tüm gelişim alanlarında ilerleme kaydetmesi için okul dışı öğrenme ortamlarının işlevini anlamak önemlidir. Sadece okullarda yürütülen örgün eğitim etkinlikleri ile birtakım bilgi ve beceri kazandırılrsa da öğrencilerin çok yönlü gelişimi sağlamada etkisi sınırlıdır. Bireylerin sadece sınıf içinde yürütülen eğitim etkinlikleri yaparak yaşayarak öğrenmesi, düşünme becerilerini geliştirmesi, iş birliği kurması ve öğrendiklerini uygulaması ve kalıcı hale getirmesi güçtür. Tüm bunların gerçekleşmesi ve 21. yüzyıl bireyinden beklenen öğrenme çıktılarının kazandırılması için okul dışı öğrenme ortamlarının işe koşulması bir gerekliliktir (Tösten, 2022, s.2).

Okul dışı öğrenme, informal öğrenmenin seçim yapma ve öğrenenlerin ilgileri gözetme özellikleri doğrultusunda derste öğrenilen konuları uygun ortamlarda öğrenilmesidir (Laçın Şimşek, 2011). Okul dışı öğrenme ortamları, öğrencilere

uygulamalı öğrenme deneyimleri sunarak bilgiyi sınıf duvarlarının ötesinde keşfetmelerine olanak sağlar. Öğrenci teorik bilgilerini gerçek yaşam ilişkisi kurarak derinleştirir aynı zamanda uygulamalı etkinlikler yoluyla merakını ve ilgisini canlı tutar. Gerçek yaşam problemleri ile karşı karşıya gelmelerini sağlayarak problem çözme becerilerini geliştirir (Melber ve Abraham, 1999). Doğa ile iç içe düzenlenen öğrenme etkinliklerinde somut deneyimler yoluyla doğayı keşfetme imkanı elde ederler (Griffin, 2004). Öğrenciler arasında öğrenme ihtiyacı ve stili bakımından farklılıklar bulunmaktadır. Okul dışı öğrenme ortamları farklı öğrenme stillerine ve tercihlerini karşılamada etkilidir. Dolayısıyla esnek ve kişiselleştirilmiş bir öğrenme alanı sunarak öğrencilerin öğrenmelerini desteklemelerine ve zenginleştirmelerine, ilgi ve yeteneklerinin keşfedilmesine olanak tanımaktadır (Falk ve Dierking, 2000).

Öğrencilerin yalnız bilişsel gelişimi değil sosyal ve duygusal gelişimi destekleyerek tüm gelişim alanlarında ilerlemeye teşvik edilmesini sağlamaktadır (Fägerstam, 2012). Okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenciler, öğretmenleriyle ve akranlarıyla sosyal etkileşimi kurmakta aynı zamanda öğrenmek için gerekli olan isteği ve tutumu geliştirmelerine olanak sağlamaktadır (Ramey-Gassert, 1997; Bakioğlu ve Karamustafaoğlu, 2020). Etkileşimin yoğun olduğu öğrenme alanı sosyal öğrenmeleri destekler (Kisiel, 2003). Farklı ortamda bulunmak öğrencinin psikolojik bakımdan daha rahat hissetmesini ve akranları ile kişisel deneyimlerinin paylaşımının artmasında etkilidir (Ramey Gassert vd., 1994, s.346).

Okul dışı öğrenme ortamlarının etkili biçimde kullanılmasının öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişmesinde etkili olacağı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenciler üzerindeki farklı boyutlarda etkisinin çeşitli araştırma yöntemleri ile yürütülen çalışmalar yer alsa da bu çalışmanın okul dışı öğrenme ortamlarının meta-tematik analiz ile değerlendirildiği özgün bir araştırma özelliği taşıdığı söylenebilir. Yapılan bu araştırmanın okul dışı öğrenme ortamlarını kullanacak öğretmenlere yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Araştırma sonuçları eğitimciler, akademisyenler, öğretmenler tarafından okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenciler üzerindeki etkisi ve meta-tematik analizle ilgili yapılacak farklı araştırmalara yön vereceği düşünülmektedir. Çalışmada okul dışı öğrenme ortamlarının

etkililiğini meta-tematik analizi ile incelenmesi çalışmanın özgün olmasını sağlamakta ve bu türden bir çalışmanın olması önemli görülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma kapsamında elde edilen çalışmaların sınırlı görülen yönleri şunlardır:

1. Araştırma yapılırken literatür taraması için 6 veri tabanından yararlanılmıştır. Bu veri tabanları “Yüksek Öğretim Kurumu (YökTez)”, “ProQuest”, “Taylor & Francis”, “Scopus”, “ERIC” ve “Web of Science” veri tabanlarıdır.

2. Araştırmada okul dışı öğrenme ortamları bağlamında; “okul dışı öğrenme”, “okul dışı öğrenme ortamları”, “okul dışı öğrenme ve saha gezisi” anahtar kelimelerinin Türkçe ve İngilizce olarak taratılmasıyla ulaşılan çalışmalarla sınırlıdır.

3. Yalnız Türkçe ve İngilizce dilinde yazılmış çalışmalar incelenmiştir.

4. Araştırmada yalnız doktora tezleri, yüksek lisans tezleri ve makaleler incelenmiştir.

5. 2013-2023 yılları arasında yayımlanmış çalışmalar seçilmiştir.

6. Nitel araştırma yöntemi ile yürütüldüğü ve katılımcı görüşü içeren çalışmalarla sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

1. Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların nitel araştırma yöntemi kurallarına uygun olarak gerçekleştiği varsayılmıştır.

2. Analize uygun görülen çalışma bulgularının nesnel olarak raporlaştırıldığı varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Okul dışı öğrenme ortamı: Geleneksel sınıf ortamlarının dışında (müze, bilim merkezi, akvaryum, vd.) gerçekleşen ve farklı öğrenme deneyimleri sağlayan ortamlardır (Schmoll, 2013).

Meta-tematik analiz: Nitel verilerin doküman incelemesi bağlamında ayrıntılı, kapsamlı ve bütüncül biçimde irdelenmesine meta-tematik analiz denilmektedir (Batdı, 2020).

Bilişsel: Düşünme, algılama, öğrenme gibi bilişsel süreçleri ve becerileri ifade etmektedir.

Duyuşsal: İlgi, istek, değer verme gibi duyuşsal tepki ve deneyimleri ifade etmektedir.

Sosyal: Kişiler ve gruplar arası ilişkileri, toplumsal kuralları, bireyin sosyal alandaki rol ve davranışlarını ifade eder.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde öğrenme, formal öğrenme, informal öğrenme, okul dışı öğrenme ve okul dışı öğrenme çevreleri, okul dışı öğrenmenin bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişim alanına etkisi, okul dışı öğrenmenin sorunları, yurt içi ve yurt dışında yapılan ilgili çalışmalar üzerinde durulacaktır.

2.1. Öğrenme

Öğrenme, bilen(özenin) algılarından yararlanarak bilinen (nesne) ile etkileşime girmesi ve bu etkileşimin sonucunda kendine özgü anlamlar oluşturmaktır. Bu süreçte birey; görme, işitme, dokunma gibi duyuları ile algıladığı olguları anlamlandırıp açıklayarak yapılandırmaya çalışır (Selvi, 2020, s.25-26). Öznel bir süreci içeren öğrenme iki bağlamda gerçekleşir. Birey bir anlamı, kavramı birikmiş bilgilerini kullanarak ya da olgulardan hareketle yeni ve özgün anlamlar çıkararak bilgiye erişir (Selvi, 2020, s.29). Başka bir tanıma göre öğrenme, bireyin eski bilgi, beceri ve tecrübelerine yeni bilgiler ekleyerek kümülatif biçimde ilerleyen bir süreçtir (Aydın, 2019). Tekrar ve yaşantıların etkisi ile davranıştaki kalıcı değişiklikler öğrenmedir (Yeşilyaprak, 2007). “Öğrenme tekrar veya yaşantı sonucu davranışta meydana gelen oldukça devamlı bir değişiklik olarak tanımlanabilir” (Morgan, 1995, s. 77).

Senemoğlu’na (2012) göre öğrenmeden söz edilebilmesi için davranışta belli özellikler gözlenmelidir. Öğrenmeden söz edebilmek için:

1. Davranışta izlenebilir bir değişikliğin olması,

2. Bu değişikliğin sürekliliğinin olması,
3. Davranıştaki değişimin bir yaşantı sonucunda kazanılması,
4. Davranıştaki değişimin çeşitli etkenlerden (yorgunluk, hastalık, ilaç vb.) bağımsız olması,
5. Davranış değişikliğinin sadece büyüme etkisiyle oluşmaması gerekmektedir.

Birey, öğrenme eylemini kendiliğinden ya da yönlendirilmiş biçimde gerçekleştirebilir. Başkasına ihtiyaç duymadan duyu organları ile algılayarak, deneme-yanılma yoluyla yaşantılar sonucu olan öğrenmeler kendiliğinden öğrenmelerdir. Günlük hayattaki sergilenen davranışların önemli çoğunluğu kendiliğinden öğrenmenin sonucudur. Kitle iletişim araçları, kitaplar, okul gibi öğrenmeyi sağlayacak kişi ya da araç varlığı ile gerçekleşen öğrenmeler yönlendirilmiş öğrenmedir (Aküzüm, 2013). Öğrenilmiş davranış formal ve informal eğitim olmak üzere iki farklı biçimde gerçekleşmektedir (Fidan ve Erden, 1993). Öğrenmek için kullanılan kaynaklar çeşitlidir. Bu nedenle öğrenmeyi zenginleştirmek için her fırsat değerlendirilmeli formal eğitim, informal eğitimle desteklenmelidir (Özyıldırım ve Durel, 2017).

2.1.1. Formal Eğitimle Öğrenme

Benimsenen eğitim felsefesi, yaşanan çağın zihniyeti ve toplumsal beklentiler “eğitim” in tanımlamasında çeşitliliğe sebep olmuştur (Kumral, 2019, s.3). Batıdaki eğitimcilerin eğitime yönelik tanımları şu şekildedir (Rather, 2007, Kumral, 2019, s.5 akt).

“Deneyimlerin sürekli yapılandırıldığı bir yaşam sürecidir.” (Dewey).

“İnsanın doğuştan getirdiği gücün doğal, uyumlu ve aşamalı şekilde geliştirmesidir.” (Pestalozzi).

“Davranış, düşünce ve tutum alışkanlıklarında kalıcı bir değişikliğin meydana gelmesi ile görülen çevrenin birey üzerindeki etkisidir.” (Thompson).

“Belirlenmiş ve kontrol altına alınmış bir çevrenin etkisi altında sosyal ve bireysel gelişmeyi sağlayan bir süreçtir.” (Good).

Eğitimin formal yönünü vurgulayan ve ülkemizde en bilinen tanım Ertürk’ün (1984, akt. Çoban, 2020, s.4) “eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak kalıcı ve istendik değişme meydana getirme sürecidir” tanımıdır.

Tanımlardan hareketle eğitimin, belli bir süreç içinde bireyin davranışlarını kalıcı olarak değiştiren ve bireyi geliştiren kontrollü ya da kendiliğinden gerçekleşen bir faaliyet olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Bireyde istendik davranış değişikliği meydana getirmek için amaçlı ve planlı olarak özel bir çevrede -genellikle okullarda- yürütülen belirli aşamalarda ve sürecin sonunda değerlendirmesi yapılan eğitime formal eğitim denilmektedir. Formal ortamlardaki eğitim faaliyetleri ile bireylerin kazandığı öğrenme ürünlerinin (bilgi, beceri, tutum, değer) toplum tarafından uygun görülen ve istenilen nitelikte olması beklenir (Çoban, 2020, s.10).

2.1.2. İnfomal Eğitimle Öğrenme

Yaşamın içinde deneyimlerle edinilen öğrenme faaliyetlerinin bütününe informal öğrenme denir (Gerber, vd., 2001). Eğitim faaliyetleri her zaman amaçlı ve planlı olarak gerçekleşmez. Birey bazen farkında olmadan hayatın doğal akışı içinde çevresi ile kurduğu etkileşimlerle informal öğrenmeler gerçekleştirilebilir. Genellikle gözlem ve taklit yoluyla ailede, sokakta, iş yerinde, televizyonda, okulda kısaca her yerde gelişigüzel gerçekleşen öğrenmelerdir. Planlı olmadığından istenmeyen öğrenme çıktıları gözlenebilir (Çoban, 2020, s.11; Durel, 2018; Griffin, 1994). İnfomal öğrenme, bireyin doğduğu andan itibaren çevresi ile kurduğu etkileşimlerle, dıştan herhangi bir müdahale olmaksızın yaşama uyum sağlama ve anlam verme çabası ile yapılan öğrenmedir. Örneğin, bir çocuğun ebeveynini izleyerek, televizyon, gazete, kitap, dergi gibi materyal ve araçlardan yararlanarak, bir çırağın ustasını gözlemleyerek gerçekleştirdiği öğrenmeler bu öğrenmenin kapsamında değerlendirilebilir (Laçın Şimşek, 2011, s.2). Herhangi bir müfredata ya da eğitime ihtiyacı olmayan informal öğrenmeler birey kendi kendine, tesadüfen ya da örtük öğrenmeler sonucunda bazı tutum, değer ya da becerileri edinir (Schugurensky, 2000). İnfomal öğrenme süreci ile duyuşsal (ilgi, değer, tutum), bilişsel ve psikomotor beceriler kazanılabilir (Laçın Şimşek, 2011, s.2).

2.1.3. Non Formal Eğitimle Öğrenme

İnfomal ve formal eğitim arasında bir nevi köprü rolü üstelenen öğrenmeye “non formal(yaygın) öğrenme” denilmektedir. Genellikle gönüllülük esasına bağlı olarak okul

dışındaki kuruluşlarda yapılandırılan öğrenme faaliyetleridir (Colardyn ve Bjornavold, 2004). Non formal öğrenme, bir plan doğrultusunda yürütülür ancak formal eğitimin dışındadır. Birey kendi motivasyonu ve seçimiyle sistemli öğretmeyi hedefleyen organizasyonlara dahil olur sürecin sonunda diploma, sertifika ya da karne alma amacı yoktur (Günay, 2019). Bireyler bazen aynı kavramı, konuyu veya olguyu okul içinde ve dışında farklı ortamlarda öğrenebilir (Fallik, vd., 2013). Non formal öğrenmeyi ifade etmek için, “dışarıda öğrenme (out door learning, out doors learning)”, “sınıf dışı öğrenme (out class learning)”, “okul dışı deneyimler (out of school experience)” gibi kullanımlar yaygındır (Colardyn ve Bjornavold, 2004). Eğitimin; yapıldığı ortam, planlı olup olmaması, bireyin motivasyonu gibi yönlerden ayrı sınıflandırmaları olsa da bireye bazı değer yargıları kazandırarak bireyi geliştirmek ortak noktalarıdır (Wellington, 1990). Eshach (2007) öğrenmeyi okul içinde veya dışında gerçekleşme durumuna göre sınıflandırmıştır. Okul içindeki öğrenmeleri formal, okul çatısı dışında olan ve eğitim ortamını bağlayıcı nitelik taşıyan “non formal” olarak belirlemiştir. Tamir’e (1990) göre öğrenme ortamları “formal, informal ve non formal” olmak üzere üç gruba ayrılmakta ve motivasyon, içerik, ilgi ve değerlendirme boyutları bu gruplandırmada kıstas olmaktadır. Bu öğrenme sürecinde bireyin; uygulama, analiz etme ve değerlendirme gibi üst düzey zihinsel işlemleri yerine getirebilmesi beklenir (Eshach, 2007). İlgiyi ve motivasyonu artıran bu öğrenme alanı bireyin duyuşsal gelişimi için önemlidir (Rennie ve McClafferty, 1996). Bu üç öğrenme ortamının kıyaslanması Tablo 2.1’de gösterilmiştir.

Tablo 2.1. *Formal, informal ve non formal öğrenme ortamlarının analizi (Eshach, 2007, s.174)*

Formal	İnformal	Non Formal
Genelde okulda	Her yerde	Okul dışı alanlarda
Dışsal motivasyon kaynaklı öğrenme	İçsel motivasyon kaynaklı öğrenme	Öğrenme motivasyonu dışsal ya da içsel olabilir. Genelde içseldir.
Yapılandırılmış	Yapılandırılmamış	Yapılandırılmış
Zorunlu	Gönüllü	Genelde gönüllü
Öğretmen önderliğinde	Genelde öğrenen öncülüğüyle	Rehber veya öğretmen önderliğinde

Tablo 2.1. (devamı)

Ölçme değerlendirme yapılır.	Ölçme değerlendirme yapılmaz.	İsteğe bağlı ölçme değerlendirme yapılır.
Ardışık	Ardışık değil.	Genelde ardışık değil.
Önceden planlanmış	Gelişigüzel	Genelde planlı

2.2. Okul Dışı Öğrenme

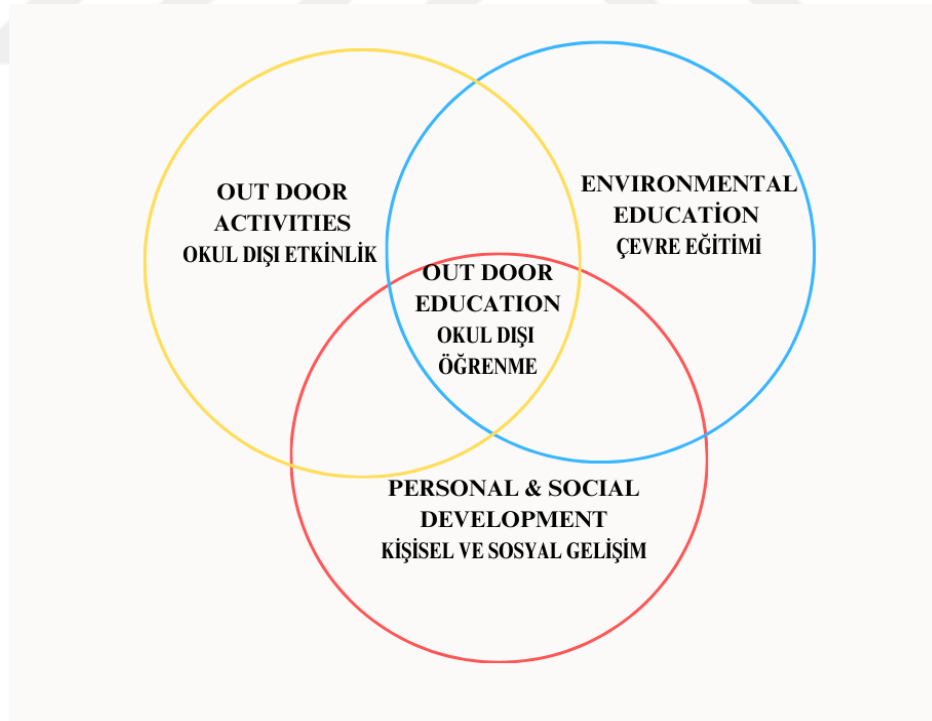
Her toplum kendine özgü norm-değerler, kültür ve inanç anlayışına sahiptir. Bu farklı değer ve anlayışların sürekliliğini sağlamak ve kendi beklentilerine uygun bireyi yetiştirmek amacıyla eğitim faaliyetlerinden faydalanır. Eğitim, bireyin toplumsal ve sosyal davranışları öğrenmesinde ve topluma ait olmasında önemli işleve sahiptir (Eskicumalı, 2015, s.5).

19. yüzyıldan itibaren eğitim faaliyetlerinin yürütmek ve toplumsal eğitim misyonunu gerçekleştirmek için okullardan yararlanılmaktadır. Okullar, belirli bir zaman aralığında ve programlı etkinlikler yoluyla formal eğitim veren öğrenme ortamlarıdır. Ancak bireylerin yaşamda gerekli bilgi ve becerilerin kazanması, bilimsel ilgi-tutumun gelişmesi için yalnız okullardaki kitaplar ve programlarla sınırlı davranmak doğru bir yaklaşım değildir. Okuldaki eğitim faaliyetlerini tamamlayıcı ve zenginleştirici nitelikteki öğrenme ortamlarına ihtiyaç duyulmaktadır (Şen, 2019). Bireylerin sadece sınıf içinde yürütülen eğitim etkinlikleri yaparak yaşayarak öğrenmesi, iş birliği kurması ve öğrendiklerini uygulaması ve kalıcı hale getirmesi güçtür. Tüm bunların gerçekleşmesi ve 21. yüzyıl bireyinden beklenen öğrenme çıktılarının kazandırılması için okul dışı öğrenme uygulamalarının işe koşulması bir gerekliliktir (Tösten, 2022, s.2). Öğrenme, sadece okul ya da sınıf duvarlarına sığabilecek kadar dar kapsamlı bir olgu değildir. Okulun spor salonu, alışveriş, merkezi, müze, bilim merkezi vb. tüm ortamlarda öğrenme için kullanılabilir (Şen, 2019).

“Okul dışı, derslik dışı, yaygın ve sargın öğrenme” isimlendirmelerin kullanıldığı okul ile gerçek yaşam arasındaki bağı güçlendirmede etkili olan ve bilginin dış dünyaya temasla alınmasını gerektiğini savunan öğrenme yöntemi son yıllarda önem kazanmıştır (Eshach, 2007). Bu kavram için yurt dışı literatürde “*out of school education, out of class education, out door learning, out of school experiences, out of school opportunities*” kullanımı yaygınken ülkemizde bunun yansıması olarak okul dışı veya ders dışı öğretim,

ders dışı etkinlikler olarak ifade edilmektedir. İsimlendirmede çeşitlilik olmasının nedeni formal ve informal öğrenmeye ait özellikleri taşımasıdır (Prince, 2016, s.7).

Okul dışı öğrenme; “Kapsayıcı ve tamamlayıcı öğrenme ortamı” (Rapp, 2005), Smith’ e göre “sınıfın dışında ve derslik dışı için yapılan eğitimidir.” (Smith, 1997), Öğrencilerin, öz denetimini geliştiren planlı yürütülen az yapılandırılmış bir süreçtir (Rumjaun, 2017), “Yaparak yaşayarak öğrenmeyi ilke edinen sınıf dışındaki deneyimsel süreçtir” (Priest, 1986), “Doğal alanda ve sınıf dışında gerçekleşen eğitim” dir (Ford, 1986). Okul dışı öğrenme, informal öğrenmenin seçim yapma ve öğrenenlerin ilgileri gözetme özellikleri doğrultusunda derste öğrenilen konuları uygun ortamlarda öğrenilmesidir (Laçın Şimşek, 2011). Okul dışı öğrenmenin tam olarak neyi ifade ettiğine dair birçok görüş vardır. Yaklaşımlardaki farklılık öğrenmenin bireyselliğini de yansıtmaktadır. Buna karşın eğitimcilerin çoğunun okul dışı öğrenmenin kapsamı hemfikir olduğu ortak noktalar vardır (Higgins, vd., 1997, s.6).

Şekil 2.1. Okul dışı öğrenmenin kapsamı (Higgins, vd., 1997, s.6)

Eğitimin amacı bireyin sosyal ve kişisel gelişimini sağlamaktır. Okul dışı öğrenme; öğrenciler için eğlencenin ötesinde akademik, sanatsal, sosyal gelişimi ve

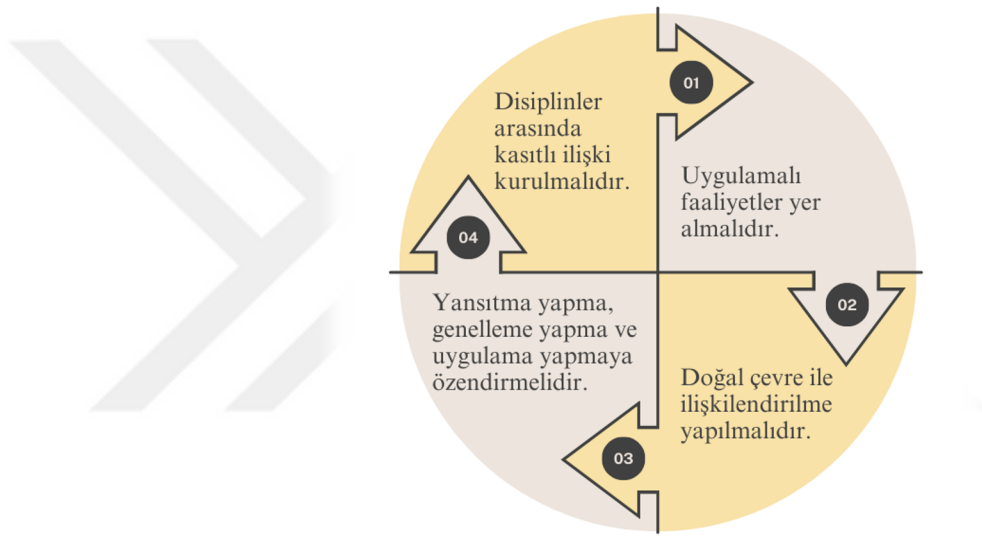
çevresel öğrenmeleri üzerinde önemli etkiye sahiptir (Higgins, vd., 1997, s.6). Başka bir deyişle okul dışı öğrenmenin kullanımı ile birden fazla hedefe ulaşmak mümkündür. Öğrencinin gerek kişisel ve sosyal gelişimi gerekse çevre duyarlılığı kazanmasında önemli etkiye sahiptir. Hitap edilen dersin içeriğine uygun biçimde düzenlenen ve dersle ilgili hedeflerin kazandırılmasını sağlayan planlı ve düzenli etkinliklerin tümü okul dışı eğitim kapsamına girmektedir (Karademir, 2013, s.37). Öğrencinin öznel yaşantılarından yararlanarak kendi kabiliyeti ölçüsünde bilgileri yapılandırmasına imkan tanıyan okul dışı öğrenme etkinlikleri ile gerçek hayatın öğrenme kaynağı olarak kullanmasını sağlayıp öğrenmeyi kolaylaştırmak, yeteneklerini geliştirmek ve derse yönelik ilgiyi arttırmak hedeflenmektedir (Kubat, 2018 s. 111-112). Behrent ve Franklin' e (2014) göre okul dışında planlanan öğrenme faaliyetleri ile hedeflenen kazanımlar şunlardır:

- Kişisel ve sosyal beceri gelişimini sağlama,
- Algılama ve gözleme potansiyelini geliştirme,
- Bizzat deneyimleme imkanı verme,
- Bilime yönelik ilgiyi ve motivasyonu arttırma,
- Bilgiyi gerçek yaşam ilişkilerini sağlayarak anlamlı kılma.

Öğrencilerin fiziksel, bilişsel, kişisel, toplumsal gelişimi sağlama, yeteneklerini geliştirme, derse ilgisini arttırma, zamanın verimli kullanımı sağlama, yaparak yaşayarak öğrenme ve kendi öğrenmelerinin sorumluluğu alma gibi kazanımlar okul dışı etkinliklerin amaçları arasındadır (Hesapçioğlu, 1994). Öğretmenler, bu hedeflere ulaşmak, ders içeriğindeki konuların pekiştirilmesini sağlamak veya okulda verilmeyen ya da verilemeyen eğitim öğrencilerin etkin katılımıyla okul dışı ortamlarda düzenleyebilir (Çalışkan ve Yıldırım, 2022, s.28). Faaliyetleri uygulamadan önce detaylı bir öğrenme taslağı düzenlenmelidir (Bunting, 2006, s.13). Bu ortamlarda yürütülen etkinliklerinde öğrenme hedeflerini gerçekleştirmek için planlı ve programlı bir yaklaşım gözetilir (Bakioğlu, 2017, s.2). Okul dışında yürütülen öğrenme faaliyetleri sanılanın aksine mantıklı bir süreci içermektedir. Bu süreç okulda ya da sınıf içindeki planlı öğrenme faaliyetlerinin destekleyici niteliktedir (Bozdoğan ve Kavcı, 2016, s.15).

Okul dışı öğrenme ortamlarında planlanan öğrenme faaliyetleri üç ana boyutu (genişletme, içerik, öğretim yöntemleri) içermektedir:

- Genişletme: Öğrenme etkinliklerini sosyal ve doğal çevre ilişkisi kurarak okul dışındaki yapılandırılmış ortamlarla zenginleştirmektir.
- İçerik: Yapılandırılmış ortamlar ya da doğal çevre ile kurulan etkileşim, bu ortamlarda geliştiren kişisel beceriler hakkındaki bilgileri içerir.
- Öğretim Yöntemleri: Öğrenenlerin konuların kavramsal boyutunu anlamasını sağlamak ve beceri gelişimini sağlamak adına yapılan tüm etkinlikleri içeren boyuttur (Bunting, 2006, s.5-15).

Şekil 2.2. Okul dışı öğrenmenin ilkeleri (Bunting, 2006)

- Okul dışı öğrenme ortamlarında uygulamalı faaliyetler yer almalıdır. Öğrencilerin öğrenmesini sağlayacak uygun biçimde yapılandırılmış uygulamalara etkin biçimde katılım göstermelidir.
- Doğal çevre ile ilişkilendirilme yapılmalıdır. Doğa ile çevremizdeki nesneler arasında birçok benzerlik bulunmaktadır, insan doğadan ayrı düşünülemez.
- Öğrenenlerin; yansıtıcı düşünmesini ve genelleme yapmasını sağlayıp uygulamalı faaliyetlere özendirmelidir.
- Disiplinler arasında kasıtlı ilişki kurulmaya dikkat edilmelidir. Öğrenciler, görerek veya konu alanları arasındaki bağı keşfederek en etkili biçimde öğrenirler (Bunting, 2006).

Öğrenmenin daha kolay ve kalıcı olması farklı ortamlarda yapılandırılmış eğitim etkinlikleri ile mümkündür. Etkinlik planının uygulama ve değerlendirme aşamasında farklı disiplinler arasında bağ kurmayı gözetmek öğrenenlere zengin bir bakış açısı kazandıracaktır (Eshach, 2007, s.25). Okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanarak öğrencilere ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemeleri için imkan verilir. Ancak öğrencilerin bu etkinlikleri boş zaman eğlencesi olarak düşünmelerinin önüne geçmek ve öğrenmelerini sağlamak için dersin amacıyla uyumlu, planlı, sistemli biçimde düzenlenen öğretim ortamlarının seçilmesi gereklidir (Şimşek, 2021).

2.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Öğrencinin davranışlarında kalıcı izli değişiklik meydana getirmek için özel olarak tasarlanmış olan okullarda her türlü olanak (yardımcı personel, materyal, öğretmen vb.) sağlanmıştır. Öğretim için her zaman okul binaları şart değildir. Öğrenmek için çevresel olanakları etkili kullanarak konuya uygun ve yeterli uyarıcının bulunduğu öğrenme alanları seçildiğinde öğrenme daha kolay ve kalıcı olmaktadır (Utku, 2023, s.10). Sokak, bahçe, fırın, aile buluşması gibi informal öğrenme çevreleri; doğa ve bilim kampı, müze, sanal müze, kütüphane, hayvanat bahçesi, botanik bahçesi, akvaryum, üretim tesisi, market, bilim-sanat merkezi, milli park, üniversite vb. alanlarda da öğrenme faaliyetleri yürütülebilir (Schmoll, 2013; Hill, vd., 2005; Durel, 2018; Peters ve Stout, 2006). Okuldan önce ya da sonra yürütülen yaz programı ve toplumsal etkinliklere dayalı organizasyonları da bu kapsamda değerlendirmek mümkündür (Newman, 2022). Geniş bir yelpazeyi kapsayan okul dışı ortamlar doğal bir alan olabileceği gibi sanal bir ortamda da gerçekleşebilir (Eshach, 2007; Saraç, 2017, s. 61). Dolayısıyla internet ve telefon gibi araçlar da okul dışı öğrenme ortamı arasında gösterilir (Hofstein ve Rosenfeld 1996).

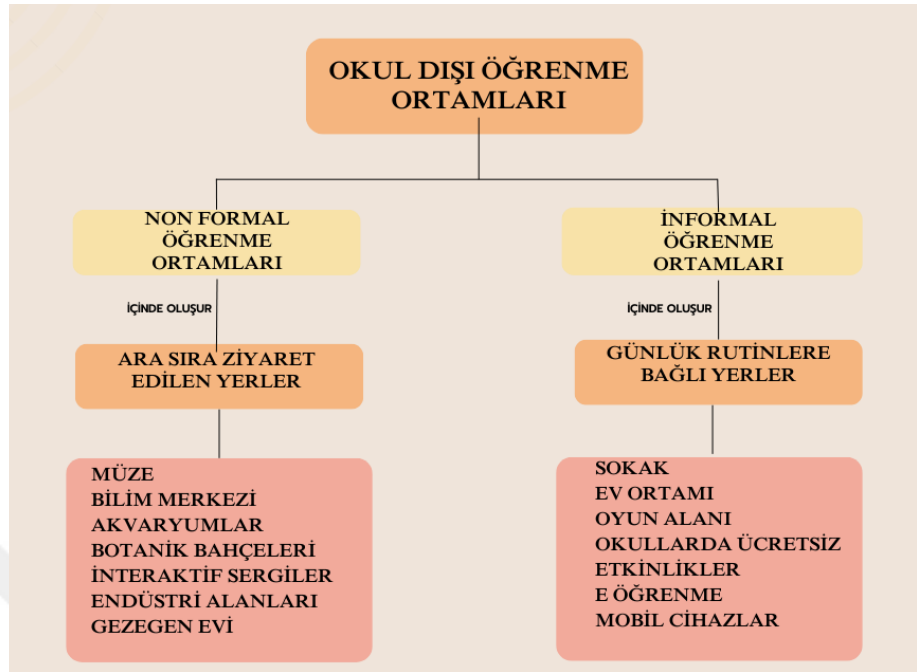
Okulun dışında yürütülen ve okuldaki eğitime bağlı gerçekleşen öğrenme etkinlikleri için informal öğrenme çevreleri kullanılmaktadır (Salmi, 1993). Fenichel ve Schweingruber (2010), informal öğrenme ortamını “günlük, tasarlanmış ve programa dayalı” olmak üzere üçe ayırmış:

- Günlük informal ortam: Kitap, gazete veya dergi okuma, televizyon izleme, internette tarama, eğitici oyun oynama.

- Tasarlanmış informal ortam: Hayvanat bahçesi, müze, bilim merkezi, gezegen evleri.
- Programa Dayalı: Müze/vatandaşlık bilim faaliyetleri, okul sonrasında okul etkinliği, 4-H programı.

Bu sınıflandırmadan hareketle okul dışındaki öğrenmelerin hepsinin okula bağlı ve planlı biçimde gerçekleşmediği söylenebilir. Öğrenme yöntemi olarak “okul dışı öğrenme” kavramının tasarlanmış informal ortamlarda yürütülen faaliyetleri içerdiği söylenebilir. Öğrenme ortamlarını sınıflandırırken çeşitli kriterler (değerlendirme şekli, motivasyon ve ilgi, içerik) gözetilerek “formal, non formal ve informal” ortamlar şeklinde üçe ayrılmıştır (Maarschalk, 1988; Tamir, 1990). Okul dışı öğrenme kavramı ise genellikle informal ve non formal öğrenme kavramları ile anılmakta informal ve okul dışı öğrenme kavramları birbirinin yerine kullanılabilmektedir (Saraç, 2017). Okul dışı öğrenme ortamları informal yolla plansız gerçekleşen öğrenme ortamları olarak algılanmaktadır. Oysa bu ortamlar, belirli hedefler doğrultusunda düzenlenen, planlı ve programlı olarak okul dışında gerçekleştirilen etkinlik ve gezileri ifade etmektedir (Bakioğlu, 2017, s.2). Okul dışı öğrenme ortamları hem formal hem de informal öğrenmenin kısmi özelliklerini taşır. Dolayısıyla ikisinin kesişim noktasında yer almaktadır (Maarschalk, 1988). Okul dışı öğrenmeler okula bağlı olarak yürütülen öğrenmelerin sınıf dışında gerçekleştirildiği öğrenmedir. Okul öğrenmelerinden bağımsız olmaması ve planlılık gerektirmesi informal öğrenmeden ayrılan yönleridir (Saraç, 2017).

Okul dışı ortamların neyi ifade ettiğini tam anlamıyla anlamak için informal ve non formal ortamlar arasındaki ayrımı kavramak gerekir. Bu nedenle Eshach (2007, s.174) öğrenmeyi informal ve non formal olarak iki kategoriye ayırmıştır.

Şekil 2.3. *Non formal ve informal ortamlar (Eshach, 2007, s. 174)*

Okul dışında gerçekleşen her öğrenme okul dışı öğrenmenin kapsamına girmemektedir. İnfomal ğrenme günlük rutinimize bağlı yerlerde gerçekleştiği için evde, parkta, sokakta, okulda teneffüs arasında bile gerçekleşebilir. Müze, akvaryum ya da botanik bahçesi gibi alanlar rutinlerimize bağlı yerler olmadığından buralara yapılan ziyaretlerin yapılandırılmış ve hazırlıklı olması gerekmektedir (Eshach, 2007, s.175). Bu ortamlar, okuldaki öğrenmelerden bağımsız değil bilakis formal öğrenmeyi destekleyici özelliktedir (Topaloğlu-Yavuz, 2016). Okul dışı ğretim faaliyetleri ğretim programlarına bağlı olarak belirli bir plan ve program dahilinde yürütülür. Bu ortamlarda öğrenciler bireysel deneyim yaşama imkanı elde eder ve ğretmen öğrenciye rehberlik eder (Şimşek ve Kaymakçı, 2015, s.3). Okullara nazaran daha fazla uygulama sahası sunduğu için öğrenme daha etkili gerçekleşmektedir (Cunningham ve Gomez, 2021). Yaparak yaşayarak öğrenme imkanı elde eden öğrenciler okulda öğrendiği teorik bilginin pratikteki karşılığını görerek bilgilerini pekiŐtirir (Martin, 2004). Sınıf içindeki ortamdan farklı olarak öğrenenler, öğrenme hızlarının ve stillerinin bireyselliğine hitap eden ortamlar aracılığıyla farklı duyularını işe koŐar ve öğretilmesi amaçlanan konuyu etkili biçimde yapılandırır (Melber ve Abraham, 1999).

Öğrenenlerin farklı duyularına hitap etmesi, gerçek nesnelerle bizzat etkileşime girmeyi sağlaması, ilgi çekici ve eğlenceli etkinliklerle katılıma özendirilmesi ve öğrenilenlerin gerçek yaşamla ilişkisini göstermesi okul dışı öğrenme ortamının etkili özellikleridir (Nichols, 1982). Okulun dışındaki informal ortamlardan yararlanılarak yürütülen öğrenme etkinliklerinde okuldaki kurallar geçerlidir. Öğrenenin etkin olduğu ve merkezde yer aldığı bu ortamlar, gerçek yaşam ilişkisi kurarak ve birincil kaynakları birebir deneyimleyerek bilgiyi yapılandırma imkanı sunan alanlardır. Öğrenenleri özgür kılarsa da öğrenmeleri üzerindeki sorumluluklarını artırır (Salmi, 1993).

Milli Eğitim Bakanlığı, 2023 eğitim vizyonu okul dışı öğrenme uygulamalarına vurgu yapmıştır. Öğretim programlarında özellikle 2018'den sonra okul dışı öğrenmeye daha fazla yer verilmiş. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun hazırlanan programlarda öğrencinin etkinlikler aracılığıyla yaparak yaşayarak öğreneceği ortamlara bulunması için fırsat oluşturulmuştur (Arkan, 2022). Okul dışı öğrenme ortamlarına öğrenme sürecinde yer vererek aslında programdaki öğrenme yaklaşımına uygun hareket edilmekte öğrenenin bilgiyi kendi hızına, stiline ve zihinsel yapısına uygun yapılandırmasına imkan verilmiş olmaktadır (Tokcan, 2015, s.27).

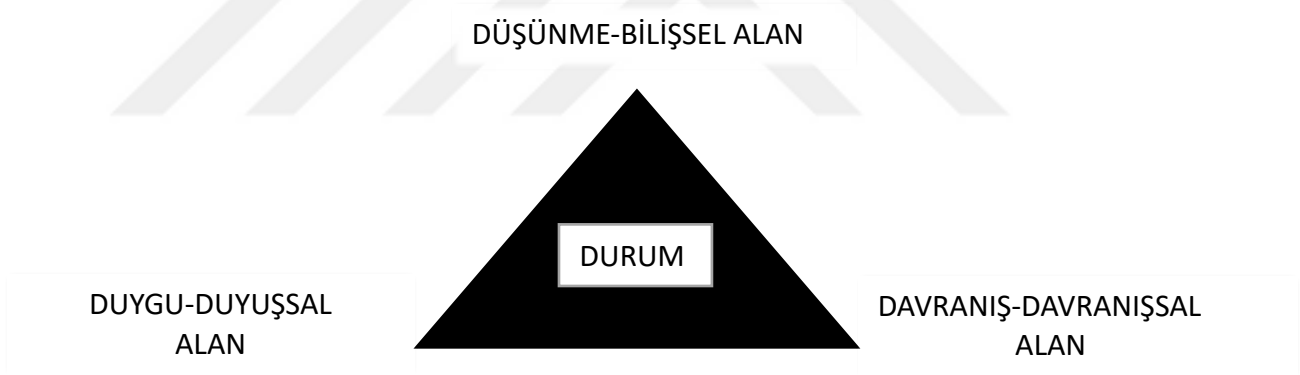
“Okul dışı öğrenme ortamı eğitim-öğretim programları kapsamında yer alan konu ve kazanımlar doğrultusunda öğrencilerin kendi bölgelerinin üretim, kültür, sanat ve coğrafi kapasitesini keşfetmesine; bitki ve hayvan türlerini, yöresel özelliklerini, oyun ve folklorunu tanımasına; derslerle bütünleşik veya ders dışı etkinlik olarak yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine imkân sağlamak amacıyla eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği yerler” olarak tanımlamaktadır. Eğitimcilere rehberlik etmesi için okul dışı öğrenme kılavuzu yayınlamış ve bu kılavuzda yararlanabilecek öğrenme ortamlarını şu şekilde sıralamıştır:

- “Devlet kurumlarına ait tüm müzeler ile tescilli özel müzeler,
- Kamu kurumlarına ait bilim ve sanat merkezleri,
- Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenmiş tarihi ve kültürel alanlar,
- Kamu kurumlarına ait kütüphaneler ile edebiyat müze kütüphaneleri,
- Doğal sit alanları ve öğren yerleri,
- Teknoparklar,
- Ziyarete açık endüstriyel kuruluşlar,

- Üniversiteler,
- Millî, tematik park ve bahçelerden oluşur.” (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019, s.3-4).

2.4. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Etkililiği

Bireyler, karşılaştıkları durumlara farklı tepkilerle dönüt verirler. Bu, bir üçgen olarak hayal edilirse ve durum bu üçgenin ortasına yerleştirilse, birey; herhangi bir durum karşısında zihninde düşünce oluşturur. Düşünceler, hisleri harekete geçirir ve hissedilenlere uygun davranışlar sergilenir (Knapp ve Beck, 2008). Bireylerin, eğitim ortamlarına karşılaştıkları durumlar düşünme süreçlerini harekete geçirerek bilişsel anlamda etkin olmalarını sağlamakta aynı zamanda duyuşsal ve davranışsal gelişimi de etkilemektedir.

Şekil 2.4. Öğrenme alanlarının bütünselliği (Çalışkan ve Yıldırım, 2022’den uyarlanmıştır.)

Bilişsel gelişimi amaçlayan bir öğrenme faaliyeti aynı zamanda bireyi duyuşsal anlamda geliştirebilir. Bireyin gelişimi sağlamak adına düzenlenen eğitim faaliyetleri bütünsel gelişimine hitap eder. Sağlıklı bireyin gelişimi için iç içe geçmiş, etkileşimli ve birbirini destekleyen bir yapının varlığını bilerek hareket etmek ve uygun strateji geliştirmek önemlidir (Çalışkan ve Yıldırım, 2022, s.2). Etkili öğrenmenin sağlanması için tek bir öğretim yöntemi yeterli olmamaktadır. Okulda yürütülen öğrenme faaliyetlerini tamamlamak için okul dışı öğrenme yöntemleri kullanılabilir (Cunningham ve Gomez, 2021). Okul dışı öğrenme, öğrenenin yaparak yaşayarak öğrenmesine, deneyimlerle farklı

duyularını işe koşmasına, disiplinler arasında bağ kurmasına, çevre insan arasında ilişki kurmasını sağlayan bir öğrenme yöntemidir. (Priest, 1986). Okul dışı eğitim, bir yöntem olarak eğitimin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarıyla ilişki kurar (Atmaca ve Gökmen, 2020, s.268). Bu öğretim yöntemi, amaçlara ulaşmak için belli plan dahilinde belli olay ve durumlar gerçek dünyada incelemeye olanak sağlayan tüm faaliyetleri içermektedir (Saban, 2004).

Her öğrenme ortamı fiziksel olanakları ile sosyal, psikolojik ve pedagojik gelişim alanlarını farklı biçimde etkiler (Fägerstam, 2012, s.24). Öğrencinin aile ve okul ortamının dışında farklı mikro sistemlere dahil olması, sosyal ve bilişsel becerilerinin gelişimini destekler. Bu doğrultuda okul dışı öğrenme ortamları öğrencilerin gelişimlerini destekleyecek zengin bir ortam sunmaktadır (Günder, 2022). Vygotsky, öğrencilerin bilgiyi yapılandırmaları için sosyal çevre ile etkileşimlerinin önemli olduğunu, öğrenmenin sosyal süreçlerle başladığını ve öğrencinin deneyimli kişilerin desteği ile başaracaklarının bireysel çabalarıyla başaracakları arasındaki farkın fazla olduğunu vurgulamıştır (Akınoğlu, 2020). Dolayısıyla öğrencilerin okul dışı öğrenme çevrelerinde akranları, öğretmenleri, kurum görevlileri ile etkileşimleri ve iş birlikli aktivitelere dahil olması anlamlı öğrenme deneyimleri yaşamalarında etkilidir. Aynı zamanda okul dışı ortamlarda rehberler tarafından yapılan açıklama ve yönlendirmelerin öğrencilerin kompleks etkinlikleri gerçekleştirmelerinde etkili olacaktır. Okul dışı öğrenme ortamları bilişsel, duyuşsal ve sosyal öğrenme alanlarının gelişiminde önemli etkiye sahiptir. Okul dışı öğrenme kapsamında doğal ortamlarda yapılan etkinliklerle öğrenciler bedensel, zihinsel ve ruhsal olarak daha huzurlu hissetmektedir. Aynı zamanda öğrenciler sağlıklı yaşama yönelik farkındalık da kazanabilmektedir. Okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan etkinliklerle öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri sınıf ortamına göre daha fazla desteklenmektedir (Çalışkan ve Yıldırım, 2021; Jennifer ve Storksdieck, 2008, s.182). Öğrenenlere, sunduğu uygulama alanları öğrenmenin okullara kıyasla daha etkili gerçekleşmesini sağlamaktadır. (Cunningham ve Gomez, 2021). Farklı öğrenme alanlarını geliştirmek, hitap edilen dersin hedeflerine ulaşmak için öğrenenlerin, bu ortamlardaki çalışmalara katılmalarını sağlayarak olay ya da olguları nesnelerle birebir etkileşim kurarak kavramalarına olanak sağlanabilir (Salmi, 1993).

2.4.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Bilişsel Alana Etkisi

Öğretilmesi amaçlanan konuların gerçek mekanlarda etkinlik temelli işlenmesi bilginin zihinde yapılandırmasını, yaratıcı düşüncenin gelişmesini, farklı öğrenme stillerine hitap edilmesini ve yeni bakış açısı kazanılmasını sağlar. (Ayaydın, 2009, s.55). Etkinlikler yoluyla yaşanan öğrenme deneyimlerinde öğrenenin farklı duyularından yararlanmaları sağlanır (Taşdan ve Kaya, 2020). Bu ortamda gerçekleştirilen uygulamalı öğrenme etkinlikler sayesinde öğrenilenler uzun süre hatırlanmakta ve kalıcı olmaktadır (Knapp, 2000; Tösten, 2020). Düzenlenen etkinlikler, öğrencilerin zihinsel-fiziksel sağlığını ve akademik başarısını geliştirmeye, odaklanma süresini arttırmaya katkı sağlar (Hagen, 2013).

Öğrencileri yeni öğrenmelere hazırlamak için etkili olan öğrenme ortamları öğrenmeyi kolay kılmakta aynı zamanda sınıftaki öğrenmeleri tamamlamaktadır (Storkdieck, 2006; Şen, 2019). Somut yaşantılar ve deneyimler sayesinde bilgilerin gerçek dünya ile ilişkisini daha kolay fark etmelerini sağlamaktadır (Çalışkan ve Yıldırım, 2022, s.36; Korkmaz, 2020). Bu ortamlar öğrencilerde heyecan uyandırmakta gözlem yapmalarına, soru yoluyla keşfetmelerine, nesneleri tanımlayıp sınıflandırmalarına ve grupla çalışmalarına imkan tanımaktadır (Kubat, 2018, s.114). Okul dışı öğrenme ortamlarında disiplinler arası ilişki kurulur. Okul bahçesinde ya da mahallede yer alan parkta beden eğitimi dersi işlerken fen bilimleri dersindeki atışlar ve hareket konusu, bilim merkezinde fen içerikli konular öğretilirken aynı zamanda sosyal temalar arasında bağ kurulabilir (Şen, 2019). Öğrenenlerin, disiplinler arası bağ kurmasını sağlayan kompleks etkinliklerde yeni ürün tasarımları sağlanabilir. Böylelikle analiz ve sentez gibi üst düzey düşünme becerileri gelişir (Donovan, vd., 1999). Okul dışı öğrenme deneyimi öğrencilerin sınıfta öğrendiklerini günlük yaşamda kullanımını ve deneyimler yoluyla bağlantı kurmasını sağlayarak bilgi-becerilerin anlamlı biçimde öğrenmesine katkı sunar; okuma, sorgulama, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirir (Korkmaz, 2022).

Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerdeki etkisi üzerine çalışma yapan araştırmacılar, öğrenciler üzerindeki etkisini “uzun dönemli” ve “öğrenmeyi arttırıcı” etki olmak üzere iki gruba ayırmıştır (Anderson, vd., 2006). Bilginin kalıcılığını arttırması, bilgiyi pekiştirmesi ve anlamlı kılması, bilimsel okuryazarlığı geliştirmesi uzun dönemli etkileridir (Piscitelli ve Anderson, 2002; Falk ve Dierking, 1997). Bizzat deneyimleme

olanağı sağlaması, bilgilerini gerçek yaşamda ilişkilendirme imkanı sunması, araştırma becerilerini geliştirmesi ve başarıyı artırması öğrenmeyi arttırıcı bilişsel etkileridir (Ash, 2003; Anderson vd., 2003; Griffin, 2004). Worth' e (2010) göre bu öğrenme ortamlarının eleştirel düşünme, keşfetme, problem çözme, gözlemlerden hareketle çıkarımda bulunma, sınıflandırma yapma gibi bilişsel becerilerin gelişiminde önemli etkisi vardır. Okul dışı öğrenme ortamları bütünsel bakış açısını geliştirmekle beraber üst düzey düşünme becerilerinin (eleştirel, yaratıcı, yansıtıcı, problem çözme vd.) gelişiminde önemli rol oynar (Atmaca ve Gökmen, 2020, s.271).

2.4.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Duyuşsal Alana Etkisi

Okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen faaliyetler bilişsel alanın yanında duyuşsal öğrenme alanına da hitap eder. Bu ortamlar öğrencilerin yeni değer oluşturmalarına, kazandıkları değerleri geliştirip pekiştirmelerine yardımcı olur. Öğrenciler, toplumsal bir ortamda gerçekleştirilen etkinliklerde iletişim becerilerini geliştirir ve çevre ile sağlıklı ilişki kurmayı öğrenir (Bamberger ve Tal, 2007). Öğrencilerin, çevreyi sevmeleri, doğayı keşfetmeleri, doğayla bütünleşmelerini sağlamakta duyuşsal, bilişsel ve psikomotor becerilerinin gelişimine katkı sunmaktadır (Lindemann Matthies ve Knecht, 2011; Durel, 2018). Öğrenciler ODÖO sayesinde derslerine zamanında gelmek istemekte, derse katılmaktan hoşlanmakta ve dersten zevk almaktadır. Öğrencilere, çevre duyarlılığı kazandırarak sürdürülebilir çevrenin önemini anlamalarını sağlamada ve üstlerine düşen sorumluluğu yerine getirmelerinde etkilidir. (Veen vd.,2021; Gambino, vd., 2009). Doğal alanlarda yürütülen faaliyetler, doğa ile hemhal olup huzur duymalarını ve zihinlerini dinlendirmelerini sağlar. Öğrencilerin çevreyle etkileşim kurmalarını sağlayarak duyarlılık geliştirmelerinde önemli yeri vardır (Çalışkan ve Yıldırım, 2022, s.29). ODÖ ortamlarında öğrenenler; insan çevre ilişkisini daha iyi kavrayarak çevre duyarlılığı kazanma, farklılıklara saygı duyma, kültürel ve doğal mirası koruma noktasında yetkinlik kazanacaktır (Küçük ve Yıldırım, 2019).

Öğrenmenin niteliğini artırırken aynı zamanda öğrencilerde iz bırakmakta etkinlik sırasında yaşadıklarını, hissettiklerini, paylaşımlarını uzun süre hatırlamaktadır (Gilbertson, vd., 2006). Kişisel gelişimi sağlaması, motivasyonu ve ilgiyi arttırması,

estetik anlayış geliştirmesi öğrenciler üzerindeki duyuşsal etkilerdendir (Schauble, vd., 2002).

Öğrencilerin informal öğrenme ortamlarındaki deneyimleri sorgulama becerisini geliştirmelerine, keyif almalarına, bilim öğrenimine kişisel ilgi duymalarına ve bilimin yararlı olabileceğini görmelerine olanak tanır. Bu ortamlarda öğrenciler; öğrenme için etkileşim kurma, ilgi alanları ile bağlantı kurma ve istekleri üzerine halihazırda veya ilgili konuları derinlemesine araştırma imkanı elde eder (National Research Council, 2009). İlgi alanlarını belirlemeleri meslek seçimine yön verebilir (Yaşar Çetin, 2021). Öğrencilerin derse tutumunu olumlu etkilemekle beraber öğrendiklerinin gerçek hayattaki nasıl kullanılacağını görmelerini sağlamaktadır (Gerber, vd., 2001, s.547). Öğrencilerin derse karşı ilgisini, tutumunu ve motivasyonunu olumlu etkilemesi, sosyal becerilerini geliştirmesi öğrenmeyi arttırıcı duyuşsal etkileridir (Panizzon ve Gordon, 2003; Ramey-Gassert, vd., 1994, s.351; Bulca ve Demirhan, 2019). Yaşamını öğrenme fırsatı olarak gören öğrenciler öğrenmeye olumlu tutum geliştirir. Farklı beceriler kazanarak öğrenme potansiyelini üst seviyelere çıkarır (Schneiderhan Opel ve Bogner, 2021). Sınıf dışı öğretim etkinlikleri öğrencilerde ilgi uyandırmakta ve heyecanlandırmaktadır (Schmool, 2013). Öğrencilerin öğrenirken mutluluk duymasını sağlamaktadır (Weyer, 2009; Kara, 2010; Bozdoğan ve Kavcı, 2016). Okul dışı öğrenme ortamlarında duyuşsal öğrenme ile ilgili hedeflere (ilgiyi ve motivasyonu arttırma, merak uyandırma, tutum geliştirme vb.) ulaşmak bilişsel hedeflere nazaran daha kolay olduğu söylenebilir. Alan gezilerinin çoğunun kısa süreli deneyime dayanması kalıcı bilişsel etkiyi sağlamak için yeterli olmayabilir (DeWitt ve Storksdieck, 2008, s.183).

2.4.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Sosyal Alana Etkisi

Öğrenmek için sosyal çevre ile etkileşim kurmak ve ilgi duyulan faaliyetleri yürütürken karşılaşılan sorunları çözme sorumluluğunu üstlenmek önemlidir. Kazanımlar doğrultusunda seçilen okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenenler, öğrendiklerini yeni durumlarda uygulama imkanı bulur. Bu ortamlarda yürütölen öğrenme faaliyetleri ile hem sosyal becerilerini hem de problem çözme becerilerini geliştirmeleri sağlanır (Rogoff, 1990). Sosyal öğrenmenin kaçınılmaz olduğu kompleks etkinliklerde öğrenenler disiplinler arasında bağ kurar. Üst düzey düşünme sürecini işe koşarak bir ürün ortaya

koyabilir. Bu süreçte diğer kişilerden (öğretmen, veli, uzman, vd.) aldığı destekle veya farklı yollarla sosyal yönünü geliştirebilir (Donovan, vd., 1999). Öğrenciler, serbest biçimde etkileşim kurarlar (Ramey-Gassert, 1997). Süreç içinde çevreyle kurulan etkileşim bireyi sosyalleştirmektedir (Bozdoğan ve Kavcı, 2016, s.26; Meyer, 2008). Bu öğrenme deneyimi öğrencilerin rahatlamasına ve kişiliklerinin benzersiz yönlerinin ortaya çıkmasında etkilidir (Korkmaz, 2022). Öğrenen, yaratıcılık, öz yönetim, iletişim, problem çözme ve takımla çalışma gibi kişisel yetenekleri okul dışı öğrenme ortamında geliştirme fırsatı elde eder (Bianchi ve Feasey, 2011 s.30).

Doğal alanlarda da yürütülebilen etkinlikler iş birliği kurularak yürütülebilir (Atmaca ve Gökmen, 2020, s.271). Daha özgür hissetmelerini sağlayacak bir ortamda öğrenmeyi deneyimleyen öğrenciler psikolojik olarak rahatlamakta iletişim becerilerini geliştirmektedir (Nichols, 1982, s. 1; Ramey Gassert, 1997)). Grupla çalışma alışkanlığı kazandırılması ve sorumluluk alarak bilginin yapılandırılması bu yöntemin etkili yönlerindendir (Kozaner Yenigül, 2021, s.196). Öğrenciler iş birlikli çalışmaya özendirirken aynı zamanda öğrendiklerini gerçek yaşamla ilişkilendirmeleri sağlanır (Krakowka, 2012). Öğretmen ve öğrenci arasındaki paylaşımın artmasına ve iletişimin gelişmesine katkı sağlar (Bamberger ve Tal, 2007). Bunun yanında öğrenenlerin birbiri ile kurduğu etkileşimin artması da sosyal becerilerin gelişmesinde etkilidir (Panizzon ve Gordon, 2003).

2.5. Okul Dışı Öğrenme Etkinliklerinin Sorunları

Okul dışı öğrenme ortamlarının öğretmenler tarafından tercih edilmesini etkileyen etmenler vardır. Okul yönetiminin ve ailelerin tutumu, öğretmen yeterliliği, öğrenci istekleri öğretmenin yöntemi tercihini etkileyen etmenlerdir (Çalışkan ve Yıldırım, 2022, s.36). Bu ortamları kullanma kararı alındığında hazırlıklı olmak için karşılaşılabilecek güçlüklerin farkında olmak gerekir. Maddi imkanların ve zamanın kısıtlılığı, müfredatın yoğunluğu, test odaklı sınav sistemi, idareci ve öğretmenlerin faaliyetlerin etkililiği konusunda hesap verme yükümlülüğü, maddi kısıtlılık (ulaşım, alan deneyim ücreti) karşılaşılan güçlükler arasında gösterilebilir (Anderson, vd., 2006).

Bunlara ek olarak okul dışı öğrenmenin sağlıklı bir şekilde yürütülmesinin önüne geçecek birtakım problemler şunlardır:

- 1.Öğrenci grubunun kalabalık olması durumunda yönetimin güç olması,
 - 2.Meşakkatli bir süreç gerektirmesi (Süreç öncesi hazırlık için gerekli emek ve zaman),
 3. Ayrıntılı planlama gerektirmesi,
 - 4.Öğrencilerin birlikte çalışma motivasyonunun az olması durumunda yaşanan iletişim problemleri,
 - 5.Uygulama ortamının materyal ve donanım bakımından yetersiz olması,
 6. Maliyetli olması (ulaşım, yeme-içme, araç),
 7. Öğretmene yardımcı olacak personel gerektirmesi,
 - 8.Öğretmenin ya da ortamda görevli rehberin bilgi ve yaklaşım bakımından yeterli bilgiye sahip olmaması,
 9. Ortamdaki uyaranların odaklanmayı etkilemesi,
 10. Öğretmenin zamanla ilgili kaygısı (müfredat yetiştirme),
 - 11Öğrenme için gereken zamanın uzayabilmesi,
 - 12.Öğretmene düşen sorumluluğun okul dışında artması,
 13. Grubun farklı özellikleri olması (yaş, cinsiyet, sağlık sorunu, deneyim vb.),
 14. Bireysel öğrenenlere etkisinin sınırlı olması,
 15. Olası kaza ve riskin kestirilememesi,
- (Şen, 2019 s.16; Atmaca ve Güven, 2020, s.271; Çalışkan ve Yıldırım 2021)

Bu ortamların müfredata uygunluğunu kanıtlayarak diğer öğretmenlerle koordineli biçimde etkinliği organize etmek, bazı öğrencilerin davranış problemlerini çözmeye çalışmak ve prosedürle ilgili işlemlerin uzunluğu da güç olan yönleri arasındadır (DeWitt, 2007; Gammon, vd., 2002). Bu ortamlarda öğrencilerin odaklanmalarını sağlama ve davranış yönetimine odaklanmak yapılması planlanan eğitsel çalışmaları (çeşitli çalışma yapraklarını doldurtma vb.) etkileyebilir (Kisiel, 2007).

2.6. Alanyazın Taraması

Bu bölümde okul dışı öğrenme ile ilgili yurt içinde ve dışında yürütülen çalışmaların içeriği hakkında bilgi verilecektir.

2.6.1. Okul Dışı Öğrenme Etkinlikleri ile İlgili Yapılan Ulusal Araştırmalar

Yavuz (2023), Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yer alan bir öğrenme ünitesinin (üretim, tüketim ve dağıtım) okul dışı ortamlardan yararlanılarak öğretilmesinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini tespit etmeyi amaçladığı yarı deneysel araştırmayı 5. sınıf öğrencileri üzerinde yürütmüştür. Deney grubunda yer alan öğrenciler, üç ayrı fabrikaya götürülerek ünite kapsamındaki kazanımlara ulaşması sağlanırken kontrol grubunda yer alan öğrencilere sınıf içinde anlatım yöntemi kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubuna uygulanan son test başarı testinin ANCOVA analizinin sonucunda iki grup arasındaki başarının deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir.

Karbeyaz (2023), okul dışı ortamlarda gerçekleşen Hayat Bilgisi dersinin ilköğrencilerinin akademik başarısına, tutumlarına ve çevreye davranışlarına etkisini belirlemeyi amaçlayan çalışmada karma araştırma yönteminden yararlanmıştır. Araştırmanın nicel kısmından elde edilen bulguların (başarı testi, davranış ve tutum ölçekleri) deney grubunun lehine olduğunu; öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamlarında keyif aldığını, mutlu hissettiğini, gezi sırasında arkadaşlarıyla sosyal etkileşimi arttığını saptamıştır.

Tayşi Tafracı (2023), fen bilimleri dersi kapsamındaki vücudumuzdaki sistemler ünitesinin öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılmasının 6. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve bilimin doğası anlayışlarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Karma araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmanın nicel kısmında yarı deneysel desenden nitel kısmında ise yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Nicel araçlardan (başarı testi, tutum ölçeği, bilim doğasını anlama ölçeği) elde edilen verilerin betimsel analizi yapılmış ve deney grubundaki öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitel veriler; öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamlarında dersin daha eğlenceli bulunduğunu, konuyu ve yeni kavramları öğrenmelerini kolaylaştırdığını, mutlu hissettiklerini sonucunu göstermiştir.

Ayyıldız (2023), okul dışı öğrenme ortamlarında yürütülen sosyal bilgiler dersi için yapılan tarihi mekan gezilerine yönelik 6. sınıf öğrencilerinin görüşlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmada nitel araştırma yöntemini kullanmıştır. Nitel araçlardan (Açık uçlu anket formu, yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğrenci gezi günlüğü) elde edilen

verilerde öğrenciler; okul dışında -tarihi mekanlarda- bulunmaya ve ders işlemeye istekli olduklarını, bu ortamlarda bulunmanın heyecan, mutluluk ve gurur verici olduğunu, mutlu hissettirdiğini belirtmiştir. Aynı zamanda öğrencilerin çevrelerindeki tarihi mekanlar konusunda bilgi sahibi olmasına, yaparak yaşayarak etkili öğrenmeler gerçekleştirmesine ve dersi sevmelerine fayda sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Işıklı (2023), okul dışı öğrenme ortamlarındaki fen bilimleri dersinin akademik başarıya, derse karşı tutuma ve motivasyona etkisini belirlemeyi amaçladığı çalışmasında metatematik analiz yöntemini kullanmıştır. Literatür çalışması sonucu belirlenen 50 çalışmanın analizi sonucunda okul dışı öğrenme ortamlarının akademik başarıya büyük düzeyde, derse yönelik tutuma orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde motivasyona yönelik çalışma sayısının yetersizliği sebebiyle analiz yapılmamıştır.

Sarıgül (2021), fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına düzenledikleri öğrenme faaliyetlerinin çeşitli aşamalarında (planlama, uygulama, değerlendirme-izleme) yaşadıkları sorunları ve çözüm yollarını belirlemeyi amaçladığı çalışmada nitel araştırma yöntemini kullanmıştır. Fenomenolojik desenin kullanıldığı çalışmada öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonucunda elde edilen sonuçlar öğretmenlerin gezi öncesinde sosyal becerilerini geliştirmek için planlama yapmadıklarını beceri gelişiminin gezi esnasında kendiliğinde gerçekleştiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Okul dışı gezilerinden uzun zaman sonra öğrencilerde bilişsel ve sosyal yönden olumlu etkiler gözlenmiştir. İzin alma süreci, gezinin maliyeti, sınıf yönetimi ve ulaşımın öğretmenlerin karşılaştıkları engeller olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aktaş (2022), okul dışı öğrenme ortamlarının sosyal bilgiler dersinde mekânsal düşünme becerilerini geliştirmek için nasıl kullanılacağını ve etkililiğini belirlemeyi amaçladığı çalışmasını eylem araştırması ile gerçekleştirmiştir. 6. sınıf öğrencilerine uygulanan nicel ve nitel veri toplama araçlarının analizi sonucunda okul dışındaki öğrenme ortamlarının öğrencilerin hem mekân algılama ve kronolojik düşünme becerilerini hem de harita okuryazarlığı geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Nitel veriler; öğrencilerin okul dışı ortamlarla ilgili bilgilerini ve motivasyonlarını arttırdığını, mekanlarla ders arasındaki ilişkiyi kurmalarını sağladığı, somut deneyimlerin dersi eğlenceli kılması öğrencilerin dersi sevmesini ve keyif almalarını sağlayıp odaklanmayı olumlu etkilediğini göstermiştir.

Acar (2022), fen bilimleri öğretmenleri ile yürüttüğü araştırmada öğretmenlerin okul dışı öğrenme ortamları ve kullanımıyla ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçladığı araştırmada açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme anketi kullanmıştır. Verilerin analizi sonucunda öğretmenlerin sınıf içi öğrenme ortamları daha çok tercih ettiği sonucuna ulaşmış olup sebebinin sorumluluklarını arttırması, deneyim eksikliği, idarenin desteklememesi, rehberlerin ve yardımcılarının ilgisizliği, sınıf mevcudunun fazla olması gibi nedenlerden kaynaklandığını belirlemiştir. Buna karşın bu ortamların öğrencilerin bilimsel süreç becerileri kapsamında yer alan becerileri (gözlem yapma, verileri kaydetme ve yorumlama, hipotez kurma), iletişim kurma ve analitik düşünme, farklı disiplinler arasında ilişki kurma ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmede etkili olduğunu belirtmiştir.

Dere (2022), okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılması hakkında öğretmen görüşlerini belirlemeyi hedeflediği çalışmada okul öncesi öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin okul dışı ortamları daha çok fen ve doğa incelemeleri yapmak için kullandıklarını ve genelde fabrikaları tercih ettiklerini, belirlemiştir. Öğrencilerin tüm gelişim alanına hitap eden okul dışı öğrenme ortamlarının iletişim kurmaları, yaratıcı düşünme, gözlem yapma, birtakım değerleri (saygı, yardımseverlik, sorumluluk alma) kazandırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şengül (2022), okul öncesi öğretmenlerinin alan gezileri hakkında görüşlerini belirlemeyi hedeflediği çalışmada nitel araştırmada öğretmen görüşme formlarını kullanmış ve öğretmenlerin gezi alanını öğrenciye uygunluğu, güvenli olması kriterlerine göre seçtiklerini gezideki deneyimlerin öğrencilerin aidiyet kazanmasına, sosyal becerilerini geliştirmesine ve grup içinde sorumluluk almasını sağladığını tespit etmiştir.

Taytaş (2022), okul gezilerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek için betimsel tarama yöntemini kullanmıştır. Uygulanan anketten elde edilen veriler öğretmenlerin kültürel değerlerin kazandırılması için okul gezilerini önemli gördüklerini ancak izin sorunu, maddi kısıtlılık gibi nedenlerden ötürü çok fazla tercih etmediklerini tespit etmiştir.

Bakioğlu ve Karamustafaoğlu (2020), okul dışı öğrenme ortamlarının derste kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerini tespit etmeyi hedeflediği çalışmayı 5. sınıf

öğrencileri ile yürütmüştür. Tıp fakültesi, ağız ve diş sağlığı merkezi ve diyaliz merkezi ziyaretleriyle ilgili görüşme formlarından edinilen verilerin analizi sonucunda okul dışı ortamların öğrenmeler üzerinde olumlu katkısı olduğunu, yeni bilgiler kazandırmada ve beceri geliştirmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çebi (2018), farklı okul dışı öğrenme ortamlarının (botanik bahçesi, akvaryum, bilim merkezi) öğrencilerin fen dersine ilgi ve tutumuna etkisini belirlemeyi hedeflediği araştırmasında nitel araştırma yöntemini kullanmış ve iki haftada bir farklı yerlere yapılan ziyaretlere ilişkin öğrencilerin görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formlarını kullanmıştır. Araştırmanın sonunda derse olumsuz tutuma sahip öğrencilerin olumlu tutum geliştirdiğini, ders ile gerçek hayat bağlantısını kurarak dersin gerektirdiği sorumlulukları almaya istekli olduklarını belirlemiştir.

Karakılçık ve Uçar (2022), okul dışı fen ortamlarının 8-12 yaş öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisini belirlemeyi hedeflemiştir. Öğrencilerden görüşme ve gözlem yoluyla elde edilen verilerin analizi sonucunda okul dışı fen ortamlarında öğrencilerin rahat hissettiğini, öğretmenlerine güven duyduklarını, sınav ve eleştirilme kaygısından uzak olduklarını ve risk almaktan çekinmediklerini sonucuna ulaşılmıştır.

Karbeyaz ve Karamustafaoğlu (2021), sınıf öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarının öğretime katkısına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmada nitel araştırma yöntemini kullanmıştır. Öğretmenler, okul dışı ortamların soyut bilgiyi somut kıldığını ve yaparak yaşayarak öğrenme imkanı sağladığını ifade etmiştir.

Demirel ve Özcan (2020), ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin okul dışı öğrenme hakkındaki görüşlerini tespit etmeyi araştırmayı durum çalışması ile yürütmüştür. Öğrencilerin Konya Tropikal Kelebek Bahçesi gezisi öncesi ve sonrası toplanılan verilerin analizi sonucunda öğrenciler yaptıkları gezinin derste öğrendiklerini pekiştirdiğini, ilgi çekici ve merak uyandırıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmacılar, öğrencilerin kavram yanlışlarının giderilmesi ve aralarındaki etkileşimi arttırmak amacıyla gezi faaliyetlerine sık yer verilmesi gerektiğini önermiştir.

Aydın (2019), 7. sınıf fen bilimleri dersi kapsamındaki “Evsel Atıklar ve Geri Dönüşüm” konusunun öğretimi için okul dışı öğrenme ortamlarını kullanılmasının öğrencilerin çevreye yönelik tutumlarına etkisini amaçladığı çalışmada karma yöntem kullanmıştır. Araştırma sonucunda deney grubundaki öğrencilerin çevre tutum

ölçeğinden aldıkları puan daha yüksek çıkmıştır. Nitel veriler de nicel verileri desteklemiştir.

Türkmen (2019), okul dışında Tarih öğretimine ilişkin tarih öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek için nitel araştırma yöntemini kullanmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin analizi sonucunda okul dışı öğrenme ortamlarının kalıcı öğrenmeye ve farklı yaşantılar sunmada etkili olduğu, dersi somut kıldığı, uygulamalı öğrenme imkanı verdiği sonucu tespit edilmiştir.

Kubat (2018), okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini incelemek için nitel araştırma yöntemini kullanmıştır. Öğretmenler, okul dışı ortamların sınıf içindeki eğitimi desteklediğini, yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığını, öğrenciler arası etkileşimi artırdığını, üst düzey düşünme becerilerinin gelişiminde etkili olduğunu ifade etmiştir.

Uludağ (2017), okul öncesinde okul dışı fen ortamlarından yararlanılmasının öğrencilerin bilimsel sürecine becerini nasıl etkilediğini incelemeyi hedeflediği araştırmayı yarı deneysel model kullanmıştır. Bilim merkezi, müze, gezegen evi, akvaryum gibi ortamlardaki fen aktivitelerinin kalıcı öğrenmeyi sağladığını ve bilimsel süreç becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır.

2.6.2. Okul Dışı Öğrenme Etkinlikleri ile İlgili Yapılan Uluslararası Araştırmalar

Jung ve Shelton (2023), tarafından okul dışı öğrenme deneyimlerinin öğrenciler üzerindeki etkisini belirlemek için üniversite öğrencilerine katıldıkları kamp ile ilgili anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda öğrenciler, farklı deneyimler yaşamalarına imkan veren bu ortamdaki memnuniyetlerini ve ilgilerinin arttığını ifade etmiştir.

Röllke ve Grobmann (2022), tarafından öğrenci laboratuvarına yapılan gezinin öğrencilerin içsel motivasyonuna etkisi incelemeyi amaçladıkları vaka çalışmasında 11. ve 12. sınıf öğrencilerine ölçek uygulanmıştır. Araştırmada, okul dışı öğrenme laboratuvarlarının içsel motivasyonu artırdığı, özerk hareket etmeyi ve rekabetçi özellikleri desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Sullivan, vd., (2021) okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin bilgi ve becerilerini ne ölçüde etkilediğini belirlemek için karma araştırma yöntemini kullanmış

ve anket ve görüşme formları aracılığıyla veri toplamıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda bu ortamların bilişsel bakımdan; yaratıcı, eleştirel düşünme ve kendini yönetme becerisini sosyal bakımdan; iletişim becerilerini ve dayanışmayı olumlu etkilediğini tespit etmiştir.

Mierdel ve Bogner (2021), çalışmalarında öğrencilerin gen laboratuvarında planlanan derslerin öğrencilerin akademik başarısına ve algılarına etkisini belirlemeyi amaçlamış ve yarı deneysel deseni kullanmıştır. Çalışma sonunda öğrencilerin gen laboratuvarında konuyu daha iyi kavradığını, başarı testi puanlarında deney grubunun lehine olduğu belirlenmiştir.

Salmi, vd., (2023), çalışmasında uzay temalı bilim sergisinin öğrencilerin bireysel, motivasyonel ve durumsal ilgileri üzerindeki etkilerini nicel yöntemle incelemeyi amaçlamıştır. Bunun için Finlandiya’da 11- 13 yaş aralığındaki öğrencilerle çalışılmıştır. Araştırmanın sonuçları STEAM bağlamlı bilim sergisinin öğrencilerin bilime duydukları ilgiyi ve motivasyonlarını arttırdığı, ayrıntılı bilgi edinmesinde ve öğrendiklerinin kalıcı olmasında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Canovan (2019), araştırmasında bilim festivali ziyaretlerinde gerçekleşen öğrenmenin türünü ve bu ortamdaki öğrenmenin ne denli etkili olduğunu belirlemeyi hedeflemiştir. Bu ortamı, öğretmenlerin, öğrencilerin ve festival organizatörlerinin bakış açısı üzerinden incelemiştir. Öğretmenler ve organizatörler, öğrencilerin genellikle duyuşsal öğrenmelerinde etkili olduğunu ilham verici ortamlarda heyecan duyduklarını, kariyer seçimlerine yön verdiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin, küçük bir kısmı bu ortamda bilişsel öğrenmeler gerçekleştiğini belirtirken, kariyer seçimi noktasındaki katkılarına hiç değinmemiştir.

Füz (2018), çalışmasında ilkokullarda okul dışı öğrenme ortamlarının nasıl kullanıldığını ve genel tutumları, uygulamadaki engelleri belirlemek amacıyla geniş ölçekli çevrim içi anket uygulamıştır. Sonuçlar, okulların temel müfredatla ilgili yenilikleri takip etmesine rağmen bu tür etkinliklere az yer verildiğini tespit etmiştir. Müfredata uyarlama güçlüğü ve finansal problemler sık kullanılmama nedeni arasında gösterilmiştir.

Henriksson (2018), çalışmasında ilkokul öğretmenlerinin fen bilimleri dersinde okul dışı öğrenmeye ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Öğretmenlerle yarı

yapılandırılmış görüşme yapılarak yürütülen araştırmada daha önceki araştırmalardan farklı olarak okul dışı öğrenme için somut öğrenme hedeflerin konulması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Araştırmada açık alandaki etkinlikler yoluyla öğrencilerin doğayı inceleme imkanı elde ettiğini, ilgilerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler, okul dışı öğrenmeyi tanımlarken daha çok duyuşsal (ilgi arttırma) ve somut etkinlik ve uygulama özelliğine sahip olduğunu belirtmiştir. Okul dışı eğitimi olumsuz etkileyen etmenlerin genellikle örgütsel ve maddi yönler olduğu ifade etmişlerdir.

Clarke Vivier ve Lee (2018), öğretmenlerin okul dışı öğrenmeyi planlama ve uygulama tecrübelerini ve öğrenme sürecini etkileyen durumları tespit etmek için öğretmenlere (n=309) çevrim içi anket uygulamıştır. Öğretmenler bu ortamların; öğrenciyi sosyal becerilerini geliştirdiğini, derse ilgiyi motivasyonu arttırdığı ancak planlama yapma, ulaşım sorunu, maddi sorun, idare ve veli desteğinin yetersiz olması, müfredat-ortam ilişkisi kurulması yönünden sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Richmond, vd., (2017), araştırmasında açık havada gerçekleştirilen ve macera eğitiminin aynı okula devam eden 7., 9. ve 11. sınıf öğrencilerinin duyuşsal davranışlara ve sosyal becerilere etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Bunun için hem öğrencilerle hem de eğitimcilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış okul dışı ortama katılımın hem kısa süreli hem de uzun vadeli etkilerinin derinlemesine incelenmiştir. Sonuç olarak öğrencinin akademik başarısını destekleyen okul dışı gezi programının öğrenciler arasındaki sosyal bağlılığı arttırdığı, kişisel gelişimlerini ve benlik algılarını olumlu etkilediği tespit edilmiştir.

Lavie-Alon ve Tal (2017), doğal alanların okul dışı öğrenmede kullanılabilecek etkili ortamlar olduğunu değindikleri çalışmada eğitimcilerin saha gezileri sırasında rehberlik yaparken doğal alanları kullanım biçimlerini ve kullanımının öğrencilerin öğrenmelerini nasıl etkilediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bunun için doğal alanlarda yürütülen 20 saha gezisinin veri (gözlem, anket=569 öğrenci, öğrenci görüşmeleri) incelemesi yapılmıştır. Sonuç olarak öğretmenlerin doğal alanlarda daha çok bilimsel kavram ve olgulara vurgu yaptığını değer ve tutum geliştirmeye yönelik çalışmalara nadiren yer verdikleri belirlenmiştir. Yapılandırılmış ve öğrenciyi aktif kılan çevresel eylemlerin öğrencilerin çevresel davranış ve niyetlerini biçimlendirmenin etkili bir yolu olduğu vurgulanmıştır.

Sturm ve Bogner (2016), doğal bilim müzesinde ve sınıf içinde yürütülen öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin motivasyonuna etkisini belirlemek için ortaokul öğrencileri (n=190) ile yarı deneysel çalışma gerçekleştirmiştir. Veri toplamak için “ön-son test ve içsel motivasyon envanteri” kullanmıştır. Çalışmanın sonunda öğrenmelerini doğal müzede gerçekleşen deney grubu öğrencilerinin motivasyonlarının daha yüksek olduğu ve kontrol grubuna nazaran daha çok bilgi öğrendiği belirlenmiştir.

Sim (2015), araştırmasında müze, hayvanat bahçesi ve çevre merkezlerindeki öğrenci deneyimlerinin öğrenme düzeylerine etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Karma yöntemle yürütülen araştırmanın katılımcıları ilkokul öğrencileridir. Ön ve son ziyaretteki öğrenci görüşmeleri, video kayıtları ve görüşmelerinin analizi sonucunda öğrencilerin bu ortamlarda yaptıkları keşifler motivasyonlarını olumlu etkilemiştir. Hayvanat bahçesi gezisi, farklı hayvan türlerini tanımlamalarını ve özelliklerini hatırlamalarını kolaylaştırmıştır. Müze gezileri, gözlem yapma, keşfetme, okuma ve tanımlama becerilerini geliştirmiştir. Bu ortamların dönüştürücü ve etkileyici yönlerinin farkında olunması gerektiği önerilmiştir.

Fägerstam ve Samuelsson, (2014), okul dışı öğrenme ortamlarının matematik öğrenme performansına ve öz düzenlemeye etkisini incelemek amacıyla yarı deneysel çalışmadan yararlanmıştır. 7. sınıf öğrencileri ile 10 hafta boyunca okul dışı öğrenme etkinliği gerçekleştirilmiştir. Veriler incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin akademik performansının daha yüksek olduğu, öz düzenleme becerileri kıyaslandığında gruplar arasında belirgin bir değişiklik olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ernst (2014), okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı doğal alanları kullanımlarına ilişkin inanç ve uygulamaları incelemek için 46 eğitimci ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler; ulaşım sorunu, zaman kısıtlılığı, hava koşulları ve güvenlik kaygısı bu ortamların kullanımını etkileyen birincil engeller olduğunu belirtmiştir. Araştırmacı öğretmenlerin okul dışı öğrenmeye yönelik inançlarına odaklanmak yerine olası engelleri çözmek için çabalanması ve daha sık kullanılması gerektiğini önermiştir.

Benton (2013), araştırmasında alan gezilerinin öğrencilerin fen dersine karşı ilgilerini arttırmada ve akademik başarısını geliştirmede etkililiğini belirlenmesi için 6 ay boyunca ayda bir kez etkinliklere katılan 5. sınıf öğrencileri üzerinde bir durum çalışması

yürütmüştür. Bu çalışmanın sonunda öğrencilerin puanlarında önceki yıllara göre bir artış gözlenmiş ve öğrencilerle yapılan ön ve son görüşmelerin analizi içsel motivasyonlarının artmasında etkili olduğunu tespit etmiştir.

Schmoll (2013), çalışmasında okul dışı öğrenme ortamlarından olan planetaryumların öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki etkilerini saptamayı amaçlamıştır. Karma yönteme dayalı araştırma 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Görüşme, video kayıtları, anket ve çalışma yaprakları yoluyla toplanan verilerin nitel ve nicel analizi sonucunda planetaryumların öğrencilerin kariyer seçimine yön verebileceği, kavram yanılgılarını gidermede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Randler, vd., (2012), hayvanat bahçesi gezisinin omurgalı hayvanların adaptasyonu ve davranışları konusunun öğretimi için kullanımının öğrencilerin bilgilerinin kalıcılığına etkisini belirlemeyi hedeflediği araştırmayı 10-12 yaş grubu öğrencileri ile yürütmüştür. Deneysel desenin kullanıldığı çalışmada gezi öncesi, geziden hemen sonra ve geziden altı hafta sonra bilgi testi kullanılarak veri toplanmıştır. Sonuç olarak deney grubunda yer alan öğrencilerin yeni ve kalıcı öğrenme bakımından kontrol grubundan daha yüksek puan elde ettiği tespit edilmiştir.

Fägerstam ve Blom (2013), okul dışı öğrenme ortamlarında yürütülen matematik ve biyoloji dersinin öğrencilerin öğrenmelerine ve tutumlarına etkisini araştırmak için karma yöntem kullanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 13-15 yaş aralığındaki lise öğrencileri oluşturmuştur. Deney grubu öğrencileri öğrenme etkinliklerini okul dışı ortamlarda kontrol grubunda yer alan öğrenciler sınıf ortamında gerçekleştirmiştir. Etkinlik sonrası deney grubu öğrencileri ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Nitel ve nicel verilerin analizi sonucunda okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımı öğrencilerde bilişsel ve duyuşsal anlamda gelişimi olumlu etkilemiş, akranlar birbirlerinin öğrenmelerini desteklemiş ve bilginin kalıcılığını arttırmıştır.

Karpinnen (2012), açık hava macera eğitimle uygulamalı bir eylem araştırması yürüttüğü çalışmasında, sınıf içinde işlenen konularla ilişkili olarak düzenlenen okul dışı macera etkinliklerinin öğrencilerin doğayı öğrenme alanı olarak kullanma ve çevre farkındalığı geliştirmede etkili olduğunu aynı zamanda motivasyonu arttırdığını tespit etmiştir.

Tablo 2.2. *Yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar*

Sıra No	Yıl	Yayın Adı	Yazar	Yayın Yeri	Örneklem
1	2023	5. sınıf sosyal bilgiler dersi üretim, dağıtım ve tüketim öğrenme alanının öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi	Yavuz	Türkiye	5.sınıf
2	2023	Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin hayat bilgisi dersindeki akademik başarı, tutum ve çevreye yönelik davranışlarına etkisi	Karbeyaz	Türkiye	3.sınıf
3	2023	Okul dışı öğrenme ortamlarının fen bilimleri dersi 6. Sınıf vücudumuzdaki sistemler ve sağlığı ünitesinin öğretimine etkisinin incelenmesi	Tayşi-Tafracı	Türkiye	6.sınıf
4	2023	Sosyal Bilgiler Dersinde Okul Dışı Öğrenme Ortamları Bağlamında Gerçekleştirilen Tarihi Mekan Gezileriyle İlgili Öğrenci Görüşleri	Ayyıldız	Türkiye	6.sınıf
5	2023	Okul dışı öğrenme ortamlarının fen eğitimindeki etkililiğine yönelik bir meta-analiz çalışması	Işıklı	Türkiye	Dokümanlar

Tablo 2.2. (devamı)

6	2021	Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına Gerçekleştirilen Gezilere Yönelik Deneyimleri	Sarıgül	Türkiye	Fen bilgisi öğretmenleri
7	2022	Sosyal bilgiler dersinde mekânsal düşünme becerilerinin geliştirilmesinde okul dışı öğrenme ortamlarının rolü: Bir eylem araştırması	Aktaş	Türkiye	6.sınıf
8	2022	Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları ve bu ortamların kullanımına yönelik görüşlerinin incelenmesi	Acar	Türkiye	Fen bilgisi öğretmenleri
9	2022	Okul öncesi eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımı hakkında öğretmenlerin görüşleri	Dere	Türkiye	Okul öncesi öğretmenleri
10	2022	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezisi Hakkındaki Görüşleri ve Uygulamaları (Proje Ödevi).	Şengül	Türkiye	Okul öncesi öğretmenleri
11	2022	Okullarda gerçekleştirilen okul gezilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi	Taytaş	Türkiye	Öğretmen

Tablo 2.2. (devamı)

12	2020	Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Öğretim Sürecinde Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri	Bakioğlu ve Karamustafaoğlu	Türkiye	5.sınıf
13	2018	Farklı okul dışı öğrenme ortamlarının, öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı ilgi ve tutumlarına etkisi	Çebi	Türkiye	Ortaokul öğrencileri
14	2022	Bazı temel girişimcilik becerilerinin okul dışı öğrenme ortamlarında gelişiminin betimlenmesi.	Karakılçık ve Uçar	Türkiye	8-12 yaş öğrenciler
15	2021	Okul dışı öğrenme ortamlarının öğretime katkısı hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşleri	Karbeyaz ve Karamustafaoğlu	Türkiye	Sınıf öğretmenleri
16	2020	Ortaokul öğrencileri ile bir okul dışı öğrenme ortamına alan gezisi: Tropikal kelebek bahçesi örneği.	Demirel ve Özcan	Türkiye	7.sınıf
17	2019	“Evsel Atıklar ve Geri Dönüşüm” Konusunun Okul Dışı Öğrenme Ortamı ile Desteklenmesinin 7. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Tutumuna Etkisinin İncelenmesi.	Aydın	Türkiye	7.sınıf

Tablo 2.2. (devamı)

18	2019	Tarih Öğretmenlerinin Okul Dışı Tarih Öğretimi Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	Türkmen	Türkiye	Tarih öğretmenleri
19	2018	Okul dışı öğrenme ortamları hakkında fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri.	Kubat	Türkiye	Fen bilgisi öğretmen adayları
20	2017	Okul dışı öğrenme ortamlarının fen eğitiminde kullanılmasının okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi	Uludağ	Türkiye	Okul öncesi
21	2023	Good News! New is Good: Novelty as a Key Feature of Advanced Academic Programs that Create Positive Learner Experiences.	Jung ve Shelton	ABD	Üniversite öğrencileri
22	2022	Predictors of students' intrinsic motivation in a biotechnological out-of-school student lab.	Röllke ve Grobmann	Almanya	Ortaokul öğrencileri
23	2021	Developing twenty-first century skills in out-of-school education: the bridge 21 transition year programme.	Sullivan, K., Bray, A. & Tangney, B.	İrlanda	Öğrenciler

Tablo 2.2. (devamı)

24	2021	Investigations of modellers and model viewers in an out-of-school gene technology laboratory	Mierdel ve Bogner	Almanya	9.sınıf öğrencileri
25	2023	Is there deep learning on Mars? STEAM education in an inquirybased out-of-school setting	Salmi	Finlandiya	11-13 yaş öğrenciler
26	2019	More than a grand day out? Learning on school trips to science festivals from the perspectives of teachers, pupils and organisers.	Canovan	Kanada	Öğretmen, Öğrenci, Organizatör
27	2018	Out-of-School Learning in Hungarian Primary Education: Practice and Barriers.	Füz	Macaristan	Sınıf öğretmenleri
28	2018	Primary School Teachers' Perceptions of Out of School Learning within Science Education	Henriksson	Finlandiya	Sınıf öğretmenleri
29	2018	Because life doesn't just happen in a classroom: elementary and middle school teacher perspectives on the benefits of and Obstacles to, out-of-school learning.	Clarke Vivier ve Lee	Washington	Ortaokul öğretmenleri

Tablo 2.2. (devamı)

30	2017	Complementing classroom learning through outdoor adventure education: out-of-school-time experiences that make a difference,	Richmond vd.,	ABD	7., 9., 11.sınıf öğrencileri
31	2017	Field trips natural environments: how outdoor educators use the physical environment	Lavie-Alon ve Tal	İsrail	Ortaokul öğrencileri
32	2016	Learning at workstations in two different environments: A museum and a classroom	Sturm ve Bogner	Almanya	6. ve 7.sınıf öğrencileri
33	2015	Learning about Biodiversity: Investigating Children's Learning at a Museum, Environment Centre and a Live Animal Show	Sim	Singapur	4.sınıf öğrencileri
34	2014	Learning arithmetic outdoors in junior high school influence on performance and self-regulating skills	Fägerstam ve Samuelsson	İsveç	7.sınıf öğrencileri
36	2014	Early childhood educators' use of natural outdoor settings as learning environments: an exploratory study of beliefs, practices, and barriers	Ernst	ABD	Öğretmenler

Tablo 2.2. (devamı)

37	2013	The Role of Intrinsic Motivation in a Science Field Trip	Benton	ABD	5.sınıf
38	2013	Toward a Framework for Integrating Planetarium and Classroom Learning	Schmoll	ABD	4. ve 5.sınıf öğrencileri
39	2012	Adolescent Learning in the Zoo: Embedding a Non-Formal Learning Environment to Teach Formal Aspects of Vertebrate Biology.	Randler vd.,	Almanya	10-12 yaş öğrenciler
40	2013	Learning biology and mathematics outdoors: effects and attitudes in a Swedish high school context	Fägerstam ve Blom	İsveç	13-15 yaş öğrenciler
41	2012	Outdoor adventure education in a formal education curriculum in Finland: Action research application	Karpinnen	Finlandiya	Ortaokul

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama ve veri analizi kısımları yer almaktadır. Çalışmanın daha doğru anlaşılmasını sağlamak için doküman incelemesine dayalı meta-tematik analiz hakkında detaylı biçimde bilgi verilmiştir. Veri toplama kısmında meta-tematik analizde kullanılacak çalışmaların nasıl elde edildiği (araştırmaları meta-analize dahil etme ve hariç tutma kriterleri), veri analizi kısmında ise ulaşılan verilerin meta-tematik analizinin nasıl gerçekleştiği açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Okul dışı öğrenme ortamlarının bilişsel, duyuşsal, sosyal bakımdan etkililiğini ve sorunlarını incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, çeşitli gelişmeler neticesinde benimsenen uygulamaların her yönüyle ayrıntılı biçimde incelenmesine anlaşılmasını sağlayarak farklı bakış açıları geliştirilmesinde etkilidir (Seggie ve Bayyurt, 2017, s.16). Bu nitel çalışmada, doküman incelemesine dayalı bir analiz çeşidi olan meta-tematik analiz kullanılmıştır. Nitel verilerin doküman incelemesi bağlamında ayrıntılı, kapsamlı ve bütüncül biçimde irdelenmesine meta-tematik analiz denilmektedir (Batdı, 2020). Nitel çalışmalardaki katılımcı görüşlerinin analizi sonucunda oluşan tema-kodlar, araştırmacının bakış açısıyla ortak noktada detaylı incelenmesi ile anlamlı yeni tema ve kodlara ulaşılır (Batdı, 2019). Araştırmada bütüncül bir bakış açısı ile detaylı incelemeler yapabilmek amacıyla meta-tematik analiz yoluyla nitel yöntemle yürütülmüş çalışmaların bulguları ayrıntılı

incelenmiş ve kodlama yapılarak nitel bulgulara ulaşılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde meta-tematik analiz hakkında bilgi verilmiş izlenen yol adım adım anlatılmıştır.

3.1.1. Meta-Tematik Analiz

Bu çalışmada okul dışı öğrenme ortamlarının bilişsel, duyuşsal, sosyal alana etkilerini ve sorunlarını meta-tematik analiz yoluyla incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca doğrultusunda ulusal ve uluslararası yazında okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımını konu edinen 2013-2023 yılları arasında yürütülen araştırmalar meta-tematik analize tabi tutulmuştur. Metatematik analiz ile incelenecek çalışmaların nitel desenlenmiş, katılımcı görüşü içeren çalışmalar olmasına dikkat edilmiştir.

3.1.1.1. Meta-Tematik analizin tanımı

Meta-tematik analiz, araştırmanın konusuyla ilgili olan nitel yürütülmüş çalışmalardaki birincil veri kaynaklarından elde edilen bulguların birleştirilerek analiz edilmesidir. Araştırmacının bakış açısıyla nitel yöntemle dayalı çalışmalardaki katılımcı görüşlerini (ham verileri) değerlendirip yeniden yorumlanmasıyla daha kapsamlı, genel ve bütüncül verilere ulaşılması sürecidir. Çalışmalardan doğrudan alınan ya da araştırmacı tarafından oluşturulan kodlar ve bu kodları kapsayıcı temalar yer almaktadır. Analiz sürecinde kod ve temalar bütüncül olarak incelenerek kod ve temalar oluşturulur. Bulgular, değerlendirilerek araştırmacının bakış açısına göre yeniden yorumlanır (Batdı, 2019).

3.1.1.2. Meta-Tematik analizin amacı

Meta-tematik analizin amacı araştırılan konu ile ilgili kapsamlı bir açıklama yapmak ve herhangi bir uygulamanın veya yöntemin gerekliliğini, etkililiğini, uygunluğunu değerlendirmektir. Nitel bulguların detaylı biçimde ve bütüncül bakış açısıyla yeniden yorumlanmasına dayanan meta-tematik analiz ile olguları açıklayıp anlaşılır kılmak hedeflenir (Batdı, 2019, s.11).

3.1.1.3. Meta-Tematik analiz uygulama basamakları

Meta-tematik analiz sürecinde Batdı (2019) tarafından açıklanan uygulama basamakları rehber alınmıştır. Meta-tematik analizde izlenmesi gereken adımlar aşağıda detaylı biçimde anlatılmıştır (Batdı (2019, s.22).

- Araştırmanın problemini belirleme

Araştırmacı ilgilendiği konulara yönelik literatür taraması yaparak kişisel çıkarımlarından yararlanarak problemini belirler. Bu noktada belirlenen konunun meta-tematik analize uygun olması da önemlidir. Belirlenen konuyla ilgili katılımcı görüşü içeren yeterli sayıda çalışma olmalıdır. Katılımcı görüşü, meta-tematik analiz için ham veri niteliği taşır. Araştırma konusuyla ilgili sınırlandırma yapılması ve problemin net olarak ifade edilmesi de önemlidir. Bu araştırmanın problemi şu şekilde belirlenmiştir: “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Öğrencilere Katkısı ve Sorunları Nelerdir?”

- Belirlenen Problemle İlgili Kuramsal Çerçeve Oluşturma

Araştırma problemiyle ilgili detaylarını içeren neyin ve nasıl araştırılacağına belirlendiği aşamadır. Bunun için araştırma probleminin net ifade edilmesi önemlidir. Bu çalışmada okul dışı öğrenme ortamlarının bilişsel, duyuşsal, sosyal gelişim alanına katkısı ve sorunları incelenecektir.

- Araştırma soruları hazırlama

Bu aşamada araştırmanın hipotezleri oluşturulur. Bu çalışmada, okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal bakımdan katkılarının olduğu aynı zamanda sorunlarının olabileceği varsayılmaktadır.

- Araştırmanın evren ve örneklemini belirleme

Araştırma konusunun hangi veri tabanlarından taranacağına, sahip olacağı özellikler, dahil etme ve hariç tutma kriterlerini netleştirerek konuya ilişkin literatürün tarandığı aşamadır. Bu araştırmanın evreni konuyla ilgili yapılmış tüm çalışmalardır. Dahil etme-hariç tutma kriterleri örneklem seçimi olarak tanımlanabilir.

- Veri toplama

Araştırma konusuyla ve amacıyla ilgili veri tabanlarının tarandığı aşamadır. Bu aşamada titiz davranmak ve ulaşılan çalışmalardaki katılımcı ifadeleri dikkatli incelemek önemlidir. Bu aşamada belirlenen ölçütlere uygun makale ve tezler ayrıntılı biçimde incelenmiş. Dahil etme ve hariç tutma nedenlerine ilişkin notlar alınmıştır. Bu

gerekelendirilmesinin yapılması çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmaktadır (Batdı, 2019). Bu araştırmada dahil etme ve hariç tutma kriterleri nedenleriyle EK 1’ de sunulmuştur.

- Verileri gözden geçirme ve araştırma

Verilerin çalışma ölçütlerine uygunluğunun incelenir. Bunun için veriler gözden geçirilir önemli görülen noktalarla ilgili not tutulur. Seçici ve dikkatli olunmayı gerektiren bu aşamada analize dahil edilmesi planlanan çalışmalara karar verilir. Karar verilirken katılım görüşü içermesi, yayım yılı gibi ölçütler dikkate alınır. Bu araştırmada meta-tematik analize dahil edilen makale ve tezlere ilişkin genel bilgilere EK 2’ de sunulmuştur. EK 3’ te meta-tematik araştırma verileri gösterilmiştir. Araştırma ile ilgili ayrıntıların sunulması araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

- Verileri kategorilere göre ayırarak kodlama

Veriler tanımlanır ve aralarında ilişki kurulur. Katılımcı görüşü içeren ham veriler ve araştırmacının oluşturduğu birincil veriler birleştirilerek yeni tema-kodlara ulaşılan bu aşama bilgisayar programları ile de yapılabilir.

- Veri kaynaklarının tanımlarını oluşturma

Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların kaynağı, hangi veri tabanından ulaşıldığı, yayım yılı, kullanılan yöntemi ve çalışmanın örneklemini gösteren tablonun hazırlandığı aşamadır.

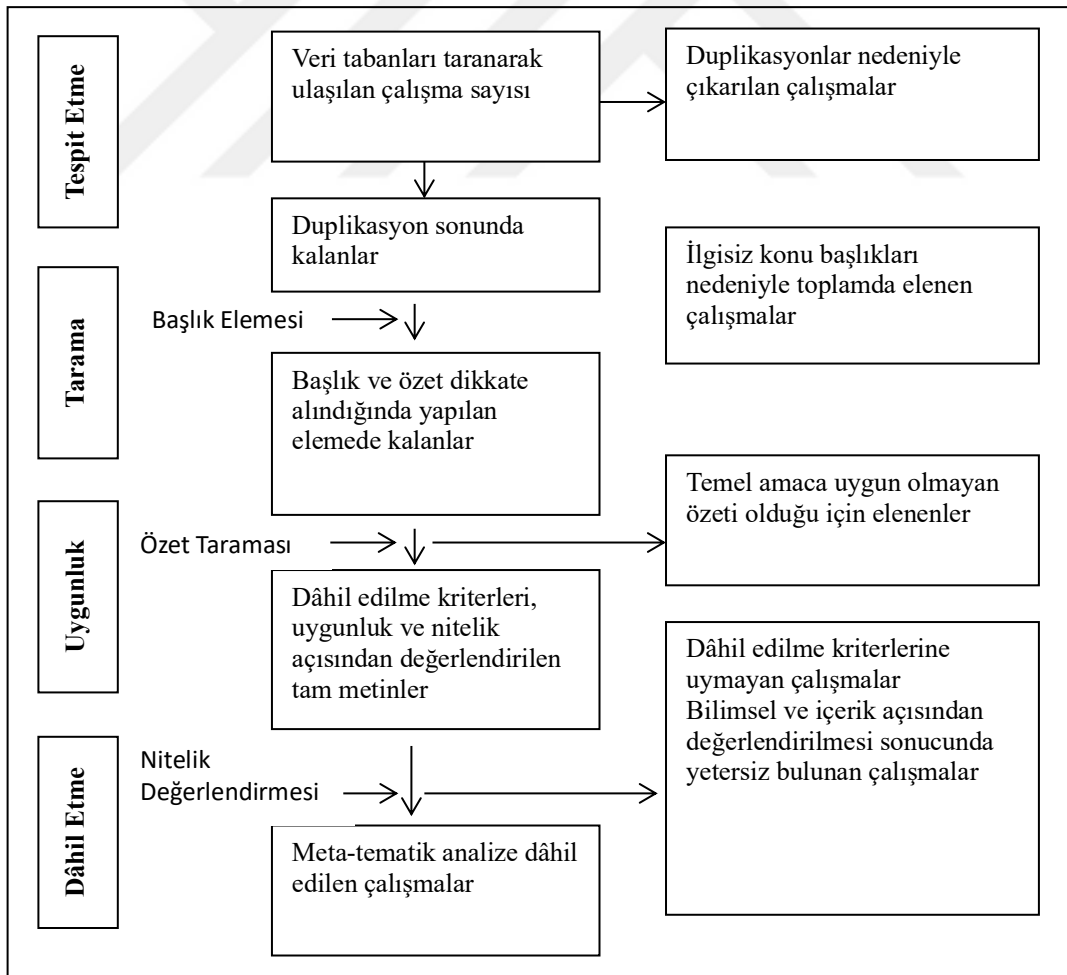
- Tema oluşturma ve hipotezleri test etme

Çalışmalardaki bulguların analiz edilmesiyle oluşan kodların anlamlı birleşimi sonucu oluşan kalıplara tema denilmektedir (Clarke ve Braun, 2013). Araştırmanın problemi ile uyumlu olması gereken temaların araştırmanın hipotezi olduğu söylenebilir. Mevcut araştırmada araştırma problemi ile uyumlu olarak 4 tema oluşturulmuştur: Tema 1: “Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin bilişsel gelişim alanına katkıları nelerdir?”, “Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin duyuşsal gelişim alanına katkıları nelerdir?”, Tema 3: “Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin sosyal gelişim alanına katkıları nelerdir?”, Tema 4: “Okul dışı öğrenme faaliyetlerinin sorunları nelerdir?”

- Verileri raporlama ve yorumlama

Elde edilen verilerin sunulması aşaması olan bu son aşamada tema ve kodlar düz yazı şeklinde veya ilgi çekici modellemelerle gösterilebilir. Raporlama aşamasından sonra araştırmacı verileri yorumlar.

Araştırmacının veri toplama ve analizi sürecinde düşündüklerini takip edebilmek, araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini sağlamak aynı zamanda sistematik biçimde ilerleyebilmek için nitel araştırmalarda günlük tutmak önemlidir (Strauss ve Corbin, 1998). Meta-tematik analize dahil edilecek çalışmaların kriterlerine belirleme noktasında ve belirledikten sonra sistematik ilerlemeyi sağlamaya katkı sunan aynı zamanda çalışmanın adımlarını özetleyici nitelikte olan Moher, vd., (2009) tarafından geliştirilen meta-tematik analiz sürecinde kullanılması için uyarlanan PRISMA akış diyagramı aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 3.1. PRISMA akış diyagramı (Moher vd., 2009)

3.1.1.4. Meta-Tematik analizin güçlü ve zayıf yönleri

Doküman incelenmesine dayanan meta-tematik analiz, araştırmacıların veri toplama sürecini birçok açıdan kolay kılmaktadır (Batdı, 2019, s.83). Tematik analizler esnektir. Araştırmacı seçtiği farklı bağlamlardaki konulara dönük araştırma soruları üretirken, erişeceği veri türünü ve büyüklüğünü belirlerken daha özgür hareket eder (Kiger ve Vargio, 2020). Bu süreçte araştırmacının çalışmasında doğrudan katılımcı görüşlerine (ham veri) yer vermesi meta-tematik analizi geçerli ve güvenilir kılan yönüdür (Batdı ve Anıl, 2020).

Doküman incelemesine dayalı olan meta-tematik analizin araştırmacı açısından avantajlı ve dezavantajlı yönleri bulunmaktadır (Batdı, 2019). Bu süreçte araştırmacı kapsamlı verilere internetin sunduğu imkanlar sayesinde verilere kısa zamanda erişebilmektedir. Bu durum araştırmanın maliyetinin düşük olmasını sağlamaktadır. Net ve kapsamlı dokümanlardaki veri topluluğu sürekli olarak araştırmacının elinin altında olduğundan sürekli inceleme imkanı elde edebilmektedir (Bowen, 2009). Araştırmacı zamansal ve mekansal imkansızlık nedeniyle erişemeyeceği verilere erişebilir. Doküman analizi ile tarihi bir dönemle ya da şahısla ilgili araştırma yürütebilir. Uzman incelemesinden geçen nitelikli veriler genellikle büyük bir örneklemi içermektedir. Bu durum çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği artıran etmenlerdir (Bailey, 1982).

Araştırmacının eriştiği dokümanların araştırma sorusunu cevaplandıracak ayrıntıları içermemesi, dokümana erişimin sınırlı olması karşılabilecek sınırlılıklardandır. Aynı zamanda sadece araştırma sorusuna istenen yanıtı verebilecek dokümanların seçimi (yanlı seçim) güvenilirliği olumsuz etkilemektedir (Bowen, 2009). Mevcut çalışmanın geçerli olmasını sağlamak için analiz edilecek makale ve tezlerin seçiminde 6 farklı veri tabanı kullanılmış; güvenilirliği arttırmak için ulaşılan tüm kodlar katılımcı görüşleri ile desteklenmiştir.

3.2. Araştırmaya Dahil Edilen Çalışmalar

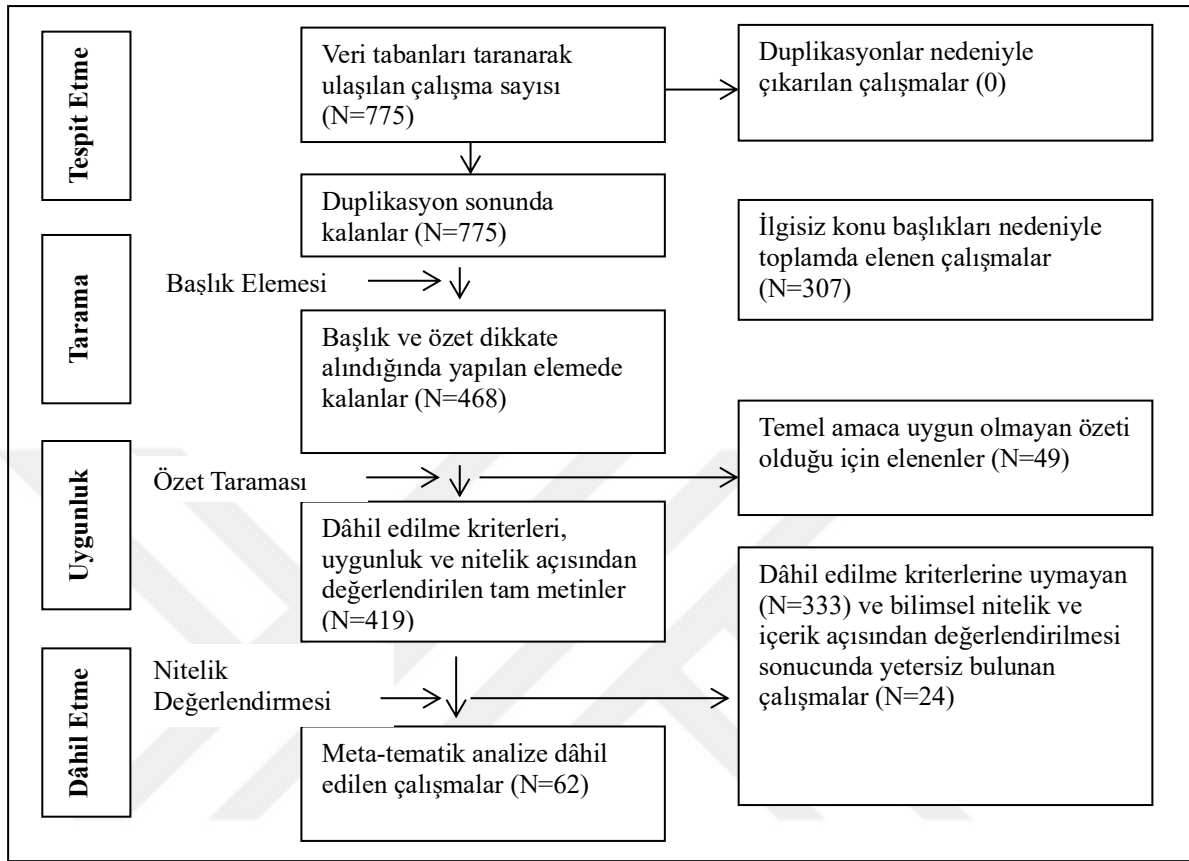
Mevcut araştırmada meta-tematik analiz kapsamında okul dışı öğrenme ortamları hakkında yapılan çalışmalar araştırılmıştır. Çalışmanın meta-tematik analiz verilerinin toplanmasında analize dahil edilme kriterleri şu şekilde belirlenmiştir:

- Çalışmanın, okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere bilişsel, duyuşsal, sosyal bağlamda etkilerini ve/veya sorunlarını belirlemeyi amaçlaması,
- Nitel desenlenmiş olması,
- Bilimsel içerik bakımından nitelikli ve yeterli olması,
- 2013-2023 yılları arasında yayınlanmış olması,
- Türkçe veya İngilizce dillerinde yazılmış olması,
- Doğrudan katılımcı görüşü içeren tez veya makale türünde olması gerekmektedir.

Belirlenen kriterler dikkate alınarak ilgili kaynağa erişmek için “Yükseköğretim Kurulu Merkezi (YökTez)”, “ProQuest”, “Taylor ve Francis”, “ERIC”, “SCOPUS”, “Web of Science” veri tabanları kullanılmıştır. Araştırma için taranacak veri tabanlarında Türkçe ve İngilizce olarak “okul dışı öğrenme”, “okul dışı öğrenme ortamları”, “okul dışı öğrenme ve saha gezileri” anahtar kelimesi kullanılarak tarama yapılmıştır.

Veri tabanlarında aranan makale ve tezler yukarıda sunulan kriterlere uyularak seçilmiştir. Buna göre, araştırma konusunu inceleyen toplam 775 çalışmaya ulaşılmıştır. Ancak araştırma amacına uygun şekilde belirlenen ölçütler dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmış ve bunun sonucunda araştırmacı tarafından erişilen çalışmaların bazılarının meta-tematik analize dahil edilmeye uygun görülmüştür. Bazı çalışmalar ise ölçütlere uygun olmadığı için elenerek meta-tematik analize tabi tutulmamıştır. Meta-tematik analize dahil edilen ve hariç tutulan çalışmaların sayıları PRISMA akış diyagramı (Moher vd., 2009) kullanılarak Şekil 3.2 sunulmuştur.

Veri tabanlarından elde edilen 34 tez ve 28 makale olmak üzere toplamda 62 çalışma meta-tematik analize dahil edilmiştir. Bu süreç detaylarıyla aşağıda anlatılmıştır.

Şekil 3.2. Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların akış diyagramı (Moher, vd., 2009)

Şekil 3.2’de sunulan akış diyagramına göre ulusal ve uluslararası veri tabanlarında yapılan tarama ile ulaşılan 775 çalışmadan duplikasyon nedeniyle elenmemiştir. 775 çalışmadan 307 tanesi, aranan anahtar kelime ile uyumlu başlıklara sahip olmasına rağmen çalışma içeriklerinin konuyla uyumsuz olması sebebi ile elenmiştir. Bu elemenin sonunda kalan 468 çalışmadan 49 tanesinin araştırmanın temel amacına uymadığı tespit edilerek bu çalışmaların da analizden hariç tutulması gerektiği saptanmıştır. Geriye kalan 333 çalışma, araştırmacı tarafından belirlenen “meta-tematik analize dahil etme kriterleri” ile uyumlu olmadığı için elenmiştir. Bilimsel nitelik ve içerik bakımından değerlendirilen 24 çalışma da analizden hariç tutulmuştur. Dolayısıyla 62 çalışmanın meta-tematik analize dahil edilmesine karar verilmiştir. Analize dahil edilen çalışmaların belirlenen kriterlere uygun olmasına aynı zamanda geçerlik ve güvenirliklerinin yüksek olması göz önünde bulundurulmuştur. Meta-tematik analizin temel amacının konu ile ilgili alanyazında

yapılan çalışma bulgularının geniş bağlamda değerlendirmek ve yorumlayıp yeniden anlamlandırmaktır. Bu nedenle araştırmaya dahil edilen çalışma sayısı yeterli olduğu belirlenmiştir. Meta-tematik analize dahil edilmeyen araştırmaların analize dahil edilememe nedenleri Tablo 3.1’de gösterilmiştir. Buna göre araştırma kapsamında kullanılan 6 veri tabanında toplamda 775 çalışmaya ulaşılmış, bunların arasından 713 tanesi Tablo 3.1’de gösterilen sebeplerden dolayı elenmiştir.

Tablo 3.1. *Meta-tematik analize dahil edilen ve elenen çalışma sayıları*

	ProQuest	Taylor & Francis	YökTez	Eric	SCOPUS	Web of Science	Toplam
Taranarak ulaşılan toplam çalışma sayısı	212	106	55	118	168	116	775
İlgisiz konu başlığı nedeni ile elenenler	155	37	0	26	41	48	307
Başlık ve özet elemesi sonrası kalanlar	57	69	55	92	127	68	468
Temel amaca uygun olmayan özetler	0	12	0	4	28	5	49
Değerlendirilen tam metin sayısı	57	57	55	88	99	63	419
Kriterlere uymadığı için elenenler	47	44	30	74	90	48	333
Bilimsel içerik bakımından yetersiz olanlar	1	6	0	0	5	12	24
Meta-tematik analize dâhil edilenler	9	7	25	14	4	3	62

3.3. Veri Toplama ve Analizi

Mevcut araştırmada okul dışı öğrenme ortamlarının etkililiğinin ve sorunlarının belirlenmesi, doküman analizi yöntemi ile araştırılmıştır. “Doküman analizi hem basılı hem de elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet üzerinden iletilen) materyalleri gözden geçirmek ve değerlendirmek için kullanılan sistematik bir prosedürdür.” (Bowen, 2009). Buna göre araştırmada elde edilen veriler ulusal ve uluslararası veri tabanlarından erişilen makale ve tezlerin bulgularından oluşmaktadır. Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin erişilen dokümanların verileri, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, ulaşılan metindeki anlama, bağlama ve hedefe gönderme yaparak içeriğin incelenmesidir (Prasad, 2008). Başka bir tanıma göre metindeki iletiyi nesnel ve sistematik biçimde tanımlayıp çıkarım yapmak için kullanılan yöntemdir (Holsti, 1969).

İletişim araştırması yöntemi olarak bilinen doküman incelemesi, zamanla sosyal bilimler araştırmacıları tarafından sık kullanılır hale gelmiştir (Wimmer ve Dominick, 1994). Bu yöntemin nitel çalışmalarda kullanılma sebebi metinlerdeki verilerin araştırmacı tarafından yorumlaması ve bunun sonucunda uygun tema ve kodları oluşturması esasına dayanmasıdır. Bu araştırmada da analize dahil edilen çalışmaların bulguları detaylı incelenmiş ve katılımcı görüşlerindeki ortak ifadeler tespit edilerek yeniden yapılandırılmış ve yorumlanmıştır.

3.4. Meta-Tematik Analizde Güvenirliğin Sağlanması

Nitel olarak yürütölen çalışmalarda geçerlik ve güvenirliği karşılayan kavramları; “doğruluk” “uygulanabilirlik” ve “tutarlılık” olarak belirtilmiştir (Noble ve Smith, 2015). Buna göre araştırmacının bakış açısını net biçimde sunması doğruluğu, araştırma sonuçlarının benzer olan araştırmalarla aynı sonuca varması tutarlılığı, ulaşılan bulguların farklı bağlamlarda kullanılması uygulanabilirliği ve araştırmacının süreçte nesnel olması tarafsızlığı anlatır. Tüm bunlar nitel çalışmaların geçerlik ve güvenirliğini sağlamak için gereklidir. Nitel çalışmaların “inandırıcı olması” güvenirliği olumlu etkilemektedir. Bunun için “çeşitileme” yoluna gidilmelidir (Guba ve Lincoln, 1982). Tez, makale, rapor gibi farklı veri kaynakları kullanarak çeşitileme yapılabilir (Batdı, 2019). Çalışmada makale ve tez kullanarak çeşitileme yapılmıştır. Aynı zamanda ulaşılan veri

kaynaklarındaki bulgularından yeni kod ve tema oluştururken doğrudan katılımcı görüşü ile desteklemek önemlidir (Sutton ve Austin, 2015).

Çalışmada tema ve kodlar doğrudan alıntılандığı çalışmalar kodlanarak metin içinde verilmiştir. Kodlanan çalışmalardan seçilen örnek katılımcı görüşleri de direkt alıntı şeklinde yer almaktadır. Meta-tematik analizde kullanılan tez ve makalelerden alınan katılımcı görüşleri, her bir çalışmaya verilen kodlar ile sunulmuştur. Çalışmalara verilen kodlar, ulaşılan veri tabanının ilk harfi veya harfleri ile kodlanmış, görüşün alındığı sayfa numarası belirtilmiştir. Örneğin: “Sco3, s.13” kodu, Scopus veri tabanından alınan araştırmalardan 3 numara ile etiketlenen çalışmanın on üçüncü sayfasında bulunan ifadeyi niteler. Veri tabanlarına özel oluşturulan kodlar şu şekildedir. ERIC veri tabanı için “E”, Web of Science veri tabanı için “WS”, Taylor ve Francis veri tabanı için “T ve F”, ProQuest. Veri tabanı için “PQ” ve YökTez veri tabanı için “YT”.

Nitel çalışmalarda verilerin analizi aşamasında güvenilirliği sağlamak için kullanılan metotlar şöyledir:

- **Araştırmacı Güvenirliği:** Elde edilen verilerin farklı zamanlarda ya da farklı araştırmacılar tarafından analiz edilmesidir.
- **Kodlama Güvenirliği:** Veri grubunu kodlayıp kodlanan verilerin farklı araştırmacıların ya da aynı araştırmacıların farklı zamanlarda kodlamalarını sağlamaktır. Böylelikle kodlama sürecinin güvenilirliği değerlendirilir.
- **Kategoriler arası uyum:** Aynı veri grubu farklı araştırmacılar tarafından kodlanıyorsa kodlama kategorileri arasındaki uygunluk düzeyinin değerlendirilmesi güvenirliliğin sağlanması için önemlidir.
- **Kodlama Günlükleri:** Araştırmacı araştırma sürecinde kodlamaya ilişkin kararlarını ve yorumlarını kayda geçirerek kodlama sürecinin takip edilebilir yinelenebilir olmasını sağlayabilir.

Veri toplama aşamasında elde edilen veriler nitel çalışmalar çok önemlidir (Lonkila, 1995). Nitel verilerin analiz sürecinde araştırmacılar, tümevarım analize uygun olan Miles-Huberman modelini sık tercih etmektedir (Baltacı, 2017).

Miles-Huberman Modeli

Model, nitel verilerin analizinde sistematik biçimde ilerlemesi için elde edilen verileri “azaltma, sunma ve sonuçları şekillendirme” aşamalarının eş zamanlı olarak gerçekleştiği bütünleşik bir yapıdadır (Baltacı, 2017). Dolayısıyla nitel verileri toplama, düzenleme, sınıflama ve anlamlandırmada etkili olan modelde birçok teknik ve strateji işe koşulur. Modelin temel bileşenleri şunlardır:

1. **Veri Toplama:** Araştırmacının gözlem, görüşme, doküman gibi nitel veri kaynaklarından kıstaslarına uygun olarak veri toplama stratejini geliştirdiği aşamadır.
2. **Veri Azaltma:** Toplanan verileri kategorilere ayırma ve düzenleme, özetleme stratejilerinin kullanıldığı aşamadır. Veri azaltma ve düzenleme süreci veri analizi ile birlikte ilerleyen bir aşamadır (Poggenpoel ve Myburgh, 2003). Bu süreçte kodlama ve not alma stratejileri kullanılır (Robert ve Priest, 2006). Araştırmacı, analiz sürecin boyunca sürekli olarak veri grubunu inceleyerek verileri azaltıp dönüştürür. (Cresswell, 2003).
3. **Verinin Sunumu:** Azaltılan verinin şema, grafik, kavram haritası gibi görsel modeller yoluyla sunulduğu aşamadır (Seale, 2001).
4. **Çapraz Analiz:** Verilerin arasındaki ilişkiler ve oluşturulan desenlerin incelendiği aşamadır. Veri grupları arasındaki önemli ilişkilerin ve temasal düzenin tespiti için kullanılır.
5. **Sonucun Biçimlendirilmesi ve Yorumlama:** Analiz süreci; verinin toplanması azaltılması, kodlanması, kodların gruplandırılması ve temalara ulaşılmasıdır (Patton, 2002). Bu aşamada ulaşılan temaları gruplayan araştırmacı parçadan bütüne ulaşır (Jupp, 1996). Böylelikle araştırma sonucuna dayalı genelleme ve yorumlama yapar.
6. **Bulguları Doğrulama:** Doğrulama, ulaşılan sonuçların denenmesi ve onaylanması ile gerçekleşmektedir (Merriam, 1998). Bunu sağlayabilmek için ulaşılan kodlar gözden geçirilir. Farklı bir araştırmacının tekrar kod oluşturması sağlanır. Araştırmacının kendi oluşturduğu kodlarla farklı bir araştırmacı tarafından kodlar arasındaki uyum güvenirliliğin sağlanması için önemlidir. Miles ve Huberman’ın bu uyumluluğu belirlemek için oluşturduğu formül şu şekildedir:

$\Delta = C \div (C + \emptyset) \times 100$ formüldeki sembollerden,

Δ : Güvenirlik katsayısını,

C: Üzerinde görüş birliği sağlanan konu/terim sayısını,

$\emptyset$: Üzerinde görüş birliği bulunmayan konu/terim sayısını ifade etmektedir.

Miles ve Huberman tarafından oluşturulan bu formüle göre iç tutarlılığın sağlanması için kodlayıcı arasındaki uyumu belirlemeye yardımcı olan bu formülden elde edilen sonucun en az %80 olması gereklidir (Miles ve Huberman, 1994).

Mevcut araştırmada dış güvenirliliğine katkı sağlamak için araştırmanın tüm aşamaları ayrıntılı olarak anlatılmış, iç güvenirliliğinin artması için araştırmacı tarafından oluşturulan kodlar ile farklı iki araştırmacının çıkardığı kodların uyumu hesaplanmış ve %82 olarak belirlenmiştir (Miles ve Huberman, 1994). Bu oran güvenirliliğin kabul edilebilir olduğunu ispatlamıştır. Tablo 3.2.'de araştırmacı ve kodlayıcılar tarafından yapılan kodlama örnekleri sunulmuştur.

Tablo 3.2. *Kodlayıcılar tarafından oluşturulan kod örnekleri*

Katılımcı Görüşleri	Araştırmacı	1. Kodlayıcı	2. Kodlayıcı
"Dersi uygulamalı öğrenmek bana, daha iyi ve kalıcı bilgiler kazandırıyor. Okul dışında öğrendiğim bilgileri unutmuyorum."	Kalıcı öğrenme	Kalıcı öğrenme	Kalıcı bilgi
"Bence derse ilgiyi daha fazla artırır. Çünkü öğrenciler dışarda ders işlemeye hevesli oldukları için derse ilgiyi artırır."	İlgii artırma	İlgi çekme	İlgii artırır.
"Gittiğinde sorumluluk duygusu gelişiyor. Doğaya karşı sorumlu olduğunu... İşte çöpe, yere çöpe atmadan çöp kutusunu kullanmayı öğreniyor. Ne yapıyor? Doğaya karşı sorumluluğunu öğreniyor."	Sorumluluk kazandırma	Sorumluluk kazanma	Sorumluluk geliştirir.

Tablo 3.2. (devamı)

“Öğrenciler informal öğrenme ortamlarında öğrenme sürecinde aktif oldukları için konuları daha dikkatli dinleyebiliyorlar”	Dikkati artırma/odaklanma	Dikkat artırma	Dikkatli dinleme
--	---------------------------	----------------	------------------

BÖLÜM IV

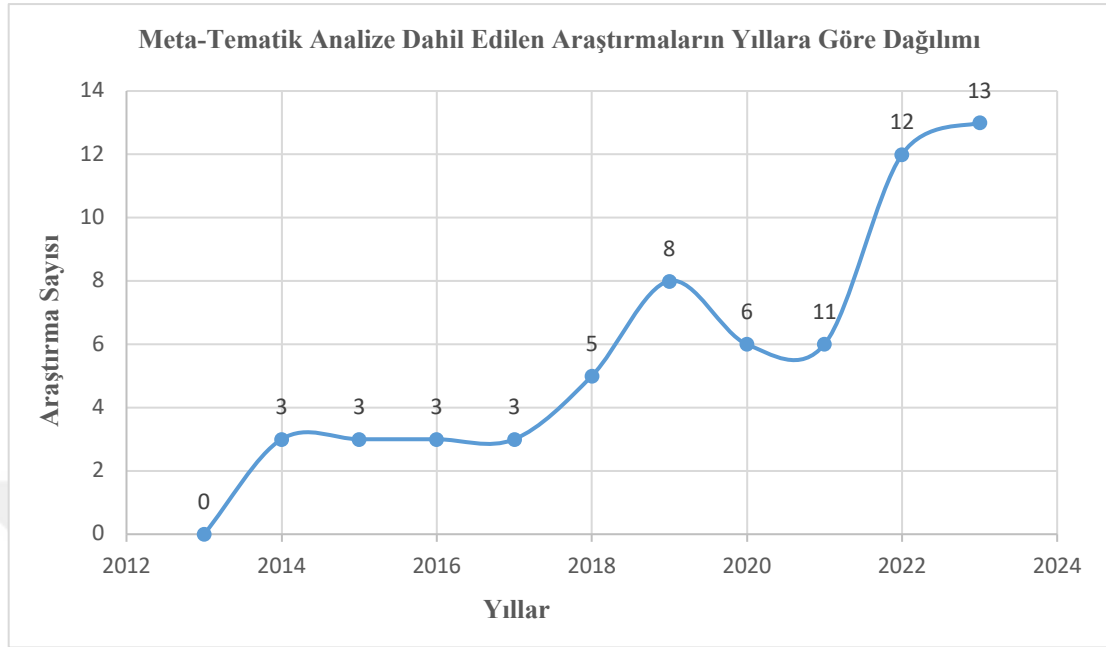
BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde meta-tematik analize dahil edilen çalışmalara ilişkin genel bilgilere ve araştırmanın amacı dahilinde oluşturulan tema ve kodlara yer verilmiştir. İlgili çalışmaların bulgularından elde edilen tema ve kodları desteklemek için katılımcı görüşleri alındığı veri tabanı ile birlikte sunulmuştur.

4.1. Meta-Tematik Analize Dahil Edilen Çalışmaların Genel Bilgileri

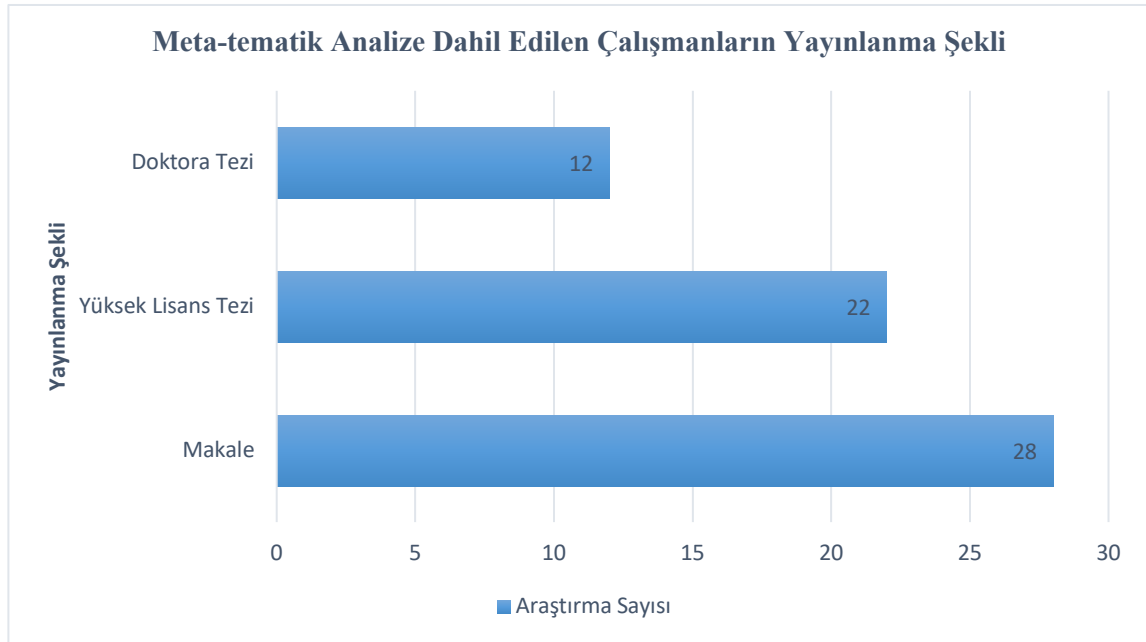
Disiplinli bir veri toplama sürecinin sonunda veri tabanlarından elde edilen ve araştırmanın ölçütlerine uygun olma niteliği taşıyan çalışmaların meta-tematik analizi yapılmıştır. Meta-tematik analize uygun görülen 62 çalışmanın yıllara göre dağılımına, yayınlanma şekline ve hangi veri tabanından ulaşıldığına ilişkin sınıflandırmalara yer verilmiştir. Bu sınıflandırmalar hem araştırmanın daha iyi anlaşılmasını sağlamak hem de yapılması planlanan yeni çalışmalarda araştırmacılara rehberlik etmesi açısından önemli görülmüştür.

Meta-tematik analize dahil edilen 62 çalışmanın yıllara göre dağılımı Şekil 4.1’de sunulmuştur. Buna göre araştırmanın ölçütleri doğrultusunda 2013-2023 yılları arasında yapılan çalışma dağılımına bakıldığında 2013 yılına ait uygun veriye ulaşılamazken 2014, 2015, 2016 ve 2017 yılında 3, 2018’ de 5, 2019’ da 8, 2020’ de 6, 2021’de 11, 2022’de 12 ve 2023’te 13 çalışmanın olduğu görülmektedir. Bu veriden hareketle okul dışı öğrenme ortamlarını konu edinen ve katılımcı görüşü içeren çalışmaların sayısında 2013 yılından sonra bir artış olsa da 2020 yılında bir düşüş yaşanmıştır. Genel anlamda ilgili konudaki katılımcı görüşü içeren çalışma sayısının artma eğiliminde olduğu söylenebilir.

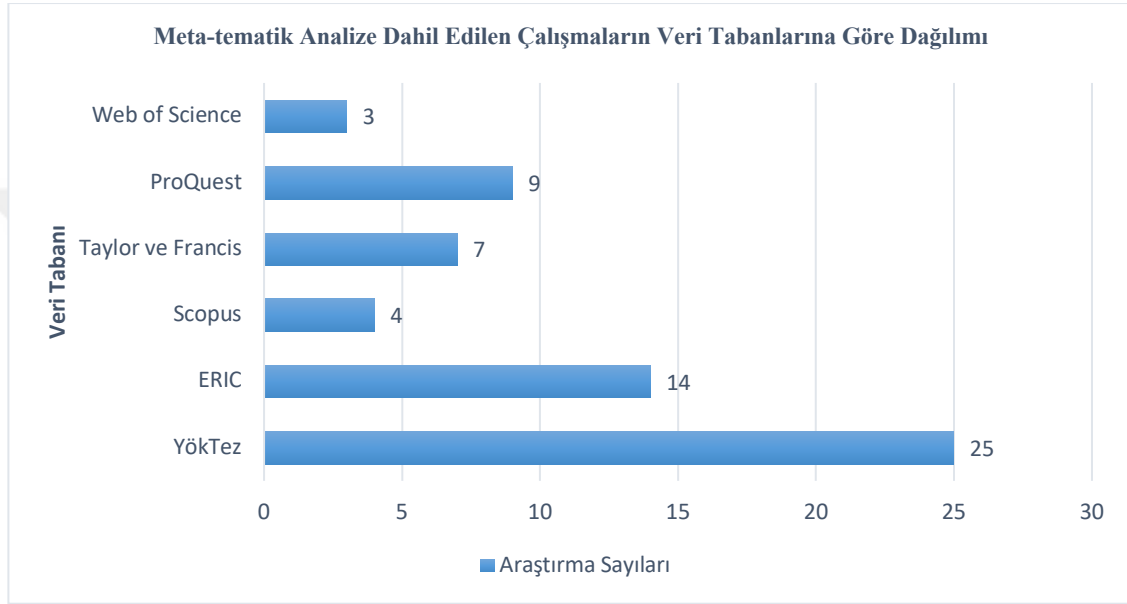
Şekil 4.1. Meta-tematik analize dâhil edilen araştırmaların yıllara göre dağılımı

Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların yayınlanma şekline ilişkin veriler Şekil 4.2’de gösterilmiştir. Belirlenen ölçütler gözetilerek araştırmaya dahil edilen çalışmaların 28’i makale, 22’ si yüksek lisans tezi ve 12’si doktora tezi şeklinde yayınlanmıştır. Dolayısıyla çalışmada toplam 34 tez kullanılmıştır.

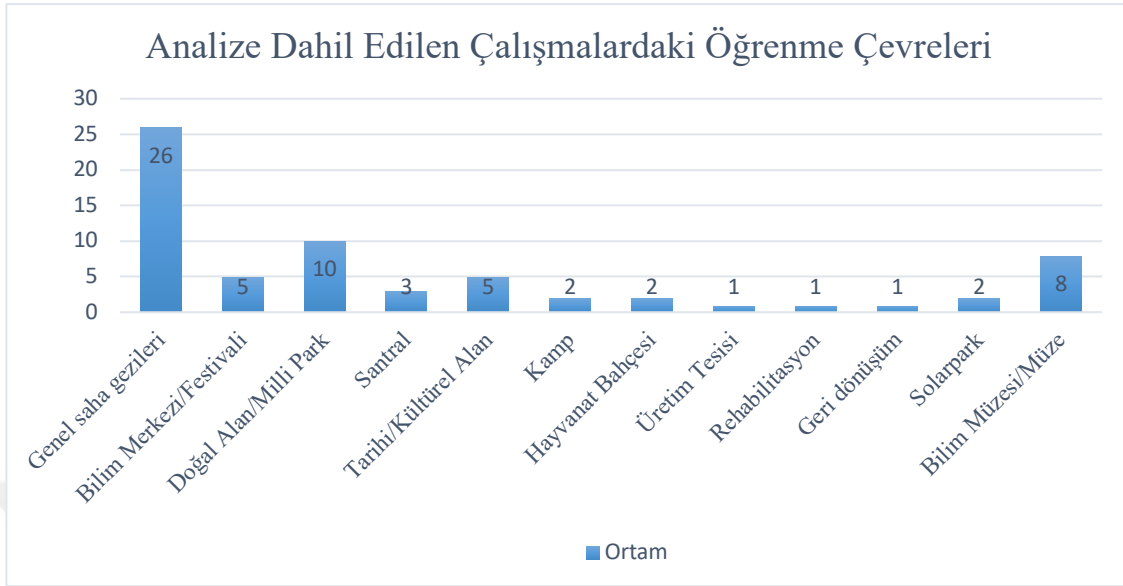
Şekil 4.2. Meta-tematik analize dahil edilen çalışmaların yayınlanma şekli

Meta-tematik analize dahil edilen çalışma sayılarının veri tabanlarına göre dağılımını gösteren Şekil 4.3. incelenerek veri tabanından ulaşılan çalışma sayıları kıyaslandığında en fazla verinin YökTez (6 doktora, 19 yüksek lisans) veri tabanından en az verinin ise Web of Science veri tabanından ulaşılmıştır.

Şekil 4.3. Meta-tematik analize dahil edilen çalışma sayılarının veri tabanlarına göre dağılımı

Meta-tematik analize dahil edilen çalışmalardaki okul dışı öğrenme çevrelerinin neler olduğuna ilişkin bilgi vermek için amacıyla Şekil.4.4 oluşturulmuştur. Buna göre 26 çalışmada spesifik bir ortamdan bahsedilmeden okul dışı öğrenme ortamları genel olarak ele alınmıştır. Doğal alanlar/milli park (orman, açık hava vb.) gibi öğrenme çevrelerine yapılan etkinlikleri konu alan çalışma sayısı 10, bilim müzesi/müze 8, tarihi ve kültürel alan 5, bilim merkezi/bilim festivali 5, santral 3, solar park 2, kamp ve hayvanat bahçesi 2, üretim tesisine, rehabilitasyona, geri dönüşüme (ÇEVKA) birer kez yer verilmiştir. Analize dahil edilen çalışmaların bazılarında birden fazla ortamda öğrenme faaliyeti düzenlenmiştir.

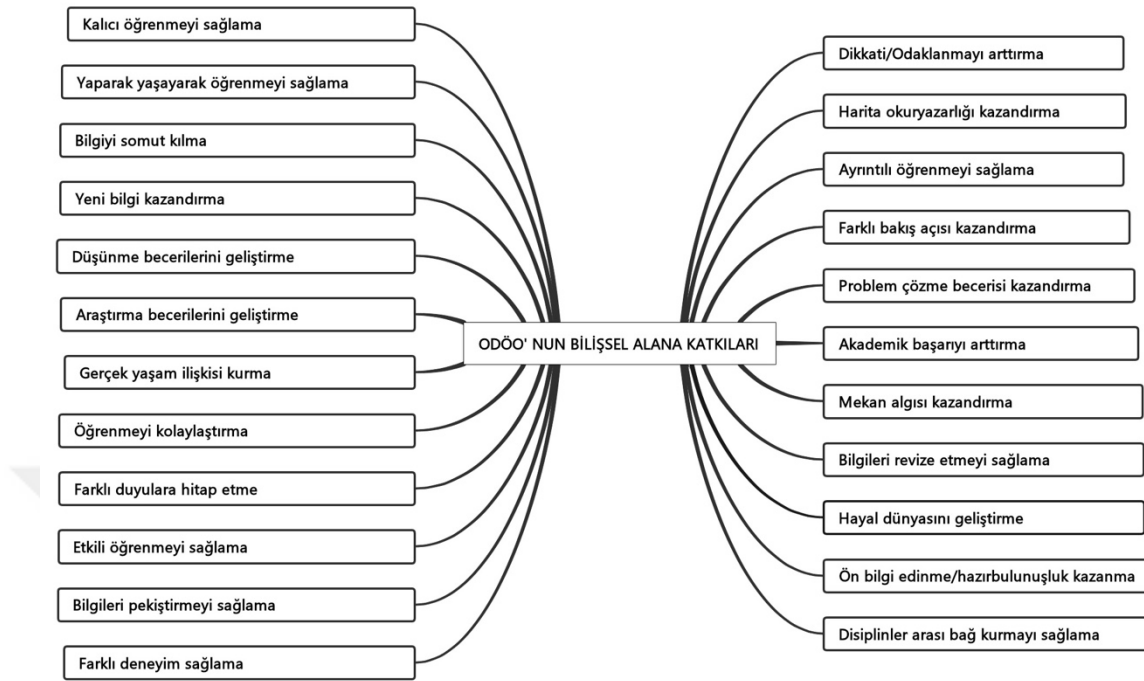
Şekil 4.4. Analize dahil edilen çalışmalardaki öğrenme çevreleri

4.2. Meta-Tematik Analiz Bulguları

Okul dışı öğrenme ortamlarını etkililiğini belirlemek için katılımcı görüşü içeren çalışmaların meta-tematik analize tabi tutulması sonucunda oluşturan kodlar 4 tema altında ele alınmıştır. “ODÖO’nun öğrencilere bilişsel alana katkıları”, “ODÖO’nun öğrencilere duyuşsal alana katkıları”, “ODÖO’nun sosyal alana katkıları” ve “ODÖO’nun sorunları” olarak oluşturulmuştur.

4.2.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Bilişsel Alana Katkıları

Araştırmanın alt problemlerinden biri okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere, bilişsel anlamda katkısının neler olduğudur. Bu katkıları saptamak için ulaşılan çalışmaların bulgularının meta-tematik analizi sonucunda “ODÖO’nun bilişsel alana katkıları” teması oluşturulmuş ve katılımcı görüşleri referans alınarak çeşitli kodlara ulaşılmıştır. Şekil 4.5.’te ulaşılan tema ve kodlar gösterilmiştir.

Şekil 4.5. ODÖO'nun bilişsel alana katkıları

Tablo 4.1. Bilişsel alana katkısı temasına ait kodların sıklık değerleri

Kodlar	f	%
Kalıcı öğrenmeyi sağlama	115	20,39
Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlama	73	12,94
Bilgiyi somut kılma	57	10,10
Yeni bilgi kazandırma	54	9,57
Düşünme becerilerini geliştirme	33	5,85
Araştırma becerilerini geliştirme	31	5,49
Gerçek yaşam ilişkisi kurma	27	4,78
Öğrenmeyi kolaylaştırma	26	4,60
Farklı duylara hitap etme	20	3,54
Etkili öğrenmeyi sağlama	17	3,01
Bilgileri pekiştirmeyi sağlama	16	2,83
Farklı deneyim sağlama	12	2,12
Dikkat/Odaklanmayı artırma	11	1,95
Harita okuryazarlığı kazandırma	10	1,77
Ayrıntılı öğrenmeyi sağlama	9	1,59
Farklı bakış açısı kazandırma	9	1,59
Problem çözme becerisi kazandırma	8	1,41

Tablo 4.1. (devamı)

Akademik başarıyı arttırma	8	1,41
Mekan algısı kazandırma	7	1,24
Bilgileri revize etmeyi sağlama	6	1,06
Hayal dünyasını geliştirme	5	0,88
Ön bilgi edinme/hazırbulunusluk kazanma	4	0,70
Disiplinler arası bağ kurmayı sağlama	3	0,53

Meta-tematik analizin sonucunda bilişsel alandaki katkıları teması altında toplam “23” koda ulaşılmıştır. Ulaşılan kodlar ve sıklıklarına ilişkin veriler Tablo 4.1’ de sunulmuştur. Okul dışı öğrenme ortamlarının bilişsel anlamdaki katkılarından en çok tekrar eden kodu %20,39’ luk oranla kalıcı öğrenmeyi sağlamasıdır. Bilişsel alana öğrencilere katkılar teması altındaki katılımcı görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

Kalıcı öğrenmeyi sağlama

Bu kodu oluştururken şu ifadeler: *"Öğrenciler konuları sadece kağıt üzerinde öğrenmiyorlar, informal öğrenme ortamlarında somut örnekler kullanarak konuları kalıcı olarak öğrenebiliyorlar."* (YT1-s.63), *"Bu çocuklar şekillenmemiş hamur gibidir. Örneğin Feza Gürsey'in deneyleri Bilim Merkezi akılda kalıcı, ilgi çekicidir. Bu ortamlar, bilim ve teknolojiyi öğrenme fırsatı sağlar. Çocukların daha önce hiç duymadığı şeyler. Ebeveynler böyle bir fırsat sağlayamıyor."* (E5-s.1233), *"Okul dışı öğrenme etkinlikleri öğrencilerin birebir gözlem yapabilmeleri için daha açık bir ortam sağlıyor. Arkeolojiye giden bir öğrenci fosil kavramını kitaptaki tanımın ötesinde gözlemleyerek müze aslında fosili daha iyi öğreniyor ve bilginin kalıcılığı artıyor."* (E7-s.96) referans alınmıştır.

Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlama

Bu kod altında referans alınan ifadelere *"Bilim merkezine gidip sergiyi kendim yaparak deneyimlediğimde serginin ne anlatmak istediğini anladım ve sonra uygulamak çok daha kolay oldu. Çünkü bize doğrudan anlatmış olsaydınız daha fazla zorluk yaşardık. Ama bence bilim merkezindeki makara sistemlerini görmek ve ardından atölyede bir sonraki çalışma sayfasındaki adımları takip etmek çok kolay oldu."* (T ve F4-s.95),

“Yaparak yaşayarak öğrenme sayesinde konuyu daha çok içselleştiriyorlar.” (WOS1-s.277) örnek verilebilir.

Bilgiyi somut kılma

Kod oluşturulurken dikkate alınan ifadelere, *“Yani bunlar benim gerçekten güçlü olduğum iki uygulamalı bileşen- hayvanları, oradaki habitatları ve mekanları filme almanın gerçek kullanımı. Böylece çocuklar sadece zihinlerinde canlandırmak zorunda kalmadılar. Bahsettiği gerçek yerleri ve hayvanları görebildiler.” (PQ2-s.45), “Bölgenizi ve yaşadığınız yeri görmek çok faydalıdır. Eğer tepegöze bir harita koyarsanız bunu asla öğrenemezsiniz, çünkü göremezsiniz. Ancak onları dışarı çıkardıktan sonra bu haritayı gösterirseniz, tamamen farklı bir şekilde 'evet, şuradaydı' diyebilecekleri noktalara sahip olabilirler.” (T ve F7-s.45), "Okul ortamında her şey teoridir. Bu da olayların soyut kalmasına neden oluyor. (Bu konular) çocukların görerek, dokunarak, yaşayarak ve kendileri araştırarak kalıcı bir öğrenme sağlayacaktır." (Sco4-s.40) örnek gösterilebilir.*

Yeni bilgi kazandırma

Bu kod altında *“Farklı bilgiler öğrendik. Kamp gerçekten eğiticiydi.” (E14-s.158), “...geziler beni daha çalışkan yaptı. Daha önce öğrenmediğim şeyler öğrendim. Önceden düşündüğüm şeylerin bazılarının aynı, bazılarının başka olduğunu öğretti. Önceden düşündüğüm şeylerin bazıları doğru çıktı. O yüzden bana çok şey kattı...” (YT24-s.91), “...hiç bilmediğimiz, gitmediğimiz yerlerde vardı öğrenmiş olduk yani bilgilerimizi çoğaltık.” (YT25-s.196) ifadeleri yer almaktadır.*

Düşünme becerilerini geliştirme

İlgili kod altında, *“Kendini yaratıcılık olarak duyuşsal olarak harekete geçmesini, ortaya geçmesini sağlıyor. Her alanda gelişmesini sağlıyor, rahatlatıyor yani eğlenerek öğrendiği bir ortam yaratılmış oluyor. Oyun için içine katılıyor hem sanatın içine katıyoruz bilim, fen içine katmış oluyoruz.” (YT9-s.94), “Yaşama yakın öğrenme ortamı sağlanmış olur. Soyut bilgiler somutlaşma imkânı bulur. Karar verme ve sorgulama becerisi gelişir. Tarihsel gelişimi daha iyi algılar.” (YT10-s.113), “Mesela bir şey düşündüğümde ondan sonra neler olabilir diye düşünüyorum. O olursa ne olur? O olursa*

ne olur diye. Nedenlerini ve sonuçlarını daha çok düşünür oldum. Şimdi daha kapsamlı düşünüyorum.” (YT19-s.175) ifadeleri bulunmaktadır.

Araştırma becerilerini geliştirme

Bu kod oluşturulurken referans alınan ifadeler; “Öğrenciler okul dışı öğrenme etkinliğiyle sınıfta aldıkları kazanımları daha somut bir şekilde, farklı etkinliklerle alarak konulara olan bakış açıları değişir. Etraflarında gördükleri nesnelere, yaşamlarında karşılaştıkları olaylara bakış açıları değişebilir, bu durumları okulda gördükleri derslerle ilişkilendirebilirler. Bu da derslere olan ilgilerini ve meraklarını artırır. Bu merak duygusu da öğrencilerin araştırma yapmalarına olanak sağlar.” (YT8-s.44), “Okuldan gelir gelmez bunları soruyor.-Anne, bakalım neler oluyor- (çalışma sayfalarında). -Hadi yapalım, diyor. Her şeyle ilgilenmeye başladı. Aktiviteler bittiğinde, "Başka var mı?" diyor. Böylece başka deneyler, aktiviteler ve araştırma bilgileri yapmaya başladık internetten.”(E4-s.1979), “Geziden sonrasında neler gördük? En çok dikkatinizi çeken neydi? Hangisini yapmaktan mutlu olduk? Sen böyle bir şey yapar mısın? Hani meslek olarak baktığımızda. Mesela itfaiyeye gittikten sonra birçok çocuk yani yardımseverlik böyle kedileri kurtarma, yangınları söndürme gibi davranışlardan çok mutlu oldular ve itfaiyeci olmak isteyenler çoğaldı. Mesela bilim ve deney evine gittiğimizde de yine uzayla ilgili deney ile ilgili araştırmalarla ilgili birçok şey yapmak isteyenler oldu. Kendi kendine deneyler yapmak isteyenler oldu. Hani bu farklı şeyler katıyor gerçekten.” (YT13-s.79) arasında gösterilebilir.

Gerçek yaşam ilişkisi kurma

Kodu oluştururken dikkate alınan ifadelere, “Yılın başından beri planımız hayvanat bahçesi gezisine gitmekti. Yani hayvanat bahçesi gezisi, öğrendiğimiz her şeyin doruk noktasıydı ve bunları gerçek hayat perspektifine yerleştirmekti ve bu yüzden oraya gitmek ve tüm bu bilgilere sahip olmak ve sadece hayvanat bahçesini deneyimlemek değil, aynı zamanda öğrendikleri her şeyle ilişkilendirmek ve bu bağlantıları kurmak.” (Sco3-s.64), “Bakış açısını değiştirir. Kitaptan öğretilen şeyler bazen hava da kalıyor. Mesela açık hava basıncı diyoruz. Çocuk açık hava basıncına birçok yerde rastlıyor fakat farkına varamıyor. Gittiği ortamda böyle bir etkinlik yapsa bu günlük yaşantımızda şurada olan

şeymiş diyecek ve olumlu etkilenecektir.” (YT7-s.41), “Okul dışı etkinlikler ile öğrenciler doğal tarihi ve kültürel mekanları, bilim ve sanat merkezlerini daha iyi ve etkili kullanmayı öğrenir. Öğrenci öğrenme de aktif olarak rol almasıyla yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi ve çevresiyle öğrendiği konuları ilişkilendirmeyi öğrenir.” (YT18-s.63) örnek gösterilebilir.

Öğrenmeyi kolaylaştırma

“Öğrenmem kolaylaşır yani sınıftakinden daha çabuk öğrenirim sonra bide sorulara rahatlıkla cevap verebilirdim. İşlediğimiz konulardan çıkan soruları hemen söyledim.” (YT22-s.62), “Bir mekânı doğru biçimde gözlemleyip dikkatli biçimde analiz etmeyi öğrendim. Zaten eğer biz sadece okul içi derslerde konu işleseydik MDB kapsamında herhangi bir şey öğrenemezdik. Çünkü uygulama imkânı çok kısıtlı olacağı için kalıcı öğrenmeler de zayıf kalacaktı. ODÖÖ’da ise zengin etkinlikler ve seminerler olduğu için MDB açısından her şeyi aktif biçimde öğrenebildik. Okulda krokiyi, haritayı, tarih şeritlerini çok iyi öğreneceğimizi düşünmüyorum. Bu okul dışı mekanlar sayesinde hızlı ve etkili öğrendik.” (YT14-s.146) gibi ifadeler kodu oluşturmada referans alınmıştır.

Farklı duylara hitap etme

Kodu destekleyecek ifadelere, “Çocuklara burada gözlemleme fırsatı vermesi, yaparak yaşayarak öğrenmeyi desteklemesi, daha çok duyu organını işin içine katması... Bir de tabi okul bahçesi daha güvenli bir alan.” (YT2-s.72), "Pandemiden önce okul dışında birkaç yere gitme fırsatımız oldu, onlar da pandemi sırasındaki faaliyetlerden daha verimliydi. Her şeyin içindeydik; beş duyumuzu kullanarak faaliyetler gerçekleştirebiliyorduk. Ancak pandemi sırasında yürüttüğümüz faaliyetlerde en çok hayallerimizi kullandık.” (E7-s.97) örnek gösterilebilir.

Etkili öğrenmeyi sağlama

Kod altında yer alan ifadelere, “Harikaydı! Yılın en sevdiğim okul gezilerinden biriydi! Bence çocuklar çok eğlendi ve saha gezisinden gerçekten keyif aldı. Öğrencilerin birçoğu ayrıca örneğin makaralar ve kaldıraçlar gibi kavramları daha iyi anlamalarını sağladı. Başlangıçta, öğrenciler bu kavramların arkasındaki anlamı tam olarak

anlayamadılar. Ancak, bir kez müzede bu makinelerle fiziksel olarak etkileşime geçebildiler ve onları kullanabildiler. Bu kavramları ve nasıl çalıştıklarını daha iyi anladılar. Çok eğlendiler öyle ki öğrendiklerinin farkında bile değillerdi.” (PQ3- s.82), "Sosyal bilgiler ve müze iç içe geçmiş durumda. Müzeler tarihi ve coğrafi konuları anlamada dersi daha etkili kılıyor. Ayrıca eğlenerek öğrenmemizi sağlıyor" (WOS2-s.553), “Dersi okul dışında işlemek ile çevreyi gözlemlemek, olayı yerinde görmek ve dersi daha iyi öğrenmek güzel şeylerdir.” (YT5-s.107) örnek verilebilir.

Bilgileri pekiştirmeyi sağlama

“Konu ile ilgili bir şey olduğu zaman evet öğretmenim biz orada görmüştük diyor. Ya biz bir deney yapmıştık. Orada öğrenmiştik diyor. Yani ders anlatımı sırasında bunu kullanabiliyorlar yaşayarak öğrendikleri her şey kitaptan okuyarak öğrendiklerinden daha kalıcıdır. Bence o yüzden ben daha çok gezileri tercih ediyorum. Gezeriz arkasından konuyu anlatırız ya da pekiştirme amaçlı gezeriz.” (YT17-s.75), “Kesinlikle verimli olur. Konular pekişir. Öğrenci sınıf içinde öğrenmişse okul dışı öğrenme çerçevesinde daha da kalıcı öğrenecektir.” (YT20-s.54) kodu oluştururken referans alınan ifadelerle örnek gösterilebilir.

Farklı deneyim sağlama

“Köpekbalıklarının uzunluğunu öğrenmek, var olduğunu bilmediğim deneyler yapmak ve bunları denemek... En ilginç şey, bana anlatılmasından ziyade kendi gözlerimle görmektir.” (T ve F1-s.6), “Okul dışı öğrenmelerde tek düze öğretim yoktur. Sıradanlıktan çıkan bir eğitim vardır. Okul dışında yapılan etkinliklerde merak duygusu ön plandadır. Okul dışı öğrenme daha eğlencelidir. Okul dışı öğrenmeler sınıf içi öğrenmelere göre daha geniş ortamlar yer almaktadır. Okul dışı ortamlarda farklı meslek grupları ile tanışır, daha çok beceri kazanabilirler.” (YT12-s.103) kodu belirlerken referans alınan ifadelerdir.

Dikkati arttırma/odaklanmayı sağlama

Kodu destekleyen ifadelerle “Öğrenciler somut şeyler görüyorlar, daha çok dikkat ediyorlar ve bu onların ilgisini çekiyor.” (E2-s.259), “Bilimi çok sevdiğini söylüyor. Dikkati ve ilgisi arttığını fark etti. Artık her şeyi sorguluyor. Gördüğü her şeyin neden-nasıl yapıldığını soruyor, öğrenmek istiyor ve çok mutlu.” (E4-s.1980) gibi ifadeler örnektir.

Harita okur-yazarlığı kazandırma

“Harita yorumu ve kroki hazırlama konusunda kendimi çok geliştirdim. Ayrıca gidilen bir yerin tarihi ve oradaki eserlerin kronolojik sıralamasını öğrenmek de bana çok şey kattı. Mekânsal düşünme becerisi anlamında önemli deneyimler elde ettim.” (YT14-s.146) ifadesi kodu desteklemektedir.

Ayrıntılı öğrenmeyi sağlama

“Olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum. Uygulamalı yaptığımız için faydalı oldu benim için. Çevre konusunda da daha bilinçlendik. Önceden de biliyordum geri dönüşümü ama bu kadar ayrıntılı bilmiyordum.” (YT21-s.65) ifadesi kodu desteklemektedir.

Mekan algısı kazandırma

Bu kod altında referans alınan ifadeler; “Burayı ziyaret edip görerek ve hayal gücünü destekleyerek ortaya çıkan bir algıdır. Kişi ne kadar çok gezer gözlemlerse, o kadar çok bilinçlenir ve mekan algısı gelişir.” (E9-s.631), “Müzeler sosyal bilgiler dersinin olmazsa olmazlarından biridir. Çünkü müzecilik zaman ve kronolojiyi algılama ve mekânı algılama becerisi kazandırır.” (WOS2-s.553) örnek gösterilebilir.

Bilgileri revize etmeyi sağlama

Kod oluşturulurken, “İlk başlarda sadece bazı şeylerin kültür olduğunu zannedişordum. Oysa her mekân, davranış ve diğerleri kültürle etkileşim halindeymiş. Böyle olduğunu anladım hocam. Ben kültürün önemini anladım.” (YT6-s.121), “Bilim insanların farklı şekillerde görebiliyorlar, bilimi pek çok farklı şekilde kullanabileceğini görebiliyorlar. Bilim insanı dediğinizde akıllarına beyaz önlük

geliyor... ama artık bilimin bundan çok daha geniş olduğunu gördüler." (T ve F1-s.8), ifadeleri referans alınmıştır.

Hayal dünyasını zenginleştirme

"Bir kavram vereceğimiz zaman bunlar sınıfta tek boyutlu kalıyor. Ama okul dışında bir gezide, müzede verdiğimiz zaman tabii ki daha etkilidir. Çocukların şemalarını farklılaştırmış oluyoruz. Hayal dünyası genişliyor." (YT9-s.90), *"Hayal gücü gelişmiş olur, birlikte hareket etme, işbirliğinde gelişmeler ve psikolojik rahatlamalar meydana gelir."* (YT10-s.113) ifadeleri ilgili kodu desteklemektedir.

Ön bilgi edinme/hazırbulunuşluk kazanma

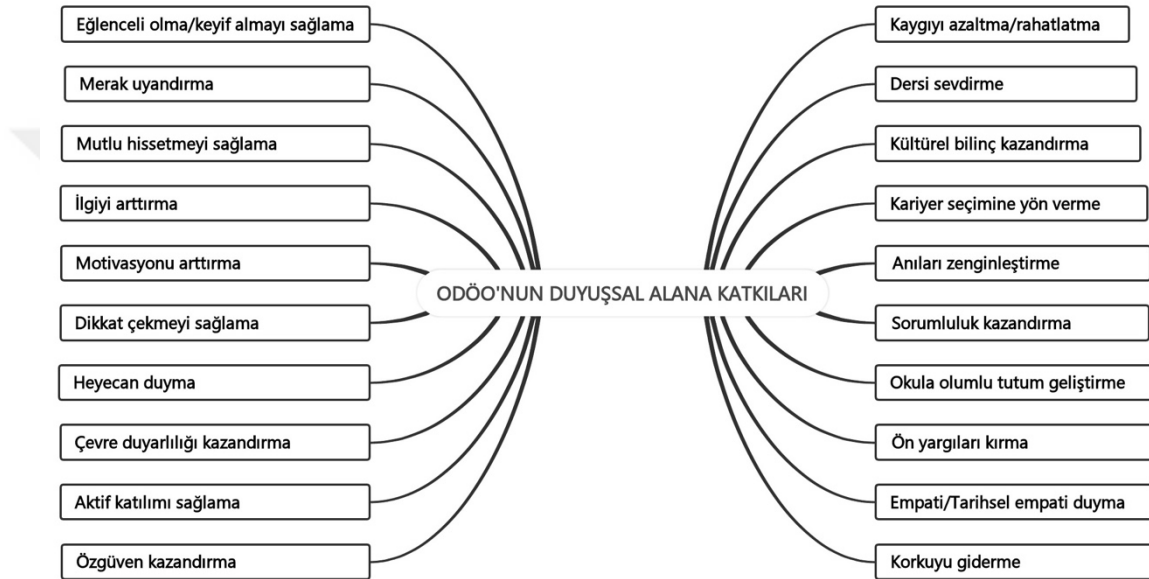
"Bilişsel yani zihinsel olarak hazırbulunuşluklarının artmasını sağlar, problem çözebilme yeteneklerinin artmasını sağlar çünkü öğrenci gördüğü ve somut yaşantılar yoluyla deneyimleyerek öğrendiği şeyleri daha kolay uygulamaya döker. Matematiğin günlük hayatta her yerde olduğunu, soyut bir ders olmadığını kavramasını, matematiğin günlük yaşamdaki yerini görmesini sağlar. Dokunma ve görme ile birlikte öğrencinin beynindeki bağlantılar daha da çok çoğalır ve yeni bağlantılar oluşturularak öğrenme daha çok geliştirilir ve sağlanır." (YT8-s.45), *"Evet katkısı olur. Dersle ilgili, daha çok şey öğrenebiliriz ondan sonra daha iyi öğrenebiliriz. Sınıfta öğrendiklerimizden daha kapsamlı daha iyi olur. Derste mesela öğrendiğimiz şeyi önceden öğrenmiş oluyoruz. Öğretmenimiz bir soru sorunca onu bilebilirim daha çalışkan olabilirim."* (YT22-s.61) ifadeleri kodu oluştururken referans alınan ifadelerdendir.

Disiplinler arası bağ kurmayı sağlama

Bu kod oluşturulurken, *"Tarih, İngilizce ve çevre bilimini entegre etmemizi sağlıyor"* (PQ6-s.97), *"Disiplinlerarası bakış açısı kazandırılır. Geniş bir gözlem alanı oluşur."* (YT10-s.116) ifadeleri referans alınmıştır.

4.2.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Duyuşsal Alana Katkıları

Meta-tematik analizden elde edilen araştırma verilerine göre okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere duyuşsal alandaki etkisine ilişkin Şekil 4.6.'deki kodlara ulaşılmıştır. Okul dışı öğrenme ortamlarının eğlenceli, merak uyandırıcı, mutlu verici gibi özelliklerinin olduğu görülmektedir.

Şekil 4.6. ODÖO'nun duyuşsal alana katkıları

Tablo 4.2. Duyuşsal alana katkısı temasına ait kodların sıklık değerleri

Kodlar	f	%
Eğlenceli olma/keyif almayı sağlama	118	26,04
Merak uyandırma	38	8,38
Mutlu hissetmeyi sağlama	35	7,72
İlgiyi arttırma	32	7,06
Motivasyonu arttırma	30	6,62
Dikkat çekmeyi sağlama	28	6,18
Heyecan duyma	28	6,18
Çevre duyarlılığı kazandırma	25	5,51
Aktif katılımı sağlama	16	3,53

Tablo 4.2. (devamı)

Özgüven kazandırma	16	3,53
Kaygıyı azaltma/rahatlatma	15	3,31
Dersi sevdirmeye	10	2,20
Kültürel bilinç kazandırma	10	2,20
Kariyer seçimine yön verme	10	2,20
Anıları zenginleştirme	9	1,98
Sorumluluk kazandırma	7	1,54
Okula olumlu tutum geliştirme	7	1,54
Ön yargıları kırma	5	1,10
Empati/Tarihsel empati duyma	5	1,10
Korkuyu giderme	4	0,88

Okul dışı öğrenme ortamlarının duyuşsal alanda katkılarına ilişkin kodların sıklık değerleri Şekil 4.2.'de sunulmuştur. Bu tema başlığı altında toplam 20 koda ulaşılmıştır. En fazla tekrar eden kod %26,04'lük oranla eğlenmeyi/keyif almayı sağlaması kodudur. Bu kodu merak uyandırma, mutlu hissettirme, ilgiyi ve motivasyonu artırma kodları izlemektedir.

“Duyuşsal Alana Katkılar” temasına ilişkin kodlar oluşturulurken yararlanılan katılımcı görüşleri sırasıyla şu şekilde belirtilmiştir:

Eğlenceli olma/keyif almayı sağlama

Bu kodu oluşturulurken referans alınan ifadeler şu cümleler: “*Bu ortamlar eğlenceli, kalıcı öğrenmeler sağlıyor diyebilirim. Bizim okul müdürümüz çok önem verir yaparak öğrenmeye. Okul bahçemizde kümesimiz var, sebzeler diktiğimiz bir bahçemiz var. Ekip, biçiyoruz, hayvanlarımızı besliyoruz. Turşu yapmıştık mesela öğrencilerimizle. Salgından önce belli aralıklarla geziler düzenlerdik, salgın bitince eminim gezilerimiz devam edecektir.*” (YT4-s.70), “*Okul dışında bu tarz etkinliklerin yapılması daha çok keyif alıyoruz. Ayrıca, bu aktivitede roket fırlatmak için okul dışında olmak daha uygundur.*” (E6-s.7662), “*Ve bu benim için de fikirlerin enjeksiyonu gibiydi. Ondan pek çok yeni fikir aldım. Her zaman çocuklarla doğada olan ve onlarla bir şeyler yapan bu öğretmen. Çocukların da bunu eğlenceli buldukları ve sabırsızlıkla bekledikleri fark edildi.*”

Dışarıdan bu tür uzmanları getirip bunu yapabilmek harika olurdu, eğlenceli şeyler yapın ve küçük gezilere çıkın." (E10-s.18), *"Eğlenceli olur. Bu şekilde daha iyi öğrenebiliriz."* (Sco2-s.1426), *"Gizli bir yere gittiğimizde 'Olamaz, artık sahne arkasına geçebilirim' diye düşündüm. Gerçekten eğlenceli ve havalıydı."* (PQ1-s.91), *"Sonunda eğlenceli oldu. Şaşırdım... interaktifti ve çok daha fazla insan vardı ... ve herkes işin içindeydi ve tutkuluydu... bu da işi eğlenceli hale getirdi ve ben de bir şeyler öğrendim."* (PQ9-s.93), *"Öğrencilerin bir şeyler görmesini ve öğrenmesini sağlıyor. Dolayısıyla öğrenmeleri daha kalıcı oluyor. Ayrıca çok daha eğlenceli oluyor, dolayısıyla ilgileri artıyor."* (WOS3-s.43) örnek gösterilebilir.

Merak uyandırma

"Öğrenciler mutlu, pozitif ve uyanık. 'Bugün ne yapacağız?' diye soruyorlar. Artık farklı bir merak var." (T ve F7-s.74), *"Merak etti, araştırmalarını daha çok genişletmeye çalıştı. Bilgileri daha böyle dikkatli dinliyor. Ondan sonra hani fen dersine karşı daha ilgili."* (YT19-s.178), *"...Mesela öğrenci bir bilgi öğrendi merak edip mesela bir sonraki aşamada peki hocam şöyle olsa nasıl olur. Şunu nasıl planlarınız gibilerinden bazı düşünceler içerisine girmişti. Onların içinden ben enerji mühendisliğini duydum. Kocaeli üniversitesinde varmış. Belki orayı yazarım diyenler de vardı."* (YT17-s.76) gibi ifadeler bu kodu oluşturmada belirleyici olmuştur.

Mutlu hissetmeyi sağlama

YT6-s.118, kodlu çalışmada *"Tarihimize yön vermiş atalarımızın yaşadıkları mekânları görmek ve yaptıkları savaşları, sanat eserlerini ve tarihi eserleri anlamamı sağlayan etkinlikler beni mutlu etti."* (YT11-s.23) kodlu çalışmada *"...Bizim okul dışı öğrenme ortamlarımız sınırlı olmasına rağmen gözlemlediğim kadarıyla çocukların daha mutlu vakit geçirdiklerini gördüm okul bahçemizde sık sık da katılmaya çalışıyorum daha eğlenceli koşup eğlenerek artı değerler kattığını düşünüyorum yani bilişsel, psikomotor, duygusal bütün gelişimlerine olumlu katkı sunduğunu gözlemlediğimi söyleyebilirim..."*, (WOS1-s.275) kodlu çalışmada *"Çok mutlu ve heyecanlı hissettim."* şeklinde görüş belirtilmiştir.

İlgiyi arttırma

Bu kod oluşturulurken (YT2-s.63) kodlu çalışmadaki “*Bir kere öğrencilerdeki motivasyonu artırıyor, ben faydalı olduğumu gördüm kendi dersim adına, derse ilgi arttı ve daha aktif oldular.*”, (E11-s.43) kodlu çalışmadaki “*Öğrenme daha kalıcı hale gelir. Aktif bir öğrenci olurlar. Öğrencilerin konuya ilgisini artırır.*” görüşler referans alınmıştır.

Motivasyonu arttırma

İlgili kod için referans gösterilebilecek görüşler arasında; “*Öğrencilerin ilgisi bu tür etkinliklerde kolay dağılır. Akademik olarak büyük kazanımlar elde edeceklerini düşünmesem de motivasyonlarını arttırarak okula karşı ilgilerini arttıracığını söyleyebilirim. İlgi düzeyinin artması ise dönüp dolaşıp akademik başarıya da katkı sağlayacaktır.*” (YT3-s.45), “*Kütüphane, özellikle üniversite düzeyindeki öğrenciler için en etkili öğrenme ortamlarından biridir. Bireysel olarak ya da arkadaşlarla çalışmak için sessiz, sakin bir yer sunar. Ayrıca her türlü basılı kaynağa anında ulaşılabilir. Öğrencilerin sınavlarına hazırlanırken gerçekten konsantre olabilecekleri tek ortam olduğunu düşünüyorum. Sizin gibi çalışan birçok benzer insanı görerek çalışma motivasyonunuz da artabilir.*” (Scol-s.256) gibi ifadeler yer almaktadır.

Dikkat çekmeyi sağlama

PQ9-s.94, kodlu çalışmadaki “*Çok eğlenceliydi öyle bir ortamdı ki herkes "Vay canına" diyordu. Bunu gördünüz mü? Gördün mü? Bunu gördün mü? Sizi yakalıyor ve "Vay canına, bu çok havalı" diyorsunuz.*”, (E11-s.44) kodlu çalışmadaki “*Öğrenciler bilgiyi uzmandan alıyor. Yeni bir ortama girerler ve dikkatlerini çeker.*”, YT13-s.48 kodlu çalışmadaki “*En büyük avantajı bence bizzat çocuklar gördüğü için yaşayarak öğrendiği için daha kalıcı oluyor öğrenme ve normal öğrenme sürecinin dışında bir ortam olunca çocukların daha çok ilgisini çekiyor. Daha çok dikkatlerini çekiyor. Daha etkin bir katılımı daha keyifli bir şekilde katılıyorlar. İlgilerini daha çok o noktada tutabiliyorlar. Benim için en önemli artısı bu şuan ve okulda sahip olamadığımız çevresel etkenler olsun ya da farklı şeyler olsun onlara ulaşabilme.*” kodu oluştururken dikkate alınan ifadelerdendir.

Heyecan duyma

Bu kodu destekleyen görüşler: *“Saha gezisinde, [öğrenciler] aniden bir çubuk böceği (Phasmatodeasp.) buldular. Büyük bir heyecan vardı. Bu planın bir parçası değildi ama onlara yeni şeyler keşfetme şansı verebilirsiniz ve bu da ele alınabilir. Saha gezisiyle ilgili olmayan hiçbir şey yok. Bu nedenle, konuşmaya niyetimiz yokmuş gibi görünen bir şey buldular, ancak aniden durup açıklayabiliriz. Sorular sordular ve biz de onlara fırsat verdik.”* (T ve F3-s.245), *“Orada sorular soruyor, heyecanlanıyor, daha çok üretiyor. Yani gözlemledikçe daha çok konuşuyor, soruyor. Orada sohbet ediyorlar diğer kişilerle. Onların sorularına cevap veriyorlar, onların konuştuklarını dinliyorlar. Daha çok öğrenmiş oluyorlar.”* (YT15-s.63) şeklinde gösterilebilir.

Çevre duyarlılığı kazandırma

YT17-s.76, kodlu çalışmada yer alan *“Kesinlikle biz hani gezi sonrası tüm öğrencilerde bu etkileri görmesek de çevre bilinci oluşan, işte geri dönüşüm kutusu oluşturmaya, geri dönüşüme dikkat eden öğrenciler, ağaçlandırmaya dikkat eden bir bitkiye bir hayvana bir canlıya saygılı olma onu besleyip büyütme belki de bu tür değişiklikler gördük.”*, (T ve F2-s.1292) kodlu çalışmada *“Çünkü tarihten ders alabiliriz; doğayı korumamız gerekiyor.”* ifadeler kodu oluştururken dikkate alınan ifadelerden bazılarıdır.

Aktif katılımı sağlama

Kodu oluştururken dikkate alınan ifadelerden bazıları *“Kesinlikle öğrencilere katkı sağlayacağını düşünüyorum. ... Yani bence öğrenciler sıkılmayacaklar çünkü aktif olacaklar.”* (E3-s.7), *“Zaten etkin katılıyorlar. Hani doğal ortam ve o konu ile ilgili gidilen yer ya. Etkili, yani giderek etkin katılım başlıyor, gitmeyle başlıyor. Hepsi katılıyorlar orada şey kalıp stabil duran çocuk olmuyor. İlgisiz de olmuyorlar yani.”* (YT15-s.76) şeklinde belirtilebilir.

Özgüven Kazandırma

YT3-s.45, kodlu çalışmadaki “Öğrenci bir okul dışı öğrenme etkinliğinde görev aldığı anda özgüveni artıyor. Kendine güvenen kişi ise başarılı olur. Öğrenme etkinliklerine katılım isteği artar. Gönüllü katılım oranı arttıkça da öğrencinin her alandaki başarısı dolaylı olarak artar.”, (PQ7-s.32) kodlu çalışmadaki “Her zaman kendimi ikinci kez tahmin ediyorum, gerçekten kötü bir sınav kaygım var. Yani sınıfta ne olacağını biliyorum ama sınavda sanki her şeyi unutuyorum. Bu kamplara gitmek bana zeki olduğumu fark ettirdi. Bunu yapabilirim.” kodu belirlerken referans alınan ifadelerden bazılarıdır.

Kaygıyı azaltma/rahatlatma

Kodu oluştururken (PQ5-s.103) kodlu çalışmada yer alan, “Dışarıda olduklarında daha fazlasını akıllarında tutuyorlar. Bence burası daha rahatlatıcı bir ortam.” ifade ve (YT21-s. 64) kodlu çalışmadaki “Bence çok güzel bir şey hep ders hep ders kafamız çok yoruluyor; sınav stresimizi atmış oluyoruz bize geri dönüşü güzel oluyor. Mesela ben SEKA Kağıt Müzesi'ne ilk kez sizinle gittim, bilim merkezine önceden gitmişim kağıt müzesi ilk olduğu için bence çok güzeldi. Bazen öğretmenlerimiz dışarı çıkartıyor okul içinde bile olsak dışarıda ders işlemek güzel oluyor; ben çok seviyorum. Bence olumsuz yanı yok.” kodu oluştururken dikkate alınan ifadelerdendir.

Dersi sevdirmeye

YT14-s.172 kodlu çalışmadaki “Okul dışındaki etkinlikler sayesinde evet çok sevdim. Daha önce nefret ediyordum.” ifade ve (YT23-s.50) kodlu çalışmadaki “Fen dersini çok sevmeye başladım hocam.” kodu oluştururken referans alınan ifadeler arasındadır.

Kültürel bilinç kazandırma

E3-s.7, kodlu makalede yer alan “Yani bir yandan Çanakkale'yi okuyan bir öğrenci düşünelim. Sadece dersle ilgili olmayabilir. (Gelibolu)'ya götürdüğümüzü hayal edelim, diğer yandan da öğrencileri eğer sınav ya da okul yoksa Çanakkale'yi ve Çanakkale ruhunu yerinde görmelerini sağlamak; bu korunmuş yerler hakkında bilgi sahibi olurlar. Tüm bunlar, Türkiye'nin kalıcılığını kesinlikle sürdürecektir. Bu öğrenciler vatanın ve

milletin birliğini öğrenirler.”, (WOS2-s.552) kodlu çalışmadaki *"Tarih bilincinin kazanılmasında ciddi bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Beni en çok etkileyen Anıtkabir oldu. Bir müze olarak milli mücadele yıllarına dair çok özel duygular ve fikirler uyandırıyor."* kodun oluştururken dikkate alınan ifadelerden bazılarıdır.

Kariyer seçimine yön verme

"Deneylerin kendi sosyal ortamında yapılması kalıcı öğrenmeyi sağladığı için. Füze deneyi, kimyasal deneyler, karışım deneyler... Mesela burda meslekler var... bunlardan öğrenci etkilenip meslek seçebilir..." (YT7-s.32), *"Bu onlara bilim insanlarıyla tanışma ve hangi işlerin bilimle bağlantılı olabileceğini görme fırsatı veriyor. Çocukların gözlerini daha önce farkında olmadıkları veya düşünmedikleri kariyer yollarına açıyor."* (T ve F1-s.6) bu kodu destekleyen ifadeler arasındadır.

Anıları zenginleştirme

YT16-s.63, kodlu çalışmada yer alan *"Bir kere çocuklar için unutulmaz bir anı oluyor. Ben bile ilkokula beşinci sınıftayken şehir merkezinde sulu bir yere pikniğe gitmiştik. Ne zaman oradan geçsem aklıma gelir. Çocuklar içinde unutulmaz oluyor, yaparak yaşayarak öğreniyorlar. Çocuklar sorumluluk alıyor, aktif oluyorlar."* örnek gösterilecek ifadeler arasındadır.

Sorumluluk kazandırma

YT15-s.72, kodlu çalışmadaki *"Kesinlikle sorumluluk. Aslında yardımlaşma değeri oluyor. Çünkü çocuk gitmeden önce konuştuğumuz kuralları uygulamaya çalıştığı için... Oranın bir sorumluluğu var. Sorumluluk duygusunu mutlaka geliştiriyor."* örnek verilebilir.

Okula olumlu tutum geliştirme

Bu kod altında yer alan *"Tüm olayları ayrıntılı olarak anlatıyor. Saçlarının uçtuğunu Bilim Merkezi'nde elektrikle deneyler yaptı. Tüm aktiviteler ve geziler onu heyecanla okula gitmesini sağladı. Şimdi gördüğü her şeyi daha fazla inceliyor. Neden-sonuç ilişkileri kuruyor."* (E4-s.1978), *"...İlk önce beklediğimiz yarar çocuğun okula olan*

tutumu davranışının değişikliği yani bazen öyle oluyor ki çocuk ortaokula, liseye geliyor sabah okula gidiyor ama ayağı ileri ileri gitmiyor da belki evde kalıyor ya da gitmek istemiyor, devamsızlık yapıyor. Öncelikle okula olan uyumu, sevgisi, okula olan ilgisi, okula karşı olan algısı olarak olumlu bir algı oluşturmaktı. İlk olarak amacımız ve çocukların okula gelirken ki heyecanlarını görmek bile insanı çok mutlu ediyor. O yüzden okula olan algılarında olumlu bir katkı sağladık. Onların orada bir öğrenme ortamı görmelerini sağladık farklı bir yer..” (YT11-s.41) referans alınan ifadeler arasındadır.

Ön yargıları kırma

Referans alınan ifadeler arasında *"Fizik, kimya, biyoloji vb. konularda öğrencilerin ufkunu açacak pek çok etkinlik var ve öğrencilerin konuları dersteki gibi ezberlemelerine gerek kalmadığı için fen bilimlerine yönelik önyargılarını kırmalarını sağlıyor."* (YT1-s. 63) ifadesi örnek verilebilir.

Empati/Tarihsel empati duyma

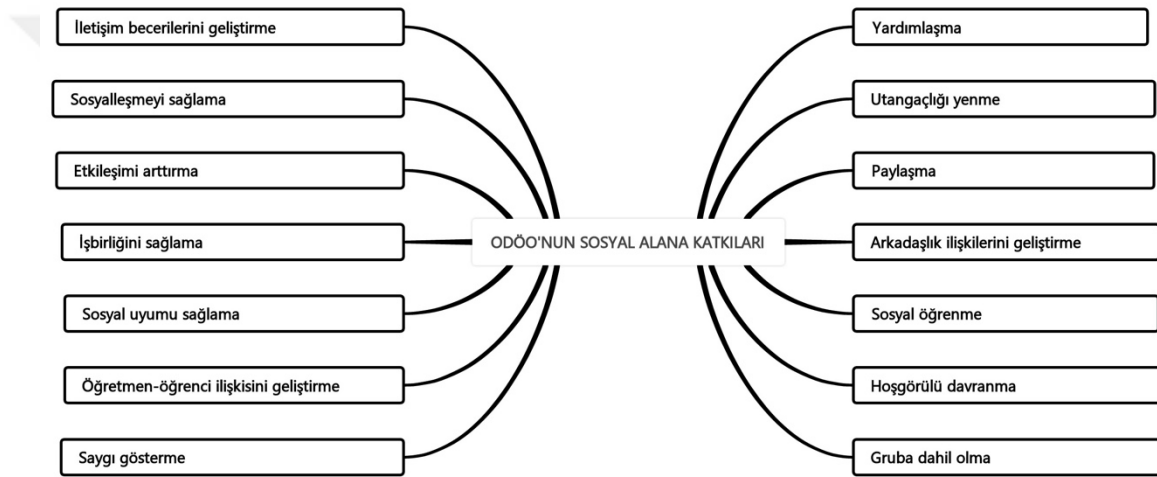
YT6-s.118 kodlu çalışmadaki *“Atalarımızın yaşadığı yerleri inceleyerek ders işlemek çok farklıydı. Sanki bende o dönemi yeniden yaşadım ve duygulandım.”* ifade örnek verilebilir.

Korkuyu giderme

“Okul dışında matematik ile ilgili etkinlik yapmak öğrencilerin matematiğe karşı önyargılarını, korkularını kırabilir. Bu bizim öğretme işimizi kolaylaştırır.” (YT8-s.36), *“Mağarayı hatırlıyorum. Bize mağaranın nasıl oluştuğunu anlattı, sarkıtların olduğu yerleri gösterdi ve yaraların genellikle mağaralarda yaşadığını söyledi. Ama insanların çıkardığı gürültü yüzünden uçup gitmişler. Korkmuştum ve sürekli Yossi'nin [OE'nin] elini tutuyordum. Karanlıktan korktuğum için yanımda oturan arkadaşımın elimi tutmasını istedim. İlk kez bir mağaraya giriyordum. OE herkesten ışıkları [öğrencilerin meşalelerini] kapatmalarını istediğinde... ben kapatmak istemedim. Sonunda kapattım ve arkadaşım tutundum. Dışarı çıktığımda bu benim için bir rahatlama oldu. Sanırım karanlık ve hiçbir şey görememe korkumun üstesinden geldim.”* (T ve F3-s.246) kodu oluştururken referans alınan ifadelerden bazılarıdır.

4.2.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Sosyal Alana Katkıları

Araştırmanın üçüncü alt problemine “Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin sosyal gelişim alanına katkıları nelerdir?” bu tema altında oluşturulan kodlarla yanıtlanmaya çalışılmıştır. Oluşturulan kodlar, Şekil 4.7’de sunulmuştur. Okul dışı öğrenme ortamlarının; sosyal becerileri geliştirmede, sosyalleşmeyi sağlamada, etkileşimi arttırmada, işbirliği kazandırmada ve sosyal uyumu sağlamada etkili olduğu görülmektedir.

Şekil 4.7. ODÖO'nun sosyal alana katkıları

Tablo 4.3. Sosyal alana katkısı temasına ait kodların sıklık değerleri

Kodlar	f	%
İletişim becerilerini geliştirme	34	33,66
Sosyalleşmeyi sağlama	16	15,84
Etkileşimi artırma	9	8,91
İşbirliği kurma	9	8,91
Sosyal uyumu sağlama	6	5,94
Öğretmen-öğrenci ilişkisini geliştirme	4	3,96
Saygı gösterme	4	3,96
Yardımlaşma	4	3,96
Utangaçlığı yenme	4	3,96
Paylaşma	3	2,97

Tablo 4.3. (devamı)

Arkadaşlık ilişkilerini geliştirme	3	2,97
Sosyal öğrenme	2	1,98
Hoşgörülü davranma	2	1,98
Gruba dahil olma	1	0,99

Sosyal alana katkılar temasındaki toplamda 14 kod çıkarılmıştır. Bu kodların frekanslarının sıklık değerleri incelendiğinde en çok tekrar eden kodun %33,66’lık oranla sosyal iletişim becerilerini geliştirme kodu olduğu görülmektedir. Bu kodu sırasıyla sosyalleşmeyi sağlama, etkileşimi artırma, işbirliği kazandırma kodları takip etmektedir.

İlgili temaya ilişkin kodlar referans alınan katılımcı görüşleri ile şu şekilde belirtilmiştir:

İletişim becerilerini geliştirme

Bu kodu oluştururken (YT18-s.63) kodlu çalışmadaki “Yaşamın içinde öğrenmeyi sağlar, kendi öğrenmelerini gerçekleştirmeyi sağlar, iletişim becerilerini geliştirir, sosyalleşirler.”, (E1-s.40) kodlu çalışmadaki “Evet, bu (saha) gezilerinin eğitimin kalitesini artıracağını düşünüyorum. Öğretmen adaylarının sosyal becerileri, iletişim becerileri, özgüvenleri ve girişimcilik yeteneklerini geliştirecektir.” referans alınan ifadelerdendir.

Sosyalleşmeyi sağlama

“Birçoğu için eğlenceli, heyecan verici ve yeniydi. Öğrenciler genellikle görmedikleri şeyleri gördüler. Cıvcıvlerin yumurtadan çıkışını izlemek gibi. Müze deneyimleri de şöyleydi. Aydınlatıcı, eğlenirken ve çocuk olurken, heyecanlandılar ve bir sürü yeni bilgiyi aynı anda öğrendiler. Aktivlik, onları tanımlamak için kullanacağım başka bir kelimedir. Aynalı Labirentten geçmek gibi. Her ne kadar öyle olmasa da en büyük öğrenme fırsatı, kaybolmak ve eğlenmek için iyi vakit geçirdiler. Korkmuş ve labirentten çıkış yolunu bulmaya çalışıyorlardı. Bir öğrenci biraz korktuğunu ifade etti, labirentte kaygılıydı. Bu yüzden diğer öğrenciler onu destekledi ve birbirlerini kullandılar. Bu daha yakın ilişkiler kurmak ve dostluklar kurmaları için başka bir fırsat

sağladı. Saha gezisi sırasında birbirleriyle sosyalleşirler.” (PQ3-s.83) referans alınan ifadelerdendir.

Etkileşimi artırma

PQ6-s.97, kodlu çalışmada yer alan *"Öğrenciler, birbirleriyle ve çalışılan konuyla daha iyi etkileşime girebiliyorlar."*, (YT5-s.99) kodlu çalışmadaki *"Eğlenceli ve değişiklik olmasını seviyorum. Arkadaşlarımla konuşuyorum, geziyorum, oradaki şeylere dokunuyorum, çok zevkli oluyor."* örnek gösterilebilir.

İşbirliği kurma

"Doğa gezilerini seviyorum; ayrıca sahili temizlemek de çok eğlenceliydi. Kuma gömülmüş kocaman yeşil bir şey- hasır gibi bir şey- bulduk ve onu çıkarmak için tam bir operasyon yaptık. Eğlenceliydi ve onu çıkarmaya çalışıp düştüğümde komikti. Ayrıca eğlenceliydi çünkü beş ya da altı çocuk arasında bir takım çalışması vardı; 'Bir, iki, üç' diye bağırdık ve birlikte çıkardık." (T ve F3-s.248) cümlesi örnek gösterilebilir.

Sosyal uyum sağlama

Bu kod altında (YT9-s.127) kodlu çalışmadaki *"Hayvanları koruma haftası gelmişti, çocukları Keçiören Evcil Hayvanlar Parkı'na götürdük. Hem evcil hayvanları onları koruma kapsamında hem evcil hayvanları gördüler hem de sıra olma, sırayı bekleme, arkadaşlarına saygı gösterebilme, birçok sosyal davranışı da orada ilk defa dışarıda göstermiş olduk."* çalışmadaki ifade örnek gösterilebilir.

Öğretmen-öğrenci ilişkisini geliştirme

YT3-s.45'deki *"Okul dışı öğrenme etkinliğinde öğrenci, öğretmenin ders dışındaki duruşunu ve farklı yönlerini görme fırsatı bulur. Öğretmenine karşı saygısı ve ilgisi artar. İletişim bağı güçlenir. Öğrencinin öğretmenine karşı saygı düzeyi arttıkça, öğretmenin öğrencisine aktarım gücü artar."* referans alınan ifadelerdendir.

Saygı gösterme

Bu kod altında “Birbirlerine hoşgörölü davranmayı öğreniyorlar, sabrı öğreniyorlar. Çünkü sıraya geçiyorlar, birbirlerini bekliyorlar, sırasını bekliyorlar, saygıyı öğreniyorlar. Bir kediyi besledikleri zaman sevgiyi öğreniyorlar. Gerçekten değerler eğitimine çok katkısı olduğunu düşünüyorum. Özellikle sabır, alan gezilerinde çocukların kazandığı en büyük değer diye düşünüyorum.” (YT15-s.73) ifadesi yer almaktadır.

Yardımlaşma

T ve F3-s.247’deki “Arbel Dağı’nı gerçekten çok sevdim çünkü zor ve zorlu bir saha gezisiydi. Arkadaşlarım bana yardım etti ve ben de diğer çocuklara yardım ettim. Bazen kaygan taşlar ve uçurumlar vardı. Zorluk çeken bazı çocuklarla birlikte biraz geride kaldım ...Her şeyi yapabileceğinizi ve zor olsa da başkalarına yardım edebileceğinizi öğrendim. Yani, eğer zorsa, arkadaşlar size yardım eder ve siz de onlara yardım edersiniz. Örneğin, sınıfımda astımı olan bir arkadaşım var. Ben de inişlerde onun inhalerini tuttum ve gerçekten tehlikeli olduğunda çantama koydum ve ona yardım ettim... Eğlendim- başkalarına yardım etmek güzel bir duygu.” dikkate alınan ifadeler arasındadır.

Utangaçlığı yenme

Bu kod altında “Mesela biraz utangaçtım, orada konuşa konuşa utangaçlığım azaldı.” (YT19-s.179) ve aynı çalışmadaki “Önceden biraz daha içime kapanıktım. Şimdi biraz daha iyiyim, utangaçlığım azaldı.” (YT19-S.175) yer almaktadır.

Paylaşma

YT16-s.63’teki, “Öncelikle çocuklar sosyal olarak birbirlerine çok yakınlaşıyorlar. Beraber bir şey yapıyor olmak, paylaşıyor olmak, okul dışında bir arada toplu hareket etmek onları olumlu etkiliyor, duygusal yapılarını da çok etkiliyor. Sonrasında da birbirlerine yakınlaştıkları, anlaştıkları ve birbirlerine olan hoşgörölülerinin arttığını düşünüyorum, çocukların.” ifadesi dikkate alınmıştır.

Arkadaşlık ilişkilerini geliştirme

Kod altında “Okul dışı gezi planlama aşamasında sosyal beceriler arasından hazırlık yapmadım ancak gezi sürecinde öğrencilerin sosyal becerilerinin süreçte olumlu yönde değiştiğini düşünüyorum. Bunların planını yapmamış olsam da öğrencilerin gezi sürecinde daha iyi arkadaşlık ilişkileri kurduğunu iletişim becerilerinin arttığını düşünüyorum ekiple çalışma becerilerinin de arttığını düşünüyorum.” (YT17-s.62) ifadesi örnek gösterilebilir.

Hoşgörülü davranma

YT15-s.73 kodlu çalışmadaki “Birbirlerine hoşgörülü davranmayı öğreniyorlar, sabrı öğreniyorlar. Çünkü sıraya geçiyorlar, birbirlerini bekliyorlar, sırasını bekliyorlar, saygıyı öğreniyorlar. Bir kediye besledikleri zaman sevgiyi öğreniyorlar. Gerçekten değerler eğitimine çok katkısı olduğunu düşünüyorum. Özellikle sabır, alan gezilerinde çocukların kazandığı en büyük değer diye düşünüyorum.” ifadesi yer almıştır.

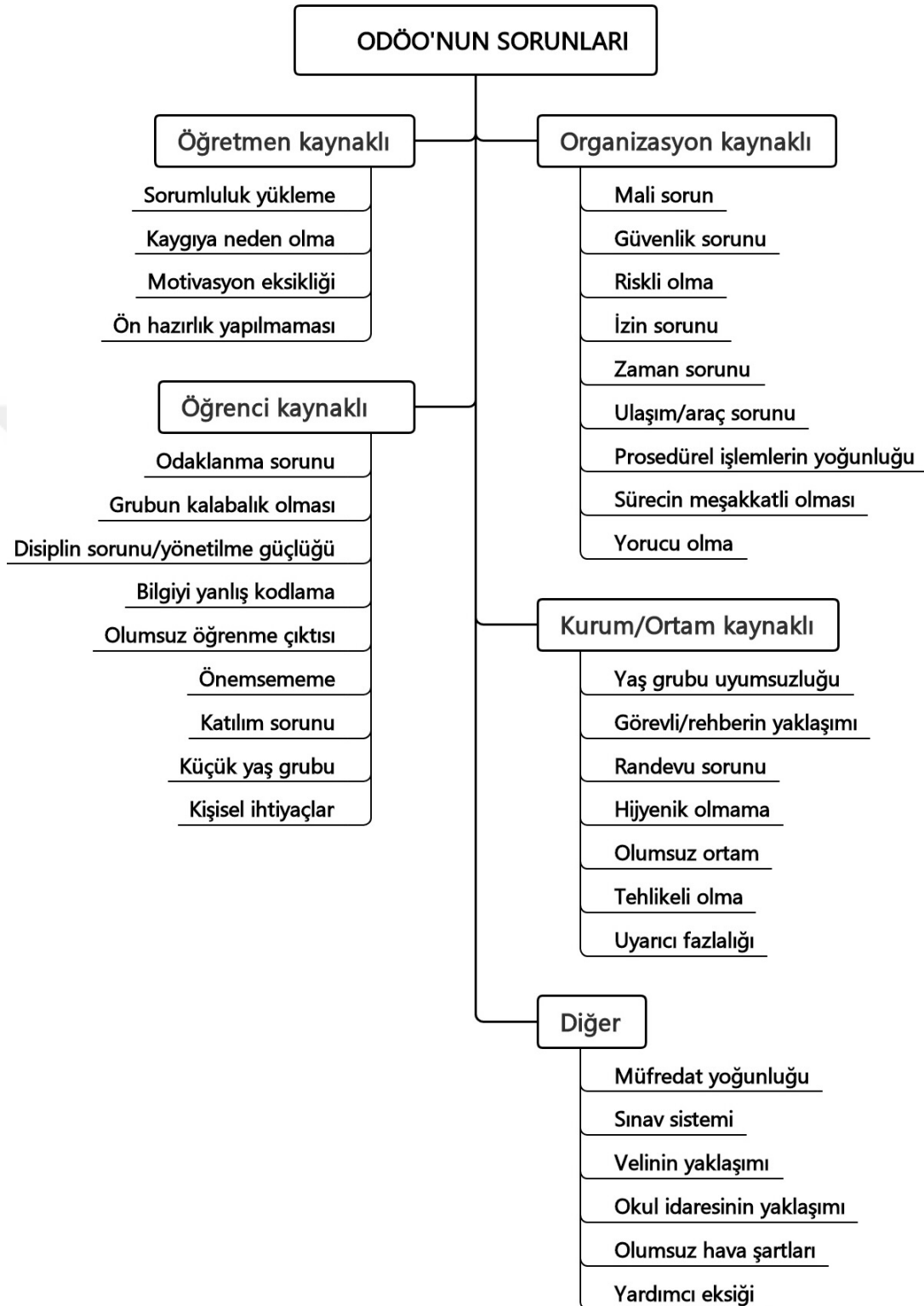
Gruba dahil olma

Kodun altında “Örneğin MTA Müzesi Tabiat Müzesine götürüyoruz orada. Sınıfta dinazorları anlatalım, iskelet sistemini anlatalım, geçmiş zamanlarda bulunan madenler şöyle taşlar vardır, böyle yapılar vardır, diye anlatalım dediğim gibi hayal dünyasında kalıyor. Ama oraya götürdüğünüzde iskeletlere dokunabiliyorlar, gezegen maketlerine birebir dokunabiliyorlar, Dünya daha küçükmüş Güneş daha büyükmüş diye kıyaslayabiliyorlar, birebir dokunabiliyorlar, onlarda daha güzel bir etki yaratıyor, gözle görüyorlar, birlikte dokunuyorlar. Ayrıca grup olma, arkadaşları ile birlikte hareket etme, bir gruba dâhil olabilmeyi, tabii ki bu gibi şeyleri de buralarda da diyorlar işte aynı servise binip birebir arkadaşları ile eğlenerek bir yere gidiyorlar. Bunlar onlar için çok güzel mutluluklar ve güzel anılar böyle düşünüyorum. Bu şekilde etkili olduğunu düşünüyorum, ODÖO etkinliklerinin çok çok etkili olduğunu düşünüyorum.” (YT9-s.89) ifadesi yer almaktadır.

4.2.4. Okul dışı öğrenme ortamlarının sorunları

Okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanmaya karar verilmesi ve kullanılması aşamasında karşılaşılan sorunların daha iyi anlaşılmasını sağlamak için “ODÖO’nun sorunları” temasına ait 5 alt tema oluşturulmuştur. Bu alt temalar “öğretmen kaynaklı”, “öğrenci kaynaklı”, organizasyon kaynaklı” ve “diğer sorunlar” olarak ana tema başlığı altında toplanmıştır. Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin katılımcı görüşlerinden hareketle öğretmen kaynaklı sorunların; sorumluluk yükleme, kaygıya neden olması, motivasyon eksikliği, ön hazırlık yapılmaması olduğu belirlenmiştir. Öğrenci kaynaklı sorunların ise odaklanma sorunu, grubun kalabalık olması, disiplin sorunları/yönetilme güçlüğü, bilgiyi yanlış kodlama, olumsuz öğrenme çıktılarıyla karşılaşma, yeterince önemsememe, katılım sorunu, yaş grubunun küçük olması ve kişisel ihtiyaçlar olduğu tespit edilmiştir. Mali, güvenlik, izin, zaman, ulaşım sorunları, riskli olması, prosedürel süreçlerin yoğunluğu, yorucu olması ve meşakkatli bir süreç olması organizasyon kaynaklı sorunlardır. Öğrenme faaliyetinin gerçekleştireceği kurumun hijyenik olmaması, ortamdaki görevlinin öğrenciye yaklaşımı, kurumların yoğunluğu nedeniyle randevu sürecinin uzaması, olumsuz ve tehlikeli olması, uyarıcı fazlalığı gibi sorunlar ortamdan kaynaklı sorunlardır. Müfredatın yoğun olması, velinin ve idarenin yaklaşımı, hava şartlarının olumsuzluğu, sürecin daha kolay olmasını sağlayacak yardımcının olmaması okul dışı uygulamalarını etkileyen diğer sorunlardır.

Okul dışı öğrenme ortamlarının sorunları temasına bağlı olarak oluşturulan alt temalar ve temalara bağlı kodlar Şekil 4.8’de sunulmuştur. Tablo 4.4’te kodların sıklık değerlerine yer verilmiştir.

Şekil. 4.8. ODÖÖ'nun sorunları

Tablo 4.4. ODÖO'nun sorunlarına ilişkin kodların sıklık değerleri

Alt tema	Kodlar	f	%
Öğretmen kaynaklı	Kaygıya neden olma	17	3,64
	Sorumluluğu artırma	16	3,42
	Ön hazırlık yapılmaması	5	1,07
	Motivasyon eksikliği	2	0,42
Öğrenci kaynaklı	Disiplin sorunu/yönetilme güçlüğü	29	6,20
	Grubun kalabalık olması	16	3,42
	Küçük yaş grubu	11	2,35
	Odaklanma sorunu	9	1,92
	Olumsuz öğrenme çıktısı	5	1,07
	Kişisel ihtiyaçlar	5	1,07
	Katılım sorunu	5	1,07
	Önemsememe	4	0,85
	Bilgiyi yanlış kodlama	2	0,42
Organizasyon kaynaklı	Mali sorun	71	15,2
	İzin sorunu	34	7,28
	Ulaşım/araç sorunu	33	7,06
	Güvenlik sorunu	28	5,99
	Zaman sorunu	28	5,99
	Riskli olma	15	3,21
	Prosedürel işlemlerin yoğunluğu	14	2,99
	Yorucu olma	8	1,71
	Sürecin meşakkatli olması	6	1,28
Kurum/Ortam kaynaklı	Görevli/rehberinin yaklaşımı	8	1,71
	Olumsuz ortam	7	1,49
	Yaş grubu uyumsuzluğu	6	1,28
	Randevu sorunu	4	0,85
	Hijyenik olmama	4	0,85
	Materyal sorunu	3	0,64
	Tehlikeli olma	2	0,42
	Uyarıcı fazlalığı	2	0,42
Diğer	Velinin yaklaşımı	16	3,42
	Müfredat yoğunluğu	13	2,78
	Okul idaresinin yaklaşımı	12	2,56
	Olumsuz hava şartları	12	2,56
	Sınav sistemi	7	1,49
	Yardımcı eksigi	5	1,07

4.2.4.1. Öğretmen kaynaklı sorunlar

Bu alt temaya ait “sorumluluk yükleme” kodu için (E12-s.133)’teki çalışmadaki *"Televizyonda gördüğümüz bazı trafik kazalarının öğretmenleri, velileri ve kurumları korkuttuğunu düşünüyorum. Yani resmi izin almak neden zorlaşıyor? Bana göre, izinler için onay almak kolay değil. Çünkü bu çok büyük bir sorumluluk."*, “kaygıya neden olma” kodu için (E5-s.1236)’daki *"...Öncelikle çok tetikte ve panik halinde olabiliyorsunuz. Yani her an bir şey olacakmış gibi görmezden gelme, zihninizde bir çocuk olduğunu fark etmeme riski. Eğitim yapmak çok zor güvenlik risklerini düşünürken. Bu en büyük risktir. Çocukları yönetmek daha kolay okulda ama okul dışında daha zor. Bu tamamen çevreyle ilgili"*, “motivasyon eksikliği” kodu için (YT10- s.98) *"Maddi sıkıntılar, velileri ikna etme süreci, bürokrasi yazışmalar, idarecilerden izin alma zorlukları, yöneticilerin sorumluluk almak istememeleri, öğretmenlerdeki motivasyon eksikliği, sosyal çevrenin etkisi, öğretmene güven duyulmaması sınırlandıran durumlar."* ve “ön hazırlık yapılmaması” kodu için (T ve F5-s.161)’deki *"Onlar gelmeden önce ya da ziyaretten sonra sınıfta herhangi bir hazırlık çalışması yapılmıyor. Bazı öğretmenler bunu bir izin günü olarak görüyor."* ve (T ve F6-s.1372) *"5'e nasıl bölüneceğini bilecekler."* Ama geldiklerinde bazıları 5'e nasıl bölüneceğini bilmiyordu.” kodları oluştururken dikkate alınan ifadelerdendir.

4.2.4.2. Öğrenci kaynaklı sorunlar

Bu alt temada yer alan “odaklanma sorunu” kodu için (PQ8- s.39)’daki *"Öğrenci katılımı biraz çeşitlilik gösterebiliyor. Bilirsiniz çok ilgili olan bazı öğrenciler var ama aynı zamanda çok kaotik de olabilir. Burası bir açık hava ortamı, duvarlar yok. Öğrencilerin hapsoldüğü bir duvar yok. Öğrencilerin katılımı kesinlikle gelip geçici bir şey ve benim öğrencilerimi her zaman orada tutmam için her zaman dikkat etmeliyim. Çünkü çok fazla dikkat dağınıklığı var, bunlar büyük su havzaları, bunlar büyük parklar... Onları meşgul ve odaklanmış tutmak her zaman zorlayıcı."*, “grubun kalabalık olması” kodu için (WOS3-s.45)’teki *"İzin almamız gerekiyor. Prosedürler gerçekten karmaşık. Ulaşım da bir başka sorun. Sınıf kalabalıkla onları yönetmek zor oluyor"*, “disiplin sorunu/yönetilme güçlüğü” kodu için (PQ6-s.100)’deki *"Kötü davranışlar yüzünden tamamen bomba gibi geziler yaşadım."*, “bilgiyi yanlış kodlama” kodu için (YT1-s.64),

"Öğrenciler informal öğrenme ortamlarında kavram yanılgıları geliştirebilir veya sınıfta öğretilen bir şeyi zihinlerinde karıştırabilirler. Dahası, öğretmenlerini dinlemeyebilirler, informal öğrenme ortamlarında zaten öğrendiklerini iddia edebilirler." (YT11-s.25), "...Piknikte, parkta çevreyi kirletme gibi olumsuz davranışları büyüklerinden görerek öğrenebilir. Ya da küfür, kötü söz vb. olumsuz davranışları çevresinden arkadaşlarından sokaktan öğrenebilir...", "önemsememe" kodu için (T ve F5-s.161)'de "Öğrenciler bunu dışarıda bir gün olarak görüyor...onlara öğretmek zor. Zenginleştirici değil; sadece atıştırmalıklarla meşguller.", "katılım sorunu" kodu için (E13-s.65)'teki "Bu endişe, resim gibi seçmeli dersler veren öğretmenler için özellikle daha belirgindir. K-6 okulundaki [öğrencilere] Sanat dersi veriyorum. Getirmek sınıf [bir saha gezisi anlamına gelir], öğretmenlerle koordine etmem gerekir. Öğrencilerim için sanat müzesi [ziyaretleri] bir fırsat olacaktır. Pek çok kişinin asla katılamayacağı harika bir fırsat.", "küçük yaş grubu" kodu için (YT16-s.62), "Şöyle ilkokul öğretmeni olduğumuz için en büyük kaygım çocukların başlarına bir şey gelebilir. O yaştaki çocuklar kendilerini koruma becerilerine sahip olmadıkları için kaybolabiliyorlar veya başlarına bir kaza getirebiliyorlar. Söz dinleyebilecek durumda olmadıklarından, sözünüzü dinlemeyip farklı şeyler yapabiliyorlar. Etkinlikleri yaparken de veli izin belgelerini hazırlayıp, imzalatıyorum. Varsa sınıf annesi veya iki veli yanıma alarak veli gözetiminde yapmaya çalışıyorum bunları ki herhangi bir kazaya sebebiyet vermeyelim.", "kişisel ihtiyaçlar" kodu için (YT5-s.103)'teki "Acıktığımda yemek yiyecek yer konusunda zorlandık. Bazen serviste yemek ve içmek zor oldu. Çünkü gezimizde ara vermedik. Hep gezdik." ifadeleri örnek verilebilir.

4.2.4.3. Organizasyon kaynaklı sorunlar

Alt tema altındaki kodlardan "Mali sorunlar" kodu için (PQ4-s.97)'deki "En büyük sorun finansman olacak. Yani okul otobüsü ya da charter otobüs için ödeme yapmamız gerekiyor. Parkın kendisi, bu gezi ücretsiz. Parka çıkmamız için bize bir feragatname verdiler ama parka gitmek için ulaşım pahalı. Eğer okul servisine binersek 300 dolar bakıyoruz. Charter'ı koyduğumuzda 800 dolar gibi bir rakamdan bahsediyoruz. Sonra da bunu giden çocuk sayısına bölmeliyiz. Çocuklara normalde ücretsiz olacak bir şey için para ödetmeliyiz.", "Güvenlik sorunu" kodu için (E8-s.749) "Güvenlik önlemleri almak

zor olabilir", "riskli olma" kodu için (YT8-s.38)'deki "Öğrencilerin okul dışına götürülmesi zorlayıcı ve öğretmen için riskli olduğundan bir daha bu uygulamaya derslerimde yer vermedim. Öğrencilerle bu çalışmaları yapabilmek adına alınması gereken veli izinleri ve yasal izinler süreci zorlaştırdı.", "izin sorunu kodu için (E3-s.9) "İzin almak işin zor kısmını oluşturuyor. ... Ayrıca, öğrenci sayısı sorun olabilir. Köylerde ve ilçelerde az sayıda öğrenci var, ancak şehir merkezlerinde çok sayıda öğrenci var. Bu bir sorun teşkil edebilir.", "zaman sorunu" kodu için (PQ4-s.97) "Bunlar biraz zaman alıcı ve standartları işinize dahil edilmesi zor şeyler.", "ulaşım/araç sorunu" kodu için (WOS3-s.44) "Ulaşım çok önemli bir sorun. Çünkü 20-30'a yakın öğrenci getirmemiz gerekiyor.", "prosedürel işlemlerin yoğunluğu" kodu için (YT18-s.76), "Karşılaştığım en büyük sorun başından beri söylediğim gibi prosedür. Prosedür bizi kalıplara sokuyor. Prosedüre baktığımız zaman hiçbir şey yapamayız.", "sürecin meşakkatli olması" kodu için (E13-s. 64)'teki "Okulumuzda okul gezisi süreci öğretmenler için zahmetli bir süreçtir. Parayı toplamak, para yatırma formlarını doldurmak, ulaşımı organize etmek ve okul dışı siteyle iletişimi sürdürmek. Otobüs firmamız aynı zamanda gün bitmeden okula dönmemizi gerektiriyor, bu da kısaltılıyor gezilerimiz ve yer seçme yeteneğimizi sınırılıyor. Bu engeller devam ediyor bizi daha fazla gezi planlamaktan alıkoyuyor." ve "yorucu olma" kodu için (YT13-s.56)'daki "Etkinlik esnasında da hem hani çocukların keyif aldığını görünce hani hem mutlu oluyorsun hem de yorucu yani hepsini birden takip etmeye çalışmak hem yorucu hem güzel sonrası da aynı şekilde hani çocukların mutlu olduğunu görünce hem mutlu oluyorsunuz tabi tatlı bir yorgunluk diyelim en iyisi biz bunu o şekilde." gibi ifadeler referans alınmıştır.

4.2.4.4. Kurum/ortam kaynaklı sorunlar

İlgili alt tema altında yer alan kodlardan "yaş grubu uyumsuzluğu" kodu için (YT9-s.110)'teki "Büyük yaş grubundan insanlar da aynı anda burada olabiliyor. Yani onu değiştirmek için tamamen onların ziyaret edebileceği bir bölüm olsa. O zaman hem bu tür etkilerden daha az etkilenirler. Hem de daha iyi bir vakit olur diye düşünüyorum.", "görevli/rehberin yaklaşımı" kodu için (T ve F5-s.162), "Çocukları dalgalarla ilgili bir gün için [USC'ye] getirdik ve okulda dalgaları öğretmedik, bu yüzden [rehberler] şöyle demeye başladı: "Nasıl olur da dalgaları henüz bilmezsiniz?" Çocukların dalgaları

bildiğini varsaymak zorunda değilsiniz ya biz gelmeden önce sorarsınız ya da sormazsınız, ama bunu çocuklara söyleyemezsiniz.”, “randevu sorunu” kodu için (E5-s.1237), “...Etkinlik öncesi planlama yapıyoruz, randevu alıyoruz vs. Ama genelde yapamıyoruz. İstedığımız tarih için randevu alamıyoruz, çok dolu (yerler). O zaman, ulaşım ücretleri etkinlikten birkaç gün önce ebeveynlerden toplanması gerekir ve bu da ebeveynler için bir iş yükü haline gelir. Bazen bazı ebeveynler bunu bir soruna dönüştürüyor. Aslında, bu aktiviteyi çok iyi biliyorlar ama bu tür sorunlar yaşanıyor”, “hijyenik olmama” kodu için (YT5-s.103)’teki “ÇEVKA ve çöp döküm yerini sevmedim. Çünkü çok köpek vardı korktum. Çok pis kokuyordu rahatsız oldum. Görüntüsü de iyi değildi, her yer çöp olduğu için.”, “olumsuz ortam” (YT10-s.118) “Kontrolsüz bir okul dışı öğrenme çevresinde olumsuz davranışlar ile karşılaşabilirler.”, “tehlikeli olma” kodu için (E3-s.9) “Öğrenci sayısı fazla olduğunda okul dışındaki her öğrenci başarılı olamayabilir. Tehlikeli ortamlar, öğrenci için zor olabilir, ebeveynlerin öğretmenlere bilgi vermediği durumlar vardır. O zaman çocuk olumsuz etkilenebiliyor.” ve “uyarıcı fazlalığı” kodu için (YT10-s.122) “Öğrenme ortamının olumsuzluğu, uyarıcı fazlalığı, amaç dışı öğrenme gelişebilir.” ifadeleri referans alınarak kodlar oluşturulmuştur.

4.2.4.5. Diğer sorunlar

Bu alt temada yer alan kodlara ilişkin referans alınan ifadeler “müfredat yoğunluğu” kodu için (Sco4-s.44), “Öğrencinin hazır olması, haftalık ders saatinin yetersizliği, müfredat ile ders saatleri arasındaki uyumsuzluk gibi konulardan dolayı.”, “sınav sistemi” kodu için (PQ6-s.97) “Test konusunu çözmemiz gerekiyor. Yapmamız gereken her şeyi yerine getirmenin zorluklar sınırlandırmamıza neden oluyor.”, “velinin yaklaşımı” kodu için “Genelde veliler çok isteksiz ve bilgisi sahibi değillerdir. Merkez okullarda durum farklı oluyor. Eski çalıştığım okul merkez okuldu. Orada çok farklı şeyler yapabiliyordum. Artık öğrencilerin giderek ders yükünün çoğaldığını düşünüyorum. Üst makamların alta doğru tek istediği şey lgs başarısı. Lgs başarısının okul dışı öğrenmenin önünde yer alması ve bu konuda iş yükünün idarecilerde olması. Bulunmuş olduğum bölge köy olduğundan dolayı öğrenci ve veli çok katılmazlar. Çevrenin zaten okul dışı faaliyetlere ön yargısı bulunmaktadır.”, “okul idaresinin yaklaşımı” koduna örnek olarak (E13-s.66)’daki “En büyük engeller arasında finansman ve idari destek yer almaktadır.

Yönetim, genellikle öğretmenlerin ders vermesiyle daha fazla ilgilenmektedir. Standartlar ve hedeflerin karşılanması, uygulamalı ve gerçek yaşam deneyimlerinden kaydedilebilir/ölçülebilir öğrenci gelişimiyle kolayca bağlantı kurmayan içerik alanları. Bu deneyimlerin faydalı olduğunu bilmemize rağmen somut verilerle öğrenci çıktılarıyla olan bağlantılarını kolayca göstermek zordur.”, “olumsuz hava şartları” koduna (PQ8-s.39)’daki “Bir gün, neden iptal etmediklerini bilmiyorum. Kötü bir gündü. Soğuktu, yağmur yağıyordu, berbattı. Yani hepimiz hazırlıklydık, kat kat giyinmiştik. Özel giysilerimiz vardı ve benim su geçirmez pantolon giyiyordum ve hâlâ berbat durumdaydım. Üçüncü rotasyon gibi benim istasyonuma vardıklarında... o noktada, kağıtları, küçük defter kağıtları sudan ıslanmıştı. Hiçbir şey yazamıyorlardı. Onlara her istasyon hakkında bir şeyler anlatıyorduk ve onların umurlarında değildi, perişan haldeydiler! ...O noktada onlara herhangi bir şey öğretemezsiniz.” ve “yardımcı eksiği” koduna örnek olarak (YT9-s.102) “Tabii stajyerlerimiz olduğu zaman geziye gitmeye çalışıyoruz ama yine de bence yardımcı personel de gelse daha iyi olurdu. Yardımcı personel eksiği var yani hem okul işleri hem gezide yardım zor oluyor onlara da.” ifadeleri gösterilebilir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Alanyazında okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenciler üzerindeki etkisini çeşitli yönlerden (başarı, motivasyon, tutum vb.) ele alan araştırmalar bulunsa da bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişim alanlarında etkililiğini meta-tematik analiz ile kapsamlı biçimde inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Alanyazındaki bu eksiği tamamlamayı amaç edinen mevcut çalışmanın bu bölümünde araştırma problemlerine meta-tematik analizden elde edilen araştırma verilerinin sonuçlarından hareketle yanıt aranmış ve tartışılmıştır.

5.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Tartışma

Meta-tematik analiz verileri doğrultusunda araştırmanın birinci teması, okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin bilişsel gelişim alanına katkıları şeklindedir. Mevcut çalışmanın sonuçlarına göre okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere bilişsel anlamda pek çok katkısı tespit edilmiştir. Meta-tematik analiz verileri doğrultusunda okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere bilişsel anlamda katkıları incelendiğinde özellikle “kalıcı öğrenmeyi sağlama”, “yaparak yaşayarak öğrenme”, “bilgiyi somut kılma”, “yeni bilgi kazandırma” kodlarının sık tekrar ettiği gözlenmiştir. Öğrencilerin bu ortamlarda teorik bilginin gerçek yaşamdaki karşılığını farklı duyularını işe koşarak görmeleri ve uygulamaları öğrendiklerini daha uzun süre hatırlamalarını sağlayacaktır. Dolayısıyla okul dışı öğrenme ortamlarının imkanları dikkate alındığında bu kodların sık tekrar etmesi olağandır.

Okul dışı öğrenme ortamları öğrencilerin; düşünme ve araştırma becerilerini geliştirmelerine, sınıfta öğrenilenlerle gerçek yaşam arasında bağ kurmalarına, farklı duyularını kullanmalarına, daha kolay öğrenmelerine, öğrendiklerini pekiştirmelerine, etkili ve ayrıntılı biçimde öğrenmelerine, bakış açılarını genişletmelerine, sahip oldukları bilgiyi revize etmelerine ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine, farklı disiplinler arasında bağ kurmalarına, odaklanmalarına ve akademik başarılarını arttırmalarına yani bilişsel alanda değerlendirilen becerilerin gelişmesinde etkili olduğu söylenebilir.

Fägerstam & Blom (2013), okul dışında yapılan matematik ve biyoloji derslerinin lise öğrencilerinde bilişsel ve duyuşsal etkilerini belirlemeyi hedeflediği karma araştırmada öğrencilerin öğrendiklerinin kalıcı olduğunu tespit etmiştir. Füz ve Korom (2017), ilkökul öğretmenlerinin ve idarecilerinin okul dışı öğrenmeye ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla çevrim içi anket aracılığıyla veri toplamıştır. Araştırma verilerine göre okul dışı öğrenme ortamlarının derste işlenen konuların derinlemesine öğrenilmesinde, bilgilerin pratiğe dökülmesinde ve deneyimler sayesinde zihinde uzun süre depolanmasında etkili olduğunu saptamıştır. Bundan hareketle çalışma; “kalıcı öğrenmeyi sağlama”, “ayrıntılı öğrenmeyi sağlama” kodlarını desteklemektedir.

Wiegand vd., (2013) çalışmalarında ortaokul 8. Sınıf öğrencileri üzerinde yürüttüğü yarı deneysel çalışmada botanik bahçesi, hayvanat bahçesi ve müze gibi ortamların öğrencilerin konuyu daha iyi kavramasını sağladığını ve okuldaki eğitimi tamamlayıcı nitelikte olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışma “etkili öğrenmeyi sağlama” kodu ile örtüşmektedir. Yavuz Topaloğlu (2019) çalışmasında okul dışı deneyimleri sonucunda öğrencilerin bilgilerine yenilerini ekleyerek daha da detaylandırdıklarını belirlemiştir. Araştırma sonuçları, “yeni bilgi kazandırma”, “ayrıntılı öğrenme” kodları ile uyumludur.

Sağlamer Yazgan (2013), laboratuvarında yapılan etkinliklerin yedinci sınıf akademik başarı, kavramsal anlama, sorgulayıcı öğrenme becerisi, araştırma becerilerine etkisini karma araştırma yöntemi ile belirlemiştir. Araştırma bulguları sınıf dışındaki etkinliklerin öğrencilerin “akademik başarı”, kavramsal anlama düzeylerini, “araştırma becerileri” ve sorgulayıcı öğrenme becerisine anlamlı etkisi olduğunu saptamıştır.

Wright (2012), ortaokul öğrencilerinin okul dışı zaman etkinlikleri hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmasında kulüp etkinlikleri, öğrenme merkezleri,

teknoloji kampı gibi farklı okul dışı etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarının artmasında etkili olduğu sonucuna varmıştır. İlgili çalışma “akademik başarıyı artırma” kodunu destekler niteliktedir. Uztemur vd., (2018), müze ve tarihi mekanlarda yürütülen sosyal bilgiler dersine yönelik algılarına etkisini belirlemek için ortaokul 7. Sınıf öğrencileri ile eylem araştırması yürütmüştür. Araştırma sonucunda bu ortamların derse yönelik tutuma olumlu etkisi yanında derste ki bilgilerle “gerçek yaşam bağı kurmalarına” katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Yıldırım (2018), 6.sınıf öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada bilim şenliklerinin problem çözme becerisine etkisini yarı deneysel yöntemle belirlemiş ve deney grubundaki öğrencilerinin problem çözme becerisinde anlamlı bir artış gözlemlemiştir. Öğrencilerin informal ortamlara katılıma teşvikini öneren çalışma “problem çözme becerisini geliştirme” kodunu desteklemektedir. Şeker ve Savaş (2023), okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenmeye yönelik farkındalıklarını belirlediği çalışmada öğretmenler, okul dışı öğrenme ortamlarının problem çözme becerisini geliştirdiğini ve odaklanmayı arttırdığını belirlemiştir. Çalışma “problem çözme becerisini geliştirme” ve “odaklanmayı artırma” kodu ile örtüşmektedir.

Ocak ve Korkmaz (2018), okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin okul öncesi ve fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek için nitel yöntemden yararlanmış, öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda okul dışı öğrenme ortamlarının “yaparak yaşayarak öğrenme”, “kalıcı öğrenme” ve “bilgiyi somut kılma” yı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Ertuğrul ve Karamustafaoğlu (2020) çalışmalarında soyut olan ve okulda somut kılınma olanağı olmayan bazı konuların öğretiminde okul dışı ortamlardan yararlanılması öğrencinin “yaparak yaşayarak öğrenme” sini sağladığını tespit etmiştir. Demirel ve Özcan (2020) tarafından yürütülen ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin Tropikal Kelebek Bahçesine yaptığı gezilerle ilgili görüşlerinin belirlendiği durum çalışmasında öğrenciler; gezinin ilginç ve merak uyandırıcı olduğunu derste “öğrendiklerini pekiştirme” ve kavram yanlışlarını giderme imkanı elde ettiklerini ifade etmişlerdir. Çalışmaların bulguları birinci alt tema altındaki kodlar ile örtüşmektedir.

Okur Berberoğlu vd., (2013) sınıf dışında gerçekleşen etkinliklerin öğrenciler tarafından ilginç ve eğlenceli görüldüğü aynı zamanda öğrencilerin “farklı duyulara hitap ettiğini” ve “bakış açılarını değiştirdiğini” belirtmiştir. Ertaş (2012), çalışmasında okul

dışındaki bilimsel etkinliklerin öğrencilerin derse yönelik tutumlarını ve “eleştirel düşünme becerisi” kazanmalarında etkili olduğunu belirlemiştir. Çalışma bulgusu ile “düşünme becerisini geliştirme” kodu örtüşmektedir.

5.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Tartışma

Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin duyuşsal gelişim alanına katkılarının neler olduğu araştırmanın ikinci alt problemidir. Metatematik analiz verilerine göre okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere duyuşsal bakımdan katkılar sağladığı tespit edilmiştir. Bu tema altında yer alan “eğlenceli olma/keyif almayı sağlama” kodunun sık tekrar ettiği tespit edilmiştir. Halbuki bu ortamlar eğlenceli olmasının yanında öğrencilerin kişisel yeteneklerine ilişkin farkındalık oluşturma, aktif katılımı sağlama, sorumluluğu artırma gibi olumlu duyuşsal davranışları kazandırmada etkilidir. Dolayısıyla bu ortamların duyuşsal bakımdan sağladığı katkılara ilişkin bilincin artması gerekmektedir.

Salmi vd., (2023) çalışmalarında “Mars ve Uzay” temalı bilim sergisinin 12 yaşındaki öğrencilerin bilime olan ilgilerini ve durumsal motivasyonlarını arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. İlginin ve durumsal motivasyonun daha derin öğrenmeler için bir basamak olduğunu ve sergi ortamının öğrenmeye olan bu katkısının içsel motivasyonu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma “ilgiyi artırma” ve “motivasyonu artırma” kodlarıyla örtüşmektedir. Sturm ve Bogner (2016) tarafından gerçekleştirilen deneysel yürütülen başka bir çalışmanın bulgusunda da okul dışı öğrenmenin öğrencilerin içsel motivasyonunu arttırdığı tespit edilmiştir.

Arabacı ve Dönel Akgül (2020) okul dışı ortamlara ilişkin fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerini belirlediği çalışmanın bulgularında bu ortamların öğrenciler tarafından eğlenceli bulunduğu belirlenmiştir. Çalışma, “Eğlenceli olma/keyif almayı sağlama” kodu ile örtüşmektedir. Bakioğlu (2017) çalışmasında okul dışı öğrenme ortamlarında öğrencilerin mutlu hissettiği sonucuna ulaşmıştır. Çalışma, “mutlu hissetme” koduyla örtüşmektedir.

Henrikson (2018) ilkokul öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları deneyimlerini anlatırken vurguladıkları temel noktaları incelemeyi amaçladığı çalışmada öğretmenler, okul dışı öğrenme ortamlarından özellikle doğal alanlardan yararlandıklarını

bu alanların öğrencilerin problem çözme becerisini ve çevreye yönelik tutumlarını olumlu etkilediğini aynı zamanda öğrencilerin bu ortamların öğrencilerin ilgisini arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışma duyuşsal katkılar teması altındaki “ilgiyi arttırma” kodunu desteklemektedir. Öner (2015) tarih konularının öğretiminde okul dışı ortamlarından yararlanmanın “ilgiyi arttırma” ve “tarihsel empati” geliştirmede etkili olduğunu belirlemiştir. Venceli ve Dilmaç (2024) Antik Kent’e ve müzeye yapılan ziyaretle ilgili öğrencilerin fikirlerini belirlediği çalışmada öğrencilerin; farklı kültürlerin varlığını anladıklarını, empati kurma becerilerin geliştiklerini ortaya çıkarmışlardır.

Tatar ve Bağrıyanık (2012) okul dışı ortamlarda yürütülen öğrenme etkinliklerinin merak uyandırıcı olduğunu ilgilerinin ve öğrenme isteklerinin artmasına katkı sağladığını aynı zamanda kolay, anlamlı ve kalıcı öğrenmede etkili olduğunu tespit etmiştir. Araştırma okul dışı öğrenmenin bilişsel katkıları yanında “merak uyandırma”, “ilgiyi arttırma”, “motivasyonu arttırma” gibi duyuşsal alanda değerlendirilen kodlarla örtüşmektedir. Demirel ve Özcan (2020) tarafından yürütülen başka bir çalışmada okul dışı ortamların öğrencilerin merakını uyandırdığını ve ilginç bulduklarını tespit etmiştir.

Uztemur vd., (2018) çalışmalarında sosyal bilgiler dersi kapsamında müze ve tarihi mekan kullanımının ortaokul öğrencilerinin derse yönelik algılarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Gözlem ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sonucunda müze ve tarihi mekanların öğrencilerin derse katılımı, ilgisini arttırdığını bununla beraber tarihi mekanlara ve konulara ilişkin ilgilerini olumlu etkilediği sonucuna varılmıştır. Çalışma duyuşsal kodlardan “aktif katılım”, ilgiyi arttırma” kodları ile örtüştüğü söylenebilir.

Küçük ve Yıldırım (2021) tarafından yürütülen karma araştırmada okul dışı ortamların 5. sınıf öğrencilerinin üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma bulguları öğrencilerin okul dışı ortamda ilk elden deneyim yaşamasının onlarda heyecan uyandırıcı ve ilgilerini çekici olduğu tespit edilmiştir. “Heyecan uyandırma”, “ilgi/dikkat çekme” kodları araştırma bulguları ile örtüşmüştür.

Neiman ve Ades (2014) doğal alanlarda yapılan etkinliklerin ve doğayla etkileşim içinde olmanın öğrencilerin çevreye yönelik tutum ve niyetlerini doğrudan etkilediğini ve çevre yanlısı davranış sergilemelerinde etkili olduğunu belirlemiştir. Araştırmanın bulgusu, “çevre bilinci kazanma” kodunu desteklemektedir. Armağan (2015) tarafından

yürütülen çalışmanın bulgularında okul dışında yapılan etkinliklerin öğrencilere çevre bilinci kazandırdığını, sınıftaki öğrenmelerden daha eğlenceli olduğunu, etkinlik deneyimlemelerinin heyecan ve merak uyandırdığını, ilgilerinin ve motivasyonlarının arttığını aynı zamanda mutlu hissettiklerini tespit etmiştir. Çalışmanın bulguları duyuşsal katkılar temasındaki “çevre bilinci kazandırma”, “heyecan uyandırma”, “merak duyma”, “ilgiyi arttırma”, “motivasyonu arttırma” kodlarıyla uyumludur.

Çebi (2018) çalışmasında okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin fen dersine yönelik ilgi ve tutumuna etkisini incelediği nitel çalışmasını derse karşı olumsuz tutuma sahip dört öğrenci ile yürütmüştür. Öğrenciler, düzenli aralıklarla (15 günde bir) farklı okul dışı ortamlara (bilim merkezi, akvaryum, üretim tesisi) yapılan geziler sonucunda dersi sevmeye ders kapsamındaki ödev, araştırma, deney gibi etkinlikleri yapmaya ve keyif almaya başladıklarını belirlemiştir. Çalışmanın bulgularının, “dersi sevdirmeye”, “sorumluluk kazandırma”, “eğlenceli olma/keyif almayı sağlama” kodları ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Alkan (2023) okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik okul yöneticilerinin görüşlerini aldığı çalışmasında öğrencilerin; özgüvenini geliştirdiği, sorumluluk kazandırdığı, milli duygularını canlandırdığı, çevre sevgisi kazandırdığı, motivasyonunu arttırdığı, okula aidiyet duygusunu geliştirdiği ve olumlu tutum geliştirdiğini bulgusuna ulaşmıştır. Çalışmanın bulguları “özgüven geliştirme”, “sorumluluk kazandırma”, “motivasyon attırma”, okula olumlu tutum geliştirme” kodları ile örtüşmektedir. Akkuş ve Meydan (2014) müzelere yapılan gezilerin tarihi ve “kültürel bilinç kazandırma” önemli etkisi olduğunu saptamıştır.

5.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma

Okul dışındaki öğrenme ortamlarına yönelik araştırmalardaki katılımcı görüşlerinde bu ortamların öğrencilerin sosyal gelişimine önemli katkıları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda “iletişim becerilerini geliştirme”, “sosyalleşmeyi sağlama”, “etkileşimi arttırma”, “işbirliği kurma”, “sosyal uyumu sağlama”, “arkadaşlık ilişkisini geliştirme”, “öğretmen-öğrenci ilişkisini geliştirme” ve “yardımlaşma” katkıları arasında gösterilebilir. Tema altında en sık tekrar eden kod “iletişim becerilerini geliştirme” kodudur. Öğrencinin; akranları, öğretmenleri ve rehberlik eden kişilerle farklı

sosyal bağlamlarda etkileşime girmesi ve grup etkinliklerine katılımı iletişim becerilerinin yanında hoşgörülü olmayı, paylaşma, yardımlaşma ve saygı gibi değerlerin gelişimde etkilidir (Dere ve Çiftçi, 2022).

Campbell ve Gedat (2021) okul gezilerine yönelik öğrenci algılarını ve bu gezilerin öğrencilerin gelişimi üzerinde etkisini incelediği çalışmanın bulguları öğrencilerin iletişim becerilerini ve sosyal eğitimlerini geliştirmede etkili olduğunu belirlemiştir. Kennedy (2015) sınıf dışında yeni ortamlarla tanışan öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştiğini tespit etmiştir. Çalışmaların bulguları “iletişim becerilerini geliştirme” koduyla uyumludur.

Kızıлтаş ve Sak (2018) deneysel çalışmalarında okul dışı etkinliklerin öğrencilerin sosyal becerilerini ve arkadaşlık ilişkisini geliştirdiğini aynı zamanda bu ortamların grupla çalışma, kurallara uyma, yardımlaşma gibi olumlu sosyal davranışlar kazandırdığını belirlemiştir. Gee (2015) öğrencilerin okul dışında öğrenme faaliyetlerine katılmalarının arkadaşlık ilişkilerini ve sınıfların sosyal uyumu ve işbirliği kurmalarını sağladığını savunmuştur. Bulgular; “sosyal becerileri geliştirme”, “arkadaşlık ilişkilerini geliştirme”, “sosyal uyumu sağlama”, “yardımlaşma”, “işbirliği kurma” kodları ile örtüşmektedir.

Watson vd., (2019) tarafından yürütülen çalışmada sanatsal gezilere katılmanın ilkökul öğrencileri üzerindeki etkisini belirlediği deneysel çalışmada bu etkinliklerin öğrencilerin hoşgörü kazandırdığı ve sosyal bakış açılarını geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular, “hoşgörülü davranma” kodu ile uyumludur. Yazıcı vd., (2023) etkili planlanmış okul dışı faaliyetlerinin öğrencilerin sosyalleşmelerini desteklediğini belirlemiştir. Alon ve Tal (2017) araştırmalarında öğretmenlerin öğrencileri daha yakından tanınması ve ilişkilerini geliştirmesinin okul dışı öğretim ortamlarının fırsatlarından saymıştır.

5.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma

Okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımının bilişsel, duyuşsal ve sosyal anlamda sağladığı katkıların yanında farklı nedenlerden kaynaklı sorunlarla da karşılaşılmaktadır. Ancak gelişim alanlarına sağladığı katkılara ilişkin oluşturulan kodlar ve sayıları dikkate alındığında sorunlar anlamında daha az koda ulaşıldığı aşikardır. Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin katılımcı görüşlerinden hareketle öğretime kaynaklı sorunların;

sorumluluk yükleme, kaygıya neden olması, motivasyon eksikliği, ön hazırlık yapılmaması olduğu belirlenmiştir. Öğrenci kaynaklı sorunların ise odaklanma sorunu, grubun kalabalık olması, disiplin sorunları/yönetilme güçlüğü, bilgiyi yanlış kodlama, olumsuz öğrenme çıktılarıyla karşılaşma, yeterince önemsememe, katılım sorunu, yaş grubunun küçük olması ve kişisel ihtiyaçlar olduğu tespit edilmiştir. Mali, güvenlik, izin, zaman, ulaşım sorunları, riskli olması, prosedürel süreçlerin yoğunluğu, yorucu olması ve meşakkatli bir süreç olması organizasyon kaynaklı sorunlardır. Öğrenme faaliyetinin gerçekleştireceği kurumun hijyenik olmaması, ortamdaki görevlinin öğrenciye yaklaşımı, kurumların yoğunluğu nedeniyle randevu sürecinin uzaması, olumsuz ve tehlikeli olması, uyarıcı fazlalığı gibi sorunlar ortamdaki kaynaklı sorunlardır. Müfredatın yoğun olması, velinin ve idarenin yaklaşımı, hava şartlarının olumsuzluğu, sürecin daha kolay olmasını sağlayacak yardımcının olmaması okul dışı uygulamalarını etkileyen diğer sorunlardır. Karşılaşılan sorunlara ilişkin kodların sıklık değerleri dikkate alındığında en çok sorunun organizasyon kaynaklı olduğu, en az ise öğretmen kaynaklı olduğu belirlenmiştir. Alanyazında okul dışı etkinliklerde karşılaşılan sorunların neler olduğu araştırılsa da sorunların kaynaklarını karşılaştıran herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla bu çalışma bu yönüyle önemlidir.

5.4.1. Öğretmen Kaynaklı Sorunlar

Okul dışı öğrenme faaliyetlerinden alınacak verimi üst seviyeye taşımak için öğretmene düşen görevler bulunmaktadır. Öğretmenin kullanacağı öğrenme ortamını tanıması, öğrenme hedeflerini netleştirmesi, kazanıma uygun ortamları seçmesi ve gerekli planlamayı yapması önemlidir. Öğrencinin yeterli ön bilgiye sahip olmadığı durumlarda ortamdaki görevlilerin öğrenciye uygun deneyim sunması güçleşmektedir (DeWitt ve Storksdieck). Çalışmadaki bulgu “ön hazırlık yapılmaması” koduyla uyumludur.

Çiçek ve Saraç (2017) öğretmenlerin okul dışı ortamlardaki yaşantıları ile ilgili görüşlerini ortaya çıkardığı çalışmanın bulgularında öğretmenler; sorumluluk yükleme, yeterli motivasyona sahip olmamaları, yeterli bilgilerinin olmaması nedeniyle okul dışı ortamları kullanımlarını olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Bulgular, “Sorumluluk yükleme”, “motivasyon eksikliği” kodlarıyla örtüşmektedir.

Arik (2022), öğretmenlerin okul dışı ortamları kullanmaya yönelik kaygılarını etkileyen etmenleri ve kaygı düzeylerini belirlediği çalışmada orta seviyede kaygılarının olduğunu tespit etmiştir. Kaygı kaynaklarının ise bürokrasi, güvenlik riskleri, zarar ve pedagoji kaynaklı olduğunu belirlemiştir. Bu kaygıların okul dışı ortamlardan yararlanmalarını olumsuz etkilediği sonucuna varmıştır. Çalışmanın bulguları “kaygıya neden olma” koduyla uyumludur.

5.4.2. Öğrenci kaynaklı sorunlar

Karbeyaz vd., (2023) çalışmalarında okul dışı öğrenme ortamlarında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemiştir. Öğretmenler; öğrencilerin odaklanmada güçlük çektiklerini ve hareketli olduklarını, problemlili davranışlar sergiledikleri ve yönetilmelerinin zor olduğunu, kişisel ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını ve kalabalık olduklarını ifade etmiştir. Çalışmanın verileri “odaklanma sorunu”, “grubun kalabalık olması”, “disiplin sorunları/yönetilme güçlüğü”, “kişisel ihtiyaçlar” kodlarını desteklemektedir.

Doğan (2022) ilkökul öğretmenlerinin okul dışı öğrenmeye yönelik görüşlerini belirlediği çalışmanın bulgularında etkili şekilde planlama yapılmaması durumunda amaç dışı olumsuz davranışların ortaya çıkabileceğini ve hedeflenen kazanımlara ulaşamayacağına vurgu yapmıştır. “Olumsuz öğrenme çıktısı” kodunu desteklemektedir.

Daş vd., (2021) okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere etkisini incelediği çalışmada öğretmenler; öğrencinin dikkatini toplamakta zorlanması, istenmeyen davranışlar sergilemesi, yanlış öğrenme gerçekleştirmesi ve kavram yanılgısı oluşması gibi dezavantajlarının olduğunu ifade etmiştir. Bulgularla “odaklanma sorunu”, “disiplin sorunları”, “bilgiyi yanlış kodlama” kodları ile uyumluluk söz konusudur.

Uludağ’ın (2021) okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı ortamlarla ilgili fikirlerini öğrenmeyi hedeflediği araştırmada öğretmenler bu ortamlarda küçük yaş gruplarıyla bağlanma kaygıları ve öz bakım becerileri bakımından yetersiz olmaları nedeniyle sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çalışma, “küçük yaş grubu” kodunu desteklemektedir.

5.4.3. Organizasyon Kaynaklı Sorunlar

Aktaş (2023) okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili matematik öğretmenlerinin görüşlerini durum çalışması ile ortaya çıkarmıştır. Öğretmenler prosedürel işlemler, zaman sorunu ve maddi kısıtlılığın uygulama sürecini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Aytekin vd., (2023) çalışmalarında prosedürel işlemlerin uzunluğu, maddi imkansızlık, ziyaret edilecek kurumun uzak olması ve trafiğin yoğunluğunu karşılaşılan güçlerden olduğunu tespit etmiştir. Araştırmaların bulguları “mali sorun”, “zaman sorunu”, “prosedürel işlemlerin yoğunluğu”, “ulaşım sorunu” kodlarını desteklemektedir. Yurdakal ve Karakaş (2021) öğretmenlerin ulaşım/araç temini noktasında zorlandıklarını ve ulaşım esnasında kaza, hırsızlık vb. problemleri yaşamaktan çekindiklerini belirlemiştir. Bulgular, “ulaşım/araç temini”, “riskli olma” kodu ile örtüşmektedir.

Arslan'ın (2022) sınıf öğretmenlerinin okul dışı öğretmenlerinin görüşlerini belirlediği nitel çalışmada öğretmenler ulaşım sorunu, güvenlik sorunu ve maddi sorun yaşadıklarını aynı zamanda izin işlerinin ve prosedürel işlemlerin zor olduğunu bildirmiştir. “Ulaşım sorunu”, “güvenlik sorunu”, “mali sorun”, “izin sorunu”, “prosedürel işlemlerin yoğunluğu” kodları ile uyumlu bulgulara ulaşılmıştır. Karbeyaz ve Karamustafaoğlu (2021) öğretmenlerin izin, güvenlik, mali sorun noktasında zorlandıklarını belirlemiştir. Okul dışı öğrenme ortamlara ilişkin genel görüşleri belirlemeyi amaçlayan başka bir çalışmada öğretim sürecinin yönetmenin güç olması, zaman sorunu ve denetimin güç olmasına vurgu yapılmıştır (Ay, vd., 2015).

5.4.4. Kurum/Ortam Kaynaklı Sorunlar

Kiriktaş ve Eslek (2017) okul dışı öğrenme ortamlarını değerlendirmeyi hedeflediği çalışmada bilim merkezlerinin bilim müzelerinin 4-18 yaş aralığına bilim merkezlerinin ise 6-18 yaş aralığındaki bireylere hitap ettiğini bunların dışındaki “antik kent, müze, botanik bahçesi” gibi ortamların tüm yaşlara hitap edecek nitelikte olduğunu saptamıştır. Dolayısıyla bilim merkezi ve bilim müzelerinde gerekli düzenlemelerin yapılmasını önermiştir. Bulgular “yaş grubu uyumsuzluğu” kodunu desteklemektedir.

Ocak ve Korkmaz (2018) fen öğretmenlerinin okul dışı ortamlarla ilgili görüşlerini incelemiş ve öğretmenlerin görev yaptıkları yerde uygun ortamın bulunmaması ve öğrenci gruplarının kalabalık olması sebebiyle çeşitli tehlikelere açık olduğuna değinmiştir.

Çalışmada, “tehlikeli olma” kodunu destekleyen bulguya ulaşılmıştır. Karanlı vd., (2023) çalışmasında öğretmenler yakınlarında uygun ortamı/kurumu bulamadıklarını ve öğrencilerin seviyesine uygun olmadığını, ziyaret edilen yerde rehber tahsis edilmediğini rehber görevlendirildiğinde de iletişimin yeterli olmadığını belirtmiştir. Bulgular “yaş grubu uyumsuzluğu”, “görevli/rehberin yaklaşımı” kodları ile uyumludur.

Doğan’ın (2022) ilkokul öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersi kapsamında okul dışı öğrenme ortamlarını kullanmalarıyla ilgili fikirlerini incelediği çalışmada öğretmenler karşılaştıkları sınırlılıklar arasında ziyaret edilen ortamın olumsuz olması ve uyarıcıların fazla olmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Çalışmanın bulguları “uyarıcı fazlalığı” ve “olumsuz ortam” koduyla uyumludur.

5.4.5. Diğer Sorunlar

Güngör ve Göloğlu Demir (2022) okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik öğretmen yeterliliklerini ve fikirlerini incelediği çalışmanın bulgularında öğretmenlerin prosedürel işlemlerde, öğretim programına uygunluğu noktasında ve velilerin okul dışı faaliyetlere isteksiz olmaları ve kaygı duymaları gibi konularda güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Çalışmanın bulgusu “velinin yaklaşımı” kodu ile örtüşmektedir.

Ergün ve Aslan (2023) okul dışında planlanan etkinliklerde öğretmenlerin, velilerle ve okul yönetimi ile karşılaştıkları sorunları belirlediği çalışmada okul idaresinin bu etkinliklerde öğretmene destek vermediğini ve tüm sorumluluğunu öğretmene yüklediğini; velilerin ise etkinlikleri gereksiz gördüğünü, izin belgelerini zamanında teslim etme noktasında duyarlı olmadıklarını belirlemiştir. Bulgular “idarenin yaklaşımı” ve “velinin yaklaşımı” kodlarıyla uyumludur. Pekin ve Bozdoğan (2021) çalışmalarında öğretmenlerin okul idaresinden ve velilerden izin almada sorun yaşadıklarını belirlemiştir.

Yıldız (2022) araştırmasında okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı ortamlarını kullanımlarını değerlendirmiş ve öğretmenlerin sınıf ortamını daha çok tercih ettiğini belirlemiştir. Hava şartlarının elverişsiz olması, velilerin iznini alamamaları bu tercihlerini etkileyen problemler arasındadır. Gürsoy (2018) araştırmasında okul yönetiminin okul dışı ortamda etkinlik düzenlemeye isteksiz olması izinle ilgili işlemlerin uzamasına sebebiyet verdiğini ve etkinlikler sırasında hava şartlarındaki ani değişikliğin süreci

olumsuz etkilediğini ortaya çıkarmıştır. Çalışmalar, “hava şartlarının elverişsizliği”, “okul idaresinin yaklaşımı”, “velinin yaklaşımı” kodlarıyla uyumludur

Bozdoğan (2007) deneysel yöntemi kullandığı çalışmada müzelerde öğrenme etkinliği düzenlenememe nedenleri arasında müfredatın yoğun olması ve velilerin iş temposu nedeniyle zamanlarının kısıtlı olması gibi nedenlerinin olduğunu belirtmiştir. Çalışma “müfredat yoğunluğu” kodu ile uyumludur. Olsen vd., (2001) öğretmen adayları yürüttüğü çalışmada okul dışı faaliyetlerde karşılaşılan sorunların izin, araç temini ve maddi problemler, sınıf yönetimi, yardımcı olacak kişinin olmaması olduğunu ortaya çıkarmıştır. Çalışmanın bulgusunda “yardımcı eksiği” kodu desteklenmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Geçmişten günümüze, çağın şartlarına ve toplumun beklentilerine uygun olarak farklı normlar ile yapılan “eğitim” bireyin yaşamında hep var olmuştur. Çağın zihniyetine ve benimsenen eğitim felsefesine göre gelişen ve değişen eğitim faaliyetlerinin amacı da bu doğrultuda biçimlenmiştir. 21. yüzyılın beklentilerine uygun bireyi yetiştirmek yalnız bilişsel öğrenme hedeflerini kazandırmakla mümkün olmamaktadır. Bireyin; duyuşsal ve sosyal bakımdan gelişimini sağlamak, yaşamsal ve düşünsel beceri kazandırmak için yürütülen eğitim ve öğrenme faaliyetleri okul duvarlarının sınırlarını aşmalıdır. Bu noktada çağdaş öğrenme anlayışına uygun olan okul dışı öğrenme faaliyetleri önem kazanmaktadır.

Okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımıyla öğrencilerin tüm gelişim ihtiyaçlarının farkında olup formal eğitimin hedeflerini etkili biçimde kazandırma imkanı elde edilir. Bu öğrenme ortamlarını, formal öğrenme ortamlarından ayrılan yönü esnek olmasıdır fakat bu esneklik plansız yürütüldüğü anlamı taşımamaktadır bilakis planlı biçimde ve programların doğrultusunda yürütülmektedir. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimi için okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanmak önemlidir.

Mevcut araştırmada okul dışı öğrenme ortamlarının etkililiğini saptamak için konuyla doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Konuyla ilgili nitel desenlenmiş çalışmaların katılımcı görüşlerinin içerik analizi yapılmış ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırmanın konusu kapsamında olan çalışmalardan toplam dört tema oluşturulmuştur.

Bunlar, okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilere “bilişsel”, “duyuşsal”, “sosyal” alanlara katkıları ve sorunlar teması şeklindedir. Araştırmanın bulgular bölümünde temalar altında yer alan kodlar referans alınan katılımcı görüşleri ile sunulmuştur. Bu bölümde analize dahil edilen çalışmaların genel bilgilerinden elde edilen sonuçlara ilişkin bilgiler, araştırmanın problemi ve alt problemleri yanıtlanarak çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Okul dışı öğrenme ortamlarının etkililiğini saptamayı amaçlayan Türkçe ve İngilizce çalışmalar dahil edilmiştir. Araştırma ölçütlerine uygun olan çalışmaların genelde Türkiye’de yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye’den sonra ise en çok ABD’de yapıldığı belirlenmiştir. Okul dışı öğrenme ortamlarını konu edinen ve katılımcı görüşü içeren çalışmaların sayısında 2013 yılından sonra bir artış olsa da 2020 yılında bir düşüş yaşanmıştır. Genel anlamda ilgili konudaki katılımcı görüşü içeren çalışma sayısının artma eğiliminde olduğu söylenebilir. Ölçütler gözetilerek araştırmaya dahil edilen çalışmaların 28’i makale, 22’ si yüksek lisans tezi ve 12’si doktora tezi şeklinde yayınlanmıştır. Veri tabanından ulaşılan çalışma sayıları kıyaslandığında en fazla verinin YökTez (6 doktora, 19 yüksek lisans) veri tabanından en az verinin ise Web of Science veri tabanından ulaşılmıştır. Analize dahil edilen çalışmaların fen bilimleri ve sosyal bilimler disipliniyle ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Meta-tematik analiz sonucunda okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımının öğrencilere bilişsel, duyuşsal, sosyal gelişim alanlarına katkılarının olduğu belirlenmiştir. Bilişsel anlamda; kalıcı öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenme, bilgiyi somut kılma, yeni bilgi kazandırma, düşünme ve araştırma becerilerini geliştirme, gerçek-yaşam ilişkisi kurmayı sağlama, öğrenmeyi kolay kılma, farklı duylara hitap etme, etkili öğrenmeyi sağlama, bilgileri pekiştirmeyi sağlama, farklı deneyim sağlama, odaklanmayı arttırma, ayrıntılı ve etkili öğrenmeyi sağlama, problem çözme becerisi kazandırma, akademik başarıyı arttırma, mekan algısı kazandırma, harita okuryazarlığı geliştirme, bilgilerini revize etme, hayal dünyasını geliştirme, hazırbulunuşluk sağlama, farklı disiplinlerle bağ kurmayı sağlama gibi katkılarının olduğu belirlenmiştir.

Duyuşsal bakımdan sağladığı katkılar; eğlenmelerini sağlaması, merak uyandırıcı olması, mutlu hissetmelerini sağlaması, ilgilerini ve motivasyonlarını arttırması, dikkatlerini çekmesi, heyecan uyandırması, çevre duyarlılığı kazandırması, aktif

katılımlarını sağlaması, kaygılarını azaltması, dersi sevdirmesi, kültürel bilinç kazandırması, kariyer seçimlerine yön vermesi, anılarını zenginleştirmelerini sağlaması, sorumluluk kazandırması, okula olumlu tutum geliştirmesi, ön yargılarını kırmalarını sağlaması, empati kurmalarını ve korkularını yenmelerini sağlamasıdır.

Okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımının öğrencilere sosyal bakımdan katkıları vardır. Öğrencilerin sosyal iletişim becerilerini geliştirmesi, sosyalleşmelerini sağlaması, işbirliği kurmalarına sağlaması, sosyal uyumu sağlaması, öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla ilişkilerini geliştirmesi, gruba dahil olmalarına yardımcı olması bu katkılardandır. Aynı zamanda öğrenciler bu ortamlarda başkalarına saygı duyma, paylaşma ve yardımlaşma, hoşgörölü davranma gibi değerleri de kazanmaktadır.

Okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımının bilişsel, duyuşsal ve sosyal anlamda sağladığı katkıların yanında farklı nedenlerden kaynaklı sorunlarla da karşılaşmaktadır. Ancak gelişim alanlarına sağladığı katkılara ilişkin oluşturulan kodlar ve sayıları dikkate alındığında sorunlar anlamında daha az koda ulaşıldığı aşıkardır. Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin katılımcı görüşlerinden hareketle öğretmene kaynaklı sorunların; sorumluluk yükleme, kaygıya neden olması, motivasyon eksikliği, ön hazırlık yapılmaması olduğu belirlenmiştir. Öğrenci kaynaklı sorunların ise odaklanma sorunu, grubun kalabalık olması, disiplin sorunları/yönetilme güçlüğü, bilgiyi yanlış kodlama, olumsuz öğrenme çıktılarıyla karşılaşma, yeterince önemsememe, katılım sorunu, yaş grubunun küçük olması ve kişisel ihtiyaçlar olduğu tespit edilmiştir. Mali, güvenlik, izin, zaman, ulaşım sorunları, riskli olması, prosedürel süreçlerin yoğunluğu, yorucu olması ve meşakkatli bir süreç olması organizasyon kaynaklı sorunlardır. Öğrenme faaliyetinin gerçekleştireceği kurumun hijyenik olmaması, ortamdaki görevlinin öğrenciye yaklaşımı, kurumların yoğunluğu nedeniyle randevu sürecinin uzaması, olumsuz ve tehlikeli olması, uyarıcı fazlalığı gibi sorunlar ortamdan kaynaklı sorunlardır. Müfredatın yoğun olması, velinin ve idarenin yaklaşımı, hava şartlarının olumsuzluğu, sürecin daha kolay olmasını sağlayacak yardımcının olmaması okul dışı uygulamalarını etkileyen diğer sorunlardır.

6.2. Öneriler

Çalışmanın bu bölümünde ulaşılan araştırma bulgularından hareketle araştırmacılara ve öğretmenlere yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Araştırma bulgularının geçerliğini arttırmak için mevcut araştırmada kullanılan veri tabanının dışında kalan veri tabanlarını kullanarak karma-meta çalışmalar yapılabilir.
- Mevcut araştırmada okul dışı fiziksel ortamların etkililiği incelenmiştir. Sanal öğrenme ortamlarıyla ilgili meta-tematik çalışma gerçekleştirilebilir.

6.2.2. Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Okul dışı öğrenme faaliyetlerini etkili biçimde organize etmek için bilgi ve uygulama ile ilgili yeterliliklerini artırıcı tedbirler alınmalıdır.
- Okul dışı öğrenme faaliyetlerinin verimli yürütülmesi için konuyla ilgili kaynakları tarayarak araştırma yapabilir veya tecrübe eden meslektaşlarından destek alabilir.

KAYNAKLAR

Not: Meta-tematik analize dâhil edilen çalışmalar için yapılan atıfların başına yıldız (*) koyulmuştur.

Acar, L. (2022). *Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları ve bu ortamların kullanımına yönelik görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi.

Akinoğlu, O.(2020). Yapılandırmacılık. B. Oral (Ed.). *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları* (486-502 ss.). Pegem Akademi.

*Aktaş, V. (2022). *Sosyal Bilgiler dersinde mekânsal düşünme becerilerinin geliştirilmesinde okul dışı öğrenme ortamlarının rolü: Bir eylem araştırması* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Aktaş, V. (2023). Okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili matematik öğretmenlerinin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (55), 60-78. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1171301>

Aküzüm, C. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim teknolojileri ve materyal tasarımı. Sever, R. ve Koçoğlu, E. (Eds.), *Eğitim ve teknoloji ile ilgili temel kavramlar* içinde (s.1-18), Pegem A.

*Alkan, D. (2023). *Okul dışı öğrenme ortamlarının etkili kullanılmasında okul yöneticilerinin rolü* (Yüksek lisans tezi).<https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Alon, N.L., Tal, T. (2017). Teachers as secondary players: Involvement in field trips to natural environments. *Research Science Education*, 47, 869–887. <https://doi.org/10.1007/s11165-016-9531-0>

Anderson, D., Kisiel, J. and Storksdieck, M. (2006). Understanding teachers' perspectives on field trips: Discovering common ground in three countries. *Curator*, 49(3), 364-386.

- Anderson, D., Lucas, K. and Ginns, I. (2003). Theoretical perspectives on learning in an informal setting. *Journal of Research in Science Teaching*, 40(2), 177-199.
- Arabacı, S., & Dönel Akgül, G. (2020). Okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik fen bilgisi öğretmenlerinin görüşleri. *International Journal of Scholars in Education*, 3(2), 276-291.
- *Aras-Özdemir, L. (2019). *Fen Bilimleri öğretmen adaylarının bilim ve teknoloji gezisi öncesi ve sonrasında okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili görüşleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Arik, S. (2022). Anxiety levels of science teachers about organizing trips to out-of-school learning environments. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 14(3), 2887–2914.
- *Arkan, M., K. (2022). *Eğitim yöneticileri ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı öğrenme hakkındaki görüşleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Armağan, B., (2015). *İlkokul dördüncü sınıftan öğretiminde okul dışı öğrenme ortamları: Bir eylem araştırması* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Arslan, T. (2022). İlkokul öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları hakkındaki görüşleri üzerine bir inceleme. *TURAN-SAM*, 14(56), 183-194.
- *Arslan, Z. (2022). *Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Ash, D. (2003). Dialogic inquiry in life science conversations of family groups in a museum. *Journal of Research in Science Teaching*, 40(2), 138–162.
- *Aslan, A., Batman, D., & Durukan, Ü.G., (2023). Academics' perspective on out-of-school learning environments. *Turkish Journal of Education*, 12(1), 28-49. <https://doi.org/10.19128/turje.1182732>
- Atmaca, S. & Gökmen, A. (2020). Derslik dışı öğretme-öğretme yaklaşımları. G. Ekici-M. Güven (Ed). *Yeni öğrenme-öğretme yaklaşımları ve uygulama örnekleri* (ss. 264-279). Pegem Akademi.
- Ay, Y., Anagün, Ş. S., & Demir, Z. M. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretiminde okul dışı öğrenme hakkındaki görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 10(15), 103–118. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8702>
- Ayaydın, Y., Ün, D., Acar-Şeşen, B., Usta-Gezer, S. ve Camcı-Erdoğan, S. (2018). Environmental awareness and sensitivity of the gifted students: “Science and art

explorers in the nature". *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 7(2),507-536. DOI: 10.14686/buefad.379723

Aydın, A., Bakırcı, H., & Ürey, M. (2012). Serbest etkinlik çalışmaları dersine yönelik sınıf öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(193), 214-231.

*Aydın, M. (2019). "Evsel Atıklar ve Geri Dönüşüm" konusunun okul dışı öğrenme ortamları ile desteklenmesinin 7. Sınıf öğrencilerinin çevre tutumuna etkisinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

*Aydoğdu, S. (2022). Okul öncesi öğretim ortamlarına yönelik idareci görüşlerinin belirlenmesi (Yüksek lisans). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Ayyıldız, İ. (2023). Sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamları bağlamında gerçekleştirilen tarihi mekan gezileriyle ilgili öğrenci görüşleri.(Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi.

Bailey, K. D. (1982). *Methods of social research* (2nd ed.). The Free Press.

Bakioğlu B. (2017). 5. Sınıf vücudumuzun bilmecesini çözelim ünitesinin okul dışı öğrenme ortamı destekli öğretiminin etkililiği. (Doktora Tezi). Amasya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Amasya.

*Bakioğlu, B. (2017). 5. sınıf Vücudumuz Bilmecesini Çözelim ünitesinin okul dışı öğrenme ortamı destekli öğretiminin etkililiği (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Bakioğlu, B. ve Karamustafaoğlu, O. (2020). Okul dışı öğrenme ortamlarının öğretim sürecinde kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *İnformal Ortamlarda Araştırma Dergisi*, 5(1), 80-94.

*Bakioğlu, B., (2020). Experiences of graduate students on out of school learning environment applications. *National-Louis University*, 12(2), 1-19.

Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 1(3), 1-15.

Bamberger, Y., & Tal, T. (2007). Learning in a personal context: levels of choice in a free choice learning environment in science and natural history museums. *Science Education*, 91(1), 75-95.

Batdı, V. (2019). *Meta-tematik analiz örnek uygulamalar*. Anı Yayıncılık.

Batdı, V. (2020). İlköğretim ikinci kademedeki matematik dersinde oyunlu uygulamaların karma-meta ile analizi. In *4th Asia Pacific International Modern Sciences Congress* (pp. 102-115), Philippines.

- Batdı, V., ve Anıl, Ö. (2020). Bilgisayar destekli eğitimle öğrenme: Bir meta-tematik analiz. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 111-127.
- *Beaver, B. C. (2023). *K-12 science teachers' use of climate change educational resources from national parks in the united states*. Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2809319686). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/k-12-science-teachers-use-climate-change/docview/2809319686/se-2>
- Becker, G. M., & McKlintock, C. G. (2006). *Outdoor education: Methods and strategies*. (K. Gilbertson, vd. Eds.). Human Kinetics.
- Behrent, M. and Franklin, T. (2014). A review of research on school field trips and their value in education. *International Journal of Environmental and Science Education*, 9(3), 235-245. <https://doi.org/10.12973/ijese.2014.213>
- Benton, G. M. (2013). The role of intrinsic motivation in a science field trip. *Journal of Interpretation Research*, 18(1), 71-82.
- Bianchi, L., & Feasey, R. (2011). *Science beyond the classroom boundaries for 7-11 year olds*. McGraw-Hill Education.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- *Bozdemir, H., Yüzbaşıoğlu, M. K., & Kurnaz, M. A. (2021). Prospective classroom teachers' views on out-of-school learning activities before and during the covid-19 outbreak. *Journal of Turkish Science Education*, 91-107. DOI:10.36681/tused.2021.74
- Bozdoğan, A. E. (2007). *Bilim ve teknoloji müzelerinin fen öğretimindeki yeri ve önemi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi.
- Bozdoğan, A. E., Kavcı, A. (2016). Sınıf dışı öğretim etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersindeki akademik başarılarına etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 13-30.
- Braund, M ve Reiss, M. (2006). Towards a more authentic science curriculum: The contribution of out-of – school learning. *International Journal of Science Education*, 28(12), 1373-1388.
- Brown, J. S., Collins, A. and Duguid, P. (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational Researcher*, 18(1), 32-42.
- *Buchholz, B.A., & Pyles, D.G. (2018). Scientific literacy in the wild: Using multimodal texts in and out of school. *The Reading Teacher*, 72(1), 61–70. <https://doi.org/10.1002/trtr.1678>.

- Bulca, Y. & Demirhan, G. (2019). Spor merkezleri. A. İ. Şen (Ed.), *Okul dışı öğrenme ortamları* (ss. 361-378). Pegem Akademi.
- Bunting, C. J. (2006). *Interdisciplinary teaching through outdoor education*. Human Kinetics, ISBN: 0-7360-5502-9.
- *Bülbül, M. (2018). *Fen eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi: Hidroelektrik santrali gezisi örneği* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- *Büyükkurt, G. (2023). *Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarının derslere entegrasyonu ile ilgili görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Campbell, Y. M., & Gedat, R. (2021). Experiential learning through field trips: effects on educational, social and personal development among linguistics majors. *Journal of Cognitive Sciences and Human Development*, 7(2), 131-144. <https://doi.org/10.33736/jcshd.3430.2021>
- *Canovan, C. (2019). More than a grand day out? Learning on school trips to science festivals from the perspectives of teachers, pupils and organisers. *International Journal Of Science Education*, 10(1), 1-16.
- *Char, C. (2014). *how does an environmental educator address student engagement in a meaningful watershed educational experience (MWEE)*. Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1554691387). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/how-does-environmental-educator-address-student/docview/1554691387/se-2>
- *Clarke-Vivier, S., Caines-Lee, J. (2018). Because life doesn't just happen in a classroom elementary and middle school teacher perspectives on the benefits of and obstacles to, out-of-school learning. *Issues in Teacher Education*, 27(2), 55-71.
- Clarke, V., ve Braun, V. (2013). Teaching thematic analysis: Overcoming challenges and developing strategies for effective learning. *The psychologist*, 26(2). 120-123.
- Colardyn, D. ve Bjornavold, J. (2004). Validation of formal, non-formal and informal learning: Policy and practices in EU member states. *European Journal of Education*, 39(1), 69-89.
- *Coleman, T. C. (2014). *Place-based education: An impetus for teacher efficacy*. Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1660801313). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/place-based-education-impetus-teacher-efficacy/docview/1660801313/se-2>

- Cox, B. J. (2012). College students, motivation, and success. *International Journal of Learning ve Development*, 2(3), 139-143.
- Creswell, J.W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications Inc.
- Cunningham, J. ve Gomez, K. (2021). Situating race: The case for examining black children's informal mathematics learning outside of schools. *Information and Learning Science*, 122(1/2), 103-118.
- Çalışkan, H. & Yıldırım, Y. (2021). *Okul dışı ortamlarda değerler eğitimi*. Pegem Akademi.
- Çalışkan, H. & Yıldırım, Y. (2022). *Okul dışı ortamlarda değerler eğitimi*. Pegem Akademi.
- Çebi, H. (2018). *Farklı okul dışı öğrenme ortamlarının, öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı ilgi ve tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- *Çetingüney, H. (2023). *Fen öğretiminde okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik öğretmen öz yeterlik inançları* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Çiçek, Ö., & Saraç, E. (2017). Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarındaki yaşantıları ile ilgili görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 504-522.
- Çoban, A. (2020). Temel Kavramlar. G. Ocak (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* (ss 3-33). Pegem Akademi.
- Daş, B. E., Aslan, A., ve Yadigaroglu, E. (2021). The effects of out-of-school learning environments on health, development and sustainable development awareness of 4-6 years old children. *Journal of Research in Informal Environments*, 6(1), 87-124.
- Demirel, R. ve Özcan, H. (2020). Ortaokul öğrencileri ile bir okul dışı öğrenme ortamına alan gezisi: Tropikal kelebek bahçesi örneği. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 120-144.
- *Dere, F. (2022). *Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarını kullanılması hakkında öğretmenlerin görüşleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Dere, F., ve Çifçi, T. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarının pedagojik katkılarına ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 11(4), 681-695. <https://doi.org/10.30703/cije.1116818>

DeWitt, J., & Storksdieck, M. (2008). A short review of school field trips: Key findings from the past and implications for the future. *Visitor Studies*, 11(2), 181-197. <https://doi.org/10.1080/10645570802355562>

*Doğan, G., N. (2022). *Hayat bilgisi dersinde sınıf öğretmenlerinin gezi düzenleyebilme öz yeterlilik inançları ve okul dışı öğrenme ile ilgili değerlendirmeleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

*Doldur, M. (2019). *Bilim merkezinde gerçekleştirilen fen bilimleri dersinin öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik algılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Donovan, M. S., Bransford, J. D. and Pellegrino, J. W. (1999). *How people learn: Bridging research and practice*. National Academies Press, ISBN: 0309065364.

Dori, Y. J. ve Tal, R. T. (2000). Formal and informal collaborative projects: Engaging in industry with environmental awareness. *Science Education*, 84(1), 95-113.

*Duong, T. M. (2022). *Developing virtual field trips in an era of covid-19: A pilot study evaluating science experiences for second-grade children*. Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2737199209). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/developing-virtual-field-trips-era-covid-19-pilot/docview/2737199209/se-2>

Durel, E., (2018). *Okul dışı fen etkinliklerinin fen bilimleri öğretmen ve öğretmen adayları ile öğrenciler üzerine etkileri*, (Yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

Er, H., & Yılmaz, R. (2020). Sosyal bilgilerde öğretmen adaylarının objektifinden “Müze kullanımı”. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(2), 165-181. <https://doi.org/10.38015/sbyy.766481>

*Erdoğan, A. (2023). *Sınıf öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları kullanımlarına yönelik öz-yeterlilik algıları* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Ergün, P., ve Aslan, H. (2023). Okul dışı sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)/ International Journal of Leadership Training (IJOLT)*, 8(2), 1-13. <https://trdoi.org/10.26023458/uled.1369923>

Erol-Işıklı, Ümran. (2023). *Okul dışı öğrenme ortamlarının fen eğitimindeki etkililiğine yönelik bir meta-analiz çalışması* (Yüksek Lisans Tezi). Artvin Çoruh Üniversitesi.

Ertaş, H. (2012). *Okul dışı etkinliklerle desteklenen eleştirel düşünme öğretiminin, eleştirel düşünme eğilimine ve fizik dersine yönelik tutuma etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi.

- Ertuğrul, A., Karamustafaoğlu, O. (2020). Okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri: Kayseri bilim merkezi. *Social Sciences Research Journal*, 9(2), 107-116.
- Eshach, H. (2007). Bridging in-school and out of school learning: Formal, non-formal, and informal education. *Journal of Science Education and Technology*, 16, 171-190. <https://doi.org/10.1007/s10956-006-9027-1>
- Eskicumalı, A. (2015). Eğitimin temel kavramları. S. Turan ve Y. Özden, (Ed.). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Pegem Akademi.
- Fägerstam, E. (2012). *Space and place: Perspectives on outdoor teaching and learning*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Linköping University.
- Fägerstam, E. (2014). High school teachers experience of the educational potential of outdoor teaching and learning. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 14(1), 56-81. <https://doi.org/10.1080/14729679.2013.769887>
- Fägerstam, E., & Blom, J. (2013). Learning biology and mathematics outdoors: effects and attitudes in a Swedish high school context. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 13(1), 56–75. <https://doi.org/10.1080/14729679.2011.647432>
- Fägerstam, E., & Samuelsson, J., (2014). Learning arithmetic outdoors in junior high school influence on performance and self-regulating skills. *Journal Education*, 3(13), 419-431. <https://doi.org/10.1080/03004279.2012.713374>
- Falk, J. H. and Dierking, L. D. (1997). School field trips: Assessing their long-term impact. *Curator*, 40(3), 211-218.
- Fallik, O., Rosenfeld, S. ve Eylon, B. S. (2013). School and out-of-school science: A model for bridging the gap. *Studies in Science Education*, 49(1), 69-91. DOI:10.1080/03057267.2013.822166
- Fenichel, M., & Schweingruber, H. A. (2010). *Surrounded by science: learning science in informal environments*. National Academies Press.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1993). *Eğitime Giriş*. Meteksan.
- Ford, P. (1986). Outdoor education: Definition and philosophy. ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools Digest. Erişim tarihi: 24 Ocak 2024. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED267941.pdf>
- *Füz, N. (2018). Out-of-school learning in Hungarian primary education: practice and barriers. *Journal of Experiential Education*, 41(3), 277-294. <https://doi.org/10.1177/1053825918758342>

- Fűz, N., & Korom, E. (2017). The cognitive and non-cognitive effects of out-of-school learning. In *Electronic Proceedings of the ESERA 2017 Conference. Research, Practice and Collaboration in Science Education* 9(9). Dublin City University, Ireland.
- Gambino, A., Davis, J. M., ve Rowntree, N. E. (2009). Young children learning for the environment: researching a forest adventure. *Australian Journal of Environmental Education*, 166 (25), 83–94.
- Gammon, B., Burch, A., Davies, K., & Graham, J. (2002). *School groups in museums: 'Like Christmas Eve at Tesco's'*. Science Museum.
- Gee N. (2015). The residential fieldtrip: An example of the impact of outdoor learning on social relationships. In Bryant M. (Ed.), *Social relationships and friendships: Perceptions, influences on human development and psychological effects* (pp. 59-76). Nova.
- Gerber, B. L., Cavallo, A. M., & Marek, E. A. (2001). Relationships among informal learning environments, teaching procedures and scientific reasoning ability. *International Journal of Science Education*, 23(5), 535-549.
- Göçer, A. (2022). *Öğreşme*. Pegem Akademi.
- Guba, E. G., ve Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Ectj*, 30(4), 233-252.
- Gerber, B.L., Marek, E.A., & Cavallo, A.M.L. (2001). Development of an informal learning opportunities assay. *International Journal of Science Education*, 23(6), 569-583.
- Griffin, J. (1994). Learning to learn in informal science settings. *Research in Science Education*, 24, 121-128.
- Griffin, J. (2004). Research on students and museums: Looking more closely at the students in school groups. *Science Education*, 88(1), 59-70.
- Günay, B., 2019. *İnformal öğrenme ortamının sorgulama yaklaşımının akademik başarıya etkileri: Ege üniversitesi botanik bahçesi ve herbaryum uygulama ve araştırma merkezi örneği*, (Yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Günder, E., E. (2022). Yükseköğretim kurumlarının üçüncü misyonu açısından çocuk üniversitelerinin rolü, *Toplum Bilimleri Dergisi*, 16(33), 237-250.
- Güngör, C., ve Göloğlu Demir, C. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 15-30. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.852503>

- Gürsoy, G. (2018). Fen öğretiminde okul dışı öğrenme ortamları. *Electronic Turkish Studies*, 13(11). 623-649.
- Hagen, C. (2013). Why students enjoy integrated outdoor mathematics activities. That's the question. *Children, Youth and Environments*.(In press). Universiteit Utrecht.
- Hannu S. Salmi, Helena Thuneberg & Franz X. Bogner (2023) Is there deep learning on Mars? STEAM education in an inquiry-based out-of-school setting, *Interactive Learning Environments*, 31(2), 1173-1185, DOI: 10.1080/10494820.2020.1823856
- *Henriksson, A.-C. (2018). Primary school teachers' perceptions of out of school learning within science education. *LUMAT: International Journal on Math, Science and Technology Education*, 6(2), 9–26. <https://doi.org/10.31129/LUMAT.6.2.313>
- Hesapçioğlu, M. (1994). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Beta Yayıncılık.
- Higgins, Loynes ve Crowther, (1997). Higgins, P., Loynes, C., & Crowther, N. (Eds.). (1997). *A guide for outdoor educators in Scotland*. SNH: Perth.
- Hill, J. R., Hannafin, M. J. ve Domizi, D. P. (2005). Resource-based learning and informal learning environments: prospects and challenges. *E-learning and virtual science centers* (pp.1-20). In Wee Hin, L.T. ve Subramaniam, R. (Eds.). Information Science Publishing.
- Hofstein, A., and Rosenfeld, S. (1996). Bridging the gap between formal and informal science learning. *Studies in Science Education*, 28, 87–112 <http://eric.ed.gov/?id=EJ415668> adresinden erişilmiştir.
- Holsti, O. R. (1969). Content analysis for the social sciences and humanities. *Addison-Wesley*.
- *Horgan, J. L. (2021). "I'm ready for scientific duty!" young museum program alumnus' orientations towards science. Available from ProQuest Dissertations & Theses Global.(2524434770).<https://www.proquest.com/dissertations-theses/im-ready-scientific-duty-young-museum-program/docview/2524434770/se-2>
- Hooper-Greenhill, E. (2004). Measuring learning outcomes in museums, archives and libraries: the learning impact research project (LIRP). *International Journal of Heritage Studies*, 10(2), 151–174. <https://doi.org/10.1080/13527250410001692877>
- *İzgi-Onbasili, U. (2020). Investigation of the effects of out-of-school learning environments on the attitudes and opinions of prospective classroom teachers about renewable energy sources. *Journal of Education in Science, Environment and Health (JESEH)*, 6(1), 35-52. DOI:10.21891/jeseh.670049
- Janiuk, RM. (2013). Usefulness of out of school learning in science education. *Journal of Baltic Science Education*, 12(2). 128-129. 10.33225/jbse/13.12.128

- Jennifer DeWitt & Martin Storksdieck (2008). A short review of school field trips: Key findings from the past and implications for the future, *Visitor Studies*, 11(2), 181-197, DOI: 10.1080/10645570802355562
- Jonassen, D. H. (1994). Thinking technology toward a constructivist design model. *Educational Technology*, 34(4), 34-37.
- Julie Ernst (2014) Early childhood educators' use of natural outdoor settings as learning environments: an exploratory study of beliefs, practices, and barriers, *Environmental Education Research*, 20(6), 735-752, DOI: 10.1080/13504622.2013.833596
- Jung, S. B., & Shelton, A. L. (2023). Good news! new is good: novelty as a key feature of advanced academic programs that create positive learner experiences. *Gifted Child Today*, 46(1), 38-47. <https://doi.org/10.1177/10762175221131067>
- Jupp, V. (1996). Documents and critical research, R. Sapsford & V. Jupp (ed.), *Data Collection and Analysis* (pp. 298-316). London.
- *Kanlı, U., Yavaş, S. (2020). Examining the effect of workshops pedagogical modelling exhibits at science centres on the development of students' conceptual achievements. *International Journal of Science Education*, 43(1), 79-104. DOI: 10.1080/09500693.2020.1858203
- Kara, E. (2010). *Fen ve teknoloji eğitiminde informal bilimsel liderlik*. (Yüksek lisans tezi). Erzincan Üniversitesi, Erzincan.
- Karademir, E. (2013). *Öğretmen ve öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersi kapsamında okul dışı öğrenme etkinliklerini gerçekleştirme amaçlarının planlanmış davranış teorisi yoluyla belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). ABD.
- Karakılçık, N., & Uçar, S. (2022). Bazı temel girişimcilik becerilerinin okul dışı öğrenme ortamlarında gelişiminin betimlenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), 221-234. <https://doi.org/10.24315/tred.886096>
- *Karamustafaoğlu, O., Pektaş, H.M. (2023). Developing students' creative problem solving skills with inquiry-based STEM activity in an out-of-school learning environment. *Educ Inf Technol* 28, 7651–7669). <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11496-5>
- *Karbeyaz, A. (2023). *Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin hayat bilgisi dersindeki akademik başarı, tutum ve çevreye yönelik davranışlarına etkisi* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Karbeyaz, A., Karşlı, G., & Kurt, M. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarında karşılaştığı sorunlar ve çözüm yolları. *Social Sciences Studies*, 9(117), 9327–9339. <https://doi.org/10.29228/sssj.73462>

- Karbeyaz, A., ve Karamustafaoğlu, O. (2021). Okul dışı öğrenme ortamlarının öğretime katkısı hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 29. 1-20.
- Karpinnen, J. A. (2012). Outdoor adventure education in a formal education curriculum in Finland: Action research application. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 12(1), 41-62.
- Kennedy, M. D. (2015). *The benefit of field trips* (Publication No. 60) [Undergraduate thesis, Honors College, Georgia Southern University]. Digital Commons. <https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/honors-theses/60>
- Kızıldaş, E., Sak, R. (2018). Integrating field-trip activities with other activities in the preschool curriculum: its effects on the preschoolers' social-emotional skills. *ICEP*, 12, 8. <https://doi.org/10.1186/s40723-018-0047-0>
- Kiriktaş, H., Eslek, S., (2017). The experience of assessing out-of-school learning environments. *Universal Journal of Educational Research*, 5(8). 1410-1424. DOI: 10.13189/ujer.2017.050815
- Kiger, M. E., ve Varpio, L. (2020). Thematic analysis of qualitative data: AMEE Guide No. 131. *Medical teacher*, 42(8), 846-854.
- Kisiel, J. (2007). Examining teacher choices for science museum worksheets. *Journal of Science Teacher Education*, 18(1), 29-43.
- Kisiel, J. F. (2003). Teachers, museums and worksheets: a closerlook at a learning experience. *Journal of Science Teacher Education*, 14(1), 3-21.
- Knapp, D. (2000). Memorable experiences of a science field trip. *School Science and Mathematics*, 100(2), 65-72.
- Knapp, P., & Beck, A. T. (2008). Fundamentos, modelos conceituais, aplicações e pesquisa da terapia cognitiva [Cognitive therapy: foundations, conceptual models, applications and research]. *Revista brasileira de psiquiatria*, 30(2), 54-64.
- *Koçak, M. (2022). *Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımına yönelik bir olgubilim çalışması* (Yüksek lisans). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Korkmaz, Z. S. (2020). Okul dışı ortamlarda öğretim. A. Küçükkoğlu ve H. İ. Kaya (Ed.), *Kuramdan uygulamaya okul dışı öğrenme ortamları* içinde (ss. 23-54). Pegem Akademi.
- Korkmaz, Z.S. (2022). Okul Dışı Ortamlarda Öğretim. A. Küçükkoğlu-H.İ. Kaya (Ed). *Kuramdan Uygulamaya Okul Dışı Öğrenme Ortamları* içinde (ss.24-54).Pegem Akademi.

- Kozaner Yenigül, Ç. (2021). Out-of-school learning environments in the context of social studies teaching (the field trip method) Ö. Akman, F. O. Atasoy, & T. Gür, (Eds.), *Education, social, health and political developments in Turkey between 2000-2020* (ss. 194-216). ISRES Yayıncılık.
- Krakowka, A. (2012). Field trips as valuable learning experiences in geography courses. *Journal of Geography*, 111(6), 236–244. doi: 10.1080/00221341.2012.707674
- Kubat, U. (2018). Okul dışı öğrenme ortamları hakkında fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 111-135.
- *Kulegel-Unsal, S., Topsakal, U. (2020). Secondary school students' perceptions about space camp: Space camp Turkey. *Journal of Education and Learning*, 9(3), 154-167.doi:10.5539/jel.v9n3p154
- Kumral, O. (2019). Temel kavramlar. A. Seda Saracaloğlu-A. Küçükoğlu (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* (ss. 3-20). Pegem Akademi.
- *Küçük, A. (2020). *Fen bilimleri 5. Sınıf insan ve çevre ünitesinin okul dışı öğrenme ortamlarında öğretimi* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Küçük, A. ve Yıldırım, N. (2019). Doğa eğitimi ve doğa okulları (Ed. Ahmet İlhan Şen). *Okul dışı öğrenme ortamları içinde* (s.246-272). Pegem Yayıncılık.
- Küçük, A., & Yıldırım, N. (2021). Okul dışı öğrenme ortamlarında işlenen insan ve çevre ünitesinin akademik başarı üzerindeki etkisi. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 9(2), 205-264.
- Laçın Şimşek, C. (2011). Okul dışı öğrenme ortamları ve fen eğitimi. Laçın Şimşek C. (Ed.), *Fen öğretiminde okul dışı öğrenme ortamları* (s.1-24). Pegem Yayıncılık.
- *Laçın-Şimşek, C., & Öztuna-Kaplan, A. (2022). A study on improving the awareness of science teachers about out-of- school learning, *Participatory Educational Research (PER)* 9(4), 250-269, <http://www.perjournal.com>
- *Lavie-Alon, N., Tal, T. (2015). Student self-reported learning outcomes of field trips: the pedagogical impact. *International Journal of Science Education*, 37(8), 1279-1298.10.1080/09500693.2015.1034797
- *Lavie-Alon, N., Tal, T. (2017). Field trips natural environments: how outdoor educators use the physical environment. *International Journal of Science Education*, 7(3), 237-252. 10.1080/21548455.2016.1250291
- Lindemann Matthies, P., Knecht, S. (2011). Swiss elementary school teachers' attitudes toward forest education. *The Journal of Environmental Education*, 42(3), 152-167.

- Lonkila, M. (1995). "Grounded theory as an emerging paradigm for computer analysed qualitative data analysis". U.Keller (Ed.), *Computer-aided qualitative data analysis* (pp.41-51). London.
- *Looney, T. S. (2015). *Teachers experiences with outdoor education* (Order No. 3732057). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1746623245). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/teachers-experiences-with-outdoor-education/docview/1746623245/se-2>
- Maarschalk, J. (1988). Scientific literacy and informal science teaching. *Journal of Research in Science Teaching*, 25(2), 135– 146.
- Martin, L. M. (2004). An emerging research framework for studying informal learning and schools. *Science Education*, 88, 71-82.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *Okul dışı öğrenme ortamları kılavuzu*, Ankara.
- 2023 Eğitim Vizyonu. (2018). *Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyon Belgesi*.https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf
- Melber, L. H. and Abraham, L. M. (1999). Beyond the classroom: Linking with informal education. *Science Activities*, 36, 3-4.
- Melnic, A., & Botez, N. (2014) Formal, non-formal and informal interdependence in education. *Economy Transdisciplinarity Cognition*, 17(1), 113-118.https://www.ugb.ro/etc/etc2014no1/18_Melnic__Botez.pdf
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. Jossey-Bass Publishers.
- *Metin Göksu, M., & Somen, T. (2018). Opinions of social studies prospective teachers on out-of-school learning. *European Journal of Educational Research*, 7(4), 745-752. doi: 10.12973/eu-jer.7.4.745
- Meydan, A., & Akkuş, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi* (29). <https://doi.org/10.14781/mcd.92390>
- Meyer, H. (2008). *Unterrichtsmethoden II: Praxisband*. Cornelson
- Mierdel, J., & Bogner, F. X. (2021). Investigations of modellers and model viewers in an out-of-school gene technology laboratory. *Research in Science Education*, 51(2), 801-822. <https://doi.org/10.1007/s11165-019-09871-3>

- Morag, O., & Tal, T. (2012). Assessing learning in the outdoors with the field trip in natural environments (FINE) framework. *International Journal of Science Education*, 34(5), 745-777.
- Morgan, C. T. (1995). *Psikolojiye giriş*. (H. Arıcı vd., Çev.). H. Ü. Psikoloji Bölümü Yayınları.
- National Research Council. (1996). *National science education standards*. Washington, DC: National Academies Press.
- *Nativ-Ronen, E., Tal, T. (2019). Stakeholders' perceptions of science-day programs at university-based science outreach centers. *Visitor Studies*, 22(2), 147-170. DOI: 10.1080/10645578.2019.1625634
- Neiman, Z., & Ades, C. (2014). Contact with nature: Effects of field trips on pro-environmental knowledge, intentions and attitudes. *Ciência & Educação (bauru)*, 20(4), 889-902. <https://doi.org/10.1590/1516-73132014000400008>
- Newman, J. (2022). Engaging in equitable sel: How researchers and practitioners can work together to expand learning in out-of-school time. *Emerald Insight Discover Journals, Books Case Studies*, (21), 213-228.
- Nichols, D. R. (1982). Outdoor educators: the need to become credible. *The Journal of Environmental Education*, 14(1), 1-3. DOI: 10.1080/00958964.1982.10801921
- *Nirit Lavie Alon & Tali Tal (2017) Field trips to natural environments: how outdoor educators use the physical environment. *International Journal of Science Education, Part B*, 7(3), 237-252. DOI:10.1080/21548455.2016.1250291
- Noble, H., ve Smith, J. (2015). Issues of validity and reliability in qualitative research. *Evidence-Based Nursing*, 18(2), 34-35.
- Ocak, İ., & Korkmaz, Ç. (2018). Fen bilimleri ve okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 4(1), 18-38.
- *Oktay, Ö. (2022). Investigating preservice teachers' perspectives on out-of-school learning, *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 24(2), 249-269. <https://doi.org/10.1080/14729679.2022.2135118>
- Okur Berberoğlu, E., Güder, Y., Sezer, Y. ve Yalçın Özdilek, Ş. (2013). Sınıf dışı hidrobiyoloji etkinliğinin öğrencilerin duyuşsal bakış açıları üzerine etkisi, örnek olay incelemesi: Çanakkale bilim kampı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 1177-1198.
- *Okur, A., Uzunoğlu, M., Bozdoğan, A.E. (2019). The effect of planned trips to zoos on learning in science education and determining student remarks about the trip

process. *Elementary Education Online*, 18(4), 1418-1433.
<https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.630345>

Olsen J. K., Cox-Peterson, A. M. & McComas, W. F. (2001). The inclusion of informal environments in science teacher preparation. *Journal of Science Teacher Education*, 12(3), 155–173.

*Orhan Özen, S., Derin, T., & Atan, Z. (2023). Gamification in the zoo: An out-of-school learning activity. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 59, 266-283.
<https://doi.org/10.9779/pauefd.11859>

Öner, G. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ‘okul dışı tarih öğretimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish History Education Journal*, 4(1), 89-121.
<https://doi.org/10.17497/tuhed.185618>

*Öztürk, A. (2019). *Okul dışı öğrenmeye ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Özyıldırım, H., ve Durel, E. (2017). *Okul dışı öğrenme ve okul dışı öğrenme ortamları*. Balkan eğitim araştırmaları. Trakya Üniversitesi. Edirne.

Pace, S., and Tesi, R. (2004). Adult’s perception of field trips taken within grades K-12: Eight case studies in the New York metropolitan area. *Education*, 125(1), 30-40.

*Pamela, M. (2022). ‘There’s maths everywhere!’: a case study outdoor learning in mathematics in initial teacher education in Northern Ireland. *Education*, 51(8), 3-13. DOI: 10.1080/03004279.2022.2074498

Panizzon, D. and Gordon, M. (2003). Mission possible: A day of science, fun and collaboration. *Australian Primary Junior Science Journal*, 19(2), 9-14

Patton, M.Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd Ed.). Sage Publications, Inc.

Pekin, M. ve Bozdoğan, A.E. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin okul dışı çevrelere gezi düzenlemeye ilişkin öz yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi: Tokat ili örneği. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(17), 114-133.

Peters, J. M. ve Stout, D. L. (2006). *Science in elementary education: Methods, concepts and inquiries*. (10th ed.). Pearson Prentice Hall.

*Petillo, A. (2016). *Informal learning: Connecting pre-service teachers and mathematics*. Available from ProQuest Central; ProQuest Dissertations & Theses Global. (1904509622).
<https://www.proquest.com/dissertations-theses/informal-learning-connecting-pre-service-teachers/docview/1904509622/se-2>

- Piscitelli, B. and Anderson, D. (2002). Young children's learning in museum settings. *Visitor Studies Today*, 3, 3-10.
- Poggenpoel, M., & Myburgh, C. (2003). The researcher as research instrument in educational research: A research instrument. *Education*, 124, 418-421.
- Prasad, B. D. (2008). Content analysis. *Research methods for social work* (pp.174-193). Rawat Publications.
- Priest, S. (1986). Redefining outdoor education: A matter of many relationships. *Journal of Environmental Education*. 17(3), 13-15.
- Prince, H. (2016). Introduction. In B. Humberstone, H. Prince, & K. A. Henderson (Eds.), *Routledge International Handbook Of Outdoor Studies* (pp.81–84). Routledge.(vetisonline.com) Erişim tarihi: (20.01.2024)
- Rahmatirad, M. (2020). A review of socio-cultural theory. *SIASAT*, 5(3), 23-31. <https://doi.org/10.33258/siasat.v5i3.66>
- Ramey-Gassert, L. (1997). Learning science beyond the classroom, *The Elementary School Journal*, 97(4), 433-450. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/461875>
- Ramey-Gassert, L.-Walberg, H.-Walberg, H. J. (1994). Museums as science learning environments: reexamining connections. *Science Education*, 78(4), 345-363. doi: 10.1002/sce.3730780403
- Randler, C., Kummer, B. & Wilhelm, C. (2012). Adolescent learning in the zoo: Embedding a non-formal learning environment to teach formal aspects of vertebrate biology. *Journal of Science Education and Technology*, 21(3),384-391. DOI 10.1007/s10956-011-9331-2
- Rapp, W. (2005). Inquiry-based environments for the inclusion of students with exceptional learning needs. *Remedialand Special Education*, 26(5), 297-310.
- Rather, A. R. (2007). *Theory and principles of education*. Discovery Publishing House.
- Rennie, L. J. ve McClafferty, T. P. (1996). Science centres and science learning. *Studies in Science Education*, 13, 521-531. <https://doi.org/10.1080/03057269608560078>
- Richmond, D., Sibthorp, J., Gookin, J., Annarella, S., & Ferri, S. (2018) Complementing classroom learning through outdoor adventure education: Out-of-school-time experiences that make a difference. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 18(1), 36-52. DOI: 10.1080/14729679.2017.1324313
- Roberts, P., & Priest, H. (2006). Qualitative research in social sciences. *Nursing Standard*, 20, 41-45.

- Rogoff, B. (1990). *Apprenticeship in thinking: Cognitive development in social context*. Oxford University Press.
- Röllke, K., & Grobmann, N. (2022). Predictors of students' intrinsic motivation in a biotechnological out-of-school student lab. *Frontiers in Education*, 7, Article 859802. Doi: <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.859802>
- Rumjaun, A. B. (2017). Educational visits and science education. In: Taber K.S., Akpan B. (Eds.), *Science Education* (pp. 417-429). Sense Publishers.
- Saban, A. (2004). *Öğrenme öğretme süreci*. Nobel Yayıncılık.
- Sağlamer Yazgan, B. (2013). *Araştırmaya dayalı sınıf dışı laboratuvar etkinliklerinin öğrencilerin araştırma-sorgulama becerilerine ve çevreye karşı tutumlarına etkisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Salmi, H. S. (1993). *Science centre education: Motivation and learning in informal education*. (Doctoral Thesis). University of Helsinki, Helsinki, Finland.
- Salmi, H. S., Thuneberg, H., & Bogner, F. X. (2023). Is there deep learning on Mars? STEAM education in an inquiry-based out-of-school setting. *Interactive Learning Environments*, 31(2), 1173–1185. <https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1823856>
- Saraç, H. (2017). Türkiye’de okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalar: İçerik analizi çalışması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 60-81.
- *Sarıgül, H. (2021). *Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına gerçekleştirilen gezilere yönelik deneyimleri* (Yüksek lisans). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Schauble L., Gleason M., Lehrer R., Bartlet K., Petrosino A., Allen A., Clinton K., Jones, M., Lee Y.S., Philips, J.A., Sieger, J. & Street J. (2002). Supporting science learning in museums. In. Leinhardt G, Crowley K, Knutson K (Eds.), *Learning conversations in museums* (pp.425-452).Lawrence Erlbaum Associates.
- Schmoll, S. E. (2013). *Toward a framework for integrating planetarium and classroom learning* (Dissertation of Doctora). Michigan Universty, Michigan.
- Schneiderhan-Opel, J., ve Bogner, F. X. (2021). The effect of environmental values on German primary school students' knowledge on water supply. *Water*, 13, 702.<https://doi.org/10.3390/w13050702>
- Schugurensky, D. (2000). The forms of informal learning: towards a conceptualization of the field. *The Research Network on New Approaches to Lifelong Learning*, 14, 1-9. <https://hdl.handle.net/1807/2733>

- Schürmann, L., Quaiser-Pohl, C. (2022). Out-of-school learning levels prior achievement and gender differences in secondary school students' motivation. *International Journal of Educational Research*, 3, <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2022.100158>.
- Seale, C. (2001). Qualitative methods. *European Journal of Cancer Care*, 10, 131-136.
- Seggie, F. N. ve Bayyurt, Y. (2017). Nitel araştırma yöntemi. N. Seggie & Y. Bayyurt (Eds.). *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımlar* (pp.23-36). Anı Yayıncılık.
- *Selanik-Ay, T., & Erbasan, Ö. (2016). Views of Classroom Teachers about the use of out of school learning environments. *Journal of Education and Future*, (10), 35-50.
- Selvi, K. (2020). Felsefe ve eğitim arasındaki ilişki: Bilgi ve öğrenme. G. Ekici-M. Güven (Ed.), *Yeni Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları ve Uygulama Örnekleri* içinde (ss. 2-33). Pegem Akademi.
- Senemoğlu, N. (2012). Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. (21. Baskı). (ss. 3-5). Pegem Akademi Yayıncılık.
- *Seyhan, A. (2019). Out-of-school learning to achieve the spatial perception skills: a case study. *Review of International Geographical Education Online (RIGEO)*, 9 (3), 618-638. DOI: <http://doi.org/10.33403/rigeo.601734>
- Sim, G. (2015). *Learning about biodiversity: Investigating children's learning at a museum, environment centre and a live animal show*. (Unpublished doctoral dissertation). UCL.
- Soh, T. M. T. ve Meerah, T. S. M. (2013). Outdoor education: An alternative approach in teaching and learning science. *Asian Social Science*, 9(16), 1-8.
- Schneiderhan-Opel, J., ve Bogner, F. X. (2021). The effect of environmental values on German primary school students' knowledge on water supply. *Water*, 13, 702.<https://doi.org/10.3390/w13050702>
- Smith, M. K, (1997). *Johann Heinrich Peslozzi*. Retrieved January 24, 2024, from <http://www.infed.org/thinkers/et-pest.htm>
- Sönmez, F. (2019). Harita okuryazarlığı. Bülent Aksoy, Bülent Akbaba ve Bahadır Kılcan (Ed.), *Sosyal bilgilerde beceri eğitimi*. (1. Baskı). Pegem Akademi Yayınevi.
- Storksdieck, M. (2006). *Field trips in environmental education*. Berlin, Germany: Berliner Wissenschafts-Verlag.
- Sturm, H. ve Bogner, F.X. (2016). Learning at workstations in two different environments: A museum and a classroom. *Studies In Educational Evaluation*, 36(1-2), 14-19.<https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2010.09.002>

- Sullivan, K., Bray, A. & Tangney, B. (2021). Developing twenty-first century skills in out-of-school education: The bridge 21 transition year programme. *Technology, Pedagogy and Education*, 30(4), 525-541. DOI: <http://doi.org/10.1080/1475939X.2020.1835709>
- Sutton, J., & Austin, Z. (2015). Qualitative research: Data collection, analysis, and management. *The Canadian Journal of Hospital Pharmacy*, 68(3), 226-232.
- Şeker, P. T., & Savaş, Ö. (2023). Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 64-83. <https://doi.org/10.34056/aujef.1118257>
- Şen, A. İ. (2019). Okul Dışı Öğrenme Nedir? A. İ. Şen (Ed.), *Okul Dışı Öğrenme Ortamları* (ss. 1-20). Pegem Akademi.
- Şen, A.İ. (2019). Okul dışı öğrenme nedir? A. İ. Şen (Ed.), *Okul dışı öğrenme ortamları* (s.2-18). Pegem Yayınları.
- Şengül, A. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki görüşleri ve uygulamaları* (Proje Ödevi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Şimşek, A. & Kaymakçı, S. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminin amacı ve kapsamı. A. Şimşek-S. Kaymakçı (Ed). *okul dışı sosyal bilgiler öğretimi* (1-11 ss). Pegem Akademi.
- Şimşek, N.D., (2021). Türkçe eğitiminde okul dışı öğrenme ortamları. Serkan Aslan-Merve Müldür (Ed). *Uygulama örnekleriyle Türkçe öğretiminde çağdaş yaklaşımlar* (513-544 ss.). Anı Yayıncılık.
- Tamir, P. (1990). Factors associated with the relationship between formal, informal and nonformal science learning. *Journal of Environmental Education*, 2(2), 34-42.
- Taşdan, M. & Kaya, H.İ. (2022). Okul dışı öğrenme ve alternatif eğitim uygulamaları. Küçükoğlu ve H. İ. Kaya (Ed.), *Kuramdan uygulamaya okul dışı öğrenme ortamları* (ss. 163-189). Pegem Akademi.
- *Taşın-Yalçın, Ö. (2023). *Matematik öğretmen ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Tatar, N., & Bağrıyanık K. E. (2012). Fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *Elementary Education Online*, 11(4), 883-896.
- *Tayşi-Tafracı, S. (2023). *Okul dışı öğrenme ortamlarının fen bilimleri dersi 6. Sınıf vücudumuzdaki sistemler ve sağlığı ünitesinin öğretimine etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi.

- Taytaş, İ. (2022). Okullarda gerçekleştirilen okul gezilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 2(2), 389–425.
- Tokcan, H. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi ve öğrenme teorileri. Ahmet Şimşek ve Selahattin Kaymakçı (Ed.), *Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi* (1. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Topaloğlu-Yavuz, M. 2016. *Sosyobilimsel konulara dayalı okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin kavramsal anlamalarına ve karar verme becerilerine etkisi*. (Doktora Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- *Topçu, E. (2017). Out of school learning environments in social studies education: a phenomenological research with teacher candidates. *International Education Studies*, 10(7), <https://doi.org/10.5539/ies.v10n7p126>
- *Torun, Ü. (2021). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenmeye yönelik görüşleri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Tösten, R. (2022). Okul dışı eğitim ve öğrenme. Adnan Küçüköğlü, Halil İbrahim Kaya (Ed.), *Kuramdan uygulamaya okul dışı öğrenme ortamları* (s.1-22). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tran, N. A. (2011). The relationship between students' connections to out-of-school experiences and factors associated with science learning. *International Journal of Science Education*, 33, 1625-1651.
- *Tural, A. (2023). Pre-Service teachers' opinions on the role of museums in value transmission. *Problems Of Education In The 21st Century*, 81(4), 547-562. DOI10.33225/pec/23.81.547
- Tusting, K. (2003). *A review of theories of informal learning*. Literacy Research Centre, Lancaster University.
- Türkmen, S. F. (2019). Tarih öğretmenlerinin okul dışı tarih öğretimi algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (The thesis about different factors of the perceptions about the out of school education, of the history teachers). *Journal of Anatolian Cultural Research (JANCR)*, 3(3), 282–292.
- *Uğurlu, A. (2022). Okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik sınıf öğretmenlerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- *Uludağ, G. (2017). *Okul dışı öğrenme ortamlarının fen eğitiminde kullanılmasının okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

- *Uludağ, G. (2021). Views of preschool teachers on using out-of-school learning environments in preschool education. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 8(2). 1225-1249.
- *Uludağ, G., & Erkan, N.S. (2023). Evaluation of parents' views on an early childhood science program including activities in out-of-school learning environments. *Science Insights Education Frontiers*, 14(1), 1965- 1989.
- *Utku, M. (2023). *Sosyal Bilgiler kültür ve miras öğrenme alanında okul dışı öğrenmenin çeşitli değişkenlere etkisi* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Üztemur, S., Dinç, E., & Acun, İ. (2018). sosyal bilgiler öğretiminde müze ve tarihi mekân kullanımının 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler algılarına etkisi: Bir eylem araştırması. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(1), 135-168. <https://doi.org/10.30831/akukeg.358211>
- Veen, E. J., Pijpker, R. ve Hassink, J. (2021). Understanding educational care farms as outdoor learning interventions for children who have dropped out of school in the Netherlands. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 21, 1-18. DOI:10.1080/14729679.2021.2011340
- Venceli, F., ve Dilmaç, O. (2024). Determination of student opinions on visiting ephesus ancient city and museum as an out-of-school learning environment. *Art Vision*, 30(52), 1-14. <https://doi.org/10.32547/artvision.1432320>
- *Ward, L. N. (2020). *The science museum field trip: a case study of urban teachers' perspectives, experiences and planning processes*. Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2406648283). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/science-museum-field-trip-case-study-urban/docview/2406648283/se-2>
- Watson, A., and Greene, J., Holmes Erickson, H., & Beck, M. I. (2019). Altered attitudes and actions: Social-emotional effects of multiple arts field trips. (EDRE Working Paper 2019-04).SSRN. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3340163>
- Wellington, J. (1990). Formal and informal learning in science: The role of the interactive science centres. *Physics Education*, 25(5), 247-252.
- Weyer, F. (2009) 'Non-formal education, out-of-school learning needs and employment opportunities: Evidence from Mali', *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 39(2), 249-262. DOI: <http://doi.org/10.1080/03057920902750509>
- Wimmer, R.D., ve Dominick, J.R. (1994) *Mass media research: An introduction* (4th ed.). Wadsworth.

- *White, A. F. (2021). *A retrospective study on a physics camp for high school girls*. Available from ProQuest Central; ProQuest Dissertations & Theses Global; Publicly Available Content Database. (2665022967). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/retrospective-study-on-physics-camp-high-school/docview/2665022967/se-2>
- Wiegand, F., Kubisch, A. ve Heyne, T. (2013). Out-of-school learning in the botanical garden: Guided or self-determined learning at workstations? *Studies in Educational Evaluation*, 39, 161-168.
- Worth K. (2010). *Science in early childhood classrooms: content and process*. Collected Papers from the SEED (STEM in Early Education and Development) Conference May 2010, University of Northern Iowa, Cedar Falls, Iowa, USA. Published Fall 2010.
- Wright, P. T. (2012). *Perceived impact of quality in a 21 st century learning center out of school time program: a case study* (Doctor of Thesis). University of Arkansas.
- Wünschmann, S., Wüst-Ackermann, P., Randler, C., Vollmer, C., & Itzek-Greulich, H. (2017). Learning achievement and motivation in an out-of-school setting-visiting amphibians and reptiles in a zoo is more effective than a lesson at school. *Research in Science Education*, 47(3), 497–518. 10.1007/s11165-016-9513-2.
- Yaşar Çetin, B., (2021). *Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin okul dışı öğrenmeye ilişkin görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yavuz Topaloğlu, M. (2019). Okul dışı öğrenme ortamının öğrencilerin GDO ile ilgili görüşlerine etkisinin incelenmesi. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 3(2), 160-183. <https://doi.org/10.35346/aod.624072>
- *Yavuz-Topaloğlu, M. (2016). *Sosyobilimsel konulara dayalı okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin kavramsal anlamalarına ve karar verme becerilerine etkisi* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- *Yavuz-Topaloğlu, M., Balkan-Kıyıcı, F. (2015). The opinions of science and technology teachers regarding the usage of out of school learning environments in science teaching. *Journal of Turkish Science Education*, 12(3), 1197-1210.
- Yavuz, S. (2023). *5. sınıf sosyal bilgiler dersi üretim, dağıtım ve tüketim öğrenme alanının öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Yazıcı, H., Ertürk, A., & Kulaca, I. (2023). Okul dışı öğrenme etkinliklerine bir örnek: Gelibolu yarımadası tarihi milli parkı gezisi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 1-20.

Yeşilyaprak, B. (2007). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem A.

Yıldırım, H. İ. (2018). Bilim şenliklerinin ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 390-409. <https://doi.org/10.24315/trkefd.364050>

Yıldız, E. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarını kullanma durumlarının değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(33), 94-127.

Yurtdakal, K., & Karakaş, H. (2021). The self-efficacy of classroom teachers to organize educational trips to out-of school learning environments. *HAYEF: Journal of Education*, 18(2), 295-322.

ŞEKİL KAYNAKÇASI

Şekil 2.1. Higgins, Loynes ve Crowther, (1997). Higgins, P., Loynes, C., & Crowther, N. (Eds.). (1997). *A guide for outdoor educators in Scotland*. SNH.

Şekil 2.3. Eshach, H. (2007). Bridging in-school and out of school learning: Formal, non-formal, and informal education. *Journal of Science Education and Technology*, 16, 171- 190. <https://doi.org/10.1007/s10956-006-9027-1>

Şekil 3.1. PRISMA akış diyagramı. Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., Altman, D., Antes, G., ... ve Tugwell, P. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement (Chinese edition). *Journal of Chinese Integrative Medicine*, 7(9), 889-896.

TABLO KAYNAKÇASI

Tablo 2.1. Eshach, H. (2007). Bridging in-school and out of school learning: Formal, non-formal, and informal education. *Journal of Science Education and Technology*, 16, 171- 190. <https://doi.org/10.1007/s10956-006-9027-1>

EKLER

EK 1

Tablo 1. *Meta-tematik analize dâhil edilen çalışmalar ve analizden hariç tutulan çalışmaları analize dâhil etmeme nedenleri*

ARAŞTIRMANIN ADI	PROQUEST=212					
	DAHİL EDİLMİŞTİR		HARIÇ TUTULMUŞTUR			VERİ YETERSİZ
SIRA	META- TEMATİK	KATILIMCI GÖRÜŞÜ İÇERİR	İLGİSİZ KONU/ ÖZET	İNGİLİZCE/ TÜRKÇE DEĞİL	ERİŞİLEMEDİ	
1. When You See It: Intersections of Formal and Informal Science Learning						X
2. Out-of-School Learning: An Exploration of Children's and Teachers' Perspectives			X			
3. Understanding Educators' Everyday Practices in Out-of-School Learning Contexts: Adaptive Facilitation and Social-Emotional Supports			X			
4. SOSYOBİLİMSEL KONULARA DAYALI OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARININ ÖĞRENCİLERİN KAVRAMSAL ANLAMALARINA VE KARAR VERME BECERİLERİNE ETKİSİ		X				
5. SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL DIŞI ÖĞRENME İLE İLGİLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ						X
6. "I'm Ready for Scientifical Duty!" Young Museum Program Alumnus' Orientations Towards Science	X	X				
7. Making learning: Makerspaces as learning environments			X			
8. The Association of Family, Schools, and Shadow Education with Students' Science Performance: An International Comparison between Confucian and Anglo Cultures					X	
9. DEVELOPING VIRTUAL FIELD TRIPS IN AN ERA OF COVID-19: A PILOT STUDY EVALUATING SCIENCE EXPERIENCES FOR SECOND-GRADE CHILDREN	X	X				

10. Field Trips to American Museums: A Historical Perspective				X
11. REFLECTIONS ON OUTDOOR FIELD TRIPS: FORMER HIGH SCHOOL STUDENTS DESCRIBE HOW WILDERNESS ACTIVITIES IMPACTED THEIR ATTITUDES AND AWARENESS				X
12. THE SCIENCE MUSEUM FIELD TRIP: A CASE STUDY OF URBAN TEACHERS' PERSPECTIVES, EXPERIENCES AND PLANNING PROCESSES	X	X		
13. THE EFFECT OF PLAYING A SCIENCE CENTER-BASED MOBILE GAME: AFFECTIVE OUTCOMES AND GENDER DIFFERENCES			X	
14. FORMAL LEARNING IN AN INFORMAL SETTING: THE COGNITIVE AND AFFECTIVE IMPACTS OF VISITING A SCIENCE CENTER DURING A SCHOOL FIELD TRIP				X
15. EXPLORING THE POSSIBILITIES OF TEACHTOWN MKE: USING LOCAL CULTURAL INSTITUTIONS TO SUPPORT NOVICE TEACHERS' ACCESS TO COMMUNITY RESOURCES				X
16. PRE-COLLEGE STEM LEARNING EXPERIENCES AND THEIR EFFECT ON UNDERGRADUATES' STEM SELF-EFFICACY, OUTCOMES, INTERESTS, AND GOALS: A MIXED METHODS STUDY			X	
17. INCREASING ENVIRONMENTAL KNOWLEDGE AND ATTITUDE OF HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH EXPERIENTIAL LEARNING				X
18. K-12 SCIENCE TEACHERS' USE OF CLIMATE CHANGE EDUCATIONAL RESOURCES FROM NATIONAL PARKS IN THE UNITED STATES	X	X		
19. TEACHERS EXPERIENCES WITH OUTDOOR EDUCATION	X	X		
20. WHAT IMPACT DO SUMMER EXPERIENCES HAVE ON SUMMER LEARNING FOR LOW- VERSUS HIGH-ACHIEVING AFRICAN AMERICAN STUDENTS?			X	
21. UNDERSTANDING LEARNER-CENTEREDNESS AND STUDENT ENGAGEMENT IN UNDERGRADUATE BIOLOGY EDUCATION				X
22. PLACE-BASED EDUCATION: AN IMPETUS FOR TEACHER EFFICACY	X	X		

23. THE LONGITUDINAL IMPACT OF TECHNOLOGY IMMERSION THROUGH A ONE-TO-ONE MOBILE TECHNOLOGY PROGRAM ON READING AND MATH PERFORMANCE IN A RURAL TITLE I PUBLIC SCHOOL DISTRICT	X	
24. A LEADER'S IMPACT ON STUDENTS' SENSE OF BELONGING	X	
25. ADVENTURE GIRLZ: A RESTORATIVE LEADERSHIP PROGRAM MODEL FOR INTERRUPTING BLACK GIRLS' SCHOOL PUSHOUT IN NEW YORK CITY	X	
26. JOINT PURSUIT WITH/IN COMMUNITIES & CLASSROOMS: TRANSFORMATIVE PEDAGOGY ACROSS TIME & SPACE		X
27. EXPLORING THE POSSIBILITIES OF TEACHTOWN MKE: USING LOCAL CULTURAL INSTITUTIONS TO SUPPORT NOVICE TEACHERS' ACCESS TO COMMUNITY RESOURCES		X
28. SUMMER REGRESSION & RURAL STUDENTS: THE EFFECTS OF THE EXTENDED SCHOOL YEAR ON MATHEMATICS & READING FOR ELEMENTARY-AGE STUDENTS WITH A LOW-SES BACKGROUND	X	
29. The Effects of Participation in the Governor's Early Literacy Foundation Summer Reading Pilot Program on Students' Academic Performance and Reading Motivation	X	
30. A Case Study of Secondary and Postsecondary Black STEM Excellence in a Black Metropolis	X	
31. "I'M GONE BE 'BLACK ON BOTH SIDES'": EXAMINING THE LITERACY PRACTICES AND LEGACY LEARNING WITHIN A SUSTAINING URBAN DEBATE COMMUNITY	X	
32. DISRUPTING COMMON SENSE THROUGH TRANSFORMATIVE EDUCATION: UNDERSTANDING PURPOSEFUL ORGANIZATION AND MOVEMENT TOWARD MEDIATED PRAXIS	X	
33. INCREASING ENVIRONMENTAL KNOWLEDGE AND ATTITUDE OF HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH EXPERIENTIAL LEARNING		X
34. IMPLEMENTING CALENDAR REFORM IN A SUBURBAN CATHOLIC ELEMENTARY SCHOOL: A CASE STUDY	X	
35. Teachers' Conceptions and Practices of Teaching Chinese Descriptive Composition with Interactive Spherical Video-based Virtual Reality	X	

36. Exploring Destination Imagination Alumni Perceptions of 21st-Century Skills and Workforce Readiness			X
37. Teachers Experiences with Outdoor Education	X	X	
38. THE PERSPECTIVES AND EXPERIENCES OF AFRICAN AMERICAN STUDENTS IN AN INFORMAL SCIENCE PROGRAM			X
39. ESSAYS ON EDUCATIONAL INEQUALITY			X
40. TRYING TO CHANGE THE SCIENCE CONVERSATION IN SCHOOLS: A CASE STUDY OF TEACHER PREPARATION AT THE AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY			X
41. WHAT IMPACT DO SUMMER EXPERIENCES HAVE ON SUMMER LEARNING FOR LOW- VERSUS HIGH-ACHIEVING AFRICAN AMERICAN STUDENTS?			X
42. THE IMPACT OF MINDSETS ON LITERACY TEACHING IN HOMESCHOOLING ENVIRONMENTS: A CHAT ANALYSIS			X
43. A RETROSPECTIVE STUDY ON A PHYSICS CAMP FOR HIGH SCHOOL GIRLS	X	X	
44. An Examination of Teachers' Perceptions of Instructional Leadership Practices in the Middle Schools of the Midlands and Lowcountry Regions of South Carolina			X
45. UNCOVERING BLACK/AFRICAN AMERICAN AND LATINA/O STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN SCIENCE: AFFORDANCES TO SCIENCE IDENTITY DEVELOPMEN			X
46. Tryon Trekkers: An Evaluation of a STEM Based Afterschool Program for At-Risk Youth			X
47. "Help! I am gifted" The development of self-concept (self-theory) and self-esteem amongst gifted students in English secondary schools and the influence of school culture			X
48. Tutors' Roles in the Formation of Learning Communities During an Educational Excursion			X
49. "THAT'S MY EXPERIENCE": NEGOTIATING WHAT IT MEANS TO BE "INDIAN" IN A SCHOOL COUNSELING PROGRAM			X

50. A COMPARISON OF LEADERSHIP AND ORGANIZATIONAL CHARACTERISTICS OF EFFECTIVE ALTERNATIVE HIGH SCHOOLS WITH OPEN AND RESTRICTED ENROLLMENTS	X	
51. INVESTIGATING DIGITAL STORYTELLING AS AN ASSESSMENT PRACTICE IN STUDY ABROAD PROGRAMS	X	
52. Developing Mentors: Adult participation, practices, and learning in an out-of school time STEM program		X
53. Integrating the Industry Sector in STEM Learning Ecosystems: A Multicase Study	X	
54. Distributed Teaching and Learning in Pokémon Go	X	
55. Opportunities and Barriers to the American Dream: Impacts of In-State Tuition Policies on Higher Education Access for Undocumented and Documented Students	X	
56. TECHNOLOGY, PROFESSIONAL DEVELOPMENT, AND STUDENT ACHIEVEMENT: USING THE TELL SURVEY IN A STUDY OF LOW SOCIOECONOMIC SCHOOLS IN KENTUCKY	X	
56. THE TEACHING OF SCIENCE TO REFUGEES IN GREECE: A MULTI-SITE CASE STUDY OF VOLUNTEER EDUCATORS IN NON-FORMAL EDUCATION SETTINGS	X	
57. TECHNOLOGY, PROFESSIONAL DEVELOPMENT, AND STUDENT ACHIEVEMENT: USING THE TELL SURVEY IN A STUDY OF LOW SOCIOECONOMIC SCHOOLS IN KENTUCKY	X	
58. AGILE TEACHER LEARNING: INTERSECTIONS AMONG ECOLOGIES AND PRACTICES FOR TEACHING ACROSS SETTINGS	X	
59. Student Self-Directed, Interest-Driven Digital Learning: An Investigation into the Characteristics and Motivations of Free Agent Learners	X	
60. ANALYZING SCHOOL-WIDE, PROJECT-BASED LEARNING IN A MIDDLE SCHOOL: FROM A CULTURAL HISTORICAL ACTIVITY THEORY PERSPECTIVE	X	
61. AGILE TEACHER LEARNING: INTERSECTIONS AMONG ECOLOGIES AND PRACTICES FOR TEACHING ACROSS SETTINGS	X	

62. One to One Technology Initiatives in Two Rural Southwest Missouri High Schools: What is the Impact of Personal Student Devices on Secondary Student Learning?	X	
63. A LEADER'S IMPACT ON STUDENTS' SENSE OF BELONGING	X	
64. A QUALITATIVE STUDY OF PRINCIPALS', TEACHERS', AND PARENTS' PERCEPTIONS ABOUT THEIR RESPECTIVE ROLES IN CHILDREN'S EDUCATION AT TWO JAMAICAN PRIMARY SCHOOLS – ONE RURAL AND ONE URBAN	X	
65. THE STEM TRAIL: ALASKA NATIVE UNDERGRADUATES FIND THE RIGHT PATH IN HIGHER EDUCATION	X	
66. Comparative Analysis of Competency-Based versus Traditional Instruction and Assessment using Narrative Feedback Strategies in 8th Grade Language Arts	X	
67. The Whole World In Their Hands: An investigation of the influence of mobile technologies on learner engagement of primary school children in outdoor settings	X	
68. The Disruption of the Behavior Escalation/Punishment Cycle in African American Students Identified with Emotional/Behavioral Disabilities	X	
69. Hope Amidst Violence: Youths' Agency and Learning Experiences to Transform Social Conflicts in Iran	X	
70. Interfaith in Living Color: Building Confidence, Empathy, and Significant Learning Competencies in Students through Intentional Exposure, Communal Dialogue, and Creative Expression		X
71. THE CONNECTIVE TISSUE OF WELL-DEVELOPED INTERESTS: A CASE STUDY OF A SCIENCE RESEARCH CLASSROOM	X	
72. Experiential Education: Understanding the Impact of Remotely Operated Vehicles on At-Risk Student Learning	X	
73. BİLİM MERKEZLERİNDEKİ SERGİLERLE İLİŞKİLENDİRİLMİŞ ÇEVİRİMİÇİ ATÖLYE ÇALIŞMALARININ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YOĞUNLUK KONUSUNDAKİ KAVRAMSAL ANLAMA DÜZEYLERİNE ETKİSİ		X
74. The Impact of Length of Engagement in After-School STEM Programs on Middle School Girls		X
75. Creating 21st Century Elementary and Middle Schools	X	

76. THE LIVED EXPERIENCES OF A PERSONALIZED LEARNING APPROACH ON THE ENGAGEMENT AND LITERACY DEVELOPMENT OF GRADE 12 STUDENTS READING BELOW PROFICIENCY	X	
77. The Effects of Participation in the Governor’s Early Literacy Foundation Summer Reading Pilot Program on Student’s Academic Performance and Reading Motivation	X	
78. Doing Routine Maintenance: Families Designing for Learning at Home with New Media and Technology	X	
79. THE STATE OF BRING YOUR OWN TECHNOLOGY	X	
80. TRANSFORMING AFTERSCHOOL PROGRAMS INTO “ENGINES OF DEVELOPMENT”: A POLICY ANALYSIS OF THE FEDERAL 21ST CENTURY COMMUNITY LEARNING CENTERS	X	
81. TRANSFORMING AFTERSCHOOL PROGRAMS INTO “ENGINES OF DEVELOPMENT”: A POLICY ANALYSIS OF THE FEDERAL 21ST CENTURY COMMUNITY LEARNING CENTERS	X	
82. Implementation of soybean derived additives in asphalt applications for improved performance	X	
83. Exploring Home Educating Parents’ Technology Choices and Resulting Satisfaction: A Case Study	X	
84. To explore outstanding teaching potential in early career teachers on their personal and professional journey to becoming newly qualified teachers.	X	
85. The Effects of Participation in the Governor’s Early Literacy Foundation Summer Reading Pilot Program on Students’ Academic Performance and Reading Motivation	X	
86. IDENTIFYING THE USE OF CULTURALLY RESPONSIVE TEACHING STRATEGIES IN OUT OF SCHOOL TIME STEM CLASSROOMS		X
87. A CRITICAL PEDAGOGY PERSPECTIVE OF THE IMPACT OF SCHOOL POVERTY LEVEL ON THE TEACHER GRADING DECISION-MAKING PROCESS	X	
88. Developing Environmental Action Competence in High School Students: Examining the California Partnership Academy Model	X	
89. Addressing Systemic Challenges in Elementary-School Teacher Preparation in Science, Technology, Engineering, and Mathematics	X	

90. THE INFLUENCE OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT ON INFORMAL SCIENCE EDUCATORS' ENGAGEMENT OF PRESCHOOL-AGE AUDIENCES IN SCIENCE PRACTICES	X	
91. Caring, Power, and the Emotional and Organizational Architecture of Life in Schools	X	
92. THE IMPACT OF CONTINUOUS LEARNING CALENDARS ON STUDENT LEARNING	X	
93. Informal Science Education and Rural Science: A Case Study of Two Seventh Grade Life Science Teachers		X
94. COMPETENCY-BASED EDUCATION SYSTEMS: ARE THEY EFFECTIVE?	X	
95. RELATIONAL PROCESSES BETWEEN PEOPLE AND PLACE: UNDERSTANDING ENVIRONMENTAL INTEREST AND IDENTITY THROUGH A LEARNING ECOSYSTEM LENS		X
96. Professional Development for North Carolina 4-H Educators Who Teach Science: A Mixed-Methods Case Study of 4-H Science Curricula Training	X	
97. EXPLORING THE ROLE OF THE STUDENT-ADVISOR RELATIONSHIP: THE TRANSFORMATIVE EDUCATIONAL JOURNEY OF BIG PICTURE LEARNING HIGH SCHOOL STUDENTS	X	
98. A COMBINED LEGAL AND POLICY STUDY OF STATE CONSTITUTIONS' FREE EDUCATION MANDATES AS APPLIED TO INTERSCHOLASTIC ATHLETICS PAY-TO-PLAY	X	
99. LUMINOUS SCIENCE: AN INVESTIGATION OF TRANSDISCIPLINARY EDUCATION	X	
100. THE IMPACT OF ZOO LIVE ANIMAL PRESENTATIONS ON STUDENTS' PROPENSITY TO ENGAGE IN CONSERVATION BEHAVIORS		X
101. Evaluating a Graduate Professional Development Program for Informal Science Educators	X	
102. THE IMPACT OF ZOO LIVE ANIMAL PRESENTATIONS ON STUDENTS' PROPENSITY TO ENGAGE IN CONSERVATION BEHAVIORS		X
103. THE IMPACT OF A SUMMER READING INTERVENTION ON ACADEMIC ACHIEVEMENT	X	

104. SHARING CULTURAL KNOWLEDGE THROUGH INTERCULTURAL COMPETENCE: A COLLECTIVE CASE STUDY OF EXEMPLARY CONTENT AREA TEACHERS WORKING WITH LATINA IMMIGRANT YOUTH IN GRADES 9-12					X
105. Multimodal Digital Storytelling and Transnational Communication: Fostering Inclusive Design Spaces for Emergent Plurilingual Youth					X
106. TEACHING BIOLOGY AT SENIOR SECONDARY LEVEL THROUGH CONSTRUCTIVIST APPROACH					X
107. A Case Study of the After-School Programs at Tomorrow's Aeronautical Museum and the Development of Embodied Cultural Capital					X
108. Designing a Mobile Makerspace for Children's Hospital Patients: Enhancing Patients' Agency and Identity in Learning					X
109. ANALYZING THE ATTRIBUTES OF INDIANA'S STEM SCHOOLS					X
110. BİLİM MERKEZİ ZİYARETÇİLERİNİN DÜZENEKLER İLE OLAN ETKİLEŞİMLERİNİN İNCELENMESİ: KOCAELİ BİLİM MERKEZİ ÖRNEĞİ					X
111. INFLUENCES OF RELATIONSHIPS AND AGENCY ON HIGH SCHOOLERS' ACADEMIC MINDSETS					X
112. THE INITIAL POINT OF PARENT INVOLVEMENT: MOTHERS' FAMILIARITY OF COMMUNITY-BASED EDUCATION SERVICES AND THE INFLUENCE OF CONTEXTUAL FACTORS					X
113. Put Your Money Where Your Mouth Is: A Liberatory Approach to Building an Ecosystem For Equity					X
114. A STUDY OF COMMUNITY SCIENCE CENTRES IN GUJARAT					X
115. CYBERSCOUTS: A MODEL FOR FUN AND ENGAGING AFTERSCHOOL LEARNING OF SCIENCE USING A SERIOUS EDUCATIONAL COMPUTER GAME					X
116. How Does an Environmental Educator Address Student Engagement in a Meaningful Watershed Educational Experience (MWEE)?	X			X	
117. Alignment or Detachment: College Educators' Perceptions of Experiential Learning Pedagogy					X

118. Deconstructing and reconstructing Content and Language Integrated Learning (CLIL) in a public system of Mexican higher education: An autoethnography				X	
119. Designing For Interest: Heterogeneity as a Design Tool and a Catalyst in a Networked STEM Club				X	
120. From Passenger to Driver: Strengthening Self-Efficacy in Finland's JOPO Class Students					X
121. INFORMAL LEARNING: CONNECTING PRE-SERVICE TEACHERS AND MATHEMATICS	X		X		
122. TRANSLOCAL DIGITAL AUTHORIZING: IDENTITY NEGOTIATION PROCESSES THROUGH MULTIMODAL LITERACIES AMONG GIRLS WHO WERE RESETTLED AS REFUGEES FROM THAILAND				X	
123. Everyday Engineers: Supporting Youth's Critical Engagement with Engineering Across Settings				X	
124. The Correlation Between Math Achievement Scores, Stem Benchmark Scores and Academic Majors				X	
125. SYNTAX ERROR: USING CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS TO EXPLORE DISCREPANCIES BETWEEN TEACHER BELIEF AND POLICY IDEOLOGY ABOUT TECHNOLOGY INTEGRATION				X	
126. INNOVATIVE PROJECTS BY SECONDARY STUDENTS THEN I STARTED THINKING: A QUALITATIVE STUDY OF INNOVATIVE PROJECTS BY SECONDARY STUDENTS IN STEM DISCIPLINES				X	
127. THE LOGIC MODEL, PARTICIPATORY EVALUATION, AND OUT OF SCHOOL ART PROGRAMS					X
128. Amplifying Arab American Heritage Language Students' Voices: A Multiple Case Study on Translanguaging Practices and Identity Negotiation in University Arabic Classrooms				X	
129. TEACHER ABSENTEEISM AND STUDENT ACHIEVEMENT SCORES ON THE TN-READY				X	
130. Exploring Art and Science Integration in an Afterschool Program					X
131. PROFESSIONAL LEARNING IN THE DIGITAL AGE: A PHENOMENOLOGICAL STUDY ON THE LIVED EXPERIENCES OF EDUCATORS' PARTICIPATION IN PROGRAMS SPONSORED BY TECHNOLOGY VENDORS				X	
132. Sense of Belonging and Inclusion Among Non-Christian Students at Jesuit Catholic Universities: A Qualitative Study				X	

133. KEY EXPERIENCES ENABLING STUDENTS FROM A RUST BELT COMMUNITY TO TRANSITION TO POSTSECONDARY EDUCATION	X	
134. Barriers to Teachers' Use of Environmentally-Based Education in Outdoor Classrooms	X	
135. TAPPING IN: Understanding How Hispanic-Latino Immigrant Families Engage and Learn with Broadcast and Digital Media	X	
136. Closing the Gap Between Technological and Best Practice Innovations: Teachers' Perceived Technological Pedagogical Content Knowledge and Self-Efficacy Towards Differentiated Instruction	X	
137. "DROPOUTS" DROP IN: RE-VISUALIZING THE "DROPOUT" STEREOTYPE	X	
138. Growing North Minneapolis: Fostering Youth Leadership and Critical Mentorship Through Intergenerational Work and Community-University Partnerships	X	
139.(IM)MOBILIZING COMMUNITY COLLEGE YOUTHS' DIGITAL CULTURE: THEORIZING THE IMPLICATIONS OF EVERYDAY DIGITAL PRACTICES, PERCEPTIONS, AND DIFFERENCES AMONG FREDERICK COMMUNITY COLLEGE YOUTHS	X	
140. The Relationship Between Moral Reinforcement and Learner-Centered Practice in Adult Learners: A Multi-Grounded Theory Study	X	
141. Promoting Real-World Engagement with History Concepts Beyond the Secondary School Classroom: Teaching for Transformative Experience and Conceptual Change	X	
142. A Study of Elementary Teachers' Beliefs of Science Education and Using the Outdoors as a Setting for Teaching and Learning.		X
143. GENIUS HOUR: EDUCATOR PERSPECTIVES ON NAVIGATING THE PROMPTS, PROMISES, AND PREDICAMENTS OF IMPLEMENTING INTEREST-DRIVEN LEARNING IN PUBLIC SCHOOLS	X	
144. ILEX AT THE UNIVERSITY OF DELAWARE BOTANIC GARDENS: A TEMPLATE FOR MEASURING COLLECTION RELEVANCE AT SMALL UNIVERSITY GARDENS		X
145. YOUNG CHILDREN'S EMERGENT SCIENCE COMPETENCIES IN FAMILY AND SCHOOL CONTEXTS: A CASE STUDY	X	
146. BLACK MALE SUCCESS IN MATHEMATICS: THE DEVELOPMENT OF A POSITIVE MATHEMATICS IDENTITY IN URBAN SCHOOLS	X	
147. TEACHERS' PERSPECTIVES ABOUT CLASSROOM DYNAMICS SHAPED BY STANDARDIZED TESTING IN K-12 CLASSROOMS OF INDIANA: A NARRATIVE STUDY	X	

148. ENGAGING A MIDDLE SCHOOL TEACHER AND STUDENTS IN FORMAL INFORMAL SCIENCE EDUCATION: CONTEXTS OF SCIENCE STANDARDSBASED CURRICULUM AND AN URBAN SCIENCE CENTER	X
149. Changes in Urban Youths' Attitude Towards Science and Perception of a Mobile Science Lab Experience	X
150. SUMMER READING LOSS: A PROGRAM EVALUATION ON THE IMPACT OF A SUMMER SCHOOL PROGRAM ON REDUCING SUMMER READING LOSS IN HIGH-POVERTY MIDDLE SCHOOL STUDENTS IN AN URBAN SCHOOL DISTRICT	X
151. DISTRICT DETERMINED MEASURES AS CRITERIA FOR EDUCATOR EVALUATIONS: PERCEPTIONS OF PHYSICAL EDUCATORS	X
152. Rural Elementary Teachers' Perceptions and Enactments of Dialogic ELA Comprehension Instruction Amidst Pandemic-Induced Remote Learning.	X
153. INCREASING HIGH SCHOOL STUDENT INTEREST IN SCIENCE: AN ACTION RESEARCH STUDY	X
154. HIGH SCHOOL PRINCIPALS' INFLUENCE IN COLLEGE AND CAREER READINESS FOR STUDENTS FROM HISTORICALLY UNDERSERVED POPULATIONS: PRACTICES THAT BUILD UPON CAPITAL WITHIN SCHOOLS	X
155. MORE THAN PIZZA: EXPLORING THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT NEEDS OF AFTERSCHOOL ADMINISTRATORS AND CULTURAL RELEVANCE	X
156. Teaching Strategies Leading to Success in Self-Contained Classrooms	X
157. KONYA BİLİM MERKEZİ FEN ETKİNLİKLERİNİN KATILIMCILAR TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KATILIMCILARIN FEN DERSİNE KARŞI TUTUMLARI VE DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	X
158. UNCOVERING THE LIVED EXPERIENCES OF JUNIOR AND SENIOR UNDERGRADUATE FEMALE SCIENCE MAJORS	X
159. AN EXPLORATORY STUDY COMPARING A LOW INCOME BLACK DOMINANT URBAN SCHOOL TO A LOW INCOME WHITE DOMINANT URBAN SCHOOL IN TERMS OF SCHOOL QUALITY	X
160. An Ethnographic Study of the Ways in Which Faith is Manifested in Two Primary Schools	X
161. Issues of Identity and Equity in STEM Education STEM Teachers Identity and Gender Equity in STEM	X

162. Preschoolers' Social-Emotional Competency and Time Spent Outside of School	X	
163. WILDERNESS RESTORATION: A CASE STUDY OF TWO PLACE BASED EDUCATION PROGRAMS		X
164. Critical Environmental Agency in a Field Ecology Program	X	
165. "NOW I CAN ACTUALLY DO WHAT I WANT": SOCIAL LEARNING ECOLOGIES SUPPORTING YOUTH PATHWAYS IN DIGITAL MEDIA MAKING	X	
166. IN AND OUT OF SCHOOL LITERACIES: ADOLESCENTS NEGOTIATING AND NAVIGATING IDENTITIES THROUGH SOCIAL MEDIA	X	
167. Scientific Literacy in Food Education: Gardening and Cooking in School	X	
168. EXPLORING PARENTAL ATTITUDES AND BEHAVIORS TOWARDS INVOLVEMENT IN STEM EDUCATION: SUPPORTING LEARNING ACROSS SETTINGS	X	
169. GAUGING DEFICIT THINKING: AN INVESTIGATION OF PRINCIPALS' PERCEIVED SELF-EFFICACY IN INFLUENCING DROPOUT RATES AMONG AFRICAN AMERICAN AND HISPANIC HIGH SCHOOL STUDENTS IN TEXAS	X	
170. THIRD-CULTURE LEADERSHIP EMERGENCE OF BELIEVERS OF MUSLIM BACKGROUND IN MARSEILLE, FRANCE	X	
171. "You have to have a relationship first": Student-teacher relationships as a focus of school reform	X	
172. TO THE UNIVERSE AND BACK: INCREASING EARTH AND SPACE SCIENCE LITERACY THROUGH A DEEP TIME EXHIBITION		X
173. Educational Practices of Administrators and Teachers in a High Performing Title I School that Improves Student Performance	X	
174. UNPACKING MIDDLE SCHOOL ACHIEVEMENT: HOW STUDENTS PERCEIVE THE EFFECT OF HOME, SCHOOL, AND COMMUNITY INFLUENCES ON THEIR ACADEMIC SUCCESS	X	

175. “They Need More”: Critically Engaging Highly-Vulnerable Adolescents Around Emergent Identities as Leaders and Learners Across an Ecologically Designed School Community Partnership	X	
176. ENACTING CUTTING-EDGE PRACTICES IN HIGH SCHOOL STEM EDUCATION: A NARRATIVE INQUIRY	X	
177. HERE AND BACK AGAIN: RELATIONAL PEDAGOGY IN INFORMAL AND ENVIRONMENTAL EDUCATION		X
178. GUIDED EDUCATIONAL TOURISM AS INFORMAL SCIENCE EDUCATION: AN EMPIRICAL STUDY		X
179. INDONESIAN EDUCATION MIGRANT FAMILIES’ LANGUAGE, LITERACY, AND IDENTITY NAVIGATIONS IN TRANSNATIONAL SPACES	X	
180. A Case Study of Mentoring High School Students with Care Ethics in a Science Research Apprenticeship	X	
181. Not Everyone Has Access: How Elementary Teachers’ Computer Science Goals and Strategies Relate to Equity	X	
182. Examining Program Quality in an University-Community Math Afterschool Activity: Perspectives from Latinx Adolescents and Mentors	X	
183. The STEAM Dance Makerspace: A Context for Integration An Investigation of Learning at the Intersections of STEM, Art, Making and Embodiment	X	
184. Cultivating literacies of access and liberation: A case study on the use of oral language, hybrid literacies, and culture in the 21st century	X	
185. EXPLORING THE EFFECTS OF A STEM INTEGRATED PROGRAM PRO- EXPERIENCE ON GIRL SCOUTS’ ENVIRONMENTAL INTENTIONS		X
186. Factors Positively Influencing Persistence and Program Completion for Nontraditional Students Enrolled at a For-Profit Postsecondary Institution	X	

187. EXPLORING THE AFRICAN SONGO GAME AND HOW GAMEPLAY ENHANCES MULTIPLE LITERACIES AMONG ADULT PLAYERS IN CAMEROON AND THE UNITED STATES	X	
188. An Experiment with the Project Method: Investigating Structured-Choice Learning in a STEAM Lab	X	
189. RESPONSE TO INTERVENTION TO MAXIMIZE READING ACHIEVEMENT PERSPECTIVES OF MIDDLE SCHOOL EDUCATORS	X	
190. Entanglements of Literacy: A Posthuman Lens in a Children's Summer Literacy Program in the Southeast	X	
191. Teaching, Learning, and Research as a Spiritual Journey	X	
192. THE EFFECTS OF THE 4K CHILD DEVELOPMENT PROGRAM ON SCHOOL READINESS	X	
193. Extended school closure: The perspectives from a rural school community	X	
194. Music Learning Networks: Supporting the Music Learning of Adolescents	X	
195. Chatting about science : a qualitative study on increasing the number and depth of science-based conversations among aquarium visitor groups		X
196. Parental engagement: Stakeholders' perceptions of the impact on student academic achievement	X	
197. FORMAL, NONFORMAL, AND INFORMAL EDUCATION FOR CHILD DOMESTIC LABORERS IN MALI	X	
198. FOSTERING WHOLE PERSON DEVELOPMENT THROUGH HIGH SCHOOL FOOTBALL: A CASE STUDY	X	
199. INTERACTION GEOGRAPHY & THE LEARNING SCIENCES		X
200. Wai`anae `Āina Momona: A Vision of Strengths and Place-Based Learning	X	
201. PERCEPTIONS OF MORAL IDENTITY DEVELOPMENT THROUGH THE READING EXPERIENCES OF ADOLESCENT GIRLS IN AN INTERNATIONAL SCHOOL SETTING: AN INTERPRETIVE PHENOMENOLOGICAL ANALYSIS	X	

202. ESSENTIAL CHARACTERISTICS, LEARNING, AND KNOWLEDGE SHARING IN K-12 ENVIRONMENTAL EDUCATION PARTNERSHIPS: AN EXPLORATORY STUDY		X
203. Learning behind the stand: The beliefs, attitudes and perceptions of beginning string players in a democratically engaged learning environment	X	
204. PLACE-BASED EDUCATION: HOW TEACHERS ARE INSPIRED BY AND AFFECTED BY PLACE	X	
205. TOUCHING AN ENIGMA: A MEMOIR OF MAKING MEANING THROUGH ART	X	
206. USING SOCIAL MEDIA TO SUPPORT INFORMAL LEARNING IN MUSEUMS OF TAIWAN AND THE U.S.		X
207. (Re)Storying Ferguson: Youth Voices and Literate Lives	X	
208. Academic Impact of an After-School Program on Middle School Students from SingleParent Families	X	
209. EFFECTIVE NEW LITERACIES PEDAGOGY IN A 7TH GRADE CLASSROOM: THE "NERD-MAMA" TEACHER, MAKERSPACES, AND HIGH-STAKES ASSESSMENT	X	
210. DANCE-STEP: EXPLORING THE ROLE OF HYBRIDITY AND ENSEMBLES IN THE OUT-OF-SCHOOL SCIENTIFIC ACTIVITY OF YOUNG LEARNERS	X	
211. Educator Andragogy, Student Retention, and Empowerment in Adult Education	X	
212. "Listen to the Poet" What Schools Can Learn from a Diverse Spoken Word Poetry Group in the Urban Southwest	X	

TAYLOR & FRANCIS=106						
ARAŞTIRMANIN ADI						
SIRA	DAHİL EDİLMİŞTİR		HARİÇ TUTULMUŞTUR			VERİ YETERSİZ
	META- TEMATİK	KATILIMCI GÖRÜŞÜ İÇERİR	İLGİSİZ KONU/ ÖZET	İNGİLİZCE/ TÜRKÇE DEĞİL	ERİŞİLEMEDİ	
1.Out-of-school learning: variations in provision and participation in secondary schools						X
2. Investigating preservice teachers' perspectives on out-of-school learning		X				
3. Adolescents' Out-of-School Learning Strategies					X	
4. Out-of-school learning: the uneven distribution of school provision and local authority support						
5. Exhibitions and Beyond: The Influence of an Optional Course on Student Teachers' Perceptions and Future Usage of Natural History Museums						X
6. Setting free the spirit of English in the Brecon Beacons: The value of learning outside the classroom						X
7. More than a grand day out? Learning on school trips to science festivals from the perspectives of teachers, pupils and organisers	X	X				
8. Citizen scientists and non-citizen hobbyists: motivation, benefits, and influences						X
9. Climate education: quantitatively the impact of a botanical garden as an informal learning environment						X
10. Teacher's impact on museum education and design of new-generation school and museum collaboration in Turkey						X
11. The use of museum in mathematics education: a study with preservice middle-school mathematics teachers						X
12. Building Bridges Between School and a Science Center Using a Flipped Learning Framework						X
13. Focus wildlife park: Outdoor learning at work stations for primary school children						X
14. Children's 'funds of knowledge' and their real life activities: two minority ethnic children learning in out-of-school contexts in the UK						X
15. Children's 'funds of knowledge' and their real life activities: two minority ethnic children learning in out-of-school contexts in the UK						X

16. The effect of the waste management themed summer program on gifted students' environmental attitude, creative thinking skills and critical thinking dispositions				X
17. Acquiring knowledge about 149ifelong149g149s in a museum – are worksheets effective?				X
18. Enculturating seamless language learning through artifact creation and social interaction process			X	
19. The influence of 149ifelong149g149 emotions on the 149ifelong149g forsustainable consumer 149ifelong149 in a student-centred intervention				X
20. The identity-frame model: A framework to describe situated identity negotiation for 149ifelong149g 149ifel participating in an informal 149ifelong149g149 education program			X	
21. Student Self-Reported Learning Outcomes of Field Trips: The pedagogical impact	X		X	
22. Superheroes and supervillains: reconstructing the mad-scientiststereotype in school science			X	
23. Field trips to natural environments: how outdoor educators use the physical environment	X		X	
24. Supporting Teachers on Science-focused School Trips: Towards an integrated framework of theory and practice				X
25. A Short Review of School Field Trips:Key Findings from the Past andImplications for the Future				X
26. Biology student teachers'interest and self-efficacy inplanning and conducting field trips after participation in auniversity course				X
27. Experiencing 149ifelong as spiritual and religious places: a study on children's emotions in church buildings 149ifelo scholastic field trips				X
28. Validity and 149ifel in the science curriculum: learning school science outside the laboratory			X	
29. Assessing Learning in the Outdoorswith the Field Trip in NaturalEnvironments (FiNE) Framework				X
30. Reflective Practice as a Means for Preparing to Teach Outdoors in an Ecological Garden				X
31. Examining the effect of workshops pedagogically modellingexhibits at science centres on the development of students'conceptual achievements	X		X	
32. Student Teachers'Images of Science Instruction in Informal Settings: A Focus on Field Trip Pedagogy				X
33. Connecting students to nature – how intensity of nature experience and student age influence the success of outdoor education programs				X

34. STEM educational activities and the role of the parent in the home education of high school students				X
35. School Site to Museum Floor: How informal science institutions work with schools				X
36. Working With Families to Inspire Children’s Persistence in STEM			X	
37. Environmental education in teaching science on the Wadden Sea ecosystem: What are the effects on environmental psychological constructs?				X
38. Stakeholders’Perceptions of Science-Day Programsat University-Based Science Outreach Centers	X		X	
39. The influence of extracurricular activities on middle school students’science learning in China				X
40. A STEAM-Focused Program to Facilitate Teacher Engagement Before, During, and After a Field trip Visit to a Children’s Museum				X
41. Science Teachers’ Perceived Benefits of an Out-of-school Enrichment Programme: Identity needs and 150ifelong150g affordances				X
42. Promoting Physical Activity Throughthe Extra-Curricular Programme				X
43. Students’ Perspectives of a Science Enrichment Programme: Out-of-school inquiry as access				X
44. Approaching Art Education as an Ecology: Exploring the Role of Museums				X
45. Reconceptualising refugee education: 150ifelong150 the diverse learning contexts of unaccompanied young refugees upon resettlement			X	
46. ‘There’s maths everywhere!’: a case study on outdoor learning in mathematics in Initial Teacher Education in Northern Ireland	X		X	
47. What the Research Says Inside the Black Box: What Happens on a One-Time Field Trip?				X
48. Learning at Workstations in the Zoo:A Controlled Evaluation of Cognitiveand Affective Outcomes				X
49. Back in the Classroom: Teacher Follow-Throughafter an Earth Education Program				X
50. The Interplay of the Global and the Localin English Language Learning and Electronic Communication Discoursesand Practices in Greece			X	
51. Same place, different experiences: 150ifelong150 the influence of gender on students’ science museum experiences				X
52. The impact of a cryogenics-based enrichment programme on attitude towards science and the learning of science concepts				X

53. Bus journeys, sandwiches and play: young children and the theatre event	X	
54. Shaping families' local lifelongs awareness while using a place-based mobile device	X	
55. Realizing the Potential of Community-University Partnerships	X	
56. Young people's cognitive achievement as fostered by hands-on-centred environmental education		X
57. Broadening Views of Learning: Developing Educators for the 21st Century Through an International Research Partnership at the Exploratorium and King's College London	X	
58. Exploring marine ecosystems with elementary school Portuguese children: inquiry-based lifelong activities focused on 'real-life' contexts		X
59. Bridging the Gap Between Formal and Informal Science Learning		X
60. An evaluation of an alternative placement experience for students undertaking primary initial teacher training		X
61. Local public food strategies as a social innovation: early insights from the LOMA-Nymarkskolen case study	X	
62. Upper Secondary Students' Situational Interest: A case study of the role of a zoo visit in a biology class		X
63. Herbs versus trees: influences on teenagers' knowledge of plant species	X	
64. Seeking Coalitions between Certified and Non-Certified Art educators		X
65. Exploring the involvement of Italian primary and secondary school teachers in related outdoor education and scouting activities: findings from a survey		X
66. An Experience for the Lifelong Journey: The Long-Term Effect of a Class Visit to a Science Center		X
67. 'The more educated the better?' Educational achievement and women's voices: lifelong deliberation in the Ugandan parliament	X	
68. The role of non-state providers in informal science, technology, lifelong and mathematics (STEM) education: a Malaysian perspective	X	
69. Adolescents' motivation to select an lifelong science-related career: the role of school factors, individual interest, and science self-concept	X	
70. Nature-enhanced learning' and geography education		X
71. Weather observers: a manipulative augmented reality system for weather simulations at home, in the classroom, and at a museum		X

72. Transnational practices and language maintenance: Spanish and Zapotecoin California					X
73. Formal instruction vs informal exposure. What matters more for teenagers' 152ifelong152g152 of English as a second language?					X
74. Intergenerational learning at a nature center: families using priorexperiences and participation frameworks to understand raptors					X
75. Learning about agriculture within the framework of education for sustainability					X
76. SOME PROBLEMS IN THE USE OF LANGUAGE VARIETIES IN TEACHING					X
78. Expert video exchanges in bilingual biology lessons- student's intrinsic motivation and subject-specific interest					X
79. Patterns of teacher-museum staff relationships: School visits to the educational centre of a science museum				X	
80. Autoethnography of Meaningful Childhood Learning Memories to Clarify and Enhance Auto-pedagogical Identity					X
81. Learning in family travel: what, how, and from whom?					X
82. Motivating students with authentic science experiences: changes in motivation for school science					X
83. Examining technology integration in middle school STEAM units					X
84. Sharing the pi: are incentives an effective method of attracting 152ifelong152g152se science festival audience?					X
85. Factors Associated with the Acquisition of Functional Knowledge and Understanding of Science					X
86. Effective e-Training: Using a Course Management System and e-Learning Tools to Train Library Employees					X
87. Educational relationships and their impact on poverty					X
88. Tree Investigators: Supportingfamilies' scientific talk in anarboretum with mobile computers					X
89. Vocational options: the impact of a vocational context on teaching andlearning modern 152ifelon 152ifelong152 at Key Stage 4					X
90. High school teachers' experienceof the educational potentialof outdoor teaching and learning	X		X		
91. A proposal of a 152ifelong of outdoor education for primary and lower secondary schools – the case of the Czech Republic					X
92. A Long Trail Awinding: Issues, Interests, and Priorities in Arts Education Research					X

93. SAFER than SAFE: China Club as a model of a positive after-school initiative	X	
94. Characteristics of life long science learners: an investigation of STEM hobbyists	X	
95. Learning about Inheritance in an Out-of-School Setting		X
96. Ivory Tower to Concrete Jungle	X	
97. The Change Room promotes teachers' agency to 153ifelo their practice	X	
98. On Being Ed Emcees: Toward Hip-Hop Educational Leadership Theory, Research, and Praxis	X	
99. Transformative Learning of Refugee Girls Within a Community Youth Organization Serving Southeast Asians in North Carolina	X	
100. Out-of-school experience categories influencing interest in biology of secondary school students by gender: exploration on an Abu Dhabi sample		X
101. Personalizing learning through 153ifelong153g students' learning experiences: an exploratory study		X
102. A critical search for the learning object across school and out-of-school contexts: A case of entrepreneurship education		X
103. Learning About Sensitive History: "Heritage" of Slavery as a Resource		X
104. A framework to explore 153ifelong learning: the case of the civic education of civicteachers	X	
105. Context-Based Learning Supported by Environmental Measurement Devices in Science Teacher Education: A Mixed Method Research	X	
106. Lessons That Last: Former Youth Organizers' Reflections on What and How They Learned		X

SCOPUS=168						
ARAŞTIRMANIN ADI						
SIRA	DAHİL EDİLMİŞTİR		HARIÇ TUTULMUŞTUR			
	META- TEMATİK	KATILIMCI GÖRÜŞÜ İÇERİR	İLGİSİZ KONU/ ÖZET	İNGİLİZCE/ TÜRKÇE DEĞİL	ERİŞİLEMEDİ	VERİ YETERSİZ
1. The Promise of Building Equitable Ecosystems for Learning			X			
2. Developing students' creative problem solving skills with inquiry-based STEM activity in an out-of-school learning environment						X
3. The Impact of In- and Out-of-School Learning Experiences in the Development of Students' STEM Self-Efficacies and Career Intentions			X			
4. Out-of-school health education for adolescents: Exploring the impact of a hospital visit						X
5. Spontaneous Mathematical Moments Between Caregiver and Child During an Engineering Design Project			X			
6. Parents' and children's learning when collaborating on inquiry-based mathematics and computational thinking tasks			X			
7. Ev Ödevlerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Analizi: Bir Olgubilim Araştırması						X
8. Modelling of interest in out-of-school science learning environments: a systematic literature review						X
9. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Etkinlikler İçeren Fen Eğitimi Programının 60-72 Aylık Çocukların Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi						X
10. Out-of-School Learning in the Wadden Sea: The Influence of a Mudflat Hiking Tour on the Environmental Attitudes and Environmental Knowledge of Secondary School Students						X
11. Good News! New is Good: Novelty as a Key Feature of Advanced Academic Programs that Create Positive Learner Experiences						X
12. The Effects of Mobile Technology on Learning Performance and Motivation in Mathematics Education			X			

13. The eLuna mixed-reality visual language for co-design of narrative game-based learning trails				X
14. Out-of-school learning as an effective tool of civic education in elementary school? Evidence from Germany			X	
15. Examining the What, Why, and How of Multilingual Student Identity Development in Computer Science			X	
16. Exploring caregiver influence on child creativity and innovation in an out-of-school engineering program				X
17. Exploring caregiver influence on child creativity and innovation in an out-of-school engineering program				X
18. A study on improving the awareness of science teachers about out-of-school learning			X	
19. Educational Games in Science Center: Experiences of Pre-Service Science Teachers				X
20. Two comparative studies of computer simulations and experiments as learning tools in school and out-of-school education				X
21. Designing for others: the roles of narrative and empathy in supporting girls' engineering engagement				X
22. A Thematic Content Analysis of Gifted and Talented Students in Science Education in Türkiye			X	
23. The effect of science centres on perceptions of secondary school students towards the nature of science				X
24. The use of museum resources in mathematics education: a study with preservice middle-school mathematics teachers				X
25. Investigating preservice teachers' perspectives on out-of-school learning	X		X	
26. Okul Dışı Öğrenme Ortamları Kılavuzlarının Fizik, Kimya ve Biyoloji Ders İçeriklerinin Kazanım ve Mekân Değişkenlerine Göre İncelenmesi				X
27. Digital Divide or Digital Provide? Technology, Time Use, and Learning Loss during COVID-19			X	
28. DOĞA VE BİLİM KAMPLARININ ZENGİNLEŞTİRİLMESİ: ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TASARLANAN BİR STEM KAMPININ İNCELENMESİ				X
29. Afterword				X

30. Integrating Social and Emotional Learning: Creating Space for Afterschool Educator Expertise		X
31. Out-of-school learning levels prior achievement and gender differences in secondary school students' motivation		X
32. Reflections from an Out-Of-School Learning Course: The Development of Pre-Service Science Teachers		X
33. Teacher Anxiety Scale for Organizing Trips to Out-of-School Learning Environments: Development and Validity of the Scale		X
34. Trust in science and scientists among secondary school students in two out-of-school learning activities		X
35. Teacher's impact on museum education and design of new-generation school and museum collaboration in Turkey		X
36. The effect of the waste management themed summer program on gifted students' environmental attitude, creative thinking skills and critical thinking dispositions		X
37. The role of federal and state policy in addressing early childhood achievement gaps: parent perceptions and student outcomes related to 21st Century Learning Centers programming in the United States		X
38. Investigating students' perceived authenticity of learning activities in an out-of-school lab for social sciences: a replication study		X
39. The Comparative Estimation of Primary Students' Programming Outcomes Based on Traditional and Distance Out-of-School Extracurricular Informatics Education in Electronics Courses during the Challenging COVID-19 Period		X
40. Potential Socioeconomic Effects of the COVID-19 Pandemic on Neural Development, Mental Health, and K-12 Educational Achievement	X	
41. Finding fun in non-formal technology education		X
42. Prospective Classroom Teachers' Views on Out-of-School Learning Activities Before and During the Covid-19 Outbreak		X
43. Pathways of interest and participation: How STEM-interested youth navigate a learning ecosystem		X
44. Impact of Using ICT for Learning Purposes on Self-Efficacy and Persistence: Evidence from Pisa 2018	X	

45. Using English as the Language of Science: An International Peer Video Exchange on Ecology	X	
46. Promoting STEAM learning in the early years: “Pequeños Científicos” Program Authors	X	
47. Biomimicry Outside the Classroom	X	
48. The Effect of Environmental Values on German Primary School Students’ Knowledge on Water Supply		X
49. Learning science outside the classroom: development and validation of the out-of-school learning environments perception scale		X
50. Laughing and Learning Together: Intersections of Socioemotional Activity with Science Talk		X
51. Didactic and outreach possibilities of the Cretaceous palaeontological site of Figueira da Foz (Portugal) Didáctica e possibilidades de divulgação do sítio paleontológico do Cretácico da Figueira da Foz (Portugal)		X
52. Covid-19 Küresel Salgını Sürecinde Bilim Merkezlerinin Sosyal Medya Etkinliklerinin İncelenmesi		X
53. Science festivals and the cultivation of science capital: aretrospective study of science capital		X
54. Museum-Based Distance Learning Programs: Current Practices and Future Research Opportunities		X
55. Authentic insights into science: scientific videos used in out-of-school learning environments		X
56. Using Community of Inquiry to Scaffold Language Learning in Out-of-School Gaming: A Case Study		X
57. Eliciting Students’ Voices Through STEM Career Explorations		X
58. Bringing Out-of-School Learning into the Classroom: Self- versus Peer-Monitoring of Learning Behaviour		X
59. Teacher as writer: the process of an out of school collaboration in narrative writing		X
60. Opportunity gaps in out-of-school learning: How structural and process features of programs relate to race and socioeconomic status		X

61. Private Substractory Tutoring: The Negative Impact of Shadow Education on Public Schooling in Myanmar		X
62. Reflection on Out-of-School Education Activities from the Textbooks to the Social Studies Curriculum		X
63. Who succeeds in STEM? Elementary girls' attitudes and beliefs about self and STEM	X	
64. Building Bridges Between School and a Science Center Using a Flipped Learning Framework		X
65. Equitable approaches: opportunities for computational thinking with emphasis on creative production and connections to community	X	
66. Development & validation of scientific videovignettes to promote perception of authentic science in student laboratories		X
67. Focus wildlife park: Outdoor learning at work stations for primary school children		X
68. Attitudes toward Plants: Comparing the Impact of Instruction through Writing & through a Botanical Garden Trip		X
69. "Fear of what we don't know": Grappling with diversity in a youth theatre program	X	
70. More than a grand day out? Learning on school trips to science festivals from the perspectives of teachers, pupils and organisers	X	
71. Elementary School Teachers' Perceptions About Out-of-school Environments and Applications in Life Studies Course		X
72. Investigation Of The Middle School Students' Evaluation On The Self-Contribution Of The Project Named "Preparing For Future: Looking For Solutions"		X
73. Mobile learning for homework: Emerging cultural practices in the new media ecology		X
74. Öğretmenlerin Bilim Merkezlerinde Öğrenmeye Yönelik Mesleki Gelişim İhtiyaçlarının Araştırılması		X
75. Are Schools Alienating Digitally Engaged Students? Longitudinal Relations between Digital Engagement and School Engagement	X	

76. The identity-frame model: A framework to describe situated identity negotiation for adolescent youth participating in an informal engineering education program	X		
77. Understanding English speaking practice in public schools in Kazakhstan: A case study in Almaty			
78. Understanding Youth Worker Job Stress	X		
79. The Effect of Using Out-of-School Learning Environments in Science Teaching on Motivation for Learning Science			X
80. Die zusammenfassende Inhaltsanalyse als zentrale Methode bei der Rekonstruktion subjektiver Theorien mittels Struktur-Lege-Verfahren		X	
81. Out-of-School Learning to Achieve the Spatial Perception Skills: A Case Study	X		
82. Children's representation of self in social media communities	X		
83. Gender differences in mathematics and science competitions: A systematic review	X		
84. Design of a student lab program for nanoscience and technology—an intervention study on students' perceptions of the Nature of Science, the Nature of Scientists and the Nature of Scientific Inquiry			X
85. Wearable Textiles to Support Student STEM Learning and Attitudes	X		
86. Evaluating Three Dimensions of Environmental Knowledge and Their Impact on Behaviour			X
87. Out of school learning scientific workshops: Stimulating institutionalized Adolescents' educational aspirations		X	
88. Symbiotic learning partnerships in youth action sports: Vibing, rhythm, and analytic cycles	X		
89. Assessment of Student Scores Based on Specific Variables in the Web-Assisted English Grammar Exercises			X
90. Grit and self-discipline as predictors of effort and academic attainment	X		
91. Becoming a naturalist: Interest development across the learning ecology		X	
92. Missing Piece in Understanding Student Learning: Out-of-School Computer Use			X

93. Exploring the L2 selves of senior secondary students in English private tutoring in Hong Kong			X	
94. The effect of planned trips to zoos on learning in science education and determining student remarks about the trip process Fen Eğitiminde Hayvanat Bahçelerine Düzenlenen Planlı Bir Gezinin Öğrenme Üzerine Etkisi ve Gezi Süreciyle İlgili Öğrenci Görüşlerinin Belirlenmesi	X	X		
95. Language is freedom: A multimodal literacy intervention empowering the muslim minority in Greece			X	
96. Scientific process skills test development within the topic “Matter and its Nature” and the predictive effect of different variables on 7th and 8th grade students’ scientific process skill levels				X
97. Who produces knowledge? Transforming undergraduate students’ views of science through participatory action research			X	
98. Citizen scientists and non-citizen scientist hobbyists: motivation, benefits, and influences				X
99. Opinions of Social Studies Prospective Teachers on Out-of-School Learning		X		
100. Motivational predictors of students' participation in out-of-school learning activities and academic attainment in science: An application of the trans-contextual model using Bayesian path analysis				X
101. Connecting Classroom Science with Everyday Life: Teachers’ Attempts and Students’ Insights			X	
102. Out-of-School Learning in Hungarian Primary Education: Practice and Barriers				X
103. Der Einfluss der Lernumgebung auf die (wahrgenommene) Authentizität der linguistischen Wissenschaftsvermittlung und das Situationale Interesse von Lernenden			X	
104. Socioeconomic Status and Out-of-School Citizenship Education in China’s Shanghai			X	
105. “PubScience—The Long Night of Experiments”: Students Present Chemical Experiments in Dining Facilities				X
106. An Instrument to Measure Teacher Practices to Support Personalized Learning in the Middle Grades				X
107. <u>The effects of school-related and home-related optional science experiences on science attitudes and knowledge.</u>				X

108. A review of research on bridging the gap between formal and informal learning with technology in primary school contexts			X	
109. The Effects of Out-of-School Learning Settings Science Activities on 5th Graders' Academic Achievement				X
110. Scientific Literacy in the Wild: Using Multimodal Texts in and out of School	X	X		
111. Implementing Education for Sustainable Development in Namibia: School Teachers' Perceptions and Teaching Practices				X
112. Information and communication technologies and students' out of-school learning experiences				X
113. The drivers of academic success for 'bright' but disadvantaged students: A longitudinal study of AS and A-level outcomes in England			X	
114. Out-of-school learning assistance in adolescence			X	
115. Why Is Parental Involvement in Children's Mathematics Learning Hard? Parental Perspectives on Their Role Supporting Children's Learning			X	
116. Primary school teachers' perceptions of out of school learning within science education		X		
117. Non-formal science education: The relevance of science camps				X
118. The relevance of non-formal Biology Olympiad training for upper secondary school students				X
119. Out of school opportunities for science and mathematics learning: Environment as the third educator				X
120. Development and dissemination of a teaching learning sequence on nanoscience and nanotechnology in a context of communities of learners				X
121. Özel Yetenekli İlkokul Öğrencileri için Disiplinlerarası Bir Doğa Eğitimi Programı ve Onların Çevre Okuryazarlığına Etkisi		X		
122. Personal English Learning Ecologies and Meaningful Input with Digital and Non-Digital Artefacts				X
123. Applying the Mixed Methods Instrument Development and Construct Validation Process: The Transformative Experience Questionnaire			X	
124. Analysis of middle school students' views and impressions about a science center				X
125. What science and for whom?: An introduction to our focus on equity and out-of-school learning				X
126. Student Agency: an Analysis of Students' Networked Relations Across the Informal and Formal Learning Domains				X

127. Learning Achievement and Motivation in an Out-of-School Setting—Visiting Amphibians and Reptiles in a Zoo Is More Effective than a Lesson at School		X
128. i Learned it through the Grapevine...: Exploring Atypical Ecosystems in Schools as a New Out-of-School Learning Site	X	
129. Inter-professional pedagogical collaboration between teachers and their out-of-school partners		X
130.(Climate) Change in young people's minds – From categories towards interconnections between the anthroposphere and natural sphere	X	
131. An investigation of the role of learning conversations in youth's authoring of science identities during an informal science camp		X
132. Exhibitions and Beyond: The Influence of an Optional Course on Student Teachers' Perceptions and Future Usage of Natural History Museums		X
133. Investigation of science teachers' self-efficacy beliefs related to trip arrangement		X
134. The views of prospective preschool teachers on museum and museum education	X	
135. Relationship between learning and teaching variables and mathematics literacy in pisa 2012 Öğrenme ve öğretme süreci değişkenleri ile pisa 2012 matematik okuryazarlığı arasındaki ilişkiler		X
136. Emotional and motivational outcomes of lab work in the secondary intermediate track: The contribution of a science center outreach lab		X
137. Connected learning in and after school: Exploring technology's role in the learning experiences of diverse high school students		X
138. Bridge21 – exploring the potential to foster intrinsic student motivation through a team-based, technology-mediated learning model		X
139. STEM learning research through a funds of knowledge lens	X	
140. A rejoinder to Jrene Rahm's "Stories of learning, identity, navigations and boundary crossings in STEM in non-dominant communities: new imaginaries for research and action"	X	
141. Why leave the classroom? How field trips to the church affect cognitive learning outcomes		X
142. Students' Alternative Conceptions about the Lotus Effect: To Confront or to Ignore?		X
143. Robotics camps, clubs, and competitions: Results from a US robotics project		X

144. School-context videos in Janus-faced online publicity: Learner-Generated Digital Video Production Going Online						X
145. Not just 'sunny days': Aboriginal students connect out-of-school literacy resources with school literacy practices						X
146. Enculturating seamless language learning through artifact creation and social interaction process					X	
147. The Expectations of Teachers and Students Who Visit a NonFormal Student Chemistry Laboratory						X
148. The Opinions of Science and Technology Teachers Regarding the Usage of Out-Of School Learning Environments in Science Teaching	X			X		
149. Identity Development of Youth during Participation at an Informal Science Education Camp						X
150. Cautions about inferences from international assessments: The case of PISA 2009					X	
151. Digital postcards from summer camp						X
152. Okul Dışı Öğrenme Etkinliklerine ve Eleştirel Düşünmeye Dayalı Fizik Öğretiminin Öğrenci Tutumlarına Etkisi						X
153. Profiling interest of students in science: Learning in school and beyond						X
154. Embedding learning in a paediatric hospital: changing practiceand keeping connected						X
155. PRIMATE CONSERVATION—AN EVALUATION OF TWO DIFFERENT EDUCATIONAL PROGRAMS IN GERMANY						X
156. Student disengagement it's deeper than you think					X	
157. 'I wanna go in the phone': literacy acquisition, informal learning processes, 'voice' and mobile phone appropriation in a South African township						X
158. Student disengagement it's deeper than you think						X
159. 'I wanna go in the phone': literacy acquisition, informal learning processes, 'voice' and mobile phone appropriation in a South African township						X
160. An interdisciplinary collaboration between computer engineering and mathematics/bilingual education to develop a curriculum for underrepresented middle school students						X
161. Out-of-school learning in the botanical garden: Guided or self-determined learning at workstations?						X
162. Learning to be responsible: Young children transitions outside school						X

163. Social stratification and out-of-school learning	X
164. Usefulness of out-of-school learning in science education	X
165. Growth in literacy and numeracy achievement: evidence and explanations of a summer slowdown in low socio-economic schools	X
166. The influence of situational emotions on the intention for sustainable consumer behaviour in a student-centred intervention	X
167. Climate change education: quantitatively assessing the impact of a botanical garden as an informal learning environment	X
168. Superheroes and supervillains: reconstructing the mad-scientist stereotype in school science	X

ERİC=118

ARAŞTIRMANIN ADI

SIRA	DAHİL EDİLMİŞTİR		HARİÇ TUTULMUŞTUR			
	META- TEMATİK	KATILIMCI GÖRÜŞÜ İÇERİR	İLGİSİZ KONU/ ÖZET	İNGİLİZCE/ TÜRKÇE DEĞİL	ERİŞİLEMEDİ	VERİ YETERSİZ
1. Academics' perspective on out-of-school learning environments	X	X				
2. A Bibliometric Analysis of out of School Learning Environments: Science Mapping						X
3. Teachers' Self-Efficacy Beliefs regarding Out-of-School Learning Activities						X
4. Problems preschool teachers encounter in the use of out-of-school learning environments		X				
5. Children's Out-of-School Learning in Digital Gaming Communities						X

6. Attitudinal and Motivational Effects of Out-of-School Learning Activities on Students: A Meta-Analysis			X
7. Anxiety levels of science teachers about organizing trips to out-of-school learning environments			X
8. A study on improving the awareness of science teachers about out-of-school learning	X	X	
9. Reflections from an Out-Of-School Learning Course: The Development of Pre-Service Science Teachers			X
10. Experiences of Graduate Students on Out-of-School Learning Environment Applications	X	X	
11. The Investigation of the Research on Out-of-School Learning Activities in Turkey: A Systematic Review			X
12. Evaluation of Parents' Views on An Early Childhood Science Program Including Activities in Out-of-School Learning Environments	X	X	
13. Views Of Preschool Teachers On Using Out-Of-School Learning Environments In Preschool Education	X	X	
14. The Effect of Activities Performed in the Science Center on Students' Perceptions of Out-of-School Learning Environments		X	
15. Developing students' creative problem solving skills with inquiry-based STEM activity in an out-of-school learning environment	X	X	
16. Out-of-school learning assistance in adole science			X
17. Authentic insights into science: scientific videos used in out-of-school learning environments			X
18. Trust in science and scientists among secondary school students in two out-of-school learning activities			X
19. Teacher Anxiety Scale for Organizing Trips to Out-of-School Learning Environments: Development and Validity of the Scale			X
20. A systematic review of out-of-school learning experience of sports professionals			X
21. Learning science outside the classroom: development and validation of the out-of-school learning environments perception scale			X

22.Out-of-school learning as an effective tool of civic education in elementary school? Evidence from Germany			X
23.Prospective Classroom Teachers' Views on Out-of-School Learning Activities Before and During the Covid-19 Outbreak	X	X	
24.Development of a Scale for Measuring Students' Attitudes towards Out-of-School Learning Activities (OoSLA)			X
25.Opinions of Social Studies Prospective Teachers on Out-of-School Learning	X	X	
26.Using Virtual Museums to Promote Activity Design Competencies for Out-of-School Learning in Pre-Service Teacher Education			X
27. The Experience of Assessing Out-of-School Learning Environments			X
28.Out-of-School Learning to Achieve the Spatial Perception Skills: A Case Study	X	X	
29. The Effect of Using Out-of-School Learning Environments in Science Teaching on Motivation for Learning Science			X
30. Out-of-School Learning in Hungarian Primary Education: Practice and Barriers			X
31.The Effect of Out-of-school Learning Environments Used in Life Studies Lessons on Students' Academic Achievement and Attitudes			X
32. Bringing Out-of-School Learning into the Classroom: Self- versus Peer-Monitoring of Learning Behaviour			X
33. Primary school teachers' perceptions of out of school learning within science education		X	
34.Information and communication technologies and students' out of-school learning experiences			X
35. Opportunity gaps in out-of-school learning: How structural and Process features of programs relate to race and socioeconomic status			X
36. Investigation of the Effects of Out-of School Learning Environments on the Attitudes and Opinions of Prospective Classroom Teachers about Renewable Energy Sources		X	
37. The Effects of Out-of-School Learning Settings Science Activities on 5th Graders' Academic Achievement			X
38.Out of School Learning Environments in Social Studies Education: A Phenomenological Research with Teacher Candidates		X	

39. Preparation of Out-of-School Learning Environment based on Science, Technology, Engineering, and Mathematics Education and Investigating its Effects		X
40. The Impact of Out-of-School Learning Environments on 6th Grade Secondary School Students Attitude Towards Science Course		X
41. A Scale Development Study for the Teachers on Out of School Learning Environments		X
42. Scientific process skills test development within the topic “Matter and its Nature” and the predictive effect of different variables on 7th and 8th grade students’ scientific process skill levels		X
43. Connecting out-of-school learning to home: Digital postcards from summer camp		X
44. Because Life Doesn’t Just Happen in a Classroom Elementary and Middle School Teacher Perspectives on the Benefits of, and Obstacles to, Out-of-School Learning	X	
45. Social justice and out-of-school science learning: Exploring equity in science television, science clubs and maker spaces		X
46. Good News! New is Good: Novelty as a Key Feature of Advanced Academic Programs that Create Positive Learner Experiences		X
47. Missing Piece in Understanding Student Learning: Out-of-School Computer Use		X
48. The effect of the waste management themed summer program on gifted students’ environmental attitude, creative thinking skills and critical thinking dispositions		X
49. A Study on Developing a Guide Material for Science Classes Supported by Out-of-School Learning		X
50. Exhibitions and Beyond: The Influence of an Optional Course on Student Teachers’ Perceptions and Future Usage of Natural History Museums	X	
51. Spontaneous Mathematical Moments Between Caregiver and Child During an Engineering Design Project		X

52. Focus wildlife park: Outdoor learning at work stations for primary school children		X
53. The Effect of a Project on Teachers' Self-Efficacy Beliefs in Organizing Trips to Out-of-School Environments		X
54. Parents' and children's learning when collaborating on inquiry-based mathematics and computational thinking tasks	X	
55. A Model for Out-of-School Educator Professional Learning		X
56. Examining the What, Why, and How of Multilingual Student Identity Development in Computer Science		X
57. The Effect of Common Knowledge Construction Model-Based Instruction on 5th Grade Students' Conceptual Understanding of Biodiversity		X
58. Reflection on Out-of-School Education Activities from the Textbooks to the Social Studies Curriculum		X
59. Museum-Based Distance Learning Programs: Current Practices and Future Research Opportunities		X
60. <u>Scientific Investigation through Innovative Use of Mobile Devices in the Playground</u>		X
61. PubScience—The Long Night of Experiments”: Students Present Chemical Experiments in Dining Facilities	X	
62. Scientific Literacy in the Wild: Using Multimodal Texts in and out of School		X
63. Laughing and Learning Together: Intersections of Socioemotional Activity with Science Talk	X	
64. The Effect Of Out-Of-School Science Learning Environment On The Understanding The Nature Of Science Of The 7th Grade Students In Secondary School		X
65. A Thematic Content Analysis of Gifted and Talented Students in Science Education in Türkiye	X	
66. A Transportation Problem For Moving Companies: An Example Activity With An Engineering Design Focus		X

67. Community Ecology: Museum Education and the Digital Divide During and After COVID-19		X
68. Grit and self-discipline as predictors of effort and academic attainment		X
69. Pathways of interest and participation: How STEM-interested youth navigate a learning ecosystem		X
70. <u>Two Comparative Studies of Computer Simulations and Experiments as Learning Tools in School and Out-of-School Education</u>		X
71. Non-formal science education: The relevance of science camps		X
72. The Identity-Frame Model: A Framework to Describe Situated Identity Negotiation for Adolescent Youth Participating in an Informal Engineering Education Program	X	
73. Mobile learning for homework: Emerging cultural practices in the new media ecology		X
74. Eliciting Students' Voices Through STEM Career Explorations	X	
75. The Effects of Mobile Technology on Learning Performance and Motivation in Mathematics Education		X
76. Promoting Biodiversity through Urban Greenspaces: Designing, Evaluating, and Refining a Solution for Reducing Human Impact on the Environment and Biodiversity by Applying In- and Out-of-School Science Learning		X
77. Motivational outcomes of the science outreach lab S'Cool LAB at CERN: A multilevel analysis		X
78. Socioeconomic Status and Out-of-School Citizenship Education in China's Shanghai	X	
79. Connecting Classroom Science with Everyday Life: Teachers' Attempts and Students' Insights		X
80. Riding the digital wilds: Learner autonomy and informal language learning	X	
81. Secondary School Students' Perceptions About Space Camp: Space Camp Turkey	X	

82. Investigation of Students' Summer Vacation Activities Based on Coding & Robotic and Forgetfulness Level of Summer Vacation Return		X
83. An Instrument to Measure Teacher Practices to Support Personalized Learning in the Middle Grades	X	
84. Becoming a Naturalist: Interest Development across the Learning Ecology	X	
85. Assessment of Student Scores Based on Specific Variables in the Web-Assisted English Grammar Exercises	X	
86. Are Schools Alienating Digitally Engaged Students? Longitudinal Relations between Digital Engagement and School Engagement		X
87. Implementing Education for Sustainable Development in Namibia: School Teachers' Perceptions and Teaching Practices	X	
88. Development and Dissemination of a Teaching Learning Sequence on Nanoscience and Nanotechnology in a Context of Communities of Learners		X
89. Knowing Obama: How High School Students of Color Learn about the 44th President	X	
90. Analysis of Middle School Students' Views and Impressions about a Science Center		X
91. "To get free": How a Black girl's ways of being and knowing inform a literacy teacher's multimodal pedagogies in an alternative secondary context	X	
92. Wearable Textiles to Support Student STEM Learning and Attitudes	X	
93. Student Disengagement: It's Deeper than You Think	X	
94. Gender Differences in Mathematics and Science Competitions: A Systematic Review	X	
95. School-Context Videos in Janus-Faced Online Publicity: Learner-Generated Digital Video Production Going Online	X	
96. Design of a Student Lab Program for Nanoscience and Technology - An Intervention Study on Students' Perceptions of the Nature of Science, the Nature of Scientists and the Nature of Scientific Inquiry	X	

97. BRIDGE21--Exploring the Potential to Foster Intrinsic Student Motivation through a Team-Based, Technology-Mediated Learning Model				X
98. Enculturating Seamless Language Learning through Artifact Creation and Social Interaction Process	X			
99. Not Just "Sunny Days": Aboriginal Students Connect Out-of-School Literacy Resources with School Literacy Practices				X
100. "I Wanna Go in the Phone": Literacy Acquisition, Informal Learning Processes, "Voice" and Mobile Phone Appropriation in a South African Township				X
101. Science Festivals and the Cultivation of Science Capital: A Retrospective Study of Science Capital				X
102. Learning Achievement and Motivation in an Out-of-School Setting--Visiting Amphibians and Reptiles in a Zoo Is More Effective than a Lesson at School				X
103. STEM Guides: Professional Brokers in Rural STEM Ecosystems	X			
104. Using Science Centers and Museums for Teacher Training in Turkey				X
105. Bridging Formal and Informal Learning Environments			X	
106. "The Source": An Alternate Reality Game to Spark STEM Interest and Learning among Underrepresented Youth	X			
107. From Students to Cofacilitators: Latinx Students' Experiences in Mathematics and Computer Programming				X
108. "Fake It Until You Make It": Participation and Positioning of a Bilingual Latina Student in Mathematics and Computing				X
109. Effect of Blended Learning Strategy on Problem Solving Skill of Higher Secondary Commerce Student				X
110. Profiling Interest of Students in Science: Learning in School and Beyond				X

111. Cautions about Inferences from International Assessments: The Case of PISA 2009	X	
112. Sudanese Young People Building Capital in Rural Australia: The Role of Mothers and Community	X	
113. "In Biology Class We Would Just Sit Indoors...": Experiences of Insideness and Outsideness in the Places Student Teachers' Associate with Science		X
114. The Role of Situational Interest in Personalized Learning		X
115. The Effect of Technology on Students' Opinions about Authentic Learning Activities in Science Courses		X
116. Crumpled Molecules and Edible Plastic: Science Learning Activation in Out-of-School Time		X
117. Videogames, Informal Teaching, and the Rhetoric of Design	X	
118. A Study of the Experience of Female African-American Seventh Graders in a Science, Technology, Engineering, and Math (STEM) Afterschool Program		X

YÖK TEZ=55						
ARAŞTIRMANIN ADI						
SIRA	DAHİL EDİLMİŞTİR		HARİÇ TUTULMUŞTUR			
	META- TEMATİK	KATILIMCI GÖRÜŞÜ İÇERİR	İLGİSİZ KONU/ ÖZET	İNGİLİZCE/ TÜRKÇE DEĞİL	ERİŞİLEMEDİ	VERİ YETERSİZ
1.Okul dışı öğrenme etkinliklerinin öğrenci çıktılarına etkisi: Bir karma araştırma sentezi						X
2.Fen bilimleri öğretmen adaylarının Bilim ve Teknoloji Müzesi gezisi öncesi ve sonrasında okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili görüşleri	X	X				
3.Bilime yönelik başarı ve tutumlar: Okul içi ve okul dışı öğrenmenin birleştirilmiş etkileri						X
4. 5. sınıf sosyal bilgiler dersi üretim, dağıtım ve tüketim öğrenme alanının öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi						X
5.2023 eğitim vizyonunda okul dışı öğrenme hazırlıkları ve sosyal bilgiler öğretmenleri açısından uygulanabilirliğinin değerlendirmesi						X
6.Okul dışı öğrenme ortamlarının fen eğitimindeki etkililiğine yönelik bir meta-analiz çalışması						X
7.Fen öğretiminde okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik öğretmen öz yeterlik inançları	X	X				
8.Okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme etkinliklerine yönelik öz-yeterlilik inançları ve uygulamaları					X	
9.Okul dışı öğrenme ortamlarının etkili kullanılmasında okul yöneticilerinin rolü	X	X				
10. Sınıf öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları kullanımlarına yönelik öz yeterlik algılarının incelenmesi	X	X				
11.Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin hayat bilgisi dersindeki akademik başarı, tutum ve çevreye yönelik davranışlarına etkisi	X	X				
12.Sosyal bilgiler kültür ve miras öğrenme alanında okul dışı öğrenmenin çeşitli değişkenlere etkisi	X	X				
13.Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarının derslere entegrasyonu ile ilgili görüşlerinin incelenmesi	X	X				

14. Matematik öğretmen ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri	X	X	
15. Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımına yönelik bir olgubilim çalışması	X	X	
16. Hayat bilgisi dersinde sınıf öğretmenlerinin gezi düzenleyebilme öz yeterlik inançları ve okul dışı öğrenme ile ilgili değerlendirmeleri	X	X	
17. Okul dışı öğrenme ortamları kılavuz kitaplarının ilköğretim matematik programı kazanımları açısından analizi			X
18. Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik idareci görüşlerinin belirlenmesi	X	X	
19. Okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan uygulamaların etkililiğinin meta-analiz yöntemiyle incelenmesi			X
20. Fen bilgisi öğretmen adaylarının okul dışı öğrenmeye yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesi ve giderilmesi			X
21. Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları ve bu ortamların kullanımına yönelik görüşlerinin incelenmesi			X
22. Eğitim yöneticileri ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı öğrenme hakkındaki görüşleri	X	X	
23. Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi	X	X	
24. Sosyal bilgiler dersinde mekânsal düşünme becerilerinin geliştirilmesinde okul dışı öğrenme ortamlarının rolü: bir eylem araştırması	X	X	
25. Okul öncesi eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımı hakkında öğretmenlerin görüşleri	X	X	
26. Sınıf öğretmeni adaylarının okul dışı öğrenme ile ilgili kaygı düzeylerinin incelenmesi			X
27. Okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik sınıf öğretmenlerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi	X	X	
28. Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına gerçekleştirilen gezilere yönelik deneyimleri	X	X	
29. Okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen etkinliklerin 60-72 aylık çocukların sosyal beceri düzeylerine etkisi			X

30.Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenmeye yönelik görüşleri	X	X	
31.Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin okul dışı öğrenmeye ilişkin görüşleri			X
32.Sınıf öğretmenlerinin ilkokulda okul dışı öğrenme etkinliklerinin kullanılmasına yönelik görüşleri			X
33.Okul dışı öğrenme programlarına yönelik görsel kültür temelli görsel sanatlar etkinliklerinin geliştirilmesi ve uygulanması: bir eylem araştırması			X
34.Fen bilimleri 5. sınıf insan ve çevre ünitesinin okul dışı öğrenme ortamlarında öğretimi	X	X	
35.Okul dışı öğrenme ortamlarının 5. sınıf öğrencilerinin güneş, dünya ve ay ünitesine yönelik akademik başarı ve tutumlarına etkisi			X
36.Okul dışı öğrenmeye ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri	X	X	
37. Fen grubu öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik kaygı düzeyi değerlendirme ölçeği çalışması			X
38.Okul dışı öğrenme ortamlarının ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik ilgi, tutum ve motivasyonlarına etkisi			X
39.7. sınıf güneş sistemi ve ötesi ünitesinin öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılmasının akademik başarı, motivasyon ve kalıcılığa etkisi			X
40.Okul dışı öğrenme ortamlarının 7. sınıf öğrencilerinin geri dönüşüm konusundaki doğa algısı ve bilinç düzeyine etkisi			X
41.Fen bilgisi öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme deneyimlerinin farklı değişkenler açısından araştırılması			X
42.Öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarında sürdürülebilir çevre eğitime yönelik tutumları			X
43.Geri dönüşüm ve çevreye etkileri konusunda okul dışı öğrenme ortamları etkinliklerinin ilkokul öğrencilerinde farklı değişkenler açısından incelenmesi			X
44.“Evsel atıklar ve geri dönüşüm” konusunun okul dışı öğrenme ortamları ile desteklenmesinin 7. sınıf öğrencilerinin çevre tutumuna etkisinin incelenmesi	X	X	

45.Bilim merkezinde gerçekleştirilen fen bilimleri dersinin öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik algılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi	X	X	
46.Farklı okul dışı öğrenme ortamlarının, öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı ilgi ve tutumlarına etkisi			X
47.Fen eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi: Hidroelektrik santrali gezisi örneği	X	X	
48.Matematik öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarında görevli olan öğretmenlerin rolleri			X
49.5. sınıf vücudumuz bilmecesini çözelim ünitesinin okul dışı öğrenme ortamı destekli öğretiminin etkililiği	X	X	
50.Okul dışı öğrenme ortamlarının fen eğitiminde kullanılmasının okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi			X
51.Fen bilgisi dersine yönelik okul dışı öğrenme ortamları etkinliklerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine etkisinin değerlendirilmesi			X
52. Sosyobilimsel konulara dayalı okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin kavramsal anlamalarına ve karar verme becerilerine etkisi	X	X	
53.İlkokul dördüncü sınıf fen öğretiminde okul dışı öğrenme ortamları: Bir eylem araştırması			X
54.Öğretmen ve öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersi kapsamında “okul dışı öğrenme etkinliklerini” gerçekleştirme amaçlarının planlanmış davranış teorisi yoluyla belirlenmesi			X
55.Okul içi ve okul dışı öğrenmelerin öğrenci başarısına etkisi			X

WEB OF SCIENCE= 116						
ARAŞTIRMANIN ADI						
SIRA	DAHİL EDİLMİŞTİR			HARIÇ TUTULMUŞTUR		
	META- TEMATİK	KATILIMCI GÖRÜŞÜ İÇERİR	İLGİSİZ KONU/ ÖZET	İNGİLİZCE/ TÜRKÇE DEĞİL	ERİŞİLEMEDİ	VERİ YETERSİZ
1. Academics' perspective on out-of-school learning environments						X
2. Investigating preservice teachers' perspectives on out-of-school learning		X				
3. Learning science outside the classroom: development and validation of the out-of-school learning environments perception scale						X
4. Out-of-School Learning in Hungarian Primary Education: Practice and Barriers						X
5. Developing students' creative problem solving skills with inquiry-based STEM activity		X				
6. "I Learned It through the Grapevine...": Exploring <i>Atypical</i> Ecosystems in Schools as a New Out-of-School Learning Site					X	
7. The Effect of Physics Education Based on Out-of-School Learning Activities and Critical Thinking on Students' Attitudes						X
8. Gamification in the Zoo: An Out-of-School Learning Activity		X				
9. The Investigation of Physics, Chemistry and Biology Course Contents in Out-of-School Learning Environments Guidebooks based on Learning Outcomes and Learning Environments						X
10. Effect of the Science Education Program with the Activities in the Out-of-School Learning Environments on the Science Process Skills of the 60-72 Months Old Children						X
11. Authentic insights into science: scientific videos used in out-of-school learning environments						X
12. Out-of-school learning assistance in adolescence			X			

13. Connecting out-of-school learning to home: Digital postcards from summer camp		X
14. Using Virtual Museums to Promote Activity Design Competencies for Out-of-School Learning in Pre-Service Teacher Education	X	
15. Exhibitions and Beyond: The Influence of an Optional Course on Student Teachers' Perceptions and Future Usage of Natural History Museums	X	
16. <u>Teachers Views' On Awareness of Environmental Acquiring in Informal Learning Environments: The Sample of Kocaeli Science Houses)</u>		X
7. Information and communication technologies and students' out-of-school learning experiences	X	
18. PRE-SERVICE TEACHERS' OPINIONS ON THE ROLE OF MUSEUMS IN VALUE TRANSMISSION	X	
19. Views of Classroom Teachers about the Use of out of School Learning Environments	X	
20. <u>Becoming a naturalist: Interest development across the learning ecology</u>	X	
21. Bringing Out-of-School Learning into the Classroom: Self- versus Peer-Monitoring of Learning Behaviour		X
22. Out-of-school learning in the botanical garden: Guided or self-determined learning at workstations?	X	
23. Personal English Learning Ecologies and Meaningful Input with Digital and Non-Digital Artefacts	X	
24. Trust in science and scientists among secondary school students in two out-of-School learning activities		X
25. What science and for whom?: An introduction to our focus on equity and out-of-school learning	X	
26. Investigation of Science Teachers' Professional Development Needs for Learning in Science Centers	X	
27. Dissolving the Digital Divide: Creating Coherence in Young People's Social Ecologies of Learning and Identity Building	X	
28. <u>Investigation of Science Centers' Social Media Efficiencies in Covid-19 Pandemic Process</u>	X	

29. Design of a student lab program for nanoscience and technology - an intervention study on students' perceptions of the Nature of Science, the Nature of Scientists and the Nature of Scientific Inquiry	X	
30. Out-of-classroom L2 vocabulary acquisition: The effects of digital activities and school vocabulary	X	
31. Inter-professional pedagogical collaboration between teachers and their out-of-school partners		X
32. <u>Integrating Social and Emotional Learning: Creating Space for Afterschool Educator Expertise</u>		X
33. Citizen scientists and non-citizen scientist hobbyists: motivation, benefits, and influences	X	
34. DETERMINING THE STUDENTS' VIEWS TOWARDS THE LEARNING STATIONS DEVELOPED FOR THE ENVIRONMENTAL EDUCATION		X
35. Exploring caregiver influence on child creativity and innovation in an out-of-school engineering program		X
36. Teacher as writer: the process of an out of school collaboration in narrative writing	X	
37. Equitable approaches: opportunities for computational thinking with emphasis on creative production and connections to community	X	
38. Moving STEM Beyond Schools: Students' Perceptions about an Out-of-School STEM Education Program		X
39. Students' Alternative Conceptions about the Lotus Effect: To Confront or to Ignore?		X
40. Who succeeds in STEM? Elementary girls' attitudes and beliefs about self and STEM	X	
41. Investigating students' perceived authenticity of learning activities in an out-of-school lab for social sciences: a replication study		X
42. The Expectations of Teachers and Students Who Visit a Non-Formal Student Chemistry Laboratory		X
43. Investigation of Science Teachers' Self-Efficacy Beliefs Related to Trip Arrangement		X

44. Climate change education: quantitatively assessing the impact of a botanical garden as an informal learning environment		X
45. More than a grand day out? Learning on school trips to science festivals from the perspectives of teachers, pupils and organisers	X	
46. The role of federal and state policy in addressing early childhood achievement gaps: parent perceptions and student outcomes related to 21st Century Learning Centers programming in the United States		X
47. PRIMATE CONSERVATION—AN EVALUATION OF TWO DIFFERENT EDUCATIONAL PROGRAMS IN GERMANY		X
48. Building Bridges Between School and a Science Center Using a Flipped Learning Framework		X
49. Development & validation of scientific video vignettes to promote perception of authentic science in student laboratories		X
50. Embedding learning in a paediatric hospital: changing practice and keeping connected		X
51. Student Agency: an Analysis of Students' Networked Relations Across the Informal and Formal Learning Domains		X
52. A rejoinder to Jrene Rahm's "Stories of learning, identity, navigations and boundary crossings in STEM in non-dominant communities: new imaginaries for research and action"	X	
53. In or Out of School? - Meaningful Output with Digital and Non-digital Artefacts within Personal English Learning Ecologies	X	
54. An investigation of the role of learning conversations in youth's authoring of science identities during an informal science camp		X
55. Using digital media through sequential worksheets: an astronomy activity	X	
56. Out-of-school health education for adolescents: Exploring the impact of a hospital visit		X
57. Attitudes toward Plants: Comparing the Impact of Instruction through Writing & through a Botanical Garden Trip		X
58. Who produces knowledge? Transforming undergraduate students' views of science through participatory action research	X	

59. Evaluating Three Dimensions of Environmental Knowledge and Their Impact on Behaviour				X
60. The use of museum resources in mathematics education: a study with preservice middle-school mathematics teachers				X
61. Science festivals and the cultivation of science capital: a retrospective study of science capital				X
62. Exploring the L2 selves of senior secondary students in English private tutoring in Hong Kong			X	
63. Scientific process skills test development within the topic "Matter and its Nature" and the predictive effect of different variables on 7th and 8th grade students' scientific process skill levels				X
64. Emotional and motivational outcomes of lab work in the secondary intermediate track: The contribution of a science center outreach lab				X
65. Using English as the Language of Science: An International Peer Video Exchange on Ecology			X	
66. Biomimicry outside the Classroom				X
67. Nanotechnologie in Schülerlabor und Schule – Experimenteller Zugang zu alltagsnahen nanotechnologischen Facetten			X	X
68. STEM learning research through a funds of knowledge lens			X	
69. An interdisciplinary collaboration between computer engineering and mathematics/bilingual education to develop a curriculum for underrepresented middle school students				X
70. Using Community of Inquiry to Scaffold Language Learning in Out-of-School Gaming: A Case Study				X
71. Why leave the classroom? How field trips to the church affect cognitive learning outcomes				X
72. In-school and/or out-of-school computer science learning influence on CS career interests, mediated by having role-models			X	
73. Learning to be responsible: Young children transitions outside school				X
74. Missing Piece in Understanding Student Learning: Out-of-School Computer Use			X	
75. Shadow Education of Mathematics in China			X	

76.El aprendizaje móvil en las tareas escolares: Prácticas culturales emergentes en la nueva ecología mediática	X	X	
77.“PubScience—The Long Night of Experiments”: Students Present Chemical Experiments in Dining Facilities			X
78.The Promise of Building Equitable Ecosystems for Learning			X
79.School-context videos in Janus-faced online publicity: Learner-Generated Digital Video Production Going Online	X		
80.Potential Socioeconomic Effects of the COVID-19 Pandemic on Neural Development, Mental Health, and K-12 Educational Achievement	X		
81.The effect of the waste management themed summer program on gifted students’ environmental attitude, creative thinking skills and critical thinking dispositions			X
82.Fostering pre-service teachers' motivation-related practical wisdom through a mentoring procedure			X
83.The drivers of academic success for ‘bright’ but disadvantaged students: A longitudinal study of AS and A-level outcomes in England	X		
84.Learning across Settings and Time in the Digital Age			X
85.Socioeconomic Status and Out-of-School Citizenship Education in China’s Shanghai			X
86.Connecting Classroom Science with Everyday Life: Teachers’ Attempts and Students’ Insights	X		
87.‘I wanna go in the phone’: literacy acquisition, informal learning processes, ‘voice’ and mobile phone appropriation in a South African township			X
88.Private Subtractory Tutoring: The Negative Impact of Shadow Education on Public Schooling in Myanmar			X
89.Australian classroom teacher homework practices in designing homework learning resources			X
90.Guest Editorial: Dynamic Accounts of Digital Divides: Longitudinal Insights into Inequitable Access to Online Learning	X		
91.Spontaneous Mathematical Moments Between Caregiver and Child During an Engineering Design Project	X		

92. Instructional leadership and autonomous student learning Resolving the paradoxes	X	
93. Museum-Based Distance Learning Programs: Current Practices and Future Research Opportunities		X
94. Examining the What, Why, and How of Multilingual Student Identity Development in Computer Science	X	
95. Not just 'sunny days': Aboriginal students connect out-of-school literacy resources with school literacy practices		X
96. Enculturating seamless language learning through artifact creation and social interaction process	X	
97. Growth in literacy and numeracy achievement: evidence and explanations of a summer slowdown in low socio-economic schools		X
98. Development and dissemination of a teaching learning sequence on nanoscience and nanotechnology in a context of communities of learners		X
99. The influence of situational emotions on the intention for sustainable consumer behaviour in a student-centred intervention	X	
100. The identity-frame model: A framework to describe situated identity negotiation for adolescent youth participating in an informal engineering education program	X	
101. Bridge21 – exploring the potential to foster intrinsic student motivation through a team-based, technology-mediated learning model		X
102. Children's representation of self in social media communities	X	
103. Pathways of interest and participation: How STEM-interested youth navigate a learning ecosystem		X
104. The Effects of Mobile Technology on Learning Performance and Motivation in Mathematics Education	X	
105. Eliciting Students' Voices Through STEM Career Explorations		X
106. Wearable Textiles to Support Student STEM Learning and Attitudes	X	
107. Two comparative studies of computer simulations and experiments as learning tools in school and out-of-school education		X
108. Superheroes and supervillains: reconstructing the mad-scientist stereotype in school science	X	

109. Motivational outcomes of the science outreach lab S'Cool LAB at CERN: A multilevel analysis	X
110. Learning Achievement and Motivation in an Out-of-School Setting—Visiting Amphibians and Reptiles in a Zoo Is More Effective than a Lesson at School	X
111. Profiling interest of students in science: Learning in school and beyond	X
112. The eLuna mixed-reality visual language for co-design of narrative game-based learning trails	X
113. Transformational leadership for deeper learning: shaping innovative school practices for enhanced learning	X
114. Cautions About Inferences From International Assessments: The Case of PISA 2009	X
115. From Students to Cofacilitators: Latinx Students' Experiences in Mathematics and Computer Programming	X
116. "Fake It Until You Make It": Participation and Positioning of a Bilingual Latina Student in Mathematics and Computing	X

EK 2

Tablo 2. Meta-tematik analizde kullanılan çalışmaların genel bilgileri

METATEMATİK ANALİZE DAHİL EDİLEN ÇALIŞMALARIN GENEL BİLGİLERİ									
	Makale kodu	Veri Tabanı	Çalışma türü	Çalışmanın Adı	Çalışmanın Yazar (lar)ı	Yıl	Yer	Okul Düzeyi	Kaynakça
1	YT1	YökTez	Tez	Fen Bilimleri öğretmen adaylarının bilim ve teknoloji gezisi öncesi ve sonrasında okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili görüşleri	Leman Aras Özdemir	2019	Ankara, Türkiye	Üniversite	Aras-Özdemir, L. (2019). Fen Bilimleri öğretmen adaylarının bilim ve teknoloji gezisi öncesi ve sonrasında okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili görüşleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
2.	YT2	YökTez	Tez	Fen Öğretiminde okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik öğretmen öz yeterlik inançları	Hanife Çetingüney	2023	Kayseri, Türkiye	Ortaokul	Çetingüney, H. (2023). Fen öğretiminde okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik öğretmen öz yeterlik inançları (yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
3.	YT3	YökTez	Tez	Okul dışı öğrenme ortamlarının etkili kullanılmasında okul yöneticilerinin rolü	Dilara Alkan	2023	Trakya, Türkiye	Lise	Alkan, D. (2023). Okul dışı öğrenme ortamlarının etkili kullanılmasında okul yöneticilerinin rolü (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
4.	YT4	YökTez	Tez	Sınıf öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları kullanımlarına yönelik öz-yeterlik algıları	Aleyna Erdoğan	2023	Ankara, Türkiye	İlkokul	Erdoğan, A. (2023). Sınıf öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları kullanımlarına yönelik öz-yeterlik algıları (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

5.	YT5	YökTez	Tez	Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin hayat bilgisi dersindeki akademik başarı, tutum ve çevreye yönelik davranışlarına etkisi	Aytekin Karbeyaz	2023	Amasya, Türkiye	İlkokul	Karbeyaz, A. (2023). Okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin hayat bilgisi dersindeki akademik başarı, tutum ve çevreye yönelik davranışlarına etkisi (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
6.	YT6	YökTez	Tez	Sosyal Bilgiler kültür ve miras öğrenme alanında okul dışı öğrenmenin çeşitli değişkenlere etkisi	Murat Utku	2023	Erzincan, Türkiye	Ortaokul	Utku, M. (2023). Sosyal Bilgiler kültür ve miras öğrenme alanında okul dışı öğrenmenin çeşitli değişkenlere etkisi (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
7.	YT7	YökTez	Tez	Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarının derslere entegrasyonu ile ilgili görüşlerinin incelenmesi	Gamze Büyükkurt	2023	Kahramanmaraş, Türkiye	Ortaokul	Büyükkurt, G. (2023). Fen bilimleri ve matematik öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarının derslere entegrasyonu ile ilgili görüşlerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
8.	YT8	YökTez	Tez	Matematik öğretmen ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri	Özge Taşın Yalçın	2023	Kocaeli, Türkiye	Lise	Taşın-Yalçın, Ö. (2023). Matematik öğretmen ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
9.	YT9	YökTez	Tez	Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımına yönelik bir Olgubilim çalışması	Merve Koçak	2022	Ankara, Türkiye	Okul öncesi	Koçak, M. (2022). Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımına yönelik bir olgubilim çalışması (Yüksek lisans). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

10	YT10	YökTez	Tez	Hayat Bilgisi dersinde sınıf öğretmenlerinin gezi düzenleyebilme öz yeterlilik inançları ve okul dışı öğrenme ile ilgili değerlendirmeleri	Gamze Nur Doğan	2022	Kırşehir, Türkiye	İlkokul	Doğan, G., N. (2022). Hayat Bilgisi dersinde sınıf öğretmenlerinin gezi düzenleyebilme öz yeterlilik inançları ve okul dışı öğrenme ile ilgili değerlendirmeleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
11	YT11	YökTez	Tez	Okul öncesi eğitimde okul dışı öğretim ortamlarına yönelik idareci görüşlerinin belirlenmesi	Saynur Aydoğdu	2022	Kastamonu, Türkiye	Okul öncesi	Aydoğdu, S. (2022). Okul öncesi öğretim ortamlarına yönelik idareci görüşlerinin belirlenmesi (Yüksek lisans). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
12	YT12	YökTez	Tez	Eğitim yöneticileri ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı öğrenme hakkındaki görüşleri	Mert Kemal Arkan	2022	Erzurum, Türkiye	Ortaokul	Arkan, M., K. (2022). Eğitim yöneticileri ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı öğrenme hakkındaki görüşleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
13	YT13	YökTez	Tez	Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi	Zeliha Arslan	2022	Erzurum, Türkiye	Okul öncesi	Arslan, Z. (2022). Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik öğretmen görüşleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
14	YT14	YökTez	Tez	Sosyal Bilgiler dersinde Mekânsal düşünme becerilerinin geliştirilmesinde okul dışı öğrenme ortamlarının rolü: Bir eylem araştırması	Veysi Aktaş	2022	İstanbul, Türkiye	Ortaokul	Aktaş, V. (2022). Sosyal Bilgiler dersinde mekânsal düşünme becerilerinin geliştirilmesinde okul dışı öğrenme ortamlarının rolü: Bir eylem araştırması (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

15	YT15	YökTez	Tez	Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılması hakkında öğretmenlerin görüşleri	Filiz Dere	2022	Sivas, Türkiye	Okul öncesi	Dere, F. (2022). Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılması hakkında öğretmenlerin görüşleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
16	YT16	YökTez	Tez	Okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik sınıf öğretmenlerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi	Aysel Uğurlu	2022	Malatya, Türkiye	İlkokul	Uğurlu, A. (2022). Okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik sınıf öğretmenlerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
17	YT17	YökTez	Tez	Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına gerçekleştirilen gezilere yönelik deneyimleri	Hasan Sarıgül	2021	Aksaray, Türkiye	Ortaokul	Sarıgül, H. (2021). Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına gerçekleştirilen gezilere yönelik deneyimleri (Yüksek lisans). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
18	YT18	YökTez	Tez	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenmeye yönelik görüşleri	Ümmügülsüm Torun	2021	Kırşehir, Türkiye	Ortaokul	Torun, Ü. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının okul dışı öğrenmeye yönelik görüşleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
19	YT19	YökTez	Tez	Fen bilimleri 5. Sınıf insan ve çevre ünitesinin okul dışı öğrenme ortamlarında öğretimi	Arzu Küçük	2020	Rize, Türkiye	Ortaokul	Küçük, A. (2020). Fen bilimleri 5. Sınıf insan ve çevre ünitesinin okul dışı öğrenme ortamlarında öğretimi (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
20	YT20	YökTez	Tez	Okul dışı öğrenmeye ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri	Adem Öztürk	2019	Niğde, Türkiye	Ortaokul	Öztürk, A. (2019). Okul dışı öğrenmeye ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

21	YT21	YökTez	Tez	Evsel Atıklar ve Geri Dönüşüm konusunun okul dışı öğrenme ortamları ile desteklenmesinin 7. Sınıf öğrencilerinin çevre tutumuna etkisinin incelenmesi	Meryem Aydın	2019	Kocaeli, Türkiye	Ortaokul	Aydın, M. (2019). Evsel Atıklar ve Geri Dönüşüm konusunun okul dışı öğrenme ortamları ile desteklenmesinin 7. Sınıf öğrencilerinin çevre tutumuna etkisinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
22	YT22	YökTez	Tez	Bilim merkezinde gerçekleştirilen fen bilimleri dersinin öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik algılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi	Metin Doldur	2019	Aksaray, Türkiye	Ortaokul	Doldur, M. (2019). Bilim merkezinde gerçekleştirilen fen bilimleri dersinin öğrencilerin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik algılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
23	YT23	YökTez	Tez	Fen eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi: Hidroelektrik santrali gezisi örneği	Mustafa Bülbül	2018	Giresun, Türkiye	Ortaokul	Bülbül, M. (2018). Fen eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi: Hidroelektrik santrali gezisi örneği (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
24	YT24	YökTez	Tez	5. sınıf Vücudumuz Bilmecesini Çözelim ünitesinin okul dışı öğrenme ortamı destekli öğretiminin etkililiği	Büşra Bakioğlu	2017	Amasya, Türkiye	Ortaokul	Bakioğlu, B. (2017). 5. sınıf Vücudumuz Bilmecesini Çözelim ünitesinin okul dışı öğrenme ortamı destekli öğretiminin etkililiği (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
25	YT25	YökTez	Tez	Sosyobilimsel Konulara Dayalı okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin kavramsal	Melike Yavuz Topaloğlu	2016	Sakarya, Türkiye	Ortaokul	Yavuz-Topaloğlu, M. (2016). Sosyobilimsel konulara Dayalı okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin kavramsal anlamalarına ve karar verme becerilerine etkisi (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

				anlamalarına ve karar verme becerilerine etkisi					
26	E1	ERIC	Makale	Academics' perspective on out-of-school learning environments	Ayşegül Aslan, Demet Batman, Ümmü Gülsüm Durukan	2023	Trabzon, Türkiye	Üniversite	Aslan, A., Batman, D., & Durukan, Ü.G., (2023). Academics' perspective on out-of-school learning environments. <i>Turkish Journal of Education</i> , 12(1), 28-49. https://doi.org/10.19128/turje.1182732
27	E2	ERIC	Makale	A study on improving the awareness of science teachers about out-of-school learning	Canan Laçın-Şimşek, Aysun Öztuna-Kaplan	2022	Sakarya, Türkiye	Ortaokul	Laçın-Şimşek, C., & Öztuna-Kaplan, A. (2022). A study on improving the awareness of science teachers about out-of-school learning, <i>Participatory Educational Research (PER)</i> 9(4), pp. 250-269, http://www.perjournal.com
28	E3	ERIC	Makale	Experiences of Graduate Students on Out-of-School Learning Environment Applications	Büşra Bakioğlu	2020	Karaman, Türkiye	Lisansüstü	Bakioğlu, B., (2020). Experiences Of Graduate Students On Out Of School Learning Environment Applications. <i>National-Louis University</i> , 12(2), pp. 1-19
29	E4	ERIC	Makale	Evaluation of Parents' Views on An Early Childhood Science Program Including Activities in Out-of-School Learning Environments	Gonca Uludağ, Nefise Semra Erkan	2023	Giresun, Türkiye	Okul öncesi	Uludağ, G., & Erkan, N.S. (2023). Evaluation of parents' views on an early childhood science program including activities in out-of-school learning environments. <i>Science Insights Education Frontiers</i> , 14(1):1965- 1989.
30	E5	ERIC	Makale	Views Of Preschool Teachers On Using Out-Of-School	Gonca Uludağ	2021	Giresun, Türkiye	Okul öncesi	Uludağ, G. (2021). Views of preschool teachers on using out-of-school learning environments in preschool education.

				Learning Environments In Preschool Education					<i>International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)</i> , 8(2). 1225-1249.
31	E6	ERIC	Makale	Developing students' creative problem solving skills with inquiry-based STEM activity in an out-of-school learning environment	Orhan Karamustafa oğlu, Hüseyin Miraç Aktaş	2023	Amasya, Türkiye	Lise	Karamustafaoğlu, O., Pektaş, H.M. (2023). Developing students' creative problem solving skills with inquiry-based STEM activity in an out-of-school learning environment. <i>Educ Inf Technol</i> 28, 7651–7669). https://doi.org/10.1007/s10639-022-11496-5
32	E7	ERIC	Makale	Prospective Classroom Teachers' Views on Out-of-School Learning Activities Before and During the Covid-19 Outbreak	Hafife Bozdemir Yüzbaşıoğlu, Mustafa Kemal Yüzbaşıoğlu, Mehmet Alkan Kurnaz	2021	Kastamonu, Türkiye	Üniversite	Bozdemir, H., Yüzbaşıoğlu, M. K., & Kurnaz, M. A. (2021). Prospective Classroom Teachers' Views on Out-of-School Learning Activities Before and During the Covid-19 Outbreak. <i>Journal of Turkish Science Education</i> , 91-107DOI:10.36681/tused.2021.74
33	E8	ERIC	Makale	Opinions of Social Studies Prospective Teachers on Out-of-School Learning	Meral Metin Göksu, Tuğba Somen	2018	Kars, Türkiye	Üniversite	Metin Göksu, M., & Somen, T. (2018). Opinions of social studies prospective teachers on out-of-school learning. <i>European Journal of Educational Research</i> , 7(4), 745-752. doi: 10.12973/eu-jer.7.4.745
34	E9	ERIC	Makale	Out-of-School Learning to Achieve the Spatial Perception Skills: A Case Study	Ayşe Seyhan	2019	Rize, Türkiye	Üniversite	Seyhan, A. (2019). Out-of-School Learning to Achieve the Spatial Perception Skills: A Case Study. <i>Review of International Geographical Education Online (RIGEO)</i> , 9 (3), 618-638. DOI: 10.33403/rigeo.601734

35	E10	ERIC	Makale	Primary school teachers' perceptions of out of school learning within science education	Ann-Catherine Henriksson	2018	Finlandiya	İlkokul	Henriksson, A.-C. (2018). Primary school teachers' perceptions of out of school learning within science education. <i>LUMAT: International Journal on Math, Science and Technology Education</i> , 6(2), 9–26. https://doi.org/10.31129/LUMAT.6.2.313
36	E11	ERIC	Makale	Investigation of the effects of out-of-school learning environments on the attitudes and opinions of prospective classroom teachers about renewable energy sources	Ümit-Izgi Onbaşılı	2020	Mersin, Türkiye	Üniversite	Izgi-Onbasili, U. (2020). Investigation of the effects of out-of-school learning environments on the attitudes and opinions of prospective classroom teachers about renewable energy sources. <i>Journal of Education in Science, Environment and Health (JESEH)</i> , 6(1), 35-52. DOI:10.21891/jeseh.670049
37	E12	ERIC	Makale	Out of School Learning Environments in Social Studies Education: A Phenomenological Research with Teacher Candidates	Ersin Topçu	2017	Kastamonu, Türkiye	Üniversite	Topçu, E. (2017). Out of School Learning Environments in Social Studies Education: A Phenomenological Research with Teacher Candidates. <i>International Education Studies</i> , 10(7), https://doi.org/10.5539/ies.v10n7p126
38	E13	ERIC	Makale	Because Life Doesn't Just Happen in a Classroom Elementary and Middle School Teacher Perspectives on the Benefits of, and Obstacles to, Out-of-School Learning	Sara Clarke-Vivier, Jade Caines Lee	2018	ABD	Ortaokul öğretmeni	Clarke-Vivier, S., Caines-Lee, J. (2018). Because Life Doesn't Just Happen in a Classroom Elementary and Middle School Teacher Perspectives on the Benefits of, and Obstacles to, Out-of-School Learning. <i>Issues in Teacher Education</i> , 27(2), 55-71.
39	E14	ERIC	Makale	Secondary School Students' Perceptions About Space Camp: Space Camp Turkey	Selin Kulegel, Unsal Umdü Topsakal	2020	İstanbul, Türkiye	Ortaokul	Kulegel-Unsal, S., Topsakal, U. (2020). Secondary School Students' Perceptions About Space Camp: Space Camp Turkey. <i>Journal of Education and Learning</i> , 9(3), 154-167. doi:10.5539/jel.v9n3p154

40	Sco1	Scopus	Makale	Investigating preservice teachers' perspectives on out-of-school learning	Özlem Oktay	2022	Erzurum, Türkiye	Üniversite	Oktay, Ö. (2022). Investigating preservice teachers' perspectives on out-of-school learning, <i>Journal Of Adventure Education And Outdoor Learning</i> , 24(2), 249269. https://doi.org/10.1080/14729679.2022.2135118
41	Sco2	Scopus	Makale	The effect of planned trips to zoos on learning in science education and determining student remarks about the trip process	Alperen Okur, Mustafa Uzunoğlu, Aykut Emre Bozdoğan	2019	Ankara, Türkiye	Ortaokul	Okur, A., Uzunoğlu, M., Bozdoğan, A.E. (2019). The effect of planned trips to zoos on learning in science education and determining student remarks about the trip process. <i>Elementary Education Online</i> , 18(4), 1418-1433. https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.630345
42	Sco3	Scopus	Makale	Scientific Literacy in the Wild: Using Multimodal Texts in and out of School	Beth A. Buchholz, Damiana Gibbons Pyles	2018	ABD	Okul öncesi	Buchholz, B.A., & Pyles, D.G. (2018). Scientific Literacy in the Wild: Using Multimodal Texts In and Out of School. <i>The Reading Teacher</i> , 72(1), 61– 70. https://doi.org/10.1002/trtr.1678 .
43	Sco4	Scopus	Makale	The Opinions of Science and Technology Teachers Regarding the Usage of Out-Of School Learning Environments in Science Teaching	Melike Yavuz Topaloğlu, Fatime Balkan Kıyıcı	2015	Sakarya, Türkiye	Ortaokul	Yavuz-Topaloğlu, M., Balkan-Kıyıcı, F. (2015). The Opinions of Science and Technology Teachers Regarding the Usage of Out of School Learning Environments in Science Teaching. <i>Journal of Turkish Science Education</i> , 12(3), 1197-1210.
44	T ve F1	Taylor ve Francis	Makale	More than a grand day out? Learning on school trips to science festivals from the perspectives of teachers, pupils and organisers	Cherry Canovan	2019	Birleşik Krallık	Ortaokul	Canovan, C. (2019). More than a grand day out? Learning on school trips to science festivals from the perspectives of teachers, pupils and organisers. <i>International Journal Of Science Education</i> , 10(1), 1-16.

45	T ve F2	Taylor ve Francis	Makale	Student Self-Reported Learning Outcomes of Field Trips: The pedagogical impact	Nirit Lavie Alon, Tali Tal	2015	Haifa	Ortaokul	Lavie-Alon, N., Tal, T. (2015). Student Self-Reported Learning Outcomes of Field Trips: The pedagogical impact. <i>International Journal of Science Education</i> , 37(8), 1279-1298. 10.1080/09500693.2015.1034797
46	T ve F3	Taylor ve Francis	Makale	Field trips natural environments: how outdoor educators use the physical environment	Nirit Lavie Alon, Tali Tal	2017	Haifa	Ortaokul	Lavie-Alon, N., Tal, T. (2017). Field trips natural environments: how outdoor educators use the physical environment. <i>International Journal of Science Education</i> , 7(3), 237-252. 10.1080/21548455.2016.1250291
47	T ve F4	Taylor ve Francis	Makale	Examining the effect of workshops pedagogical modelling exhibits at science centres on the development of students' conceptual achievements	Uygar Kanlı, Sezin Yavaş	2020	Ankara, Türkiye	Lise	Kanlı, U., Yavaş, S. (2020). Examining the effect of workshops pedagogical modelling exhibits at science centres on the development of students' conceptual achievements. <i>International Journal of Science Education</i> , 43(1), 79-104. DOI: 10.1080/09500693.2020.1858203
48	T ve F5	Taylor ve Francis	Makale	Stakeholders' Perceptions of Science-Day Programs at University-Based Science Outreach Centers	Efrat Nativ Ronen, Tali Tal	2019	Haifa	Üniversite	Nativ-Ronen, E., Tal, T. (2019). Stakeholders' Perceptions of Science-Day Programs at University-Based Science Outreach Centers. <i>Visitor Studies</i> , 22(2), 147-170. DOI: 10.1080/10645578.2019.1625634
49	T ve F6	Taylor ve Francis	Makale	'There's maths everywhere!': a case study on outdoor learning in mathematics in Initial Teacher Education in Northern Ireland	Pamela Moffett	2022	İrlanda	Öğretmen adayı	Pamela, M. (2022). 'There's maths everywhere!': a case study outdoor learning in mathematics in Initial Teacher Education in Northern Ireland. <i>Education</i> , 51(8), 3-13. DOI: 10.1080/03004279.2022.2074498
50	T ve F7	Taylor ve Francis	Makale	High school teachers' experience of the Educational Potential of outdoor Teaching and learning	Emilia Fägerstam	2014	İsveç	Lise	Fägerstam, E. (2014). High school teachers' experience of the Educational Potential of outdoor Teaching and learning. <i>Journal of Adventure Education & Outdoor Learning</i> , 14(1), 56-81.

51	PQ1	ProQuest	Tez	"I'm Ready for Scientific Duty!" Young Museum Program Alumnus' Orientations Towards Science	Jacqueline Horgan	2021	Kolombiya	Ortaokul	Horgan, J. L. (2021). <i>"I'm Ready for Scientific Duty!" Young Museum Program Alumnus' Orientations Towards Science</i> . Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2524434770). https://www.proquest.com/dissertations-theses/im-ready-scientific-duty-young-museum-program/docview/2524434770/se-2
52	PQ2	ProQuest	Tez	<i>Developing Virtual Field Trips in an Era of Covid-19: A Pilot Study Evaluating Science Experiences for Second-Grade Children</i>	Tilly Duong	2022	ABD	Okul öncesi	Duong, T. M. (2022). <i>Developing Virtual Field Trips in an Era of Covid-19: A Pilot Study Evaluating Science Experiences for Second-Grade Children</i> . Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2737199209). https://www.proquest.com/dissertations-theses/developing-virtual-field-trips-era-covid-19-pilot/docview/2737199209/se-2
53	PQ3	ProQuest	Tez	THE SCIENCE MUSEUM FIELD TRIP: A CASE STUDY OF URBAN TEACHERS' PERSPECTIVES, EXPERIENCES AND PLANNING PROCESSES	Leslie N. Ward	2020	ABD	Lisans	Ward, L. N. (2020). <i>The Science Museum Field Trip: A Case Study of Urban Teachers' Perspectives, Experiences and Planning Processes</i> . Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2406648283). https://www.proquest.com/dissertations-theses/science-museum-field-trip-case-study-urban/docview/2406648283/se-2
54	PQ4	ProQuest	Tez	K-12 SCIENCE TEACHERS' USE OF CLIMATE CHANGE EDUCATIONAL RESOURCES FROM NATIONAL PARKS IN THE UNITED STATES	Breanna C. Beaver	2023	ABD	Lise ve öncesi	Beaver, B. C. (2023). <i>K-12 Science Teachers' Use of Climate Change Educational Resources from National Parks in the United States</i> . Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2809319686). https://www.proquest.com/dissertations-theses/k-12-science-teachers-use-climate-change/docview/2809319686/se-2
55	PQ5	ProQuest	Tez	TEACHERS EXPERIENCES WITH OUTDOOR EDUCATION	Terrie C. Looney	2015	ABD	Lisans	Looney, T. S. (2015). <i>Teachers Experiences with Outdoor Education</i> (Order No. 3732057). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1746623245). https://www.proquest.com/dissertations-

56	PQ6	ProQuest	Tez	PLACE-BASED EDUCATION: AN IMPETUS FOR TEACHER EFFICACY	Tamara Chase Coleman,	2014	ABD	Lisans	theses/teachers-experiences-with-outdoor-education/docview/1746623245/se-2 Coleman, T. C. (2014). <i>Place-based education: An impetus for teacher efficacy</i> . Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1660801313). https://www.proquest.com/dissertations-theses/place-based-education-impetus-teacher-efficacy/docview/1660801313/se-2
57	PQ7	ProQuest	Tez	A RETROSPECTIVE STUDY ON A PHYSICS CAMP FOR HIGH SCHOOL GIRLS	Amanda Francine White	2021	ABD	Yükseköğretim	White, A. F. (2021). <i>A Retrospective Study on a Physics Camp for High School Girls</i> . Available from ProQuest Central; ProQuest Dissertations & Theses Global; Publicly Available Content Database. (2665022967). https://www.proquest.com/dissertations-theses/retrospective-study-on-physics-camp-high-school/docview/2665022967/se-2
58	PQ8	ProQuest	Tez	How Does an Environmental Educator Address Student Engagement in a Meaningful Watershed Educational Experience (MWEE)	Chelia Char	2014	ABD	Lisans	Char, C. (2014). <i>How Does an Environmental Educator Address Student Engagement in a Meaningful Watershed Educational Experience (MWEE)</i> . Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1554691387). https://www.proquest.com/dissertations-theses/how-does-environmental-educator-address-student/docview/1554691387/se-2
59	PQ9	ProQuest	Tez	INFORMAL LEARNING: CONNECTING PRE-SERVICE TEACHERS AND MATHEMATICS	Alice Petillo	2016	ABD	Lisans	Petillo, A. (2016). <i>Informal learning: Connecting pre-service teachers and mathematics</i> . Available from ProQuest Central; ProQuest Dissertations & Theses Global. (1904509622). https://www.proquest.com/dissertations-theses/informal-learning-connecting-pre-service-teachers/docview/1904509622/se-2

60	WOS1	Web of Science	Makale	Gamification in the Zoo: An Out-of-School Learning Activity	Sevil Orhan Özen, Tarık Derin, Zeynep Altan	2023	Türkiye	İlkokul	Orhan Özen, S., Derin, T., & Atan, Z. (2023). Gamification in the Zoo: An Out-of-School Learning Activity. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 59, 266-283. https://doi.org/10.9779/pauefd.11859
61	WOS2	Web of Science	Makale	PRE-SERVICE TEACHERS' OPINIONS ON THE ROLE OF MUSEUMS IN VALUE TRANSMISSION	Ayşegül Tural	2023	Türkiye	Lisans	TURAL, A. (2023). PRE-SERVICE TEACHERS' OPINIONS ON THE ROLE OF MUSEUMS IN VALUE TRANSMISSION. <i>PROBLEMS OF EDUCATION IN THE 21ST CENTURY</i> , 81(4), 547-562. DOI10.33225/pec/23.81.547
62	WOS3	Web of Science	Makale	Views of Classroom Teachers about the Use of out of School Learning Environments	Tuğba Selanik Ay, Ömer Erbasan	2016	Türkiye	Lisans	Selanik-Ay, T., & Erbasan, Ö. (2016). Views of Classroom Teachers about the Use of out of School Learning Environments. <i>Journal of Education and Future</i> (10), 35-50.

EK 3

Tablo 3. Meta-tematik araştırma verileri

Sıra No	Makale Kodu	Örnek Cümleler	Sayfa No	Kod 1	Kod 2	Kod 3	Kod 4
1	YT1	"Öğrenciler konuları sadece kağıt üzerinde öğrenmiyorlar, informal öğrenme ortamlarında somut örnekler kullanarak konuları kalıcı olarak öğrenebiliyorlar." "Fizik, kimya, biyoloji vb. konularda öğrencilerin ufkunu açacak pek çok etkinlik var ve öğrencilerin konuları dersteki gibi ezberlemelerine gerek kalmadığı için fen bilimlerine yönelik önyargılarını kırmalarını sağlıyor." "Öğrenciler informal öğrenme ortamlarında kavram yanlışları geliştirebilir veya sınıfta öğretilen bir şeyi zihinlerinde karıştırabilirler. Dahası, öğretmenlerini dinlemeyebilirler, informal öğrenme ortamlarında zaten öğrendiklerini iddia edebilirler."	63	Bilgiyi somut kılma	Kalıcı öğrenme		
			63	Farklı bakış açısı kazandırma	Önyargıları kırma		
			64	Bilgiyi yanlış kodlama	Önem vermeme		
2	YT2	"Bir kere öğrencilerdeki motivasyonu artırıyor, ben faydalı olduğunu gördüm kendi dersim adına, derse ilgi arttı ve daha aktif oldular." "Çocuklara burada gözlemlene fırsatı vermesi, yaparak yaşayarak öğrenmeyi desteklemesi, daha çok duyu organını işin içine katması... Bir de tabi okul bahçesi daha güvenli bir alan."	68	Motivasyonu artırma	İlgiyi artırma	Aktif katılım	
			72	Gözlem yapma	Yaparak yaşayarak öğrenme	Farklı duyulara hitap etme	
3	YT3	"Öğrencilerin ilgisi bu tür etkinliklerde kolay dağılır. Akademik olarak büyük kazanımlar elde edeceklerini düşünmem de motivasyonlarını arttırarak okula karşı ilgilerini arttıracağını söyleyebilirim. İlgi düzeyinin artması ise dönüp dolaşıp akademik başarıya da katkı sağlayacaktır." "Öğrenci bir okul dışı öğrenme etkinliğinde görev aldığı anda özgüveni artıyor. Kendine güvenen kişi ise başarılı olur. Öğrenme etkinliklerine katılım isteği artar. Gönüllü katılım oranı arttıkça da öğrencinin her alandaki başarısı dolaylı olarak artar." "Okul dışı öğrenme etkinliğinde öğrenci, öğretmenin ders dışındaki duruşunu ve farklı yönlerini görme fırsatı bulur. Öğretmenine karşı saygısı ve ilgisi artar. İletişim bağı güçlenir. Öğrencinin öğretmenine karşı saygı düzeyi arttıkça, öğretmenin öğrencisine aktarım gücü artar."	45	Motivasyonu artırma	Okula olumlu tutum geliştirme	Akademik başarıyı artırma	
			45	Özgüveni artırma	Motivasyon artırma	Başarıyı artırma	
			46	Öğretmen-öğrenci ilişkisini geliştirme			

4	YT4	“Bu ortamlar eğlenceli, kalıcı öğrenmeler sağlıyor diyebilirim. Bizim okul müdürümüz çok önem verir yaparak öğrenmeye. Okul bahçemizde kümesimiz var, sebzeler diktiğimiz bir bahçemiz var. Ekip, biçiyoruz, hayvanlarımızı besliyoruz. Turşu yapmıştık mesela öğrencilerimizle. Salgından önce belli aralıklarla geziler düzenlerdik, salgın bitince eminim gezilerimiz devam edecektir.”	70	Kalıcı öğrenme	Yaparak yaşayarak öğrenme	Eğlenceli olma
5	YT5	"Eğlenceli ve değişiklik olmasını seviyorum. Arkadaşlarımla konuşuyorum, geziyorum, oradaki şeylere dokunuyorum, çok zevkli oluyor."	99	Eğlenceli olma	Farklı duylulara hitap etme	Sosyal etkileşim
		"Acıktığımda yemek yiyecek yer konusunda zorlandık. Bazen serviste yemek ve içmek zor oldu. Çünkü gezimizde ara vermedik. Hep gezdik."	103	Kişisel ihtiyaçlar		
		"ÇEVKA ve çöp döküm yerini sevmedim. Çünkü çok köpek vardı korktum. Çok pis kokuyordu rahatsız oldum. Görüntüsü de iyi değildi, her yer çöp olduğu için."	103	Hijyenik olmama	Eğlenceli olma	
		"Dersi okul dışında işlemek ile çevreyi gözlemlemek, olayı yerinde görmek ve dersi daha iyi öğrenmek güzel şeylerdir."	107	Etkili öğrenme		
6	YT6	“Tarihimize yön vermiş atalarımızın yaşadıkları mekânları görmek ve yaptıkları savaşları, sanat eserlerini ve tarihi eserleri anlamamı sağlayan etkinlikler beni mutlu etti.”	118	Mutlu hissetme		
		“Atalarımızın yaşadığı yerleri inceleyerek ders işlemek çok farklıydı. Sanki bende o dönemi yeniden yaşadım ve uygulandım.”	118	Tarihsel empati		
		“İlk başlarda sadece bazı şeylerin kültür olduğunu zannediyordum. Oysa her mekân, davranış ve diğerleri kültürle etkileşim halindeymiş. Böyle olduğunu anladım hocam. Ben kültürün önemini anladım.”	121	Bilgiyi revize etme	Kültürel bilinç kazandırma	
7	YT7	“Deneylerin kendi sosyal ortamında yapılması kalıcı öğrenmeyi sağladığı için. Füze deneyi, kimyasal deneyler, karışım deneyler... Mesela burda meslekler var... bunlardan öğrenci etkilenip meslek seçebilir...”	32	Kalıcı öğrenme	Kariyer seçimine yön verme	
		“Bakış açısını değiştirir. Kitaptan öğretilen şeyler bazen hava da kalıyor. Mesela açık hava basıncı diyoruz. Çocuk açık hava basıncına birçok yerde rastlıyor fakat farkına varamıyor. Gittiği ortamda böyle bir etkinlik yapsa bu günlük yaşamımızda şurada olan şeymiş diyecek ve olumlu etkilenecektir.”	41	Gerçek yaşam ilişkisi kurma		

8	YT8	“Okul dışında matematik ile ilgili etkinlik yapmak öğrencilerin matematiğe karşı önyargılarını, korkularını kırabilir. Bu bizim öğretme işimizi kolaylaştırır.” “Öğrencilerin okul dışına götürülmesi zorlayıcı ve öğretmen için riskli olduğundan bir daha bu uygulamaya derslerimde yer vermedim. Öğrencilerle bu çalışmaları yapabilmek adına alınması gereken veli izinleri ve yasal izinler süreci zorlaştırdı.” “Öğrenciler okul dışı öğrenme etkinliğiyle sınıfta aldıkları kazanımları daha somut bir şekilde, farklı etkinliklerle alarak konulara olan bakış açıları değişir. Etraflarında gördükleri nesnelere, yaşamlarında karşılaştıkları olaylara bakış açıları değişebilir, bu durumları okulda gördükleri derslerle ilişkilendirebilirler. Bu da derslere olan ilgilerini ve meraklarını artırır. Bu merak duygusu da öğrencilerin araştırma yapmalarına olanak sağlar.” “Bilişsel yani zihinsel olarak hazırbulunuşluklarının artmasını sağlar, problem çözebilme yeteneklerinin artmasını sağlar çünkü öğrenci gördüğü ve somut yaşantılar yoluyla deneyimleyerek öğrendiği şeyleri daha kolay uygulamaya döker. Matematiğin günlük hayatta her yerde olduğunu, soyut bir ders olmadığını kavramasını, matematiğin günlük yaşamdaki yerini görmesini sağlar. Dokunma ve görme ile birlikte öğrencinin beynindeki bağlantılar daha da çok çoğalır ve yeni bağlantılar oluşturularak öğrenme daha çok geliştirilir ve sağlanır.”	36	Önyargıyı kırma	Korkuyu yenme		
			38	İzin sorunu	Riskli olma		
			44	Bilgiyi somut kılma	Bakış açısını geliştirme	Gerçek yaşamla ilişkilendirme	İlgiyi artırma
9	YT9	“Örneğin MTA Müzesi Tabiat Müzesine götürüyoruz orada. Sınıfta dinazorları anlatalım, iskelet sistemini anlatalım, geçmiş zamanlarda bulunan madenler şöyle taşlar vardır, böyle yapılar vardır, diye anlatalım dediğim gibi hayal dünyasında kalıyor. Ama oraya götürdüğünüzde iskeletlere dokunabiliyorlar, gezegen maketlerine birebir dokunabiliyorlar, Dünya daha küçükmüş Güneş daha büyükmüş diye kıyaslayabiliyorlar, birebir dokunabiliyorlar, onlarda daha güzel bir etki yaratıyor, gözle görüyorlar, birlikte dokunuyorlar. Ayrıca grup olma, arkadaşları ile birlikte hareket etme, bir gruba dâhil olabilmeyi, tabii ki bu gibi şeyleri de buralarda da diyorlar işte aynı servise binip birebir arkadaşları ile eğlenerek bir yere gidiyorlar. Bunlar onlar için çok güzel mutluluklar ve güzel anılar böyle düşünüyorum. Bu şekilde etkili olduğunu düşünüyorum, ODÖO etkinliklerinin çok çok etkili olduğunu düşünüyorum.”	45	Hazırbulunuşluk kazandırma	Problem çözme becerisi geliştirme	Bilgiyi somut kılma	Farklı duyulara hitap etme,
			89	Farklı duyulara hitap etme	Bilgiyi somut kılma	Gruba ait olma	Anı biriktirme

10	YT10	“Büyük yaş grubundan insanlar da aynı anda burada olabiliyor. Yani onu değiştirmek için tamamen onların ziyaret edebileceği bir bölüm olsa. O zaman hem bu tür etkilerden daha az etkilenirler. Hem de daha iyi bir vakit olur diye düşünüyorum.”,	110	Yaş grubunun uyumsuzluğu				
		“Tabii stajyerlerimiz olduğu zaman geziye gitmeye çalışıyoruz ama yine de bence yardımcı personel de gelse daha iyi olurdu. Yardımcı personel eksiği var yani hem okul işleri hem gezide yardım zor oluyor onlara da.”	102	Yardımcı eksiği				
		“Kendini yaratıcılık olarak duysal olarak harekete geçmesini, ortaya geçmesini sağlıyor. Her alanda gelişmesini sağlıyor, rahatlatıyor yani eğlenerek öğrendiği bir ortam yaratılmış oluyor. Oyun işin içine katılıyor hem sanatın içine katıyoruz bilim, fen içine katmış oluyoruz.”	94	Düşünme becerisini geliştirme	Eğlenerek öğrenme			
		“Bir kavram vereceğimiz zaman bunlar sınıfta tek boyutlu kalıyor. Ama okul dışında bir gezide, müzede verdiğimiz zaman tabii ki daha etkilidir. Çocukların şemalarını farklılaştırmış oluyoruz. Hayal dünyası genişliyor.”	90	Hayal gücünü geliştirme				
		“Hayvanları koruma haftası gelmişti, çocukları Keçiören Evcil Hayvanlar Parkı’na götürdük. Hem evcil hayvanları onları koruma kapsamında hem evcil hayvanları gördüler hem de sıra olma, sırayı bekleme, arkadaşlarına saygı gösterebilme, birçok sosyal davranışı da orada ilk defa dışarıda göstermiş olduk.”	127	Sosyal uyumu sağlama	Saygı gösterme			
		“Öğrenme ortamının olumsuzluğu, uyarıcı fazlalığı, amaç dışı öğrenme gelişebilir.”	122	Uyarıcı fazlalığı				
		“Yaşama yakın öğrenme ortamı sağlanmış olur. Soyut bilgiler somutlaşma imkânı bulur. Karar verme ve sorgulama becerisi gelişir. Tarihsel gelişimi daha iyi algılar.”	113	Bilgiyi somut kılma	Düşünme becerisini geliştirme			
		“Hayal gücü gelişmiş olur, birlikte hareket etme, işbirliğinde gelişmeler ve psikolojik rahatlamalar meydana gelir.”	113	Hayal gücünü geliştirme	İşbirliği kurma	Rahatlamayı sağlama		
		“Disiplinlerarası bakış açısı kazandırılır. Geniş bir gözlem alanı oluşur.”	116	Disiplinler arası bağ kurma				
		“Kontrolsüz bir okul dışı öğrenme çevresinde olumsuz davranışlar ile karşılaşabilirler.”	118	Olumsuz öğrenme çıktısı				
		“Maddi sıkıntılar, velileri ikna etme süreci, bürokrasi yazışmalar, idarecilerden izin alma zorlukları, yöneticilerin sorumluluk almak istememeleri, öğretmenlerdeki motivasyon eksikliği, sosyal	98	Mali sorun	İzin sorunu	Motivasyon eksikliği	İdarenin yaklaşımı	

11	YT11	çevrenin etkisi, öğretmene güven duyulmaması sınırlandıran durumlar.”	23	Mutlu hissetme	Eğlenceli kılma			
		“...Bizim okul dışı öğrenme ortamlarımız sınırlı olmasına rağmen gözlemlediğim kadarıyla çocukların daha mutlu vakit geçirdiklerini gördüm okul bahçemizde sık sık da katılmaya çalışıyorum daha eğlenceli koşup eğlenerek artı değerler kattığını düşünüyorum yani bilişsel, psikomotor, duygusal bütün gelişimlerine olumlu katkı sunduğunu gözlemlediğimi söyleyebilirim...”						
		“...İlk önce beklediğimiz yarar çocuğun okula olan tutumu davranışının değişikliği yani bazen öyle oluyor ki çocuk ortaokula, liseye geliyor sabah okula gidiyor ama ayağı ileri ileri gitmiyor da belki evde kalıyor ya da gitmek istemiyor, devamsızlık yapıyor. Öncelikle okula olan uyumu, sevgisi, okula olan ilgisi, okula karşı olan algısı olarak olumlu bir algı oluşturmaktı. İlk olarak amacımız ve çocukların okula gelirken ki heyecanlarını görmek bile insanı çok mutlu ediyor. O yüzden okula olan algılarında olumlu bir katkı sağladık. Onların orada bir öğrenme ortamı görmelerini sağladık farklı bir yer...”						
12	YT12	“...Piknikte, parkta çevreyi kirletme gibi olumsuz davranışları büyüklerinden görerek öğrenebilir. Ya da küfür, kötü söz vb. olumsuz davranışları çevresinden arkadaşlarından sokaktan öğrenebilir...”	25	Olumsuz öğrenme çıktısı				
		“Okul dışı öğrenmelerde tek düze öğretim yoktur. Sıradanlıktan çıkan bir eğitim vardır. Okul dışında yapılan etkinliklerde merak duygusu ön plandadır. Okul dışı öğrenme daha eğlencelidir. Okul dışı öğrenmeler sınıf içi öğrenmelere göre daha geniş ortamlar yer almaktadır. Okul dışı ortamlarda farklı meslek grupları ile tanışır, daha çok beceri kazanabilirler”						
13	YT13	“En büyük avantajı bence bizzat çocuklar gördüğü için yaşayarak öğrendiği için daha kalıcı oluyor öğrenme ve normal öğrenme sürecinin dışında bir ortam olunca çocukların daha çok ilgisini çekiyor. Daha çok dikkatlerini çekiyor. Daha etkin bir katılımı daha keyifli bir şekilde katılıyorlar. İlgilerini daha çok o noktada tutabiliyorlar. Benim için en önemli artısı bu şuan ve okulda sahip olamadığımız çevresel etkenler olsun ya da farklı şeyler olsun onlara ulaşabilme.”	48	Yaparak yaşayarak öğrenme	Kalıcı öğrenme	Dikkat çekme	Aktif katılım	
		“Etkinlik esnasında da hem hani çocukların keyif aldığını görünce hani hem mutlu oluyorsun hem de yorucu yani hepsini birden takip						
			56	Yorucu olma				

		etmeye çalışmak hem yorucu hem güzel sonrası da aynı şekilde hani çocukların mutlu olduğunu görünce hem mutlu oluyorsunuz tabi tatlı bir yorgunluk diyelim en iyisi biz bunu o şekilde.”				
		“Geziden sonrasında neler gördük? En çok dikkatinizi çeken neydi? Hangisini yapmaktan mutlu olduk? Sen böyle bir şey yapar mısın? Hani meslek olarak baktığımızda. Mesela itfaiyeye gittikten sonra birçok çocuk yani yardımseverlik böyle kedileri kurtarma, yangınları söndürme gibi davranışlardan çok mutlu oldular ve itfaiyeci olmak isteyenler çoğaldı. Mesela bilim ve deney evine gittiğimizde de yine uzayla ilgili deney ile ilgili araştırmalarla ilgili birçok şey yapmak isteyenler oldu. Kendi kendine deneyler yapmak isteyenler oldu. Hani bu farklı şeyler katıyor gerçekten.”	79	Araştırma becerisi geliştirme	Mutlu hissetme	Kariyer seçimine yön verme
14	YT14	“Bir mekânı doğru biçimde gözlemleyip dikkatli biçimde analiz etmeyi öğrendim. Zaten eğer biz sadece okul içi derslerde konu işleseydik MDB kapsamında herhangi bir şey öğrenemezdik. Çünkü uygulama imkânı çok kısıtlı olacağı için kalıcı öğrenmeler de zayıf kalacaktı. ODÖO’da ise zengin etkinlikler ve seminerler olduğu için MDB açısından her şeyi aktif biçimde öğrenebildik. Okulda krokiyi, haritayı, tarih şeritlerini çok iyi öğreneceğimizi düşünüyorum. Bu okul dışı mekanlar sayesinde hızlı ve etkili öğrendik.”	146	Öğrenmeyi kolaylaştırma	Araştırma becerisini geliştirme	Kalıcı öğrenme
		“Harita yorumu ve kroki hazırlama konusunda kendimi çok geliştirdim. Ayrıca gidilen bir yerin tarihi ve oradaki eserlerin kronolojik sıralamasını öğrenmek de bana çok şey kattı. Mekânsal düşünme becerisi anlamında önemli deneyimler elde ettim.”	146	Harita okuryazarlığı	Mekan algısı geliştirme	Aktif katılım
		“Okul dışındaki etkinlikler sayesinde evet çok sevdim. Daha önce nefret ediyordum.”	172	Dersi sevdirmeye Aktif katılım		
15	YT15	“Zaten etkin katılıyorlar. Hani doğal ortam ve o konu ile ilgili gidilen yer ya. Etkili, yani giderek etkin katılım başlıyor, gitmeyle başlıyor. Hepsi katılıyorlar orada şey kalıp stabil duran çocuk olmuyor. İlgisiz de olmuyorlar yani.”	76			
		“Kesinlikle sorumluluk. Aslında yardımlaşma değeri oluyor. Çünkü çocuk gitmeden önce konuştuğumuz kuralları uygulamaya çalıştığı için... Oranın bir sorumluluğu var. Sorumluluk duygusunu mutlaka geliştiriyor.”	72	Sorumluluk kazandırma		
		“Birbirlerine hoşgörülü davranmayı öğreniyorlar, sabrı öğreniyorlar. Çünkü sıraya geçiyorlar, birbirlerini bekliyorlar, sırasını bekliyorlar, saygıyı öğreniyorlar. Bir kediyi besledikleri zaman sevgiyi öğreniyorlar. Gerçekten değerler eğitimine çok	73	Hoşgörülü davranma	Saygı duyma	

16	YT16	katkısı olduğunu düşünüyorum. Özellikle sabır, alan gezilerinde çocukların kazandığı en büyük değer diye düşünüyorum.”	64	Yeni bilgi kazanma	Araştırma becerisi geliştirme	Heyecan duyma	İletişim becerisi geliştirme
		“Orada sorular soruyor, heyecanlanıyor, daha çok üretiyor. Yani gözlemledikçe daha çok konuşuyor, soruyor. Orada sohbet ediyorlar diğer kişilerle. Onların sorularına cevap veriyorlar, onların konuştuklarını dinliyorlar. Daha çok öğrenmiş oluyorlar.”	63	Anı biriktirme	Sorumluluk kazandırma	Yaparak yaşayarak öğrenme	
		“Bir kere çocuklar için unutulmaz bir anı oluyor. Ben bile ilkokula beşinci sınıftayken şehir merkezinde sulu bir yere pikniğe gitmiştik. Ne zaman oradan geçsem aklıma gelir. Çocuklar içinde unutulmaz oluyor, yaparak yaşayarak öğreniyorlar. Çocuklar sorumluluk alıyor, aktif oluyorlar.”	63	Paylaşma	Hoşgörülü olma	Arkadaşlık ilişkisi geliştirme	
		“Öncelikle çocuklar sosyal olarak birbirlerine çok yakınlaşıyorlar. Beraber bir şey yapıyor olmak, paylaşıyor olmak, okul dışında bir arada toplu hareket etmek onları olumlu etkiliyor, duygusal yapılarını da çok etkiliyor. Sonrasında da birbirlerine yakınlaştıkları, anlaştıkları ve birbirlerine olan hoşgörülerinin arttığını düşünüyorum, çocukların.”	62	Riskli olma	Yaş grubunun küçük olması		
17	YT17	“Şöyle ilkokul öğretmeni olduğumuz için en büyük kaygım çocukların başlarına bir şey gelebilir. O yaştaki çocuklar kendilerini koruma becerilerine sahip olmadıkları için kaybolabiliyorlar veya başlarına bir kaza getirebiliyorlar. Söz dinleyebilecek durumda olmadıklarından, sözünüzü dinlemeyip farklı şeyler yapabiliyorlar. Etkinlikleri yaparken de veli izin belgelerini hazırlayıp, imzalatıyorum. Varsa sınıf annesi veya iki veli yanıma alarak veli gözetiminde yapmaya çalışıyorum bunları ki herhangi bir kazaya sebebiyet vermeyelim.”	75	Yaparak yaşayarak öğrenme	Kalıcı öğrenme	Öğrenilenleri pekiştirme	
		“Konu ile ilgili bir şey olduğu zaman evet öğretmenim biz orada görmüştük diyor. Ya biz bir deney yapmıştık. Orada öğrenmiştik diyor. Yani ders anlatımı sırasında bunu kullanabiliyorlar yaşayarak öğrendikleri her şey kitaptan okuyarak öğrendiklerinden daha kalıcıdır. Bence o yüzden ben daha çok gezileri tercih ediyorum. Gezeriz arkasından konuyu anlatırız ya da pekiştirme amaçlı gezeriz.”	76	Çevre bilinci kazandırma			
		“Kesinlikle biz hani gezi sonrası tüm öğrencilerde bu etkileri görmesek de çevre bilinci oluşan, işte geri dönüşüm kutusu oluşturmaya, geri dönüşüme dikkat eden öğrenciler, ağaçlandırmaya dikkat eden bir bitkiye bir hayvana bir canlıya saygılı olma onu besleyip büyütme belki de bu tür değişiklikler gördük.”					

		“Okul dışı gezi planlama aşamasında sosyal beceriler arasından hazırlık yapmadım ancak gezi sürecinde öğrencilerin sosyal becerilerinin süreçte olumlu yönde değiştiğini düşünüyorum. Bunların planını yapmamış olsam da öğrencilerin gezi sürecinde daha iyi arkadaşlık ilişkileri kurduğunu iletişim becerilerinin arttığını düşünüyorum ekiple çalışma becerilerinin de arttığını düşünüyorum.”	62	İletişim becerilerini geliştirme	İş birliği yapma	Arkadaşlık ilişkisini geliştirme
		“...Mesela öğrenci bir bilgi öğrendi merak edip mesela bir sonraki aşamada peki hocam şöyle olsa nasıl olur. Şunu nasıl planlarız gibilerinden bazı düşünceler içerisine girmişti. Onların içinden ben enerji mühendisliğini duydum. Kocaeli üniversitesinde varmış. Belki orayı yazarım diyenler de vardı.”	76	Merak uyandırma	Kariyer seçimine yön verme	
18	YT18	“Karşılaştığım en büyük sorun başından beri söylediğim gibi prosedür. Prosedür bizi kalıplara sokuyor. Prosedüre baktığımız zaman hiçbir şey yapamayız.”	76	Prosedürel işlemlerin yoğunluğu		
		“Yaşamın içinde öğrenmeyi sağlar, kendi öğrenmelerini gerçekleştirmeyi sağlar, iletişim becerilerini geliştirir, sosyalleşirler.”	63	Yaparak yaşayarak öğrenme	İletişim becerisini geliştirme	Sosyalleşmeyi sağlama
		“Okul dışı etkinlikler ile öğrenciler doğal tarihi ve kültürel mekanları, bilim ve sanat merkezlerini daha iyi ve etkili kullanmayı öğrenir. Öğrenci öğrenme de aktif olarak rol almasıyla yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi ve çevresiyle öğrendiği konuları ilişkilendirmeyi öğrenir.”	63	Yaparak yaşayarak öğrenme	Gerçek yaşamla ilişkilendirme	
19	YT19	“Mesela biraz utangaçtım, orada konuşa konuşa utangaçlığım azaldı.”	179	Utangaçlığı yenme		
		“Önceden biraz daha içime kapanıktım. Şimdi biraz daha iyiyim, utangaçlığım azaldı.”	175	Utangaçlığı yenme		
		“Mesela bir şey düşündüğümde ondan sonra neler olabilir diye düşünüyorum. O olursa ne olur? O olursa ne olur diye. Nedenlerini ve sonuçlarını daha çok düşünür oldum. Şimdi daha kapsamlı düşünüyorum.”	175	Düşünme becerilerini geliştirme		
		“Merak etti, araştırmalarını daha çok genişletmeye çalıştı. Bilgileri daha böyle dikkatli dinliyor. Ondan sonra hani fen dersine karşı daha ilgili.”	178	Araştırma becerisini geliştirme	İlgiyi arttırma	Merak uyandırma
20	YT20	“Kesinlikle verimli olur. Konular pekişir. Öğrenci sınıf içinde öğrenmişse okul dışı öğrenme çerçevesinde daha da kalıcı öğrenecektir.”	54	Öğrenilenleri pekiştirme	Kalıcı öğrenme	
21	YT21	“Olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum. Uygulamalı yaptığımız için faydalı oldu benim için. Çevre konusunda da daha bilinçlendik.	65	Çevre bilinci kazandırma	Ayrıntılı öğrenme	

		Önceden de biliyordum geri dönüşümü ama bu kadar ayrıntılı bilmiyordum.”				
		“Bence çok güzel bir şey hep ders hep ders kafamız çok yoruluyor, sınav stresimizi atmış oluyoruz bize geri dönüşü güzel oluyor. Mesela ben SEKA Kağıt Müzesi'ne ilk kez sizinle gittim, bilim merkezine önceden gitmişim kağıt müzesi ilk olduğu için bence çok güzeldi. Bazen öğretmenlerimiz dışarı çıkarıyor okul içinde bile olsak dışarıda ders işlemek güzel oluyor, ben çok seviyorum. Bence olumsuz yanı yok.”	64	Kaygıyı azaltma/Rahatla ama		
22	YT22	“Öğrenmem kolaylaşır yani sınıftakinden daha çabuk öğrenirim sonra bide sorulara rahatlıkla cevap verebilirdim. İşlediğimiz konulardan çıkan soruları hemen söyledim.”	62	Öğrenmeyi kolaylaştırma		
		“Evet katkısı olur. Dersle ilgili, daha çok şey öğrenebiliriz ondan sonra daha iyi öğrenebiliriz. Sınıfta öğrendiklerimizden daha kapsamlı daha iyi olur. Derste mesela öğrendiğimiz şeyi önceden öğrenmiş oluyoruz. Öğretmenimiz bir soru sorunca onu bilebilirim daha çalışkan olabilirim.”	61	Hazırbulunuşluk kazandırma	Ayrıntılı öğrenme	
23	YT23	“Fen dersini çok sevmeye başladım hocam.”	50	Dersi sevdirmeye		
24	YT24	“...geziler beni daha çalışkan yaptı. Daha önce öğrenmediğim şeyler öğrendim. Önceden düşündüğüm şeylerin bazılarının aynı, bazılarının başka olduğunu öğretti. Önceden düşündüğüm şeylerin bazıları doğru çıktı. O yüzden bana çok şey kattı...”	91	Yeni bilgi kazandırma		
25	YT25	“... hiç bilmediğimiz, gitmediğimiz yerlerde vardı öğrenmiş olduk yani bilgilerimizi çoğaltık.”	196	Yeni bilgi kazandırma		
26	E1	"Evet, bu (saha) gezilerinin eğitimin kalitesini artıracaklarını düşünüyorum. Öğretmen adaylarının sosyal becerileri, iletişim becerileri, özgüvenleri ve girişimcilik yeteneklerini geliştirecektir."	40	Sosyal/iletişim becerisini geliştirme	Özgüven geliştirme	
27	E2	“Öğrenciler somut şeyler görüyorlar, daha çok dikkat ediyorlar ve bu onların ilgisini çekiyor.”	259	Bilgiyi somut kılma	Odaklanmayı artırma	Dikkat çekme
28	E3	"Yani bir yandan Çanakkale'yi okuyan bir öğrenci düşünelim. Sadece dersle ilgili olmayabilir. (Gelibolu)'ya götürdüğümüzü hayal edelim, diğer yandan da öğrencileri eğer sınav ya da okul yoksa Çanakkale'yi ve Çanakkale ruhunu yerinde görmelerini sağlamak; bu korunmuş yerler hakkında bilgi sahibi olurlar. Tüm bunlar, Türkiye'nin kalıcılığını kesinlikle sürdürecektir. Bu öğrenciler vatanın ve milletin birliğini öğrenirler.”	7	Kültürel bilinç kazandırma		

29	E4	"İzin almak işin zor kısmını oluşturuyor. ... Ayrıca, öğrenci sayısı sorun olabilir. Köylerde ve ilçelerde az sayıda öğrenci var, ancak şehir merkezlerinde çok sayıda öğrenci var. Bu bir sorun teşkil edebilir."	9	İzin sorunu	Grubun kalabalık olması	
		"Öğrenci sayısı fazla olduğunda okul dışındaki her öğrenci başarılı olamayabilir. Tehlikeli ortamlar, öğrenci için zor olabilir, ebeveynlerin öğretmenlere bilgi vermediği durumlar vardır. O zaman çocuk olumsuz etkilenebiliyor."	9	Grubun kalabalık olması	Tehlikeli ortam	
		"Kesinlikle öğrencilere katkı sağlayacağını düşünüyorum. ... Yani bence öğrenciler sıkılmayacaklar çünkü aktif olacaklar."	7	Aktif katılım		
		"Tüm olayları ayrıntılı olarak anlatıyor. Saçlarının uçtuğunu Bilim Merkezi'nde elektrikle deneyler yaptı. Tüm aktiviteler ve geziler onu heyecanla okula gitmesini sağladı. Şimdi gördüğü her şeyi daha fazla inceliyor. Neden-sonuç ilişkileri kuruyor."	1978	Heyecan duyma	Okula olumlu tutum geliştirme	
30	E5	"Okuldan gelir gelmez bunları soruyor.-Anne, bakalım neler oluyor- (çalışma sayfalarında). -Hadi yapalım, diyor. Her şeyle ilgilenmeye başladı. Aktiviteler bittiğinde, "Başka var mı?" diyor. Böylece başka deneyler, aktiviteler ve araştırma bilgileri yapmaya başladık internetten."	1979	Motivasyonu artırma	Araştırma becerisi geliştirme	
		"Bilimi çok sevdiğini söylüyor. Dikkati ve ilgisi arttığını fark etti. Artık her şeyi sorguluyor. Gördüğü her şeyin neden-nasıl yapıldığını soruyor, öğrenmek istiyor ve çok mutlu."	1980	İlgiyi artırma	Düşünme becerisini geliştirme	Mutlu hissetme
		"...Öncelikle çok tetikte ve panik halinde olabiliyorsunuz. Yani her an bir şey olacakmış gibi görmezden gelme, zihninizde bir çocuk olduğunu fark etmeme riski. Eğitim yapmak çok zor güvenlik risklerini düşünürken. Bu en büyük risktir. Çocukları yönetmek daha kolay okulda ama okul dışında daha zor. Bu tamamen çevreyle ilgili"	1236	Kaygıya neden olma	Yönetilme güçlüğü	
		"...Etkinlik öncesi planlama yapıyoruz, randevu alıyoruz vs. Ama genelde yapamıyoruz. İstedğimiz tarih için randevu alamıyoruz, çok dolu (yerler). O zaman, ulaşım ücretleri etkinlikten birkaç gün önce ebeveynlerden toplanması gerekir ve bu da ebeveynler için bir iş yükü haline gelir. Bazen bazı ebeveynler bunu bir soruna dönüştürüyor. Aslında, bu aktiviteyi çok iyi biliyorlar ama bu tür sorunlar yaşanıyor"	1237	Randevu sorunu	Mali sorun	
		"Bu çocuklar şekillenmemiş hamur gibidir. Örneğin Feza Gürsey'in deneyleri Bilim Merkezi akılda kalıcı, ilgi çekicidir. Bu ortamlar, bilim ve teknolojiyi öğrenme fırsatı sağlar. Çocukların daha önce hiç duymadığı şeyler. Ebeveynler böyle bir fırsat sağlayamıyor"	1233	Yeni bilgi kazandırma	Kalıcı öğrenme	Dikkat çekme

31	E6	"Okul dışında bu tarz etkinliklerin yapılması daha çok keyif alıyoruz. Ayrıca, bu aktivitede roket fırlatmak için okul dışında olmak daha uygundur."	7662	Eğlenceli olma		
32	E7	"Pandemiden önce okul dışında birkaç yere gitme fırsatımız oldu, onlar da pandemi sırasındaki faaliyetlerden daha verimliydi. Her şeyin içindeydik; beş duyumuzu kullanarak faaliyetler gerçekleştirebiliyorduk. Ancak pandemi sırasında yürüttüğümüz faaliyetlerde en çok hayallerimizi kullandık."	97	Farklı duyulara hitap etme		
		"Okul dışı öğrenme etkinlikleri öğrencilerin birebir gözlem yapabilmeleri için daha açık bir ortam sağlıyor. Arkeolojiye giden bir öğrenci fosil kavramını kitaptaki tanımın ötesinde gözlemleyerek müze aslında fosili daha iyi öğreniyor ve bilginin kalıcılığı artıyor."	96	Kalıcı öğrenme	Etkili öğrenme	
33	E8	"Güvenlik önlemleri almak zor olabilir"	749	Güvenlik sorunu		
34	E9	"Burayı ziyaret edip görerek ve hayal gücünü destekleyerek ortaya çıkan bir algıdır. Kişi ne kadar çok gezer gözlemlerse, o kadar çok bilinçlenir ve mekan algısı gelişir."	631	Mekan algısı geliştirme		
35	E10	"Ve bu benim için de fikirlerin enjeksiyonu gibiydi. Ondan pek çok yeni fikir aldım. Her zaman çocuklarla doğada olan ve onlarla bir şeyler yapan bu öğretmen. Çocukların da bunu eğlenceli buldukları ve sabırsızlıkla bekledikleri fark edildi. Dışarıdan bu tür uzmanları getirip bunu yapabilmek harika olurdu, eğlenceli şeyler yapın ve küçük gezilere çıkın."	18	Eğlenceli olma		
36	E11	"Öğrenme daha kalıcı hale gelir. Aktif bir öğrenci olurlar. Öğrencilerin konuya ilgisini artırır."	43	Kalıcı öğrenme	İlgiyi arttırma	Aktif katılım
		"Öğrenciler bilgiyi uzmandan alıyor. Yeni bir ortama girerler ve dikkatlerini çeker."	44	Dikkat çekme		
37	E12	"Televizyonda gördüğümüz bazı trafik kazalarının öğretmenleri, velileri ve kurumları korkuttuğunu düşünüyorum. Yani resmi izin almak neden zorlaşıyor? Bana göre, izinler için onay almak kolay değil. Çünkü bu çok büyük bir sorumluluk."	133	Sorumluluğu arttırma	İzin sorunu	
38	E13	"Okulumuzda okul gezisi süreci öğretmenler için zahmetli bir süreçtir. Parayı toplamak, para yatırma formlarını doldurmak, ulaşımı organize etmek ve okul dışı siteyle iletişimi sürdürmek. Otobüs firmamız aynı zamanda gün bitmeden okula dönmemizi gerektiriyor, bu da kısaltılıyor gezilerimiz ve yer seçme yeteneğimizi sınırlıyor. Bu engeller devam ediyor bizi daha fazla gezi planlamaktan alıkoyuyor."	64	Maddi sorun	Meşakkatli olma	

		“En büyük engeller arasında finansman ve idari destek yer almaktadır. Yönetim, genellikle öğretmenlerin ders vermesiyle daha fazla ilgilenmektedir. Standartlar ve hedeflerin karşılanması, uygulamalı ve gerçek yaşam deneyimlerinden kaydedilebilir/ölçülebilir öğrenci gelişimiyle kolayca bağlantı kurmayan içerik alanları. Bu deneyimlerin faydalı olduğunu bilmemize rağmen somut verilerle öğrenci çıktılarıyla olan bağlantılarını kolayca göstermek zordur.”	66	Maddi sorun	İdarenin yaklaşımı	
		“Bu endişe, resim gibi seçmeli dersler veren öğretmenler için özellikle daha belirgindir. K-6 okulundaki [öğrencilere] Sanat dersi veriyorum. Getirmek sınıf [bir saha gezisi anlamına gelir], öğretmenlerle koordine etmem gerekir. Öğrencilerim için sanat müzesi [ziyaretleri] bir fırsat olacaktır. Pek çok kişinin asla katılamayacağı harika bir fırsat.”	65	Katılım sorunu		
39	E14	“Farklı bilgiler öğrendik. Kamp gerçekten eğiticiydi.”	158	Yeni bilgi kazanma		
40	Sco1	“Kütüphane, özellikle üniversite düzeyindeki öğrenciler için etkili öğrenme ortamlarından biridir. Bireysel olarak ya da arkadaşlarla çalışmak için sessiz, sakin bir yer sunar. Ayrıca her türlü basılı kaynağa anında ulaşılabilir. Öğrencilerin sınavlarına hazırlanırken gerçekten konsantre olabilecekleri tek ortam olduğunu düşünüyorum. Sizin gibi çalışan birçok benzer insanı görerek çalışma motivasyonunuz da artabilir.”	256	Motivasyonu artırma		
41	Sco2	"Eğlenceli olur. Bu şekilde daha iyi öğrenebiliriz."	1426	Eğlenceli olma		
42	Sco3	“Yılın başından beri planımız hayvanat bahçesi gezisine gitmekti. Yani hayvanat bahçesi gezisi, öğrendiğimiz her şeyin doruk noktasıydı ve bunları gerçek hayat perspektifine yerleştirmek ve bu yüzden oraya gitmek ve tüm bu bilgilere sahip olmak ve sadece hayvanat bahçesini deneyimlemek değil, aynı zamanda öğrendikleri her şeyle ilişkilendirmelerini ve bağlantı kurmalarını sağladı.”	64	Gerçek yaşamla ilişkilendirme		
43	Sco4	“Öğrencinin hazır olması, haftalık ders saatinin yetersizliği, müfredat ile ders saatleri arasındaki uyumsuzluk gibi konulardan dolayı.”	44	Zaman sorunu	Müfredat yoğunluğu	
		"Okul ortamında her şey teoridir. Bu da olayların soyut kalmasına neden oluyor. Bu konular) çocukların görerek, dokunarak, yaşayarak ve kendileri araştırarak kalıcı bir öğrenme sağlayacaktır."	40	Bilgiyi somut kılma	Yaparak yaşayarak öğrenme	Kalıcı öğrenme

44	T ve F1	"Köpekbalıklarının uzunluğunu öğrenmek, var olduğunu bilmediğim deneyler yapmak ve bunları denemek... En ilginç şey, bana anlatılmasından ziyade kendi gözlerimle görmektir."	6	Bilgiyi somut kılma	
		"Bu onlara bilim insanlarıyla tanışma ve hangi işlerin bilimle bağlantılı olabileceğini görme fırsatı veriyor. Çocukların gözlerini daha önce farkında olmadıkları veya düşünmedikleri kariyer yollarına açıyor."	6	Kariyer seçimine yön verme	
		"Bilim insanlarını farklı şekillerde görebiliyorlar, bilimi pek çok farklı şekilde kullanabileceğinizi görebiliyorlar. Bilim insanı dediğinizde akıllarına beyaz önlük geliyor... ama artık bilimin bundan çok daha geniş olduğunu gördüler."	8	Bilgileri revize etme	
45	T ve F2	"Çünkü tarihten ders alabiliriz; doğayı korumamız gerekiyor."	1292	Çevre bilinci kazandırma	
46	T ve F3	"Mağarayı hatırlıyorum. Bize mağaranın nasıl oluştuğunu anlattı, sarkıtların olduğu yerleri gösterdi ve yarasaların genellikle mağaralarda yaşadığını söyledi. Ama insanların çıkardığı gürültü yüzünden uçup gitmişler. Korkmuştum ve sürekli Yossi'nin [OE'nin] elini tutuyordum. Karanlıktan korktuğum için yanımda oturan arkadaşımın elimi tutmasını istedim. İlk kez bir mağaraya giriyordum. OE herkesten ışıkları [öğrencilerin meşalelerini] kapatmalarını istediğinde... ben kapatmak istemedim. Sonunda kapattım ve arkadaşşıma tutundum. Dışarı çıktığımda bu benim için bir rahatlama oldu. Sanırım karanlık ve hiçbir şey görememe korkumun üstesinden geldim."	246	Korkuyu yenme	
		"Arbel Dağı'nı gerçekten çok sevdim çünkü zor ve zorlu bir saha gezisiydi. Arkadaşlarım bana yardım etti ve ben de diğer çocuklara yardım ettim. Bazen kaygan taşlar ve uçurumlar vardı. Zorluk çeken bazı çocuklarla birlikte biraz geride kaldım ...Her şeyi yapabileceğinizi ve zor olsa da başkalarına yardım edebileceğinizi öğrendim. Yani, eğer zorsa, arkadaşlar size yardım eder ve siz de onlara yardım edersiniz. Örneğin, sınıfımda astımı olan bir arkadaşım var. Ben de inişlerde onun inhalelerini tuttum ve gerçekten tehlikeli olduğunda çantama koydum ve ona yardım ettim... Eğlendim- başkalarına yardım etmek güzel bir duygu."	247	Yardımlaşma	Eğlenceli olma
		"Saha gezisinde, [öğrenciler] aniden bir çubuk böceği (Phasmatodeasp.) buldular. Büyük bir heyecan vardı. Bu planın bir parçası değildi ama onlara yeni şeyler keşfetme şansı verebilirsiniz ve bu da ele alınabilir. Saha gezisiyle ilgili olmayan hiçbir şey yok. Bu nedenle, konuşmaya niyetimiz yokmuş gibi görünen bir şey	245	Heyecan duyma	Merak uyandırma

		buldular, ancak aniden durup açıklayabiliriz. Sorular sordular ve biz de onlara fırsat verdik.”			
		"Doğa gezilerini seviyorum; ayrıca sahili temizlemek de çok eğlenceliydi. Kuma gömülmüş kocaman yeşil bir şey- hasır gibi bir şey- bulduk ve onu çıkarmak için tam bir operasyon yaptık. Eğlenceliydi ve onu çıkarmaya çalışıp düştüğümde komikti. Ayrıca eğlenceliydi çünkü beş ya da altı çocuk arasında bir takım çalışması vardı; 'Bir, iki, üç' diye bağırarak ve birlikte çıkardık."	248	Eğlenceli olma	İşbirliğini sağlama
47	T ve F4	"Bilim merkezine gidip sergiyi kendim yaparak deneyimlediğimde serginin ne anlatmak istediğini anladım ve sonra uygulamak çok daha kolay oldu. Çünkü bize doğrudan anlatmış olsaydınız daha fazla zorluk yaşırdık. Ama bence bilim merkezindeki makara sistemlerini görmek ve ardından atölyede bir sonraki çalışma sayfasındaki adımları takip etmek çok kolay oldu."	95	Yaparak yaşayarak öğrenme	
48	T ve F5	"Onlar gelmeden önce ya da ziyaretten sonra sınıfta herhangi bir hazırlık çalışması yapılmıyor. Bazı öğretmenler bunu bir izin günü olarak görüyor."	161	Ön hazırlık yapılmaması	
		"Öğrenciler bunu dışarıda bir gün olarak görüyor...onlara öğretmek zor. Zenginleştirici değil; sadece atıştırma ile meşguller."	161	Önemsememe	
		"Çocukları dalgalarla ilgili bir gün için [USC'ye] getirdik ve okulda dalgaları öğretmedik, bu yüzden [rehberler] şöyle demeye başladı: "Nasıl olur da dalgaları henüz bilmezsiniz?" Çocukların dalgaları bildiğini varsaymak zorunda değilsiniz ya biz gelmeden önce sorarsınız ya da sormazsınız, ama bunu çocuklara söyleyemezsiniz."	162	Görevli/rehber in yaklaşımı	
49	T ve F6	"5'e nasıl bölüneceğini bilecekler." Ama geldiklerinde bazıları 5'e nasıl bölüneceğini bilmiyordu."	1374	Ön hazırlık yapılmaması	
50	T ve F7	"Bölgenizi ve yaşadığınız yeri görmek çok faydalıdır. Eğer tepегöze bir harita koyarsanız bunu asla öğrenemezsiniz, çünkü göremezsiniz. Ancak onları dışarı çıkardıktan sonra bu haritayı gösterirseniz, tamamen farklı bir şekilde 'evet, şurada idi' diyebilecekleri noktalara sahip olabilirler"	72	Bilgiyi somut kılma	
		"Öğrenciler mutlu, pozitif ve uyanık. "Bugün ne yapacağız?" diye soruyorlar. Artık farklı bir merak var."	74	Mutlu hissetme	Merak uyandırma
51	PQ1	"Gizli bir yere gittiğimizde 'Olamaz, artık sahne arkasına geçebilirim' diye düşündüm. Gerçekten eğlenceli ve havalıydı."	91	Eğlenme/keyif alma	
52	PQ2	"Yani bunlar benim gerçekten güçlü olduğum iki uygulamalı bileşen- hayvanları, oradaki habitatları ve mekanları filme almanın gerçek kullanımı. Böylece çocuklar sadece zihinlerinde	45	Bilgiyi somut kılma	

53	PQ3	canlandırmak zorunda kalmadılar. Bahsettiği gerçek yerleri ve hayvanları görebildiler.” "Harikaydı! Yılın en sevdiğim okul gezilerinden biriydi! Bence çocuklar çok eğlendi ve saha gezisinden gerçekten keyif aldı. Öğrencilerin birçoğu ayrıca örneğin makaralar ve kaldırma gibi kavramları daha iyi anlamalarını sağladı. Başlangıçta, öğrenciler bu kavramların arkasındaki anlamı tam olarak anlayamadılar. Ancak, bir kez müzede bu makinelerle fiziksel olarak etkileşime geçebildiler ve onları kullanabildiler. Bu kavramları ve nasıl çalıştıklarını daha iyi anladılar. Çok eğlendiler öyle ki öğrendiklerinin farkında bile değillerdi.” “Birçoğu için eğlenceli, heyecan verici ve yeniydi. Öğrenciler genellikle görmedikleri şeyleri gördüler. Cıvırcıların yumurtadan çıkışını izlemek gibi. Müze deneyimleri de şöyleydi. Aydınlatıcı, eğlenirken ve çocuk olurken, heyecanlandılar ve bir sürü yeni bilgiyi aynı anda öğrendiler. Aktivite, onları tanımlamak için kullanacağım başka bir kelimedir. Aynalı Labirentten geçmek gibi. Her ne kadar öyle olmasa da en büyük öğrenme fırsatı, kaybolmak ve eğlenmek için iyi vakit geçirdiler. Korkmuş ve labirentten çıkış yolunu bulmaya çalışıyorlardı. Bir öğrenci biraz korktuğunu ifade etti, labirentte kaygılıydı. Bu yüzden diğer öğrenciler onu destekledi ve birbirlerini kullandılar. Bu daha yakın ilişkiler kurmak ve dostluklar kurmaları için başka bir fırsat sağladı. Saha gezisi sırasında birbirleriyle sosyalleşirler.”	82	Eğlenme/keyif alma	Etkili öğrenme		
54	PQ4	“En büyük sorun finansman olacak. Yani okul otobüsü ya da charter otobüs için ödeme yapmamız gerekiyor. Parkın kendisi, bu gezi ücretsiz. Parka çıkmamız için bize bir feragatname verdiler ama parka gitmek için ulaşım pahalı. Eğer okul servisine binersek 300 dolar bakıyoruz. Charter'ı koyduğumuzda 800 dolar gibi bir rakamdan bahsediyoruz. Sonra da bunu giden çocuk sayısına bölmeliyiz. Çocuklara normalde ücretsiz olacak bir şey için para ödetmeliyiz.” “Bunlar biraz zaman alıcı ve standartları işinize dahil edilmesi zor şeyler.”	83	Eğlenceli olma/keyif alma	Heyecan uyandırma	Yeni bilgi kazandırma	Sosyalleşmeyi sağlama
55	PQ5	"Dışarıda olduklarında daha fazlasını akıllarında tutuyorlar. Bence burası daha rahatlatıcı bir ortam."	97	Mali sorun			
56	PQ6	"Öğrenciler, birbirleriyle ve çalışılan konuyla daha iyi etkileşime girebiliyorlar."	97	Zaman sorunu			
			103	Kalıcı öğrenme	Rahatlamayı sağlama		
			97	Etkileşimi artırma			

		"Test konusunu çözmemiz gerekiyor. Yapmamız gereken her şeyi yerine getirmenin zorluklar sınırlandırmamıza neden oluyor."	97	Sınav sistemi	
		"Tarih, İngilizce ve çevre bilimini entegre etmemizi sağlıyor"	97	Disiplinler arası bağ kurma	
57	PQ7	"Kötü davranışlar yüzünden tamamen bomba gibi geziler yaşadım."	100	Disiplin sorunları/yönetilme güçlüğü	Özgüven
		"Her zaman kendimi ikinci kez tahmin ediyorum, gerçekten kötü bir sınav kaygım var. Yani sınıfta ne olacağını biliyorum ama sınavda sanki her şeyi unutuyorum. Bu kamplara gitmek bana zeki olduğumu fark ettirdi. Bunu yapabilirim."	32	Kaygıyı azaltma/rahatlama	kazandırma
58	PQ8	"Öğrenci katılımı biraz çeşitlilik gösterebiliyor. Bilirsiniz çok ilgili olan bazı öğrenciler var ama aynı zamanda çok kaotik de olabilir. Burası bir açık hava ortamı, duvarlar yok. Öğrencilerin hapsediği bir duvar yok. Öğrencilerin katılımı kesinlikle gelip geçici bir şey ve benim öğrencilerimi her zaman orada tutmam için her zaman dikkat etmeliyim. Çünkü çok fazla dikkat dağınıklığı var, bunlar büyük su havzaları, bunlar büyük parklar... Onları meşgul ve odaklanmış tutmak her zaman zorlayıcı."	39	Odaklanma sorunu	Yönetilme güçlüğü
		"Bir gün, neden iptal etmediklerini bilmiyorum. Kötü bir gündü. Soğuktu, yağmur yağıyordu, berbattı. Yani hepimiz hazırlıklydık, kat kat giyinmiştik. Özel giysilerimiz vardı ve benim su geçirmez pantolon giyiyordum ve hâlâ berbat durumdaydım. Üçüncü rotasyon gibi benim istasyonuma vardıklarında... o noktada, kağıtları, küçük defter kağıtları sudan ıslanmıştı. Hiçbir şey yazamıyorlardı. Onlara her istasyon hakkında bir şeyler anlatıyorduk ve onların umurlarında değildi, perişan haldeydiler! ... O noktada onlara herhangi bir şey öğretemezsiniz"	39	Olumsuz hava şartları	
59	PQ9	"Sonunda eğlenceli oldu. Şaşırdım... interaktif ve çok daha fazla insan vardı ... ve herkes işin içindeydi ve tutkuluydu... bu da işi eğlenceli hale getirdi ve ben de bir şeyler öğrendim."	93	Eğlenceli olma/keyif alma	
		"Çok eğlenceliydi öyle bir ortamdı ki herkes "Vay canına" diyordu. Bunu gördünüz mü? Gördün mü? Bunu gördün mü? Sizi yakalıyor ve "Vay canına, bu çok havalı" diyorsunuz."	94	Eğlenceli olma/keyif alma	
60	WOS1	"Yaparak yaşayarak öğrenme sayesinde konuyu daha çok içselleştiriyorlar."	277	Yaparak yaşayarak öğrenme	

		"Çok mutlu ve heyecanlı hissettim."	275	Mutlu hissetme	Heyecan duyma		
61	WOS2	"Tarih bilincinin kazanılmasında ciddi bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Beni en çok etkileyen Anıtkabir oldu. Bir müze olarak milli mücadele yıllarına dair çok özel duygular ve fikirler uyandırıyor."	552	Kültürel bilinç kazandırma			
		"Müzeler sosyal bilgiler dersinin olmazsa olmazlarından biridir. Çünkü müzecilik zaman ve kronolojiyi algılama ve mekânı algılama becerisi kazandırır"	553	Mekan algısı geliştirme			
		"Sosyal bilgiler ve müze iç içe geçmiş durumda. Müzeler tarihi ve coğrafi konuları anlamada dersi daha etkili kılıyor. Ayrıca eğlenerek öğrenmemizi sağlıyor"	553	Etkili öğrenme	Eğlenerek öğrenme		
62	WOS3	"Öğrencilerin bir şeyler görmesini ve öğrenmesini sağlıyor. Dolayısıyla öğrenmeleri daha kalıcı oluyor. Ayrıca çok daha eğlenceli oluyor, dolayısıyla ilgileri artıyor."	43	Kalıcı öğrenme	Bilgiyi somut kılma	İlgiyi arttırma	Eğlenceli kılma
		"İzin almamız gerekiyor. Prosedürler gerçekten karmaşık. Ulaşım da bir başka sorun. Sınıf kalabalıkla onları yönetmek zor oluyor"	45	İzin sorunu	Ulaşım sorunu	Prosedürel işlemlerin yoğunluğu	Ulaşım sorunu
		"Ulaşım çok önemli bir sorun. Çünkü 20-30'a yakın öğrenci getirmemiz gerekiyor."	44	Ulaşım sorunu			

EK 4**Etik Kurul Raporu**

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU TOPLANTI TUTANAĞI

Toplantı No : 12
Toplantı Tarihi : 06.11.2023
Toplantı Saati : 11:00

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu 06.11.2023 tarihinde toplanarak yapılan başvuruları değerlendirdi ve aşağıdaki kararları aldı:

- 6) Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 12.10.2023 tarih, 394741 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı (Tuğba ERDEM)" konulu yazısı incelenmiş olup Üniversitemiz Gaziantep Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BAŞARAN'ın Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde danışmanlığını yürüttüğü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tuğba ERDEM'in "Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Etkililiği Üzerine Matematik Bir Çalışma" başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasının Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'na değerlendirilmesi istenmektedir. Kurula yapılan başvuru; çalışmanın amacı, yöntemi, veri kaynakları ve veri toplama araçları açısından değerlendirilmiştir. Kurulumuza beyan edilen belgelere dayalı olarak yapılan incelemeler sonucunda başvuruya ilişkin etik aykırılık tespit edilmemiş olup adı geçen öğrencinin söz konusu yüksek lisans tezi çalışmasını yapabilmesinin uygun görülmesine;

Toplantıya katılanların oy birliğiyle karar verildi.

ÖZ GEÇMİŞ

Tuğba ERDEM, ilk ve orta öğrenimini Gaziantep’te tamamladı. 2017 yılında Bartın Üniversitesi Türkçe öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2018 yılında atandığı Gaziantep ili Şehitkamil ilçesinde Türkçe öğretmeni olarak görevine devam etmektedir.

VITAE

Tuğba Erdem completed her primary and secondary education in Gaziantep. She graduated from the Turkish Language Teaching Department at Bartın University in 2017. Since her appointment in 2018, she has been working as a Turkish teacher in the Şehitkamil district of Gaziantep.